

משניות סדר נשים

על פי מהדורת הרב דוד אלטאראס ז"ל
שהודפס בשנת ה'תק"ע בעיר פיסא

פה ירושלים יע"א
שנת שלום בין איש לאשתו לפ"ק

הוצאת חטף-סגול
2024

הובא לדפוס באמצעות \LaTeX ע"י שמעון מונטגיו

תפלת ר' נחוניא בן הקנה שחייב לאומרה כל הנכנס לבית המדרש ללמוד
יהי רצון מלפניך יי אלהי שלא יאָרע דבר תקלה על ידי ולא אכָּשֶׁל
בדבר הלכה וישמחו בי חבירי ולא אומר על טהור טמא ולא על
טמא טהור ולא על מתר אסור ולא על אסור מתר ולא יפְּשֶׁלוּ חבירי
בדבר הלכה ואשמח בהם:

והאר"י צוק"ל היה אומר אחר תפלה זו שני פסוקים אלו

כי יי יתן חכמה מפיו דעת ותבונה:

גל עיני ואביטה נפלאות מתורתך:

קודם הלימוד

כתוב בספר תוצאות חיים כשפותח הספר ללמוד בו יאמר

הנני רוצה ללמוד כְּדִי שִׁבְיָאֲנִי תִלְמוּד זֶה לִידי מַעֲשֶׂה וְלִידי מִדּוֹת
יִשְׂרָאֵל וְלִידי יְדִיעַת הַתּוֹרָה וְהִרְיֵנִי עוֹשֶׂה לְשֵׁם יְחִיד קֹדֶשׁא בְּרִיךְ
הוא וּשְׂכִינְתִּיהָ בְּדַחֲלֵנוּ וּרְחִימוּ וְיֵהִי נֹעַם יְהוָה אֱלֹהֵינוּ עָלֵינוּ וּמַעֲשֶׂה
יְדִינוּ כּוֹנֵנָה עָלֵינוּ וּמַעֲשֶׂה יְדִינוּ כּוֹנֵנָהוּ:

משניות סדר נשים

יש בו ז' מסכתות וזהו סדורן

א יבמות טז פרקים ב כתובות יג פרקים ג קדושין
יד פרקים ד גיטין ט פרקים ה סוטה ט פרקים ו נדרים
ז נזיר ט פרקים ז הכל ע"א פרקים:

אבל כפי סדר תוספת יום טוב כך הוא

יבמות כתובות נדרים נזיר סוטה גיטין קדושין

אבל הר"ם סידר גיטין אחר נזיר

ואלו ואלו דברי אלהים חיים:

מסכת יבמות

יום יוד

פרק א

חֲמִשׁ עָשָׂרָה נָשִׁים פּוֹטְרוֹת צְרוּתֵיהֶן וְצָרוֹת צְרוּתֵיהֶן
מִן הַחֲלִיצָה וּמִן הַיָּבוּם עַד סוֹף הָעוֹלָם וְאֵלוֹ הֵן
בִּתּוֹ וְיֵבֶת בִּתּוֹ וְיֵבֶת בְּנוֹ בֵּת אִשְׁתּוֹ וְיֵבֶת בְּנָהּ וְיֵבֶת בִּתְּהָ.
חֲמוֹתוֹ וְאִם חֲמוֹתוֹ וְאִם חֲמִיו אַחֲזוֹתוֹ מֵאִמּוֹ וְאִחֲזוֹת
אִמּוֹ וְאִחֲזוֹת אִשְׁתּוֹ וְאִשְׁת׃ אִחִיו מֵאִמּוֹ וְאִשְׁת׃ אִחִיו שֶׁלֹּא
הָיָה בְּעוֹלָמוֹ וְכָלָתוֹ הָרִי אֵלּוֹ פּוֹטְרוֹת צְרוּתֵיהֶן וְצָרוֹת
צְרוּתֵיהֶן מִן הַחֲלִיצָה וּמִן הַיָּבוּם עַד סוֹף הָעוֹלָם וְכָלֵן
אִם מֵתוֹ אוֹ מֵאֲנֹו אוֹ נִתְּגַרְשׁוֹ אוֹ שֶׁנִּמְצְאוּ אֵילּוּנִיּוֹת
צְרוּתֵיהֶן מִתְּרוֹת וְאִי אֶתָּה יָכוֹל לֹאמַר בְּחֲמוֹתוֹ (וּבָאִם
חֲמוֹתוֹ) וּבָאִם חֲמִיו שֶׁנִּמְצְאוּ אֵילּוּנִיּוֹת אוֹ שֶׁמֵּאֲנֹו:

ב כִּי־צַד פּוֹטְרוֹת צְרוּתֵיהֶן הֵי־תָה בִּתּוֹ אוֹ אֶחָת מִכָּל
הָעֵרִיּוֹת הָאֵלּוֹ נִשְׁוֹאָה לְאִחִיו וְלֹא אִשָּׁה אַחֶרֶת וּמֵת
כֶּשֶׁם שֶׁבִּתּוֹ פְּטוּרָה כִּד צֶרֶתָּה פְּטוּרָה הִלָּכָה צֶרֶת בִּתּוֹ
וְנִשְׁוֹאָת לְאִחִיו הַשֵּׁנִי וְלֹא אִשָּׁה אַחֶרֶת וּמֵת כֶּשֶׁם שֶׁצֶרֶת
בִּתּוֹ פְּטוּרָה כִּד צֶרֶת צֶרֶתָּה פְּטוּרָה אִפְּלִיּוֹ הֵן מֵאָה
כִּי־צַד אִם מֵתוֹ צְרוּתֵיהֶן מִתְּרוֹת הֵי־תָה בִּתּוֹ אוֹ אֶחָת מִכָּל
הָעֵרִיּוֹת הָאֵלּוֹ נִשְׁוֹאָה לְאִחִיו וְלֹא אִשָּׁה אַחֶרֶת מִתָּה
בִּתּוֹ אוֹ נִתְּגַרְשָׁה וְאַחֵר כִּד מֵת אִחִיו צֶרֶתָּה מִתְּרָת וְכָל
הַיָּכוֹלָה לְמֵאֵן וְלֹא מִיֵּאֲנָה צֶרֶתָּה חוֹלָצֶת וְלֹא מִתִּיבֶמֶת:

^א שש עריות חמורות מאלו. מפני שנשואות לאחרים צרותיהן מתרות. אמו. ואשת אביו. ואחות אביו. אחותו מאביו. ואשת אחי אביו. ואשת אחיו מאביו:

^ד בית שמאי מתירין הצרות לאחים. ובית הלל אוסרין. חלצו. בית שמאי פוסלין מן הכהנה. ובית הלל מכשירין. נתיבמו בית שמאי מכשירין. ובית הלל פוסלין. אף על פי שאלו (אוסרין ואלו מתירין. אלו) פוסלין ואלו מכשירין. לא נמנעו בית שמאי מלשא נשים מבית הלל. ולא בית הלל מבית שמאי. כל הטהרות והטמאות שהיו אלו מטהרין ואלו מטמאין. לא נמנעו עושין טהרות. אלו על גבי אלו:

פרק ב

כיצד אשת אחיו שלא היה בעולמו. שני אחים ומת אחד מהם. ונולד להם אח. ואחר כך יבם השני את אשת אחיו ומת. הראשונה יוצאה משום אשת אחיו שלא היה בעולמו. והשניה משום צרתה. עשה בה מאמר ומת. שניה חולצת ולא מתבטלת:

^ב שני אחים ומת אחד מהן. ויבם השני את אשת אחיו. ואחר כך נולד להן אח ומת. הראשונה יוצאה משום אשת אחיו שלא היה בעולמו. והשניה משום צרתה. עשה בה מאמר ומת. השניה חולצת ולא מתבטלת. רבי

שמעון אומר מיבם לאיזו מהן שירצה. או חולץ לאיזו
מהן שירצה:

א כלל אמרו ביבמה. כל שהיא אסורה אסור ערוה
לא חולצת ולא מתיבמת. (אסורה) אסור מצוה ואסור
קדושה. חולצת ולא מתיבמת. אחותה שהיא יבמתה.
חולצת או מתיבמת:

ד אסור מצוה שניות מדברי סופרים. אסור קדושה
אלמנה לכהן גדול. גרושה וחלוצה לכהן הדיוט. ממזרת
ונתינה לישראל. ובת ישראל לנתין וממזר:

ה מי שיש לו אח מכל מקום. זקק את אשת אחיו
ליבום. ואחיו לכל דבר. חוץ ממי שיש לו מן השפחה
ומן הנכרית. מי שיש לו בן מכל מקום. פוטר אשת אביו
מן היבום. וחייב על מכתו ועל קללתו. ובנו לכל דבר.
חוץ ממי שיש לו מן השפחה ומן הנכרית:

ו מי שקדש אחת משתי אחיות. ואינו יודע איזה מהן
קדש. נותן גט לזו וגט לזו. מת ולו אח אחד. חולץ
לשתייהן. היו לו שנים. אחד חולץ ואחד מיבם. קדמו
וכנסו. אין מוציאין מידם:

ז שנים שקדשו שתי אחיות. זה אינו יודע איזו קדש.
וזה אינו יודע איזו קדש. זה נותן שני גטין. וזה נותן שני
גטין. מתו. לזה אח ולזה אח. זה חולץ לשתייהן. וזה חולץ

לשתייהן. לזה אחד. ולזה שנים. היחיד חולץ לשתייהן. והשנים אחד חולץ. ואחד מיבם. קדמו וכנסו. אין מוציאין מידם. לזה שנים ולזה שנים. אחיו של זה חולץ לאחת. ואחיו של זה חולץ לאחת. אחיו של זה מיבם חלוצתו של זה. ואחיו של זה מיבם חלוצתו של זה. קדמו שנים וחלצו. לא ייבמו השנים. אלא אחד חולץ ואחד מיבם. קדמו וכנסו. אין מוציאין מידם:

ח מצוה בגדול ליבם. ואם קדם הקטן זכה. הנטען על השפחה ונשתחררה. או על הנכרית ונתגירה. הרי זה לא יכנס. ואם כנס אין מוציאין מידו. הנטען על אשת איש. והוציאה מתחת ידו. אף על פי שכנס יוציא:

ט המביא גט ממדינת הים ואמר בפני נכתב ובפני נחתם. לא ישא את אשתו. מת. הרגתיו. הרגנהו. לא ישא את אשתו. רבי יהודה אומר הרגתיו. לא תנשא אשתו. הרגנהו. תנשא אשתו:

י החכם שאסר את האשה בנדר על בעלה. הרי זה לא ישאנה. מאנה. או שחלצה בפניו. ישאנה. מפני שהוא בית דין. וכלם שהיו להם נשים ומתו. מותרות לנשא להם. וכלן שנשארו לאחרים ונתגרשו. או שנתאלמנו. מותרות לנשא להן. וכלן מותרות לבניהם. או לאחיהם:

פרק ג

אֲרֻבָּעָה אַחִין שְׁנַיִם מֵהֶן נָשׂוּאִים שְׁתֵּי אָחִיוֹת וּמָתוּ
הַנָּשׂוּאִים אֶת הָאָחִיוֹת הָרִי אֵלָיו חוֹלְצוֹת וְלֹא
מִתִּיבָמוֹת וְאִם קָדְמוּ וַכִּנְסוּ יוֹצִיאוּ רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר
בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים יְקִימוּ וּבֵית הַלֵּל אוֹמְרִים יוֹצִיאוּ:

ב הָיְתָה אַחַת מֵהֶן אֲסוּרָה עַל אֶחָד אֲסוּר עֲרוּהָ אֲסוּר
בָּהּ וּמוֹתֵר בְּאַחֹתָהּ וְהַשְׁנִי אֲסוּר בְּשִׁתִּיהֶן אֲסוּר מִצּוּהָ
וְאֲסוּר קְדוּשָׁה חוֹלְצָת וְלֹא מִתִּיבָמָה:

ג הָיְתָה אַחַת מֵהֶן אֲסוּרָה עַל זֶה אֲסוּר עֲרוּהָ וְהַשְׁנִיָּה
אֲסוּרָה עַל זֶה אֲסוּר עֲרוּהָ הָאֲסוּרָה לָזֶה מִתֵּרָת לָזֶה
וְהָאֲסוּרָה לָזֶה מִתֵּרָת לָזֶה וְזוֹ הִיא שְׁאֵמְרוּ אַחֲוֹתָהּ
כְּשֶׁהִיא יִבְמָתָהּ אוֹ חוֹלְצָת אוֹ מִתִּיבָמָה:

ד שְׁלֹשָׁה אַחִים שְׁנַיִם מֵהֶן נָשׂוּאִין שְׁתֵּי אָחִיוֹת אוֹ אִשָּׁה
וּבִתָּהּ אוֹ אִשָּׁה וּבֵת בִּתְּהָ אוֹ אִשָּׁה וּבֵת בְּנָהּ הָרִי אֵלָיו
חוֹלְצוֹת וְלֹא מִתִּיבָמוֹת וְרַבִּי שְׁמַעוֹן פּוֹטֵר הָיְתָה אַחַת
מֵהֶן אֲסוּרָה עָלָיו אֲסוּר עֲרוּהָ אֲסוּר בָּהּ וּמוֹתֵר בְּאַחֲוֹתָהּ
אֲסוּר מִצּוּהָ אוֹ אֲסוּר קְדוּשָׁה חוֹלְצָת וְלֹא מִתִּיבָמָה:

ה שְׁלֹשָׁה אַחִים שְׁנַיִם (מֵהֶן) נָשׂוּאִים שְׁתֵּי אָחִיוֹת וְאֶחָד
מִפְנֵה מֵת אֶחָד מִבְּעָלֵי אָחִיוֹת וְעָשָׂה (בָּהּ) מִפְנֵה מֵאֵמֶר
וְאַחֲרַי כִּד מֵת אָחִיו הַשְׁנִי בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים אֲשֵׁתוֹ עָמּוּ
וְהִלָּה תִצָּא מִשּׁוּם אַחֲוֹת אִשָּׁה וּבֵית הַלֵּל אוֹמְרִים מוֹצִיא

אֶת אִשְׁתּוֹ בָּגַט וּבַחֲלִיצָה. וְאִשְׁתּוֹ אָחִיו בַּחֲלִיצָה. זֶה הִיא
שֶׁאָמְרוּ אוֹי לוֹ עַל אִשְׁתּוֹ. וְאוֹי לוֹ עַל אִשְׁתּוֹ אָחִיו:

י שְׁלֹשָׁה אַחִים. שְׁנַיִם מֵהֶן נְשׂוּאִין שְׁתֵּי אַחִיוֹת. וְאֶחָד נְשׂוּי
נְכָרִית. מֵת אֶחָד מִבְּעָלֵי אַחִיוֹת. וְכַנֵּס נְשׂוּי נְכָרִית אֶת
אִשְׁתּוֹ וּמֵת. הִרְאֵשׁוֹנָה יוֹצֵאָה מִשּׁוּם אַחוֹת אִשָּׁה. וּשְׁנִיָּה
מִשּׁוּם צָרְתָּהּ. עָשָׂה בָּהּ מֵאֵמֶר וּמֵת. נְכָרִית חוֹלְצָת וְלֹא
מִתִּיבָמֶת. שְׁלֹשָׁה אַחִים. שְׁנַיִם מֵהֶם נְשׂוּאִים שְׁתֵּי אַחִיוֹת.
וְאֶחָד נְשׂוּי נְכָרִית. מֵת הַנְּשׂוּי נְכָרִית. וְכַנֵּס אֶחָד מִבְּעָלֵי
אַחִיוֹת אֶת אִשְׁתּוֹ. וּמֵת. הִרְאֵשׁוֹנָה יוֹצֵאָה מִשּׁוּם אַחוֹת
אִשָּׁה. וּשְׁנִיָּה מִשּׁוּם צָרְתָּהּ. עָשָׂה בָּהּ מֵאֵמֶר וּמֵת. נְכָרִית
חוֹלְצָת וְלֹא מִתִּיבָמֶת:

י שְׁלֹשָׁה אַחִים. שְׁנַיִם מֵהֶן נְשׂוּאִים שְׁתֵּי אַחִיוֹת. וְאֶחָד
נְשׂוּי נְכָרִית. מֵת אֶחָד מִבְּעָלֵי אַחִיוֹת. וְכַנֵּס נְשׂוּי נְכָרִית
אֶת אִשְׁתּוֹ. וּמֵתָהּ אִשְׁתּוֹ שֶׁל שְׁנִי. וְאַחֵר כֶּךָ מֵת נְשׂוּי
נְכָרִית. הָרִי זֶה אִסּוּרָה עָלָיו עוֹלָמִית. הוֹאִיל וְנִאֲסְרָה עָלָיו
שָׁעָה אַחַת. שְׁלֹשָׁה אַחִים. שְׁנַיִם מֵהֶן נְשׂוּאִין שְׁתֵּי אַחִיוֹת.
וְאֶחָד נְשׂוּי נְכָרִית. גֵּרַשׁ אֶחָד מִבְּעָלֵי אַחִיוֹת אֶת אִשְׁתּוֹ.
וּמֵת נְשׂוּי נְכָרִית. וְכַנֵּסָה הַמְּגֵרֶשׁ וּמֵת. זֶה הִיא שֶׁאָמְרוּ.
וְכָלֵן שְׁמֵתוֹ. אוֹ נִתְּגַרְשׁוּ. צְרוּתֵיהֶן מִתְּרוֹת:

ח וְכָלֵן שֶׁהָיוּ בָּהֶן קְדוּשִׁין. אוֹ גִירוּשִׁין בְּסִפְקָ. הָרִי אֵלּוּ
(צְרוֹת) חוֹלְצוֹת וְלֹא מִתִּיבָמוֹת. בִּיצֵד סִפְקָ קְדוּשִׁין. זֶרֶק
לָהּ קְדוּשִׁין. סִפְקָ קָרוֹב לוֹ. סִפְקָ קָרוֹב לָהּ. זֶהוּ סִפְקָ

קדושין. ספק גירושין. כתב בכתב ידו. ואין עליו עדים.
יש עליו עדים ואין בו זמן. יש בו זמן ואין בו אלא עד
אחד. זהו ספק גירושין:

ט שלשה אחין נשואין שלש נכריות. ומת אחד מהן.
ועשה בה השני מאמר ומת. הרי אלו חולצות ולא
מתבמות. שנאמר ומת אחד מהם. יבמה יבא עליה.
שעליה זקת יבם אחד. ולא שעליה זקת שני יבמין. רבי
שמעון אומר מיבם לאי זו שירצה. וחולץ לשניה. שני
אחין נשואים לשתי אחיות. ומת אחד מהן. ואחר כך
מתה אשתו של שני. הרי זו אסורה עליו עולמית. הואיל
ונאסרה עליו שעה אחת:

י שנים שקדשו שתי נשים. ובשעת כניסתן לחפה.
החליפו את של זה לזה. ואת של זה לזה. הרי אלו חייבין
משום אשת איש. ואם היו אחים. משום אשת אח. ואם
היו אחיות. משום אשה אל אחותה. ואם היו נדות. משום
נדה. ומפרישין אותן שלשה חדשים. שמא מעברות הן.
ואם היו קטנות שאינן ראויות לילד. מחזירין אותן מיד.
ואם היו כהנות. נפסלו מן התרומה:

פרק ד

החולץ ליבמתו ונמצאת מעברת וילדה בזמן שהולד
 של קימא הוא מותר בקרובותיה והיא מותרת
 בקרוביו ולא פסלה מן הכהונה אין הולד של קימא
 הוא אסור בקרובותיה והיא אסורה בקרוביו ופסלה מן
 הכהונה:

^ב הבונס את יבמתו ונמצאת מעברת וילדה בזמן שהולד
 של קימא יוציא וחיבין בקרבן ואם אין הולד של קימא
 יקיים ספק בן תשעה לראשון ספק בן שבעה לאחרון
 יוציא והולד כשר וחיבין באשם תלוי:

^ג שזמרת יבם שנפלו לה נכסים מודים בית שמאי ובית
 הלל שמוכרת ונותנת וקיים מתה מה יעשו בכתובתה
 ובנכסים הנכנסים ויוצאין עמה בית שמאי אומרים
 יחלוקו יורשי הבעל עם יורשי האב ובית הלל אומרים
 נכסים בחזקתן כתובה בחזקת יורשי הבעל נכסים
 הנכנסים ויוצאים עמה בחזקת יורשי האב:

^ד כנסה הרי היא כאשתו לכל דבר ובלבד שתהא
 כתובתה על נכסי בעלה הראשון:

^ה מצוה בגדול ליבם לא רצה מהלכין על כל האחים לא
 רצו חוזרין אצל גדול ואומרים לו עליך מצוה או חלוק
 או יבם:

י תִּלָּה בַּקָּטָן עַד שִׁיגְדִילִי אוֹ בְּגִדּוֹל עַד שְׂיָבֵא מִמְּדִינַת
הַיָּם אוֹ בַּחֲרֹשׁ אוֹ בַּשּׁוֹטָה אֵין שׁוֹמְעִין לוֹ אֶלָּא אוֹמְרִים
לוֹ עָלֶיךָ מִצְוָה אוֹ חֲלוּץ אוֹ יָבֵם:

י החולץ ליבמתו הרי הוא כְּאֶחָד מִן הָאֲחִים לְנִחְלָה.
וְאִם יֵשׁ שָׁם אָבִי הַנִּכְסִים שֶׁל אָבִי הַכּוֹנֵס אֶת יִבְמָתוֹ זָכָה
בַּנִּכְסִים שֶׁל אָחִיו רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר בֵּין כֶּךָ וּבֵין כֶּךָ אִם
יֵשׁ שָׁם אָבִי הַנִּכְסִים שֶׁל אָבִי הַחֲלוּץ לִיבְמָתוֹ הוּא אֲסוּר
בְּקִרְוֹבוּתָהּ וְהִיא אֲסוּרָה בְּקִרְוֹבָיו הוּא אֲסוּר בְּאִמָּה
וּבְאִם אִמָּה וּבְאִם אֲבִיהָ וּבְבִתָּהּ וּבְבִת בִּתָּהּ וּבְבִת
בְּנָהּ וּבְאֲחֻתָּהּ בְּזִמְנָה שֶׁהִיא קִיָּמָה וְהָאֲחִים מוֹתְרִין
וְהִיא אֲסוּרָה בְּאָבִיו וּבְאָבִי אָבִיו (וּבְאָבִי אִמּוֹ) וּבְבָנָהּ
וּבְבִתָּהּ בְּנָהּ בְּאָחִיו וּבְבִתָּהּ אָחִיו מוֹתֵר אָדָם בְּקִרְוֹבַת צֶרֶת
חֲלוּצָתוֹ וְאֲסוּר בְּצֶרֶת קִרְוֹבַת חֲלוּצָתוֹ:

י החולץ ליבמתו וְנָשָׂא אָחִיו אֶת אֲחֻתָּהּ וּמָתָה חֲלוּצָתָהּ
וְלֹא מִתְיָבֶמֶת וְכֵן הַמְּגֵרֶשׁ אֶת אִשְׁתּוֹ וְנָשָׂא אָחִיו אֶת
אֲחֻתָּהּ וּמָתָה הִרִי זֶה פְטוּרָה מִן הַחֲלִיצָה וּמִן הַיָּבוּם:

י שוֹמְרֵת יָבֵם שֶׁקִּדַּשׁ אָחִיו אֶת אֲחֻתָּהּ מִשּׁוּם רַבִּי יְהוּדָה
(בֶּן בֶּתִּירָא) אָמְרוּ אוֹמְרִים לוֹ הַמֶּתֶן עַד שִׁיעֲשֶׂה אָחִיד
הַגְּדוֹל מַעֲשֶׂה חֲלוּץ לָהּ אָחִיו אוֹ כִּנְסָהּ יִכְנוֹס אֶת אִשְׁתּוֹ
מִתָּה הַיָּבָמָה יִכְנוֹס אֶת אִשְׁתּוֹ מִתָּה יָבֵם יוֹצִיא אֶת אִשְׁתּוֹ
בְּגֵט וְאִשְׁתְּ אָחִיו בַּחֲלִיצָה:

י' הַיָּבָמָה לֹא תַחְלוּץ וְלֹא תִתִּיבִם. עַד שֶׁיְהִיוּ לָהּ שְׁלֹשָׁה
חֳדָשִׁים. וְכֵן שָׂאָר כָּל הַנָּשִׁים. לֹא יִתְאַרְסוּ וְלֹא יִנָּשְׂאוּ.
עַד שֶׁיְהִיוּ לָהֶן שְׁלֹשָׁה חֳדָשִׁים. אֶחָד בְּתוּלוֹת וְאֶחָד
בְּעוּלוֹת. אֶחָד גְּרוּשׁוֹת וְאֶחָד אֱלֻמָּנוֹת. אֶחָד נִשְׁוֹאוֹת
וְאֶחָד אָרוּסוֹת. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר הַנִּשְׁוֹאוֹת יִתְאַרְסוּ.
וְהָאָרוּסוֹת יִנָּשְׂאוּ. חוּץ מִן הָאָרוּסוֹת שֶׁבִּיהוּדָה. מִפְּנֵי
שֶׁלְבוּ גַם בָּהּ. רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר כָּל הַנָּשִׁים יִתְאַרְסוּ. חוּץ
מִן הָאֱלֻמָּנָה. מִפְּנֵי הָאֵבּוֹל:

י"א אַרְבָּעָה אַחִים נִשְׁוֹאִים אַרְבַּע נָשִׁים וּמָתוּ. אִם רָצָה
הַגָּדוֹל שֶׁבָּהֶם לִיבֵם אֶת כָּלָן. הָרְשׁוֹת בִּידּוֹ. מִי שֶׁהָיָה
נָשׁוּי שְׁתֵּי נָשִׁים וּמָתָה בִּיאָתָהּ אוֹ חֲלִיצָתָהּ שֶׁל אַחַת מֵהֶן.
פּוֹטֵרֶת צָרָתָהּ. הָיָתָה אַחַת כְּשָׂרָה וְאַחַת פְּסוּלָה. אִם הָיָה
חוּלֵץ חוּלֵץ לַפְּסוּלָה. וְאִם הָיָה מִיָּבֵם מִיָּבֵם לַכְּשָׂרָה:

י"ב הַמַּחְזִיר גְּרוּשָׁתוֹ. וְהַנּוֹשֵׂא תְלוּצָתוֹ. וְהַנּוֹשֵׂא קְרוֹבַת
תְלוּצָתוֹ. יוֹצִיא וְהוֹלֵךְ מִמָּזֹר. דְּבָרֵי רַבִּי עֲקִיבָא. וְחֻכְמִים
אוֹמְרִים אֵין הוֹלֵךְ מִמָּזֹר. וּמוֹדִים בְּנוֹשֵׂא קְרוֹבַת גְּרוּשָׁתוֹ.
שֶׁהוֹלֵךְ מִמָּזֹר:

י"ג אִיזְהוּ מִמָּזֹר. כָּל שָׂאָר בֶּשֶׁר שֶׁהוּא בְּלֹא יָבֵא. דְּבָרֵי
רַבִּי עֲקִיבָא. שֶׁמַּעֲזוֹן הִתִּימָנִי אוֹמֵר כָּל שֶׁחִיבִין עָלָיו כֶּרֶת
בִּידֵי שָׂמִים. וְהִלָּכָה כַּדְּבָרִיו. רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אוֹמֵר כָּל שֶׁחִיבִין
עָלָיו מִיתַת בֵּית דִּין. אָמַר רַבִּי שֶׁמַּעֲזוֹן בֶּן עֲזַאי מַצְאֵתִי
מִגִּלְתָּ יוֹחֲסִין בִּירוּשָׁלַיִם. וְכָתוּב בָּהּ. אִישׁ פְּלוֹנִי מִמָּזֹר

מאשת איש. לקיים דברי רבי יהושע. אשתו שמטה מותר
 באחותה. גרשה ומטה מותר באחותה. נשאת לאחר
 ומטה מותר באחותה. יבמתו שמטה מותר באחותה.
 חלץ לה ומטה מותר באחותה. נשאת לאחר ומטה
 מותר באחותה:

פרק ה

רבן גמליאל אומר אין גט אחר גט. ולא מאמר אחר
 מאמר. ולא בעילה אחר בעילה. ולא חליצה אחר
 חליצה. וחכמים אומרים יש גט אחר גט. ויש מאמר אחר
 מאמר. אבל לא אחר בעילה. ולא אחר חליצה. כלום:

^א כיצד. עשה מאמר ביבמתו. ונתן לה גט. צריכה הימנו
 חליצה. עשה מאמר וחלץ. צריכה הימנו גט. עשה מאמר
 ובעל. הרי זו כמצותה:

^א נתן גט ועשה מאמר. צריכה גט וחליצה. נתן גט ובעל.
 צריכה גט וחליצה. נתן גט וחלץ. אין אחר חליצה כלום.
 חלץ ועשה מאמר. נתן גט ובעל. או בעל ועשה מאמר.
 נתן גט וחלץ. אין אחר חליצה כלום. אחד יבמה אחת
 ליבם אחד. ואחד שתי יבמות ליבם אחד:

^ד כיצד. עשה מאמר בזו ומאמר בזו. צריכות שני גיטין
 וחליצה. מאמר בזו וגט בזו. צריכה גט וחליצה. מאמר
 בזו ובעל את זו. צריכות שני גיטין וחליצה. מאמר בזו

וְחָלַץ לְזוֹ. הָרֵאשׁוֹנָה צָרִיכָה גֵט. גֵּט לְזוֹ וְגֵט לְזוֹ. צָרִיכוֹת
הֵימָנוּ חֲלִיצָה. גֵּט לְזוֹ. וּבָעַל אֶת זוֹ. צָרִיכָה גֵט וְחֲלִיצָה. גֵּט
לְזוֹ וּמֵאֲמָר לְזוֹ. צָרִיכָה גֵט וְחֲלִיצָה. גֵּט לְזוֹ וְחָלַץ לְזוֹ. אֵין
אַחֵר חֲלִיצָה כָּלוּם:

ה' חָלַץ וְחָלַץ אוֹ חָלַץ וְעָשָׂה מֵאֲמָר. נָתַן גֵּט וּבָעַל. אוֹ
בָּעַל וּבָעַל. אוֹ בָּעַל וְעָשָׂה מֵאֲמָר. נָתַן גֵּט וְחָלַץ. אֵין אַחֵר
חֲלִיצָה כָּלוּם. בֵּין יָבֵם אֶחָד לְשֵׁתִי יָבָמוֹת. בֵּין שְׁנֵי יָבָמִין
לִיבָמָה אֶחָת:

י' חָלַץ וְעָשָׂה מֵאֲמָר. נָתַן גֵּט וּבָעַל אוֹ בָּעַל וְעָשָׂה מֵאֲמָר.
וְנָתַן גֵּט וְחָלַץ. אֵין אַחֵר חֲלִיצָה כָּלוּם. בֵּין בִּתְחִילָה.
בֵּין בְּאַמְצַע. בֵּין בְּסוֹף. וְהַבְעִילָה בְּזִמָּן שֶׁהִיא בִּתְחִילָה
אֵין אַחֲרֶיהָ כָּלוּם. בְּאַמְצַע וּבְסוֹף יֵשׁ אַחֲרֶיהָ כָּלוּם. רַבִּי
נְחֻמִּיאַ אֹמֵר אַחַת בְּעִילָה וְאַחַת חֲלִיצָה. בֵּין בִּתְחִילָה בֵּין
בְּאַמְצַע בֵּין בְּסוֹף. אֵין אַחֲרֶיהָ כָּלוּם:

פרק ו

הָבֵא עַל יְבִמְתּוֹ בֵּין בְּשׁוּגֵג בֵּין בְּמִזִּיד בֵּין בְּאִנּוּס בֵּין
 בְּרִצּוֹן אֲפִילוּ הוּא שׁוּגֵג וְהִיא מְזִידָה הוּא מְזִיד
 וְהִיא שׁוּגֵגָתָה הוּא אִנּוּס וְהִיא לֹא אִנּוּסָה הִיא אִנּוּסָה
 וְהוּא לֹא אִנּוּס אֶחָד הַמַּעֲרָה וְאֶחָד הַגּוֹמֵר קָנָה וְלֹא
 חָלַק בֵּין בִּיאָה לְבִיאָה:

ב וְכֵן הָבֵא עַל אַחַת מִכָּל הָעֲרִיּוֹת שֶׁבַתּוֹרָה אוֹ פְּסוּלוֹת
 כְּגוֹן אֱלֻמָּנָה לְכַהֵן גָּדוֹל גְּרוּשָׁה וְחִלּוּצָה לְכַהֵן הַדִּיּוֹט
 מִמְּזֻרָת וּנְתִינָה לְיִשְׂרָאֵל בֵּת יִשְׂרָאֵל לְמִמְזֵר וּלְנִתְּיָן
 פְּסָלָה וְלֹא חָלַק בֵּין בִּיאָה לְבִיאָה:

ג אֱלֻמָּנָה לְכַהֵן גָּדוֹל גְּרוּשָׁה וְחִלּוּצָה לְכַהֵן הַדִּיּוֹט מִן
 הָאֲרוּסִין לֹא יֹאכְלוּ בְּתֵרוּמָה רַבִּי אֱלִיעֶזֶר וְרַבִּי שְׁמַעוֹן
 מְכַשִּׁירִין נִתְאַרְמְלוּ אוֹ נִתְגַּרְשׁוּ מִן הַנְּשׂוּאִין פְּסוּלוֹת מִן
 הָאֲרוּסִין כְּשֵׁרוֹת:

ד כֹּהֵן גָּדוֹל לֹא יֵשֵׂא אֱלֻמָּנָה בֵּין אֱלֻמָּנָה מִן הָאֲרוּסִין
 בֵּין אֱלֻמָּנָה מִן הַנְּשׂוּאִין וְלֹא יֵשֵׂא אֶת הַבּוֹגֶרֶת רַבִּי
 אֱלִיעֶזֶר וְרַבִּי שְׁמַעוֹן מְכַשִּׁירִין בְּבוֹגֶרֶת וְלֹא יֵשֵׂא אֶת
 מִכַּת עֵץ אֲרֵס אֶת הָאֱלֻמָּנָה וְנִתְמַנָּה לְהִיּוֹת כֹּהֵן גָּדוֹל
 יִכְנוּס וּמַעֲשֶׂה בִּיהוּשָׁע בֶּן גִּמְלָא שֶׁקִּדַּשׁ אֶת מִרְתָּא בֵּת
 בִּיתוֹס וּמִנָּהוּ הַמֶּלֶךְ לְהִיּוֹת כֹּהֵן גָּדוֹל וְכִנְסָה שׁוֹמֶרֶת יָבִם
 שֶׁנִּפְלָה לִפְנֵי כֹהֵן הַדִּיּוֹט וְנִתְמַנָּה לְהִיּוֹת כֹּהֵן גָּדוֹל אִם עַל

פִּי שֶׁעָשָׂה בָּהּ מֵאֹמֶר הָרִי זֶה לֹא יִכְנוּס. כֹּהֵן גָּדוֹל שָׁמַת
אָחִיו. חוֹלֵץ וְלֹא מִיָּבָם:

ה' כֹּהֵן גָּדוֹל לֹא יִשָּׂא אִילּוּנִית. אֶלֶּא אִם בֶּן יֵשׁ לוֹ אִשָּׁה
וּבָנִים. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר אִף עַל פִּי שֵׁישׁ לוֹ אִשָּׁה וּבָנִים.
לֹא יִשָּׂא אִילּוּנִית. שֶׁהִיא זֹנָה הָאֻמּוּרָה בַּתּוֹרָה. וְחֻכָּמִים
אוֹמְרִים אֵין זֹנָה אֶלֶּא גִיּוֹרֶת וּמִשְׁחַרְרֶת. וְשֹׁנְבַעְלָה
בְּעִילַת זָנוּת:

י' לֹא יִבָּטֵל אָדָם מִפְּרִיָּה וְרִבְיָה. אֶלֶּא אִם בֶּן יֵשׁ לוֹ בָּנִים.
בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים שְׁנֵי זָכָרִים. וּבֵית הַלֵּל אוֹמְרִים זָכָר
וְנִקְבָּה. שֶׁנֶּאֱמַר זָכָר וְנִקְבָּה בְּרֵאִם. נָשָׂא אִשָּׁה וְשָׁהָה
עִמָּה עֶשֶׂר שָׁנִים וְלֹא יִלְדָּה. אֵינוּ רִשָּׁאִי לִבָּטֵל. גֵּרְשָׁה
מוֹתֶרֶת לְנִשָּׂא לְאַחֵר. וְרִשָּׁאִי הַשְּׁנִי לְשָׁהוּת עִמָּה עֶשֶׂר
שָׁנִים. וְאִם הִפִּילָה מִזֶּנֶה מִשְׁעָה שֶׁהִפִּילָה. הָאִישׁ מַצֵּנָה
עַל פְּרִיָּה וְרִבְיָה אָבֵל לֹא הָאִשָּׁה. רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן בְּרוּקָא
אוֹמֵר עַל שְׁנֵיהֶם הוּא אוֹמֵר. וַיִּבְרַךְ אוֹתָם אֱלֹהִים וַיֹּאמֶר
לָהֶם אֱלֹהִים פָּרוּ וּרְבוּ:

פרק ז

אֶלְמָנָה לָכֶּהֶן גָּדוֹל. גְּרוּשָׁה וַחֲלוּצָה לָכֶהֶן הִדְיוּט.
הַכְּנִיסָה לוֹ עֲבָדֵי מְלוֹג וְעֲבָדֵי צֶאֱן בְּרִזָּל. עֲבָדֵי
מְלוֹג לֹא יֵאָכְלוּ בִּתְרוּמָה. עֲבָדֵי צֶאֱן בְּרִזָּל יֵאָכְלוּ. וְאֵלוֹ
הֵן עֲבָדֵי מְלוֹג. אִם מֵתוּ מֵתוּ לָהּ. וְאִם הוֹתִירוּ הוֹתִירוּ
לָהּ. אֵף עַל פִּי שֶׁהוּא חַיִּיב בְּמִזְוֹנוֹתֶיךָ. הֲרִי אֵלָיו לֹא יֵאָכְלוּ
בִּתְרוּמָה. וְאֵלוֹ הֵן עֲבָדֵי צֶאֱן בְּרִזָּל. אִם מֵתוּ מֵתוּ לוֹ. וְאִם
הוֹתִירוּ הוֹתִירוּ לוֹ. הוֹאִיל וְהוּא חַיִּיב בְּאַחֲרֵיּוֹתֶיךָ. הֲרִי אֵלָיו
יֵאָכְלוּ בִּתְרוּמָה:

ב בֵּית יִשְׂרָאֵל שֶׁנִּשְׁאֵאת לָכֶהֶן. וְהַכְּנִיסָה לוֹ עֲבָדִים. בֵּין עֲבָדֵי
מְלוֹג. בֵּין עֲבָדֵי צֶאֱן בְּרִזָּל. הֲרִי אֵלָיו יֵאָכְלוּ בִּתְרוּמָה. וּבֵת
כֹּהֵן שֶׁנִּשְׁאֵאת לְיִשְׂרָאֵל. וְהַכְּנִיסָה לוֹ בֵּין עֲבָדֵי מְלוֹג. בֵּין
עֲבָדֵי צֶאֱן בְּרִזָּל. הֲרִי אֵלָיו לֹא יֵאָכְלוּ בִּתְרוּמָה:

ג בֵּית יִשְׂרָאֵל שֶׁנִּשְׁאֵאת לָכֶהֶן. וּמֵת וְהִנִּיחָהּ מְעַבְרָת. לֹא
יֵאָכְלוּ עֲבָדֶיהָ בִּתְרוּמָה מִפְּנֵי חֶלְקוֹ שֶׁל עֶבֶר. שֶׁהָעֶבֶר
פוֹסֵל וְאֵינוֹ מֹאכִיל. דְּבָרֵי רַבִּי יוֹסִי. אָמְרוּ לוֹ מֵאַחֵר
שֶׁהָעֵדֻת לָנוּ עַל בֵּית יִשְׂרָאֵל לָכֶהֶן. אֵף בֵּית כֹּהֵן לָכֶהֶן.
וּמֵת וְהִנִּיחָהּ מְעַבְרָת. לֹא יֵאָכְלוּ עֲבָדֶיהָ בִּתְרוּמָה מִפְּנֵי
חֶלְקוֹ שֶׁל עֶבֶר:

ד הָעֶבֶר. וְהַיֵּבֶם. וְהָאֲרוּסִין. וְהַחֲרָשׁ. וּבֶן תִּשְׁעַ שָׁנִים וַיּוֹם
אֶחָד. פּוֹסְלִין וְלֹא מֹאכִילִין. סָפֵק שֶׁהוּא בֶּן תִּשְׁעַ שָׁנִים
וַיּוֹם אֶחָד. סָפֵק שֶׁאֵינוֹ. סָפֵק הֵבִיא שְׁתֵּי שְׁעָרוֹת. וְסָפֵק

שְׁלֹא הֵבִיא נֶפֶל הַבֵּית עָלָיו וְעַל בֵּת אָחִיו וְאִין יְדוּעַ אֵיזָה
מֵהֶם מֵת רֹאשׁוֹן צָרְתָּה חוֹלְצָת וְלֹא מִתִּיבָמֶת:

ה' הָאוֹנֵס וְהַמִּפְתֵּה וְהַשּׁוֹטֶה לֹא פוֹסֵלִים וְלֹא מֵאֲכִילִים.
וְאִם אֵינָם רְאוּיִין לָבֵא בְיִשְׂרָאֵל הָרִי אֵלּוּ פוֹסְלִין בִּיצֵד.
יִשְׂרָאֵל שָׂבֵא עַל בֵּת כֹּהֵן תֹּאכַל בְּתֵרוּמָה עֲבָרָה לֹא
תֹאכַל בְּתֵרוּמָה נִחְתָּד הָעֶבֶר בְּמַעֲיָה תֹאכַל כֹּהֵן שָׂבֵא
עַל בֵּת יִשְׂרָאֵל לֹא תֹאכַל בְּתֵרוּמָה עֲבָרָה לֹא תֹאכַל.
יִלְדָה תֹאכַל נִמְצָא כָחוּ שָׁל בֵּן גָּדוֹל מִשָּׁל אָבִי הָעֶבֶד
פוֹסֵל מִשּׁוּם בִּיאָה וְאִינוּ פוֹסֵל מִשּׁוּם זֶרַע בִּיצֵד בֵּת
יִשְׂרָאֵל לִכְהֵן וּבֵת כֹּהֵן לְיִשְׂרָאֵל וְיִלְדָה הֵימָנוּ בֵּן וְהִלְךְ
הַבֵּן וְנִכְבָּשׁ עַל הַשִּׁפְחָה וְיִלְדָה הֵימָנוּ בֵּן הָרִי זֶה עֶבֶד.
הֵיטָה אִם אָבִיו בֵּת יִשְׂרָאֵל לִכְהֵן לֹא תֹאכַל בְּתֵרוּמָה.
בֵּת כֹּהֵן לְיִשְׂרָאֵל תֹּאכַל בְּתֵרוּמָה מִמְּזֵר פוֹסֵל וּמֵאֲכִיל.
בִּיצֵד בֵּת יִשְׂרָאֵל לִכְהֵן וּבֵת כֹּהֵן לְיִשְׂרָאֵל וְיִלְדָה הֵימָנוּ
בֵּת וְהִלְכָה הַבֵּת וְנִשְׁאֵת לְעֶבֶד אוֹ לְנִכְרִי וְיִלְדָה הֵימָנוּ
בֵּן הָרִי זֶה מִמְּזֵר הֵיטָה אִם אִמּוֹ בֵּת יִשְׂרָאֵל לִכְהֵן תֹּאכַל
בְּתֵרוּמָה בֵּת כֹּהֵן לְיִשְׂרָאֵל לֹא תֹאכַל בְּתֵרוּמָה:

י כֹּהֵן גָּדוֹל פְּעָמִים שֶׁהוּא פוֹסֵל בִּיצֵד בֵּת כֹּהֵן לְיִשְׂרָאֵל
וְיִלְדָה הֵימָנוּ בֵּת וְהִלְכָה הַבֵּת וְנִשְׁאֵת לִכְהֵן וְיִלְדָה הֵימָנוּ
בֵּן הָרִי זֶה רְאוּי לִהְיוֹת כֹּהֵן גָּדוֹל עוֹמֵד וּמִשְׁמֵשׁ עַל גְּבִי
הַמִּזְבֵּחַ מֵאֲכִיל אֶת אִמּוֹ וּפוֹסֵל אִם אִמּוֹ וְזֹאת אוֹמֶרֶת
לֹא כִבְנִי כֹהֵן גָּדוֹל שֶׁהוּא פוֹסְלִנִי מִן הַתֵּרוּמָה:

פרק ח

הַעֲרַל וְכָל הַטְּמְאִים לֹא יֹאכְלוּ בִּתְרוּמָהּ וְנִשְׁיֶהָ
וְעַבְדֶּיהָ יֹאכְלוּ בִּתְרוּמָהּ פָּצוּעַ דָּכָא וּכְרוֹת
שָׁפְכָה הֵן וְעַבְדֶּיהָ יֹאכְלוּ וְנִשְׁיֶהָ לֹא יֹאכְלוּ וְאִם לֹא
יִדְעָה מִשְׁנַעֲשֶׂה פָּצוּעַ דָּכָא וּכְרוֹת שָׁפְכָה הֲרִי אֵלּוּ
יֹאכְלוּ:

^ב אֵיזָהוּ פָּצוּעַ דָּכָא כָּל שֶׁנִּפְצָעוּ הַבָּצִים שָׁלוּ וְאֶפִּילוּ
אֶחָת מֵהֶן וּכְרוֹת שָׁפְכָה כָּל שֶׁנִּכְרַת הַגֵּיד וְאִם נִשְׁתַּיֵּר
מִהֶעֱטָרָה אֶפִּילוּ כְחוֹט הַשְּׁעָרָה כָּשֶׁר פָּצוּעַ דָּכָא וּכְרוֹת
שָׁפְכָה מוֹתָרִין בְּגִיזוֹת וּמִשְׁחָרְרֵת וְאֵינָן אֲסוּרִין אֲלָא
מִלְּבֹא בִקְהָל שֶׁנֶּאֱמַר לֹא יָבֹא פָּצוּעַ דָּכָא וּכְרוֹת שָׁפְכָה
בִּקְהָל יִי:

^ג עֲמוּנִי וּמוֹאֲבֵי אֲסוּרִים וְאֲסוּרִין אֲסוּר עוֹלָם אֲבָל
נִקְבוֹתֵיהֶם מוֹתָרוֹת מִיד מִצְרֵי וְאֲדוּמֵי אֵינָם אֲסוּרִין אֲלָא
עַד שְׁלֹשָׁה דוֹרוֹת אֶחָד זָכָרִים וְאֶחָד נְקִיבוֹת רַבִּי שִׁמְעוֹן
מִתִּיר אֶת הַנִּקְבוֹת מִיד אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן קָל וְחֹמֶר
הַדְּבָרִים וְמָה אִם בְּמָקוֹם שֶׁאִסֹּר אֶת הַזָּכָרִים אֲסוּר
עוֹלָם הִתִּיר אֶת הַנִּקְבוֹת מִיד מָקוֹם שֶׁלֹּא אִסֹּר אֶת
הַזָּכָרִים אֲלָא עַד שְׁלֹשָׁה דוֹרוֹת אֵינּוּ דִּין שֶׁנִּתִּיר אֶת
הַנִּקְבוֹת מִיד אָמְרוּ לֹא אִם הִלְכָה נִקְבָּל וְאִם לֹדִין יֵשׁ
תְּשׁוּבָה אָמַר לָהֶם לֹא כִּי הִלְכָה אָנִי אוֹמֵר מִמְּזִרִים

וְנִתְּנִים אֲסוּרִין וְאֲסוּרִין אֲסוּר עוֹלָם אֶחָד זְכָרִים וְאֶחָד
נְקִבוֹת:

אָמַר רַבִּי יְהוֹשֻעַ שְׁמַעְתִּי שֶׁהַסָּרִיס חוֹלֵץ וְחוֹלְצִין
לְאִשְׁתּוֹ וְהַסָּרִיס לֹא חוֹלֵץ וְלֹא חוֹלְצִין לְאִשְׁתּוֹ וְאִין לִי
לְפָרֶשׁ אָמַר רַבִּי עֲקִיבָא אֲנִי אֶפְרָשׁ סָרִיס אָדָם חוֹלֵץ
וְחוֹלְצִין לְאִשְׁתּוֹ מִפְּנֵי שֶׁהִיתָה לוֹ שַׁעַת הַכָּשֶׁר סָרִיס
חֲמָה לֹא חוֹלֵץ וְלֹא חוֹלְצִין לְאִשְׁתּוֹ מִפְּנֵי שֶׁלֹא הִיתָה לוֹ
שַׁעַת הַכָּשֶׁר רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר לֹא כִּי אֵלָּא סָרִיס חֲמָה
חוֹלֵץ וְחוֹלְצִין לְאִשְׁתּוֹ מִפְּנֵי שֶׁיֵּשׁ לוֹ רְפוּאָה סָרִיס אָדָם
לֹא חוֹלֵץ וְלֹא חוֹלְצִין לְאִשְׁתּוֹ מִפְּנֵי שֶׁאִין לוֹ רְפוּאָה הַעֲדִיד
רַבִּי יְהוֹשֻעַ בֶּן בְּתִירָא עַל בֶּן מְגוּסָת שֶׁהָיָה בִירוּשָׁלַיִם
סָרִיס אָדָם וַיְבִמּוּ אֶת אִשְׁתּוֹ לְקַיָּים דְּבַרֵּי רַבִּי עֲקִיבָא:

הַסָּרִיס לֹא חוֹלֵץ וְלֹא מִיָּבֵם וְכֵן אֵילּוֹנִית לֹא חוֹלְצָת
וְלֹא מִתִּיבָמָת הַסָּרִיס שֶׁחָלַץ לִיבָמָתוֹ לֹא פָסְלָה בְּעִלָּה
פָסְלָה מִפְּנֵי שֶׁהָיָה בְּעִילָת זָנוֹת וְכֵן אֵילּוֹנִית שֶׁחָלְצוּ לָהּ
אֲחִים לֹא פָסְלוּהָ בְּעִלּוּהָ פָסְלוּהָ מִפְּנֵי שֶׁהָיָה בְּעִילָת
זָנוֹת:

סָרִיס חֲמָה כֹּהֵן שֶׁנֶּשֶׂא בֵּת יִשְׂרָאֵל מֵאֲכִילָה בְּתֵרוּמָה
רַבִּי יוֹסִי וְרַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמְרִים אֲנִדְרוּגִינוֹס כֹּהֵן שֶׁנֶּשֶׂא בֵּת
יִשְׂרָאֵל מֵאֲכִילָה בְּתֵרוּמָה רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר טוֹמְטוֹם
שֶׁנֶּקְרַע וְנִמְצָא זָכָר לֹא יִחְלוֹץ מִפְּנֵי שֶׁהוּא כְּסָרִיס:

אֲנִדְרוּגִינוֹס נוֹשֵׂא אָבֵל לֹא נִשָּׂא רַבִּי אֶלְיעֶזֶר אוֹמֵר
אֲנִדְרוּגִינוֹס חִיִּיבִים עָלָיו סְקִילָה בְּזָכֶר:

פרק ט

יֵשׁ מוֹתָרוֹת לְבַעֲלֶיהֶן וְאַסּוּרוֹת לִיבְמֵיהֶן. מוֹתָרוֹת
לִיבְמֵיהֶן וְאַסּוּרוֹת לְבַעֲלֵיהֶן. מוֹתָרוֹת לְאֵלּוּ וּלְאֵלּוּ.
וְאַסּוּרוֹת לְאֵלּוּ וּלְאֵלּוּ. וְאֵלּוּ מוֹתָרוֹת לְבַעֲלֵיהֶן וְאַסּוּרוֹת
לִיבְמֵיהֶן. כֹּהֵן הַדִּיּוֹט שֶׁנִּשָּׂא אֶת הָאֵלְמָנָה. וְיֵשׁ לוֹ אֶחָד כֹּהֵן
גָּדוֹל. חָלָל שֶׁנִּשָּׂא כְּשֶׁרָה. וְיֵשׁ לוֹ אֶחָד כָּשֶׁר. יִשְׂרָאֵל שֶׁנִּשָּׂא
בֵּת יִשְׂרָאֵל. וְיֵשׁ לוֹ אֶחָד מִמְּזֹר. מִמְּזֹר שֶׁנִּשָּׂא מִמְּזֹרֶת. וְיֵשׁ
לוֹ אֶחָד יִשְׂרָאֵל. מוֹתָרוֹת לְבַעֲלֵיהֶן וְאַסּוּרוֹת לִיבְמֵיהֶן:

ב וְאֵלּוּ מוֹתָרוֹת לִיבְמֵיהֶן וְאַסּוּרוֹת לְבַעֲלֵיהֶן. כֹּהֵן גָּדוֹל
שֶׁקָּדַשׁ אֶת הָאֵלְמָנָה. וְיֵשׁ לוֹ אֶחָד כֹּהֵן הַדִּיּוֹט. כָּשֶׁר שֶׁנִּשָּׂא
חָלָל. וְיֵשׁ לוֹ אֶחָד חָלָל. יִשְׂרָאֵל שֶׁנִּשָּׂא מִמְּזֹרֶת. וְיֵשׁ
לוֹ אֶחָד מִמְּזֹר. מִמְּזֹר שֶׁנִּשָּׂא בֵּת יִשְׂרָאֵל. וְיֵשׁ לוֹ אֶחָד
יִשְׂרָאֵל. מוֹתָרוֹת לִיבְמֵיהֶן וְאַסּוּרוֹת לְבַעֲלֵיהֶן. אֲסוּרוֹת
לְאֵלּוּ וּלְאֵלּוּ. כֹּהֵן גָּדוֹל שֶׁנִּשָּׂא אֶת הָאֵלְמָנָה. וְיֵשׁ לוֹ אֶחָד
כֹּהֵן גָּדוֹל אוֹ כֹּהֵן הַדִּיּוֹט. כָּשֶׁר שֶׁנִּשָּׂא חָלָל. וְיֵשׁ לוֹ
אֶחָד כָּשֶׁר. יִשְׂרָאֵל שֶׁנִּשָּׂא מִמְּזֹרֶת. וְיֵשׁ לוֹ אֶחָד יִשְׂרָאֵל.
מִמְּזֹר שֶׁנִּשָּׂא בֵּת יִשְׂרָאֵל. וְיֵשׁ לוֹ אֶחָד מִמְּזֹר. אֲסוּרוֹת לְאֵלּוּ
וּלְאֵלּוּ. וְשָׂאֵר כָּל הַנָּשִׁים. מוֹתָרוֹת לְבַעֲלֵיהֶן וְלִיבְמֵיהֶן:

ג שְׁנֵי מִדְּבָרֵי סוֹפְרִים. שְׁנֵיהֶם לִבְעַל וְלֹא שְׁנֵיהֶם לִיבָם.
אֲסוּרָה לִבְעַל וּמוֹתָרֶת לִיבָם. שְׁנֵיהֶם לִיבָם וְלֹא שְׁנֵיהֶם לִבְעַל.

אסורה ליבם ומוותרת לבעל. שניה לזה ולזה. אסורה לזה ולזה. אין לה לא כתובה. ולא פירות. ולא מזונות. ולא בלאות. והולד כשר. וכופין אותו להוציא. אלמנה לכהן גדול. גרושה וחלוצה לכהן הדיוט. ממזרת ונתניה לישׂראל. בת ישׂראל לנתין ולממזר. יש להן כתובה:

ד בת ישׂראל מאורסת לכהן. מעברת מכהן. שומרת יבם לכהן. וכן בת כהן לישׂראל. לא תאכל בתרומה. בת ישׂראל מאורסת ללוי. מעברת מלוי. שומרת יבם ללוי. וכן בת לוי לישׂראל. לא תאכל במעשר. בת לוי מאורסת לכהן. מעברת מכהן. שומרת יבם לכהן. וכן בת כהן ללוי. לא תאכל. לא בתרומה ולא במעשר:

ה בת ישׂראל שנשאת לכהן. תאכל בתרומה. מת ולזה הימנו בן. תאכל בתרומה. נשאת ללוי. תאכל במעשר. מת ולזה הימנו בן. תאכל במעשר. נשאת לישׂראל. לא תאכל. לא בתרומה ולא במעשר. מת ולזה הימנו בן. לא תאכל. לא בתרומה ולא במעשר. מת בנה מישׂראל. תאכל במעשר. מת בנה מלוי. תאכל בתרומה. מת בנה מכהן. לא תאכל. לא בתרומה ולא במעשר:

ו בת כהן שנשאת לישׂראל. לא תאכל בתרומה. מת ולזה הימנו בן. לא תאכל בתרומה. נשאת ללוי. תאכל במעשר. מת ולזה הימנו בן. תאכל במעשר. נשאת לכהן. תאכל בתרומה. מת ולזה הימנו בן. תאכל בתרומה. מת

בְּנֵה מִכֶּהֱן לֹא תֹאכַל בִּתְרוֹמָהּ מֵת בְּנֵה מְלוֹי לֹא תֹאכַל
בַּמַּעֲשֵׂר מֵת בְּנֵה מִיִּשְׂרָאֵל חוֹזֶרֶת לְבֵית אָבִיהָ וְעַל זֶה
נֶאֱמַר וְשָׁבָה אֶל בֵּית אָבִיהָ כְּנַעֲוִיָּה מִלֶּחֶם אָבִיהָ תֹאכַל:

פרק י

הָאִשָּׁה שֶׁהִלְךָ בְּעֵלָהּ לְמַדִּינַת הַיָּם וּבָאוּ וְאָמְרוּ לָהּ
מֵת בְּעֵלֶיךָ וְנִשְׁאֵת וְאַחֵר כֵּךְ בָּא בְּעֵלָהּ תֵּצֵא
מִזֶּה וּמִזֶּה וְצָרִיכָה גֵט מִזֶּה וּמִזֶּה וְאִין לָהּ כְּתוּבָה וְלֹא
פִּירוֹת וְלֹא מְזוֹנוֹת וְלֹא בְּלָאוֹת לֹא עַל זֶה וְלֹא עַל זֶה אִם
נָטְלָה מִזֶּה וּמִזֶּה תַּחֲזִיר וְהוּלָד מִמֶּזֶר מִזֶּה וּמִזֶּה וְלֹא זֶה
וְזֶה מִטְּמֵאִין לָהּ וְלֹא זֶה וְזֶה זָכָאִי לֹא בִּמְצִיאתָהּ וְלֹא
בַּמַּעֲשֵׂה יָדֶיהָ וְלֹא בַּהֲפָרַת נְדָרֶיהָ הֵיתָה בֵּת יִשְׂרָאֵל
נִפְסְלָה מִן הַכְּהוֹנֵה וּבֵת לִוִּי מִן הַמַּעֲשֵׂר וּבֵת כֹּהֵן מִן
הַתְּרוֹמָה וְאִין יוֹרְשִׁים שֶׁל זֶה וְיוֹרְשִׁים שֶׁל זֶה יוֹרְשִׁים אֶת
כְּתוּבָתָהּ וְאִם מֵתוּ אָחִיו שֶׁל זֶה וְאָחִיו שֶׁל זֶה חוֹלְצִין
וְלֹא מִיִּבְמִין רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר כְּתוּבָתָהּ עַל גִּבְסֵי בְּעֵלָהּ
הָרֵאשׁוֹן רַבִּי אֶלְעָזָר אוֹמֵר הָרֵאשׁוֹן זָכָאִי בִּמְצִיאתָהּ
וּבַמַּעֲשֵׂה יָדֶיהָ וּבַהֲפָרַת נְדָרֶיהָ רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר בִּיאָתָה
אוֹ חֲלִיצָתָה מֵאָחִיו שֶׁל רֵאשׁוֹן פּוֹטֶרֶת צָרָתָה וְאִין הוּלָד
מִמֶּנּוּ מִמֶּזֶר וְאִם נִשְׁאֵת שְׁלֹא בְּרִשׁוֹת מוֹתֶרֶת לַחֲזוֹר לוֹ:

ב נִשְׁאֵת עַל פִּי בֵּית דִּין תֵּצֵא וּפְטוּרָה מִן הַקֶּרְבֵּן שְׁלֹא עַל
פִּי בֵּית דִּין תֵּצֵא וְחִיבָת בְּקֶרְבֵּן יָפָה כַּח בֵּית דִּין שְׁפוֹטֶרֶת

מִן הַקֶּרְבֵּן. הוֹרוּהָ בֵּית דִּין לַנָּשָׂא וְהִלְכָּה וּמִלְקָלָה חֵיבָתָּה
בְּקֶרְבֵּן. שְׁלֹא הִתִּירוּהָ אֶלָּא לַנָּשָׂא:

ג' הָאִשָּׁה שֶׁהִלֵּךְ בַּעֲלָהּ וּבָנָה לַמְּדִינָת הָיִם. וּבָאוּ וְאָמְרוּ
לָּהּ מֵת בַּעֲלֶיךָ. וְאַחֵר כֵּךְ מֵת בִּגְדָּה וְנִשְׂאָתָּה. וְאַחֵר כֵּךְ
אָמְרוּ לָּהּ חֲלוּף הָיָה הַדְּבָרִים. תֵּצֵא וְהוֹלֵד הָרָאשׁוֹן וְאַחֲרוֹן
מִמָּזוֹר. אָמְרוּ לָּהּ מֵת בִּגְדָּה. וְאַחֵר כֵּךְ מֵת בַּעֲלֶיךָ. וְנִתְיַבְּמָה.
וְאַחֵר כֵּךְ אָמְרוּ לָּהּ חֲלוּף הָיָה הַדְּבָרִים. תֵּצֵא וְהוֹלֵד
רָאשׁוֹן וְאַחֲרוֹן מִמָּזוֹר. אָמְרוּ לָּהּ מֵת בַּעֲלֶיךָ וְנִשְׂאָתָּה. וְאַחֵר
כֵּךְ אָמְרוּ לָּהּ קָיָם הָיָה וּמֵת. תֵּצֵא וְהוֹלֵד רָאשׁוֹן מִמָּזוֹר.
וְהָאֲחֲרוֹן אֵינוֹ מִמָּזוֹר. אָמְרוּ לָּהּ מֵת בַּעֲלֶיךָ. וְנִתְקַדְּשָׁה.
וְאַחֵר כֵּךְ בָּא בַּעֲלָהּ. מוֹתֶרֶת לַחֲזוֹר לוֹ. אֵף עַל פִּי שְׁנֵתָן
לָּהּ אַחֲרוֹן גָּט. לֹא פָסְלָהּ מִן הַכְּהוֹנָה. אֵת זֶה דֶּרֶשׁ רַבִּי
אֶלְעָזָר בֶּן מֹתֵיָא וְאִשָּׁה גְרוּשָׁה מֵאִשָּׁה. וְלֹא מֵאִישׁ שְׂאִינוּ
אִשָּׁה:

ד' מִי שֶׁהִלְכָּה אֶשְׁתּוֹ לַמְּדִינָת הָיִם. וּבָאוּ וְאָמְרוּ לוֹ מֵתָה
אֶשְׁתֶּךָ. וְנִשְׂאָ אֵת אַחֻתָּהּ. וְאַחֵר כֵּךְ בָּאת אֶשְׁתּוֹ. מוֹתֶרֶת
לַחֲזוֹר לוֹ. הוּא מוֹתֵר בְּקִרְבּוֹת שְׁנֵיָהּ. וּשְׁנֵיָהּ מוֹתֶרֶת
בְּקִרְבּוֹתָיו. וְאִם מֵתָה רָאשׁוֹנָה. מוֹתֵר בְּשְׁנֵיָהּ. אָמְרוּ לוֹ
מֵתָה אֶשְׁתֶּךָ. וְנִשְׂאָ אֵת אַחֻתָּהּ. וְאַחֵר כֵּךְ אָמְרוּ לוֹ. קִיַּמְתָּ
הֵיטֵהּ וּמֵתָה. הוֹלֵד רָאשׁוֹן מִמָּזוֹר. וְהָאֲחֲרוֹן אֵינוֹ מִמָּזוֹר.
רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר כָּל שְׁפוּסֵל עַל יְדֵי אַחֲרִים. פּוֹסֵל עַל יְדֵי
עַצְמוֹ. וְכָל שְׂאִינוֹ פּוֹסֵל עַל יְדֵי אַחֲרִים. אֵינוֹ פּוֹסֵל עַל יְדֵי
עַצְמוֹ:

ה אמרו לו מתה אשתך. ונשא אחותה מאביה. מתה ונשא אחותה מאמה. מתה ונשא אחותה מאביה. מתה ונשא אחותה מאמה. ונמצאו כלן קימות. מתר בראשונה בשלישית ובחמישית. ופוטרות צרותיהן. ואסור בשניה וברביעית. ואין ביאת אחת מהן פוטרת צרתה. ואם בא על השניה לאחר מיתת הראשונה. מותר בשניה וברביעית. ופוטרות צרותיהן. ואסור בשלישית ובחמישית. ואין ביאת אחת מהן פוטרת צרתה:

י בן תשע שנים ויום אחד. הוא פוסל על ידי אחין. והאחין פוסלין על ידו. אלא שהוא פוסל תחלה. והאחים פוסלין תחלה וסוף. כיצד בן תשע שנים ויום אחד. שבא על יבמתו. פסל על ידי אחין. באו אחין עליה ועשו בה מאמר. נתנו גט או חלצו פסלו על ידו:

י בן תשע שנים ויום אחד שבא על יבמתו. ואחר כך בא עליה אחיו. שהוא בן תשע שנים ויום אחד. פסל על ידו. רבי שמעון אומר לא פסל:

ח בן תשע שנים ויום אחד שבא על יבמתו. ואחר כך בא על צרתה. פסל על ידי עצמו. רבי שמעון אומר לא פסל. בן תשע שנים ויום אחד. שבא על יבמתו ומת. חולצת ולא מתיבמת. נשא אשה ומת. הרי זו פטורה:

ט בן תשע שנים ויום אחד שבא על יבמתו. ומשהגדיל נשא אשה אחרת ומת. אם לא ידע את הראשונה

משהגדיל. הראשונה חולצת ולא מתבבמת. והשניה או
חולצת או מתבבמת. רבי שמעון אומר מיבם לאיזו
שירצה. וחולץ לשניה. אחד שהוא בן תשע שנים ויום
אחד. ואחד שהוא בן עשרים שנה. שלא הביא שתי
שערות:

פרק יא

נושאין על האנוסה ועל המפתה. האונס והמפתה על
הנשואה חייב. נושא אדם אנוסת אביו ומפתת
אביו. אנוסת בנו ומפתת בנו. רבי יהודה אוסר באנוסת
אביו ומפתת אביו:

^ב הגזירת שנתגירו בניה עמה. לא חולצין ולא מיבמין.
אפילו הורתו של ראשון שלא בקדושה ולידתו בקדושה.
והשני הורתו ולידתו בקדושה. וכן שפחה שנשתחררו
בניה עמה:

^ג חמש נשים שנתערבו ולדותיהן. הגדילו התערבות
ונשאו נשים ומתו. ארבעה חולצין לאחת. ואחד מיבם
אותה. הוא ושלושה. חולצין לאחת. ואחד מיבם. נמצאו
ארבע חליצות ויבום. לכל אחת ואחת:

^ד האשה שנתערב ולדה בולד כלתה. הגדילו התערבות
ונשאו נשים ומתו. בני הכלה חולצין ולא מיבמין. שהוא
ספק אשת אחיו. וספק אשת אחי אביו. ובני הזקנה.

או חולצין או מיבמין. שהוא ספק אשת אחיו ואשת בן
אחיו. מתו הפשרים בני התערובות לבני הזקנה. חולצין
ולא מיבמין. שהוא ספק אשת אחיו ואשת אחי אביו.
ובני הפלה אחד חולץ ואחד מיבם:

ה' כהנת שנתערב ולדה בולד שפחתה. הרי אלו אכלים
בתרומה וחולקים חלק אחד בגרן. ואינן מטמאין למתים.
ואין נושאין נשים. בין כשרות בין פסולות. הגדילו
התערובות ושחררו זה את זה. נושאין נשים ראויות
לכהונה. ואינן מטמאין למתים. ואם נטמאו אין סופגין
את הארבעים. ואינן אוכלים בתרומה. ואם אכלו אין
משלמים קרן וחמש. ואינן חולקין על הגרן. ומוכרין את
התרומה והדמים שלהם. ואינן חולקים בקדשי המקדש.
ואין נותנין להם קדשים. ואין מוציאין שלהם מידם.
ופטורים מן הזרוע ומן הלחיים ומן הקבה. ובכורן יהא
רועה עד שיסתאב. ונותנין עליהם חמרי כהנים וחמרי
ישראלים:

י' מי שלא שהתה אחר בעלה שלשה חדשים. ונשאת
וילדה. ואין ידוע אם בן תשעה לראשון. אם בן שבעה
לאחרון. היו לה בנים מן הראשון ובנים מן השני. חולצין
ולא מיבמין. וכן הוא להם חולץ ולא מיבם. היו לו אחים
מן הראשון ואחים מן השני. שלא מאותה האם. הוא
חולץ ומיבם. והם אחד חולץ ואחד מיבם:

י' הִיָּה אֶחָד יִשְׂרָאֵל וְאֶחָד כֹּהֵן. נוֹשֵׂא אִשָּׁה רְאוּיָה לִכְהֵן. וְאִינוּ מְטַמֵּא לַמֵּתִים. וְאִם נָטְמָא אִינוּ סוֹפֵג אֶת הָאֲרָבָעִים. וְאִינוּ אוֹכֵל בִּתְרוּמָה. וְאִם אָכַל אִינוּ מְשַׁלֵּם קֶרֶן וְחֹמֶשׁ. וְאִינוּ חוֹלֵק עַל הַגֶּרֶן. וּמוֹכֵר (הַתְּרוּמָה) וְהַדָּמִים שָׁלוּ. וְאִינוּ חוֹלֵק בְּקִדְשֵׁי הַמִּקְדָּשׁ. וְאִין נֹתְנִים לוֹ (אֶת) הַקִּדְשִׁים וְאִין מוֹצִיאִין אֶת שָׁלוּ מִיָּדוֹ. וּפְטוֹר מִן הַזֵּרוּעַ וְהַלְחִיִּים וְהַקֶּבֶה. וּבִכּוּרוֹ יֵהָא רוּעָה עַד שִׁסְתָּאב. וְנֹתְנִין עָלָיו חֲמָרִי כֹהֲנִים וְחֲמָרִי יִשְׂרָאֵלִים. הֵיוּ שְׁנֵיהֶם כֹּהֲנִים. הוּא אוֹנֵן עֲלֵיהֶם. וְהֵם אוֹנֵנִין עָלָיו. הוּא אִינוּ מְטַמֵּא לָהֶם. וְהֵם אִינֶם מְטַמְּאִין לוֹ. הוּא אִינוּ יוֹרֵשׁ אוֹתָן. אָבֵל הֵם יוֹרְשִׁין אוֹתוֹ. וּפְטוֹר עַל מִכְתּוֹ וְעַל קִלְלָתוֹ שֶׁל זֶה וְשֶׁל זֶה. וְעוֹלָה בְּמִשְׁמְרוֹ שֶׁל זֶה וְשֶׁל זֶה. וְאִינוּ חוֹלֵק. וְאִם הֵיוּ שְׁנֵיהֶם בְּמִשְׁמֵר אֶחָד. נוֹטְלִין חֵלֶק אֶחָד:

פרק יב

מִצְוֹת חֲלִיצָה בְּשִׁלְשָׁה דִּינִין. וְאֶפִּילוּ שְׁלֹשָׁתָן הִדְיוּטוֹת. חֲלִיצָה בְּמִנְעַל חֲלִיצָתָהּ בְּשָׂרָה. בְּאַנְפְּלִיא חֲלִיצָתָהּ פְּסוּלָה. בְּסִנְדֵּל שִׁישׁ לוֹ עֶקֶב כָּשֶׁר. וְשֹׂאִין לוֹ עֶקֶב פְּסוּל. מִן הָאֲרָבּוּבָה וּלְמִטָּה. חֲלִיצָתָהּ בְּשָׂרָה. מִן הָאֲרָבּוּבָה וּלְמַעְלָה חֲלִיצָתָהּ פְּסוּלָה:

ב' חֲלִיצָה בְּסִנְדֵּל שֶׁאִינוּ שָׁלוּ. אוּ בְּסִנְדֵּל שֶׁל עֵץ. אוּ בְּשֶׁל שְׂמָאל בִּימִין. חֲלִיצָתָהּ בְּשָׂרָה. חֲלִיצָה בְּגָדוֹל שֶׁהוּא יָכוֹל לְהַלּוֹךְ בוֹ. אוּ בְּקִטָּן שֶׁהוּא חוֹפֶה אֶת רוֹב רִגְלוֹ. חֲלִיצָתָהּ

כְּשֶׁרָהּ. חֲלָצָה בְּלִילָהּ. חֲלִיצָתָה כְּשֶׁרָהּ. וְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר
פּוֹסֵל בְּשִׁמְאֵל חֲלִיצָתָה פְּסוּלָה. וְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר מְכַשֵּׁיר:

א חֲלָצָה וְרִקְקָה אֲבָל לֹא קָרְאָהּ. חֲלִיצָתָה כְּשֶׁרָהּ. קָרְאָהּ
וְרִקְקָה אֲבָל לֹא חֲלָצָה. חֲלִיצָתָה פְּסוּלָה. חֲלָצָה וְקָרְאָהּ
אֲבָל לֹא רִקְקָהּ. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר חֲלִיצָתָה פְּסוּלָה. רַבִּי
עֲקִיבָא אוֹמֵר חֲלִיצָתָה כְּשֶׁרָהּ. אָמַר רַבִּי אֱלִיעֶזֶר כָּכָה
יַעֲשֶׂה. כָּל דְּבַר שֶׁהוּא מַעֲשֶׂה מַעֲבֵב. אָמַר לוֹ רַבִּי עֲקִיבָא
מִשֶּׁם רְאִיָּה. כָּכָה יַעֲשֶׂה לְאִישׁ. כָּל דְּבַר שֶׁהוּא מַעֲשֶׂה
בְּאִישׁ:

ד הַחֲרַשׁ שֶׁנִּחְלַץ וְהַחֲרַשֶּׁת שֶׁחֲלָצָהּ. וְהַחוֹלָצֶת לְקָטָן.
חֲלִיצָתָה פְּסוּלָה. קָטָנָה שֶׁחֲלָצָהּ. תַּחֲלוּץ מִשְׁתַּגְּדִיל. וְאִם
לֹא חֲלָצָהּ. חֲלִיצָתָה פְּסוּלָה:

ה חֲלָצָה בְּשָׁנִים אוֹ בְּשִׁלְשָׁה. וְנִמְצָא אֶחָד מֵהֶן קָרוֹב
אוֹ פְּסוּל. חֲלִיצָתָה פְּסוּלָה. רַבִּי שְׁמַעוֹן וְרַבִּי יוֹחָנָן
הַסַּנְדֵּלָר מְכַשִּׁירִין. וּמַעֲשֶׂה בְּאֶחָד שֶׁחֲלַץ בֵּינוֹ לְבֵינָהּ
בְּבֵית הָאֲסוּרִים. וְבֹא מַעֲשֶׂה לְפָנֵי רַבִּי עֲקִיבָא וְהַכְּשִׁיר:

ו מִצּוֹת חֲלָצָה. בָּא הוּא וַיִּבְמְתוּ לְבֵית דִּין. וְהֵן מְשִׁיאִין
לוֹ עֵצָה הַהוֹגֶנֶת לוֹ. שֶׁנֶּאֱמַר וְקָרְאוּ לוֹ זִקְנֵי עִירוֹ וְדִבְרוּ
אֵלָיו. וְהִיא אוֹמֶרֶת מֵאֵן יִבְמִי לְהִקִּים לְאָחִיו שֵׁם בְּיִשְׂרָאֵל
לֹא אָבָה יִבְמִי. וְהוּא אוֹמֵר לֹא חֲפָצְתִּי לְקַחְתָּהּ. וּבִלְשׁוֹן
הַקֹּדֶשׁ הָיוּ אוֹמְרִים. וְנִגְשָׁה יִבְמְתוּ אֵלָיו לְעֵינֵי הַזִּקְנִים.
וְחֲלָצָה נִעְלָו מֵעַל רִגְלוֹ. וַיִּרְקָה בְּפָנָיו רוֹק הַנִּרְאָה לְדִינָם.

וְעִנְתָּהּ וְאָמְרָהּ כִּכְהָ יַעֲשֶׂה לְאִישׁ אֲשֶׁר לֹא יִבְנֶה אֶת בֵּית
אָחִיו עַד כָּאֵן הָיוּ מְקַרִּין וּכְשֶׁהִקְרָא רַבִּי הוֹרְקָנוֹס תַּחַת
הָאֵלָה בְּכַפֵּר עֵיטָם וְגָמַר אֶת כָּל הַפְּרָשָׁה הַחֲזָקוּ לַהֲיוֹת
גּוֹמְרִין כָּל הַפְּרָשָׁה וְנִקְרָא שְׁמוֹ בְּיִשְׂרָאֵל בֵּית חֲלוּץ
הַנֶּעֱלֹ מִצּוּה בְּדִינָן וְלֹא מִצּוּה בַּתְּלִמִּידִים רַבִּי יְהוּדָה
אוֹמֵר מִצּוּה עַל כָּל הָעוֹמְדִים שֵׁם לוֹמֵר חֲלוּץ הַנֶּעֱלֹ חֲלוּץ
הַנֶּעֱלֹ חֲלוּץ הַנֶּעֱלֹ:

פרק יג

בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים אֵין מִמָּאֲנִין אֶלָּא אַרוֹסוֹת וּבֵית הֵלֵל
אוֹמְרִים אַרוֹסוֹת וְנִשְׁוֹאוֹת בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים
בְּבַעַל וְלֹא בֵּיבָם וּבֵית הֵלֵל אוֹמְרִים בְּבַעַל וּבֵיבָם בֵּית
שְׁמַאי אוֹמְרִים בְּפָנָיו וּבֵית הֵלֵל אוֹמְרִים בְּפָנָיו וְשֵׁלֹא
בְּפָנָיו בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים בְּבֵית דִּין וּבֵית הֵלֵל אוֹמְרִים
בְּבֵית דִּין וְשֵׁלֹא בְּבֵית דִּין אָמְרוּ לָהֶן בֵּית הֵלֵל לְבֵית
שְׁמַאי מִמָּאֲנָתָהּ וְהִיא קִטְנָה אֶפִּילוּ אַרְבָּעָה וַחֲמִשָּׁה
פְּעָמִים אָמְרוּ לָהֶן בֵּית שְׁמַאי אֵין בָּנוֹת יִשְׂרָאֵל הַפְּקָר
אֶלָּא מִמָּאֲנָתָהּ וּמִמִּתְנָתָה עַד שֶׁתִּגְדִּיל וְתִמָּאֵן וְתִנָּשֵׂא:

^ב אֵיזָה הִיא קִטְנָה שֶׁצָּרִיכָה לְמָאֵן כָּל שֶׁהִישִׂיאוּהָ אִמָּה
וְאָחִיהָ לְדַעְתָּהּ הִשִּׂיאוּהָ שֵׁלֹא לְדַעְתָּהּ אִינָה צָרִיכָה
לְמָאֵן רַבִּי חֲנִינָא בֶּן אֲנָטִיגְנוֹס אוֹמֵר כָּל תַּנּוּקָת שְׂאִינָה
יְכוּלָה לְשִׁמּוֹר קְדוּשִׁיהָ אִינָה צָרִיכָה לְמָאֵן רַבִּי אֱלִיעֶזֶר
אוֹמֵר אֵין מַעֲשֶׂה קִטְנָה כְּלוֹם אֶלָּא כַּמִּפְתָּה בֵּת יִשְׂרָאֵל

לכהן לא תאכל בתרומה. בת כהן לישראל תאכל
בתרומה:

ג רבי אליעזר בן יעקב אומר כל עכבה שהיא מן האיש.
כאלו היא אשתו. וכל עכבה שאינה מן האיש כאלו אינה
אשתו:

ד הממאנת באיש הוא מותר בקרובותיה. והיא מותרת
בקרוביו. ולא פסלה מן הכהונה. נתן לה גט הוא אסור
בקרובותיה והיא אסורה בקרוביו ופסלה מן הכהונה. נתן
לה גט והחזירה מאנה בו ונשאת לאחר. ונתארמלה או
נתגרשה. מותרת לחזור לו. מאנה בו והחזירה. נתן לה
גט ונשאת לאחר ונתארמלה או נתגרשה. אסורה לחזור
לו. זה הכלל. גט אחר מאן אסורה לחזור לו. מאן אחר
גט מותרת לחזור לו:

ה הממאנת באיש. נשאת לאחר וגרשה. (לאחר ומאנה
בו.) (לאחר וגרשה. זה הכלל. כל שיוצאת הימנו בגט
אסורה לחזור לו. במאן מותרת לחזור לו:

ו המגרש את האשה והחזירה. מותרת ליבם. ורבי
אליעזר אוסר. וכן המגרש את היתומה והחזירה.
מותרת ליבם. ורבי אליעזר אוסר. קטנה שהשיאה אביה
ונתגרשה כיתומה בחיי האב. החזירה דברי הכל אסורה
ליבם:

י שני אחין נשואין לשתי אחיות (יתומות) קטנות ומת בעלה של אחת מהן. תצא משום אחות אשה. וכן שתי חרשות גדולה וקטנה. מת בעלה של קטנה. תצא הקטנה משום אחות אשה. מת בעלה של גדולה. רבי אליעזר אומר מלמדן את הקטנה שתמאן בו. רבן גמליאל אומר אם מאנה מאנה. ואם לאו תמתין עד שתגדיל. ותצא הלזו משום אחות אשה. רבי יהושע אומר אי לו על אשתו. ואי לו על אשת אחיו. מוציא את אשתו בגט. ואשת אחיו בחליצה:

ח מי שהיה נשוי לשתי יתומות קטנות ומת. ביאתה או חליצתה של אחת מהן. פוטרת צרתה. וכן שתי חרשות. קטנה וחרשת אין ביאת אחת מהן פוטרת צרתה. פקחת וחרשת ביאת הפקחת פוטרת החרשת. ואין ביאת החרשת פוטרת את הפקחת. גדולה וקטנה. ביאת הגדולה פוטרת את הקטנה. ואין ביאת הקטנה פוטרת את הגדולה:

ט מי שהיה נשוי לשתי יתומות קטנות ומת. בא יבם על הראשונה וחזר ובא על השנייה. או שבא אחיו על השנייה. לא פסל את הראשונה. וכן שתי חרשות. קטנה וחרשת. בא יבם על הקטנה וחזר ובא על החרשת. או שבא אחיו על החרשת. לא פסל את הקטנה. בא יבם על החרשת. וחזר ובא על הקטנה. או שבא אחיו על הקטנה פסל את החרשת:

י פקקת וחרשת. בא יבם על הפקקת. וחזר ובא על החרשת. או שבא אחיו על החרשת. לא פסל את הפקקת. בא יבם על החרשת. לא פסל את הפקקת. בא יבם על החרשת. וחזר ובא על הפקקת. או שבא אחיו על הפקקת. פסל את החרשת:

י"ג גדולה וקטנה. בא יבם על הגדולה. וחזר ובא על הקטנה. או שבא אחיו על הקטנה. לא פסל את הגדולה. בא יבם על הקטנה. וחזר ובא על הגדולה. או שבא אחיו על הגדולה. פסל את הקטנה. רבי אלעזר אומר (בבבלין) מלמדין הקטנה שתמאן בו:

י"ד יבם קטן שבא על יבמתו קטנה. יגדלו זה עם זה. בא על יבמה גדולה תגדלנו. היבמה שאמרה בתוך שלשים יום לא נבעלתי. כופין אותו שיחלוץ לה. לאחר שלשים יום מבקשים הימנו שיחלוץ לה. ובזמן שהוא מודה. אפילו לאחר שנים עשר חדש. כופין אותו שיחלוץ לה:

י"ה הנודרת הנאה מיבמה בחיי בעלה. כופין אותו שיחלוץ לה. לאחר מיתת בעלה. מבקשין הימנו שיחלוץ לה. ואם נתכוננה לכך אפילו בחיי בעלה. מבקשין הימנו שיחלוץ לה:

פרק יד

חֵרֶשׁ שֶׁנִּשְׂא פְקָחַת וּפְקָח שֶׁנִּשְׂא חֲרָשֶׁת. (אם רָצָה יוֹצִיא) וְאִם רָצָה יְקִיִּים כְּשֶׁשָּׁם שֶׁהוּא כּוֹנֵס בְּרַמְיָה כֵּךְ הוּא מוֹצִיא בְּרַמְיָה. פְּקָח שֶׁנִּשְׂא פְקָחַת וְנִתְחַרְשָׁה. אִם רָצָה יוֹצֵא וְאִם רָצָה יְקִיִּים נִשְׁתַּתֵּת. לֹא יוֹצִיא. נִתְחַרֵּשׁ הוּא אוֹ נִשְׁתַּתֵּה. אֵינוֹ מוֹצִיאָה עוֹלָמִית. אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן נוּרִי מִפְּנֵי מָה הָאִשָּׁה שֶׁנִּתְחַרְשָׁה יוֹצֵאָה. וְהָאִישׁ שֶׁנִּתְחַרֵּשׁ אֵינוֹ מוֹצִיא. אָמְרוּ לוֹ אֵינוֹ דּוֹמָה הָאִישׁ הַמִּגְרֵשׁ לָאִשָּׁה הַמִּתְגַּרֶּשֶׁת. שֶׁהָאִשָּׁה יוֹצֵאָה לְרִצּוֹנָה וְשֶׁלֹּא לְרִצּוֹנָה. הָאִישׁ אֵינוֹ מוֹצִיא אֲלָא לְרִצּוֹנוֹ:

^ב הָעֵיד רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן גּוֹדְגָדָה עַל הַחֲרָשֶׁת שֶׁהִשְׂיָאָה אֲבִיהָ. שֶׁהִיא יוֹצֵאָה בְּגֵט. אָמְרוּ לוֹ אַף זֶה כְּיוֹצֵא בָּהּ:

^ג שְׁנֵי אַחִים חֲרָשִׁים נִשְׂוֵאִים לְשִׁתִּי אַחִיוֹת חֲרָשׁוֹת. אוֹ לְשִׁתִּי אַחִיוֹת פְּקָחוֹת אוֹ לְשִׁתִּי אַחִיוֹת אַחַת חֲרָשֶׁת וְאַחַת פְּקָחַת. אוֹ שְׁתֵּי אַחִיוֹת חֲרָשׁוֹת נִשְׂוֵאוֹת לְשְׁנֵי אַחִים פְּקָחִים. אוֹ לְשְׁנֵי אַחִין חֲרָשִׁים. אוֹ לְשְׁנֵי אַחִים אֶחָד חֲרֵשׁ וְאֶחָד פְּקָח. הָרִי אֵלּוֹ פְּטוּרוֹת מִן הַחֲלִיצָה וּמִן הַיְבוּם. וְאִם הָיוּ נְכָרִיוֹת יִכְנָסוּ. וְאִם רָצוּ לְהוֹצִיא יוֹצִיאוּ:

^ד שְׁנֵי אַחִים אֶחָד חֲרֵשׁ וְאֶחָד פְּקָח. נִשְׂוֵאִים לְשִׁתִּי אַחִיוֹת פְּקָחוֹת. מֵת חֲרֵשׁ בְּעַל הַפְּקָחַת מָה יַעֲשֶׂה פְּקָח בְּעַל הַפְּקָחַת. תֵּצֵא מִשּׁוּם אַחֻת אִשָּׁה. מֵת פְּקָח בְּעַל

הַפְּקָחָתָּהּ מֵהָיְעֵשָׂה חֵרֶשׁ בֶּעַל פְּקָחָתָּהּ מוֹצִיא אֶשְׁתּוֹ בִּגְטָּהּ
וְאִשְׁתּוֹ אַחִיו אֲסוּרָה לְעוֹלָם:

ה' שְׁנֵי אֲחִים פְּקָחִים נִשְׁוֹאִים לְשֵׁתִי אַחִיוֹת אַחַת חֲרָשָׁת׃
וְאַחַת פְּקָחָתָּהּ מֵת פְּקַח בֶּעַל חֲרָשָׁתָּהּ מֵהָיְעֵשָׂה פְּקַח בֶּעַל
פְּקָחָתָּהּ תֵּצֵא מִשּׁוּם אַחֻת אִשָּׁה מֵת פְּקַח בֶּעַל פְּקָחָתָּהּ
מֵהָיְעֵשָׂה פְּקַח בֶּעַל הַחֲרָשָׁתָּהּ מוֹצִיא אֶת אֶשְׁתּוֹ בִּגְטָּהּ
וְאֵת אִשְׁתּוֹ אַחִיו בְּחֻלִּיצָה:

י' שְׁנֵי אֲחִים אֶחָד חֵרֶשׁ וְאֶחָד פְּקַח נִשְׁוֹאִים לְשֵׁתִי אַחִיוֹת׃
אַחַת חֲרָשָׁת׃ וְאַחַת פְּקָחָתָּהּ מֵת חֵרֶשׁ בֶּעַל חֲרָשָׁתָּהּ מֵהָיְעֵשָׂה
פְּקַח בֶּעַל פְּקָחָתָּהּ תֵּצֵא מִשּׁוּם אַחֻת אִשָּׁה מֵת
פְּקַח בֶּעַל פְּקָחָתָּהּ מֵהָיְעֵשָׂה חֵרֶשׁ בֶּעַל חֲרָשָׁתָּהּ מוֹצִיא
אֶשְׁתּוֹ בִּגְטָּהּ וְאִשְׁתּוֹ אַחִיו אֲסוּרָה לְעוֹלָם:

י' שְׁנֵי אֲחִים אֶחָד חֵרֶשׁ וְאֶחָד פְּקַח נִשְׁוֹאִים לְשֵׁתִי נְכָרִיוֹת
פְּקָחוֹת מֵת חֵרֶשׁ בֶּעַל פְּקָחָתָּהּ מֵהָיְעֵשָׂה פְּקַח בֶּעַל
פְּקָחָתָּהּ אוֹ חוֹלֵץ אוֹ מִיָּבֵם מֵת פְּקַח בֶּעַל פְּקָחָתָּהּ מֵהָיְעֵשָׂה
חֵרֶשׁ בֶּעַל פְּקָחָתָּהּ כּוֹנֵס וְאִינוּ מוֹצִיא לְעוֹלָם:

ה' שְׁנֵי אֲחִים פְּקָחִים נִשְׁוֹאִים לְשֵׁתִי נְכָרִיוֹת אַחַת פְּקָחָתָּהּ
וְאַחַת חֲרָשָׁתָּהּ מֵת פְּקַח בֶּעַל חֲרָשָׁתָּהּ מֵהָיְעֵשָׂה פְּקַח
בֶּעַל פְּקָחָתָּהּ כּוֹנֵס וְאִם רָצָה לְהוֹצִיא יוֹצִיא מֵת פְּקַח
בֶּעַל הַפְּקָחָתָּהּ מֵהָיְעֵשָׂה פְּקַח בֶּעַל חֲרָשָׁתָּהּ אוֹ חוֹלֵץ אוֹ
מִיָּבֵם:

ט שְׁנֵי אָחִים אֶחָד חָרַשׁ וְאֶחָד פֶּקַח. נְשׂוּאִים לְשֵׁתֵי
נְכָרִיּוֹת. אַחַת חֲרָשֶׁת וְאַחַת פֶּקַחֶת. מֵת חָרַשׁ בֶּעַל
חֲרָשֶׁת. מָה יַעֲשֶׂה פֶקַח בֶּעַל פֶּקַחֶת. כּוֹנֵס. וְאִם רָצָה
לְהוֹצִיא יוֹצִיא. מֵת פֶּקַח בֶּעַל פֶּקַחֶת. מָה יַעֲשֶׂה חָרַשׁ
בֶּעַל חֲרָשֶׁת. כּוֹנֵס וְאִינוֹ מוֹצִיא לְעוֹלָם:

פרק טו

הָאִשָּׁה שֶׁהִלְכָה הִיא וּבִעְלָהּ לְמַדִּינַת הָיִם. שְׁלוֹם בֵּינוֹ
לְבֵינָהּ וְשְׁלוֹם בְּעוֹלָם. וּבָאתָה וְאַמְרָה מֵת בְּעָלִי
תִּנְשָׂא. מֵת בְּעָלִי תִתְיַבֵּם. שְׁלוֹם בֵּינוֹ לְבֵינָהּ. וּמִלְחָמָה
בְּעוֹלָם. קִטְטָה בֵּינוֹ לְבֵינָהּ. וְשְׁלוֹם בְּעוֹלָם. וּבָאתָה וְאַמְרָה
מֵת בְּעָלִי. אֵינָה נֶאֱמָנָת. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר לְעוֹלָם אֵינָה
נֶאֱמָנָת. אֲלֵא אִם כֵּן בָּאתָה בּוֹכָה וּבִגְדִיהָ קְרוּעִין. אָמְרוּ
לֹא אַחַת זֹו וְאַחַת זֹו תִנְשָׂא:

ב בית הַלֵּל אוֹמְרִים לֹא שָׁמַעְנוּ אֲלֵא בְּבֹאָה מִן הַקְּצִיר
בְּלִבָּד (וּבִאֲוֹתָהּ הַמְּדִינָה וּכְמַעֲשֶׂה שֶׁהָיָה) אָמְרוּ לָהֶם
בֵּית שְׁמַאי אַחַת הַבָּאָה מִן הַקְּצִיר וְאַחַת הַבָּאָה מִן
הַיָּתִים. (וְאַחַת הַבָּאָה מִן הַבְּצִיר.) וְאַחַת הַבָּאָה מִמְּדִינָה
לְמַדִּינָה. לֹא דִבְּרוּ חֲכָמִים בְּקְצִיר אֲלֵא בַּהוֹוָה. חֲזָרוּ בֵּית
הַלֵּל לְהוֹרוֹת כְּדַבְּרֵי בֵּית שְׁמַאי:

ג בית שְׁמַאי אוֹמְרִים תִּנְשָׂא וְתִטּוֹל כְּתוּבָתָהּ. וּבֵית הַלֵּל
אוֹמְרִים תִּנְשָׂא וְלֹא תִטּוֹל כְּתוּבָתָהּ. אָמְרוּ לָהֶם בֵּית
שְׁמַאי הִתְרַתֶּם עֲרוּהָ חֲמוּרָה לֹא תִתִּירוּ אֶת הַמָּמוֹן הַקָּל.

אָמְרוּ לָהֶן בֵּית הַלֵּל מְצִינוּ שְׂאִין הָאֲחִים נִכְנָסִים לְנִחְלָה
עַל פִּיהָ. אָמְרוּ לָהֶם בֵּית שְׁמַאי וְהֵלֵא מִסְפָּר כְּתוּבָתָהּ
נִלְמֹד. שֶׁהוּא כּוֹתֵב לָהּ. שְׁאֵם תְּנַשְׂאִי לְאַחַר תְּטִילִי מֵה
שְׁכֶתוֹב לִיכִי. וַחֲזָרוּ בֵּית הַלֵּל לְהוֹרוֹת כְּדַבְּרֵי בֵּית שְׁמַאי:

ד' הַכֹּל נֶאֱמַנִין לְהַעֲידָהּ. חוּץ מִחֲמוּתָהּ. וּבֵת חֲמוּתָהּ.
וְצָרָתָהּ. וְיִבְמָתָהּ. וּבֵת בַּעֲלָהּ. מֵה בֵּין גֵּט לְמִיתָה. שֶׁהִכְתֵּב
מוֹכִיחַ. עַד אוֹמֵר מֵת וְנִשְׁאֵת. וְבֹא אַחֵר וְאָמַר לֹא מֵת.
הָרִי זֶה לֹא תֵצֵא. עַד אוֹמֵר מֵת. וְשָׁנִים אוֹמְרִים לֹא מֵת.
אֵךְ עַל פִּי שְׁנֵשֵׁאֵת תֵּצֵא. שָׁנִים אוֹמְרִים מֵת. וְעַד אוֹמֵר
לֹא מֵת. אֵךְ עַל פִּי שֶׁלֹּא נִשְׁאֵת תִּנָּשֵׂא:

ה' אַחַת אוֹמֶרֶת מֵת. וְאַחַת אוֹמֶרֶת לֹא מֵת. זֶה שְׁאוּמֶרֶת
מֵת תִּנָּשֵׂא וְתִטּוֹל כְּתוּבָתָהּ. וְזֶה שְׁאוּמֶרֶת לֹא מֵת לֹא
תִנָּשֵׂא וְלֹא תִטּוֹל כְּתוּבָתָהּ. אַחַת אוֹמֶרֶת מֵת. וְאַחַת
אוֹמֶרֶת נִהְרָג. רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר הוֹאִיל וּמִכְחִישוֹת זֶה אֵת
זֶה הָרִי אֵלּוּ לֹא תִנָּשְׂאוּ. רַבִּי יְהוּדָה וְרַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמְרִים
הוֹאִיל זֶה וְזֶה מוֹדוֹת שְׂאִינוּ קִיָּם הָרִי אֵלּוּ תִנָּשְׂאוּ. עַד אוֹמֵר
מֵת. וְעַד אוֹמֵר לֹא מֵת. אִשָּׁה אוֹמֶרֶת מֵת. וְאִשָּׁה אוֹמֶרֶת
לֹא מֵת. הָרִי זֶה לֹא תִנָּשֵׂא:

י' הָאִשָּׁה שֶׁהִלְכָה הִיא וּבַעֲלָהּ לְמַדִּינַת הָיִם. וּבָאָה וְאָמְרָה
מֵת בַּעֲלִי תִנָּשֵׂא וְתִטּוֹל כְּתוּבָתָהּ וְצָרָתָהּ אֲסוּרָה. הֵיתָה
בֵּת יִשְׂרָאֵל לִכְהֵן. תֹּאכַל בְּתֵרוֹמָהּ. דְּבָרֵי רַבִּי טַרְפוֹן. רַבִּי

עקיבא אומר אין זו דרך מוציאתה מידי עבירה. עד
שתהא אסורה לנשא ואסורה מלאכול בתרומה:

^ז אמרה מת בעלי ואחר כך מת חמי. תנשא ותטול
כתובתה. וחמותה אסורה. היתה בת ישראל לכהן תאכל
בתרומה. דברי רבי טרפון. רבי עקיבא אומר אין זו דרך
מוציאתה מידי עבירה עד שתהא אסורה לנשא ואסורה
מלאכול בתרומה. קדש אחת מחמש נשים ואינו יודע
איזו קדש. כל אחת אומרת אותי קדש. נותן גט לכל אחת
ואחת. ומניח כתובה ביניהן ומסתלק. דברי רבי טרפון.
רבי עקיבא אומר אין זו דרך מוציאתו מידי עבירה. עד
שיתן גט וכתובה לכל אחת ואחת. גזל אחד מחמשה
ואינו יודע מאיזה גזל. כל אחד אומר אותי גזל מניח גזילה
ביניהן ומסתלק. דברי רבי טרפון. רבי עקיבא אומר אין זו
דרך מוציאתו מידי עבירה. עד שישלם גזילה לכל אחד
ואחד:

^ח האשה שהלכה היא ובעלה ובנה (עמהם) למדינת
הים. ובאה ואמרה מת בעלי. ואחר כך מת בני. נאמנת.
מת בני ואחר כך מת בעלי. אינה נאמנת. וחוששים
לדבריה וחולצת ולא מתיבמת:

^ט נתן לי בן במדינת הים ואמרה מת בני ואחר כך מת
בעלי. נאמנת. מת בני ואחר כך מת בעלי. אינה נאמנת
וחוששים לדבריה וחולצת ולא מתיבמת:

י נתן לי יבם במדינת הים אמרה מת בעלי ואחר כך
(מת) יבמי יבמי ואחר כך בעלי נאמנת הלכה היא
ובעלה ויבמה למדינת הים אמרה מת בעלי ואחר כך
מת יבמי יבמי ואחר כך בעלי אינה נאמנת שאין האשה
נאמנת לומר מת יבמי שתנשא ולא מתה אחותי שתכנס
לביתה ואין האיש נאמן לומר מת אחי שייבם אשתו
ולא מתה אשתי שישא אחותה:

פרק טז

האשה שהלך בעלה וצרתה למדינת הים ובאו ואמרו
לה מת בעליך לא תנשא ולא תתיבם עד
שתדע שמא מעברת היא צרתה היתה לה חמות אינה
חוששת יצתה מליאה חוששת רבי יהושע אומר אינה
חוששת:

ב שתי יבמות זו אומרת מת בעלי וזו אומרת מת בעלי זו
אסורה מפני בעלה של זו וזו אסורה מפני בעלה של זו
לזו עדים ולזו אין עדים את שיש לה עדים אסורה ואת
שאין לה עדים מותרת לזו בנים ולזו אין בנים את שיש
לה בנים מותרת ואת שאין לה בנים אסורה נתיבמו
ומתו היבמין אסורות להנשא רבי אלעזר אומר הואיל
והתרו ליבמין התרו לכל אדם:

ג אין מעידין אלא על פרוצוף פנים עם החטם אף על
פי שיש סימנין בגופו ובכליו אין מעידין אלא עד שתצא

נִפְשׁוּ וְאַפִּילוּ רְאוּהוּ מְגוּיָד אוֹ צְלוּב וְחִיָּה אוֹכֶלֶת בּוֹ אֵין
מְעִידִין אֶלָּא עַד שְׁלֹשָׁה יָמִים רַבִּי יְהוּדָה בֶּן בֶּבְאֵי אֹמֵר
לֹא כָּל הָאָדָם וְלֹא כָּל הַמְּקוֹמוֹת וְלֹא כָּל הַשָּׁעוֹת שׁוֹיִן:

י' נֶפֶל לַמַּיִם בֵּין שֵׁשׁ לָהֶן סוּף בֵּין שָׁאִין לָהֶם סוּף אֲשֶׁתוֹ
אֲסוּרָה אָמַר רַבִּי מֵאִיר מַעֲשֶׂה בְּאַחַד שְׁנֵפֶל לְבוֹר הַגָּדוֹל
וְעָלָה לְאַחַר שְׁלֹשָׁה יָמִים אָמַר רַבִּי יוֹסִי מַעֲשֶׂה בְּסוּמָא
שֶׁיָּרַד לְטָבוֹל בַּמַּעְרָה וַיֵּרַד מוֹשְׁכוֹ אַחֲרָיו וְשָׁהוּ כְּדִי
שֶׁתֵּצֵא נֶפֶשׁ וְהִשְׁיִאוּ נְשׁוֹתֵיהֶם וְשׁוּב מַעֲשֶׂה בַּעֲסִיָּא
בְּאַחַד שְׁשָׁלְשָׁלוּהוּ לַיִם וְלֹא עָלָה בְּיָדָם אֶלָּא רָגְלוֹ אָמְרוּ
חֲכָמִים מִן הָאֲרַכָּבָה וּלְמַעַלָּה תִּנְשֵׂא מִן הָאֲרַכָּבָה וּלְמַטָּה
לֹא תִנְשֵׂא:

ה' אֶפִּילוּ שָׁמַע מִן הַנָּשִׁים אוֹמְרוֹת מֵת אִישׁ פְּלוֹנִי דִּיּוֹ
רַבִּי יְהוּדָה אֹמֵר אֶפִּילוּ שָׁמַע מִן הַתְּנוּקוֹת אוֹמְרִים הֲרִי
אָנוּ הוֹלְכִין לְסִפּוּד וְלִקְבוּרָה אֶת אִישׁ פְּלוֹנִי (דִּיּוֹ) בֵּין
שֶׁהוּא מִתְּכַוֵּין וּבֵין שֶׁאִינוֹ מִתְּכַוֵּין רַבִּי יְהוּדָה בֶּן בֶּבְאֵי
אֹמֵר בְּיִשְׂרָאֵל אֵף עַל פִּי שֶׁהוּא מִתְּכַוֵּין וּבִגְוִי אִם הָיָה
מִתְּכַוֵּין אֵין עֵדוּתוֹ עֵדוּת:

י' מְעִידִין לְאֹזֶר הַנֵּר וּלְאֹזֶר הַלֶּבֶנָה וּמִשְׁיֵאִין עַל פִּי בֵּת קוֹל
מַעֲשֶׂה בְּאַחַד שְׁעָמֵד עַל רֹאשׁ הָהָר וְאָמַר אִישׁ פְּלוֹנִי
בֶּן פְּלוֹנִי מִמְּקוֹם פְּלוֹנִי מֵת הָלַכּוּ וְלֹא מָצְאוּ שֵׁם אָדָם
וְהִשְׁיִאוּ אֶת אֲשֶׁתּוֹ וְשׁוּב מַעֲשֶׂה בְּצִלְמוֹן בְּאַחַד שְׁאָמַר

אָנִי אִישׁ פְּלוֹנִי בֶן אִישׁ פְּלוֹנִי (מִמָּקוֹם פְּלוֹנִי) נִשְׁכַּנִּי נָחַשׁ
וְהֵרִי אֹנִי מֵת וְהָלְכוּ וְלֹא הִפְּרִיחוּהוּ וְהִשְׁיִאוּ אֶת אִשְׁתּוֹ:

אָמַר רַבִּי עֲקִיבָא כְּשִׁירְדָּתִי לְנִהְרָדְעָא לְעֵבֶר הַשָּׁנָה
מִצְאֵנִי נְחֻמְיָה אִישׁ בֵּית דָּלִי וְאָמַר לִי שְׁמַעְתִּי שְׂאִין
מִשְׂאִין אֶת הָאִשָּׁה בְּאַרְץ יִשְׂרָאֵל עַל פִּי עַד אֶחָד
אֶלָּא רַבִּי יְהוּדָה בֶּן בֶּבְאִי וְנוֹמִיתִי לוֹ כֵּן הַדְּבָרִים אָמַר
לִי אֲמֹר לָהֶם מִשְׁמִי אַתֶּם יוֹדְעִים שֶׁהַמְּדִינָה הַזֹּאת
מִשְׁבֹּשֶׁת בְּגִיסוֹת מְקַבְּלֵנִי מִרְבֵּן גְּמְלִיאֵל הַזֶּקֶן שְׁמִשְׂאִין
אֶת הָאִשָּׁה עַל פִּי עַד אֶחָד וְכִשְׁבָּאתִי וְהִרְצִיתִי הַדְּבָרִים
לִפְנֵי רֶבֶן גְּמְלִיאֵל שְׂמַח לְדַבְּרִי וְאָמַר מִצְאֵנוּ חֵבֶר לְרַבִּי
יְהוּדָה בֶּן בֶּבְאִי מִתּוֹךְ הַדְּבָרִים נִזְכָּר רֶבֶן גְּמְלִיאֵל שֶׁנֶּהְרָגוּ
הַרוֹגִים בְּתֵל אֲרָזָא וְהִשְׁיִא רֶבֶן גְּמְלִיאֵל (הַזֶּקֶן) נִשְׁוֹתֵיהֶם
עַל פִּי עַד אֶחָד (וְהַחֲזִקוּ לֵהֱיוֹת מִשְׂאִין עַל פִּי עַד אֶחָד)
וְהַחֲזִקוּ לֵהֱיוֹת מִשְׂאִין עַד מִפִּי עַד מִפִּי אִשָּׁה מִפִּי
שְׁפָחָה רַבִּי אֱלִיעֶזֶר וְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אוֹמְרִים אֵין מִשְׂאִין אֶת
הָאִשָּׁה עַל פִּי עַד אֶחָד רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמַר לֹא עַל פִּי אִשָּׁה
וְלֹא עַל פִּי עֶבֶד וְלֹא עַל פִּי שְׁפָחָה וְלֹא עַל פִּי קְרוֹבִים
אָמְרוּ לוֹ מַעֲשֵׂה בְּבִנִי לוֹי שֶׁהָלְכוּ לְצוּעֵר עִיר הַתְּמָרִים
וְחָלָה אֶחָד מֵהֶם בְּדֶרֶךְ וְהִבִּיאוּהוּ בַּפִּנְדָּק וּבַחֲזִרְתָּם
אָמְרוּ לַפִּנְדָּקִית אֵיהָ חֲבִירָנוּ אָמְרָה לָהֶם מֵת וּקְבַרְתִּיו
וְהִשְׁיִאוּ אֶת אִשְׁתּוֹ אָמְרוּ לוֹ וְלֹא תֵּהָא כְּהֶנֶת כַּפִּנְדָּקִית
אָמַר לָהֶם לִכְשֶׁתֵּהָא פִּנְדָּקִית נֶאֱמַנָת הַפִּנְדָּקִית הוֹצִיאָה
לָהֶם מִקְלוֹ וְתַרְמִילוֹ וְסֵפֶר תּוֹרָה שֶׁהָיָה בִּידּוֹ: סליק

מסכת כתובות

פרק א

בְּתוּלָה נִשְׂאת לַיּוֹם הָרְבִיעִי וְאֶלְמָנָה לַיּוֹם חֲמִישִׁי.
שְׁפַעַמִּים בְּשֶׁבֶת בְּתִי דִינִין יוֹשְׁבִין בְּעֶרְיוֹת בַּיּוֹם
הַשֵּׁנִי וּבַיּוֹם הַחֲמִישִׁי שֶׁאִם הָיָה לוֹ טַעַנַּת בְּתוּלִים הָיָה
מִשְׁכִּים לְבֵית דִּין:

ב בְּתוּלָה כְּתוּבָתָהּ מְאֵתִים וְאֶלְמָנָה מִנָּה בְּתוּלָה אֶלְמָנָה
גְּרוּשָׁה וְחִלוּצָה מִן הָאֲרוּסִין כְּתוּבָתָן מְאֵתִים וַיֵּשׁ לָהֶן
טַעַנַּת בְּתוּלִים הַגִּזְרֶת וְהַשְׁבוּיָה וְהַשְׁפָּחָה שֶׁנִּפְדּוּ
וְשִׁנְתִּגְזִירוּ וְשִׁנְשֶׁתְּחָרְרוּ פְּחוּתוֹת מִבָּנוֹת שְׁלֹשׁ שָׁנִים וַיּוֹם
אֶחָד כְּתוּבָתָן מְאֵתִים וַיֵּשׁ לָהֶן טַעַנַּת בְּתוּלִים:

ג הַגְּדוֹל שָׁבָא עַל הַקָּטָנָה וְהַקָּטָן שָׁבָא עַל הַגְּדוֹלָה וּמִכַּת
עץ כְּתוּבָתָן מְאֵתִים דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר וְחֲכָמִים אוֹמְרִים
מִכַּת עֵץ כְּתוּבָתָהּ מִנָּה:

ד בְּתוּלָה אֶלְמָנָה גְּרוּשָׁה וְחִלוּצָה מִן הַנִּשְׁאוּאִין כְּתוּבָתָן
מִנָּה וְאִין לָהֶן טַעַנַּת בְּתוּלִים הַגִּזְרֶת וְהַשְׁבוּיָה וְהַשְׁפָּחָה
שֶׁנִּפְדּוּ וְשִׁנְתִּגְזִירוּ וְשִׁנְשֶׁתְּחָרְרוּ יְתִירוֹת עַל בָּנוֹת שְׁלֹשׁ
שָׁנִים וַיּוֹם אֶחָד כְּתוּבָתָן מִנָּה וְאִין לָהֶן טַעַנַּת בְּתוּלִים:

ה הָאוֹכֵל אֶצֶל חָמִיו בִּיהוּדָה שֶׁלֹּא בְּעֵדִים אֵינּוּ יָכוֹל לְטַעֵן
טַעַנַּת בְּתוּלִים מִפְּנֵי שֶׁמִּתְיַחַד עָמָה אַחַת אֶלְמָנָת יִשְׂרָאֵל

וְאַחַת אֲלֻמֶּנֶת כֹּהֵן כְּתוּבָתָהּ מָנָהּ בֵּית דִּין שֶׁל כֹּהֲנִים
גֹּבֵינן לְבִתּוּלָה אַרְבַּע מֵאוֹת זָוִי וְלֹא מִיחוּ בִידָם חֻכָּמִים:

^י הַנוֹשֵׂא אֶת הָאִשָּׁה וְלֹא מֵצָא לָהּ בְּתוּלִים הִיא אוֹמֶרֶת
מִשְׁאֲרִסְתָּנִי נֶאֱנַסְתִּי וְנִסְתַּחֲפָה שְׂדֵךְ וְהָלָה אוֹמֵר לֹא כִי
אֵלָּא עַד שֶׁלֹּא אֲרִסְתִּיד וְהָיָה מִקְחִי מִקַּח טְעוֹת רַבֵּן
גַּמְלִיאֵל וְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמְרִים נֶאֱמַנְתָּ רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אוֹמֵר
לֹא מִפִּיָּה אָנוּ חִיִּין אֵלָּא הֲרִי זֶה בְּחֻזְקַת בְּעוּלָה עַד שֶׁלֹּא
תִּתְאַרֵס וְהִטְעַתּוּ עַד שֶׁתִּבְיֵא רְאִיָּה לְדַבְּרִיהָ:

^י הִיא אוֹמֶרֶת מִכֶּת עַץ אָנִי וְהוּא אוֹמֵר לֹא כִי אֵלָּא
דְּרוֹסַת אִישׁ אֶת רַבֵּן גַּמְלִיאֵל וְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמְרִים
נֶאֱמַנְתָּ רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אוֹמֵר לֹא מִפִּיָּה אָנוּ חִיִּין אֵלָּא הֲרִי
זֶה בְּחֻזְקַת דְּרוֹסַת אִישׁ עַד שֶׁתִּבְיֵא רְאִיָּה לְדַבְּרִיהָ:

^ח רְאוּהָ מִדְּבַרְתָּ עִם אֶחָד בְּשׁוּק אָמְרוּ לָהּ מַה טָבוּ
שֶׁל זֶה אִישׁ פְּלוֹנִי וְכֵהֵן הוּא רַבֵּן גַּמְלִיאֵל וְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר
אוֹמְרִים נֶאֱמַנְתָּ רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אוֹמֵר לֹא מִפִּיָּה אָנוּ חִיִּין
אֵלָּא הֲרִי זֶה בְּחֻזְקַת בְּעוּלָה לְנִתִּין וּלְמִמְזֹר עַד שֶׁתִּבְיֵא
רְאִיָּה לְדַבְּרִיהָ:

^ט הֵיטָהּ מִעֲבָרָתָּ וְאָמְרוּ לָהּ מַה טָבוּ שֶׁל עֶבֶר זֶה
מֵאִישׁ פְּלוֹנִי וְכֵהֵן הוּא רַבֵּן גַּמְלִיאֵל וְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמְרִים
נֶאֱמַנְתָּ רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אוֹמֵר לֹא מִפִּיָּה אָנוּ חִיִּין אֵלָּא הֲרִי זֶה
בְּחֻזְקַת מִעֲבָרָתָּ מִנִּתִּין וּמִמְזֹר עַד שֶׁתִּבְיֵא רְאִיָּה לְדַבְּרִיהָ:

אמר רבי יוסי מעשה בתינוקת שירדה למלאת מים מן העין ונאנסה אמר רבי יוחנן בן נורי אם רוב אנשי העיר משיאים לכהונה הרי זו תנשא לכהונה:

פרק ב

האשה שנתארמלה או שנתגרשה והיא אומרת בתולה נשאתני והוא אומר לא כי אלא אלמנה נשאתיך אם יש עדים שיצאת בהינומא וראשה פרוע כתובתה מאתים רבי יוחנן בן ברוקא אומר אף חלוק קליות ראה:

ב ומודה רבי יהושע באומר לחבירו שדה זו של אביך היתה ולקחתיה הימנו שהוא נאמן שהפה שאסר הוא הפה שהתיר ואם יש עדים שהיתה של אביו והוא אומר לקחתיה הימנו אינו נאמן:

ג העדים שאמרו כתב ידינו הוא זה אבל אנוסים היינו קטנים היינו פסולי עדות היינו הרי אלו נאמנים ואם יש עדים שהוא כתב ידם או שהיה כתב ידם יוצא ממקום אחר אינן נאמנים:

ד זה אומר זה כתב ידי וזה כתב ידו של חברי וזה אומר זה כתב ידי וזה כתב ידו של חברי הרי אלו נאמנים זה אומר זה כתב ידי וזה אומר זה כתב ידי צריכים לצרף

עמהם אחר דברי רבי. וחכמים אומרים אינם צריכים
לצרף עמהם אחר. אלא נאמן אדם לומר זה כתב ידי:

ה האשה שאמרה אשת איש הייתי וגרושה אני. נאמנת.
שהפה שאסר הוא הפה שהתיר. ואם יש עדים שהיתה
אשת איש. והיא אומרת גרושה אני. אינה נאמנת.
אמרה נשבתי וטהורה אני. נאמנת. שהפה שאסר הוא
הפה שהתיר. ואם יש עדים שנשבית. והיא אומרת
טהורה אני. אינה נאמנת. ואם משנשאת באו העדים
הרי זו לא תצא:

י שתי נשים שנשבו. זאת אומרת נשבתי וטהורה אני.
וזאת אומרת נשבתי וטהורה אני. אינן נאמנות. ובזמן
שהן מעידות זו את זו. הרי אלו נאמנות:

י' וכן שני אנשים. זה אומר כהן אני. וזה אומר כהן אני.
אינן נאמנין. ובזמן שהן מעידין זה את זה. הרי אלו
נאמנין:

ח רבי יהודה אומר אין מעלין לכהונה על פי עד אחד.
אמר רבי אלעזר אימתי במקום שיש עוררין. אבל במקום
שאין עוררין מעלין לכהונה על פי עד אחד. רבן שמעון בן
גמליאל אומר משום רבי שמעון בן הסגן. מעלין לכהונה
על פי עד אחד:

ט האשה שנחבשה בידי גוים על ידי ממון. מותרת
 לבעלה. על ידי נפשות. אסורה לבעלה. עיר שנחבשה
 ברכוס. כל הכהנות שנמצאו בתוכה. פסולות. ואם יש
 להן עדים. אפילו עבד. אפילו שפחה. הרי אלו נאמנין.
 ואין נאמן אדם על ידי עצמו. אמר רבי זכריה בן הקצב
 המעון הזה לא זוהי ידה מתוך ידי משעה שנכנסו גוים
 לירושלים ועד שיצאו. אמרו לו אין אדם מעיד על ידי
 עצמו:

ו' ואלו נאמנין להעיד בגדלן. מה שראו בקטנן. נאמן אדם
 לומר זה כתב ידו של אבא. וזה כתב ידו של רבי. וזה
 כתב ידו של אחי. זכור אני בפלונית שיצתה בהינומא
 וראשה פרוע. ושהיה איש פלוני יוצא מבית הספר.
 לטבול לאכול בתרומה. ושהיה חולק עמנו על הגרן.
 ושהמקום הזה בית הפרס. ועד כאן היינו באין בשבת.
 אבל אין אדם נאמן לומר דרך היה לפלוני במקום הזה.
 מעמד ומושב ומספד. היה לפלוני במקום הזה:

יום יא

פרק ג

אֵלּוּ נִעְרוֹת שֵׁישׁ לָהֶן קִנְסֵי הַבָּא עַל הַמַּמְזֵרֶת. וְעַל
הַנְּתִינָה. וְעַל הַכּוֹתִיט. הַבָּא עַל הַגִּיזֵרֶת. וְעַל
הַשְּׁבוּיָה. וְעַל הַשִּׁפְחָה. שֶׁנִּפְדּוּ וְשֶׁנִּתְּגִירוּ וְשֶׁנִּשְׁתַּחֲרָרוּ.
פְּחוּתוֹת מִבָּנוֹת שְׁלֹשׁ שָׁנִים וְיוֹם אֶחָד. הַבָּא עַל אַחוֹתָיו
וְעַל אַחוֹת אָבִיו. וְעַל אַחוֹת אִמּוֹ. וְעַל אַחוֹת אִשְׁתּוֹ. וְעַל
אִשֶּׁת אָחִיו. וְעַל אִשֶּׁת אָחִי אָבִיו. וְעַל הַנָּדָה. יֵשׁ לָהֶן קִנְסֵי.
אֵף עַל פִּי שֶׁהֵן בַּהֲפֹרֶת אֵין בָּהֶן מִיתַת בֵּית דִּין:

^ב וְאֵלּוּ שֶׁאֵין לָהֶן קִנְסֵי. הַבָּא עַל הַגִּיזֵרֶת. וְעַל הַשְּׁבוּיָה.
וְעַל הַשִּׁפְחָה. שֶׁנִּפְדּוּ וְשֶׁנִּתְּגִירוּ וְשֶׁנִּשְׁתַּחֲרָרוּ. יִתְרִירוֹת
עַל בָּנוֹת שְׁלֹשׁ שָׁנִים וְיוֹם אֶחָד. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר שְׁבוּיָה
שֶׁנִּפְדִּית הִרִי הִיא בְּקִדּוּשָׁתָהּ. אֵף עַל פִּי שֶׁגְּדוּלָּה. הַבָּא
עַל בִּתּוֹ. וְעַל בֵּית בִּתּוֹ. וְעַל בֵּית בְּנוֹ. וְעַל בֵּית אִשְׁתּוֹ. וְעַל בֵּית
בָּנָה. וְעַל בֵּית בָּתָּה. אֵין לָהֶן קִנְסֵי. מִפְּנֵי שֶׁמִּתְחַיֵּיב בְּנִפְשׁוֹ.
שֶׁמִּיתָתוֹ בִּידֵי בֵּית דִּין. וְכָל הַמִּתְחַיֵּיב בְּנִפְשׁוֹ אֵינוֹ מְשַׁלֵּם
מִמּוֹן. שֶׁנֶּאֱמַר אִם לֹא יִהְיֶה אֶסּוֹן עָנוּשׁ יַעֲנֶשׁ:

^ג נִעְרָה שֶׁנִּתְאַרְסָה. וְנִתְגַּרְשָׁה. רַבִּי יוֹסִי הַגָּלִילִי אוֹמֵר אֵין
לָהּ קִנְסֵי. רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר יֵשׁ לָהּ קִנְסֵי וְקִנְסָה לְעַצְמָהּ:

^ד הַמִּפְתָּה נוֹתֵן שְׁלֹשָׁה דְּבָרִים. הָאוֹנֵס אַרְבָּעָה. הַמִּפְתָּה
נוֹתֵן בִּשְׁתּוֹ וּפְגָם וְקִנְסֵי. מוֹסִיף עָלָיו הָאוֹנֵס. שְׁנוֹתֵן אֶת

הַצֵּעַר. מֵה בֵּין הָאוֹנֵס לַמִּפְתָּה. הָאוֹנֵס נוֹתֵן אֶת הַצֵּעַר.
הַמִּפְתָּה אֵינוֹ נוֹתֵן אֶת הַצֵּעַר. הָאוֹנֵס נוֹתֵן מִיד. וְהַמִּפְתָּה
לְכַשְׁיוּצִיא. הָאוֹנֵס שׁוֹתֶה בַּעֲצִיצוֹ. וְהַמִּפְתָּה אִם רָצָה
לְהוּצִיא מוּצִיא:

ה' בִּיצֵד שׁוֹתֶה בַּעֲצִיצוֹ. אֶפִּילוּ הִיא חֲגֵרֶת. אֶפִּילוּ הִיא
סוּמָא. וְאֶפִּילוּ הִיא מִכֶּת שְׁחִין. נִמְצָא בָּהּ דְּבַר עֲרוּה. אוֹ
שְׁאִינָה רְאוּיָה לְבֹא בִּישְׂרָאֵל. אֵינוֹ רֹשָׁאִי לְקִימָה. שְׁנֹאמֵר
וְלוֹ תִהְיֶה לְאִשָּׁה אִשָּׁה הֵרְאוּיָה לוֹ:

י' יְתוּמָה שְׁנֵתֶּאֱרָסָה וְנִתְּגַרְשָׁה. רַבִּי אֶלְעָזָר אוֹמֵר הַמִּפְתָּה
פְּטוּר. וְהָאוֹנֵס חַיִּיב:

י' אֵיזָהוּ בִשְׁת. הַכֹּל לְפִי הַמְבִּישׁ וְהַמְתַּבִּישׁ. פָּגֶם רוֹאִין
אוֹתָהּ כְּאִלוּ הִיא שְׂפָחָה נִמְכַּרְתָּ. כִּמָּה הָיְתָה יָפָה. וְכִמָּה
הִיא יָפָה. קִנְס שׁוֹה בְּכָל אָדָם. וְכָל שֵׁישׁ לוֹ קִצְבָּה מִן
הַתּוֹרָה שׁוֹה בְּכָל אָדָם:

ח' כָּל מְקוֹם שֵׁישׁ מְכָר אֵין קִנְס. וְכָל מְקוֹם שֵׁישׁ קִנְס אֵין
מְכָר. קִטְנָה יֵשׁ לָהּ מְכָר וְאֵין לָהּ קִנְס. נַעֲרָה יֵשׁ לָהּ קִנְס
וְאֵין לָהּ מְכָר. הַבּוֹגֶרֶת אֵין לָהּ לֹא מְכָר וְלֹא קִנְס:

ט' הָאוֹמֵר פְּתִיתִי אֶת בֵּתוֹ שֶׁל פְּלוֹנִי. מְשַׁלֵּם בִּשְׁת וּפָגֶם
עַל פִּי עֲצָמוֹ. וְאֵינוֹ מְשַׁלֵּם קִנְס. הָאוֹמֵר גִּנְבֹּתִי (וְטַבַּחְתִּי
וּמִכְרֹתִי). מְשַׁלֵּם אֶת הַקֶּרֶן עַל פִּי עֲצָמוֹ. וְאֵינוֹ מְשַׁלֵּם
תְּשֻׁלוּמֵי כָּפֶל. וְתְשֻׁלוּמֵי אַרְבָּעָה וְחֲמִשָּׁה. הַמִּית שׁוּרֵי אֶת

פְּלוּנִי. או שזורו של פְּלוּנִי. הרי זה מְשֻׁלָּם על פי עֲצָמוֹ.
המית שזרי עבדו של פְּלוּנִי. אינו מְשֻׁלָּם על פי עֲצָמוֹ. זה
הַכֶּלֶל. כָּל הַמְשֻׁלָּם יֵתֵר על מה שְׁהוֹזִיק אינו מְשֻׁלָּם על פי
עֲצָמוֹ:

פרק ד

נֶעְרָה שֶׁנִּתְפַּתְתָּהּ. בְּשִׁתָּהּ וּפְגָמָה וּקְנָסָה שֶׁל אָבִיהָ.
וְהִצְעֵר בַּתְּפוּסָה. עֲמֻדָה בְּדִין עַד שֶׁלֹּא מֵת הָאָב.
הָרִי הֵן שֶׁל אָב. מֵת הָאָב. הָרִי הֵן שֶׁל אֲחִים. לֹא הִסְפִּיקָה
לְעֵמּוּד בְּדִין עַד שְׁמֵת הָאָב. הָרִי הֵן שֶׁל עֲצָמָה. רַבִּי
שִׁמְעוֹן אוֹמֵר אִם לֹא הִסְפִּיקָה לְגִבּוֹת עַד שְׁמֵת הָאָב.
הָרִי הֵן שֶׁל עֲצָמָה. עֲמֻדָה בְּדִין עַד שֶׁלֹּא בִּגְרָה. הָרִי הֵן
שֶׁל אָב. מֵת הָאָב. הָרִי הֵן שֶׁל אֲחִים. לֹא הִסְפִּיקָה לְעֵמּוּד
בְּדִין עַד שִׁבְגָּרָה. הָרִי הֵן שֶׁל עֲצָמָה. רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר אִם
לֹא הִסְפִּיקָה לְגִבּוֹת עַד שְׁמֵת הָאָב. הָרִי הֵן שֶׁל עֲצָמָה.
מַעֲשֵׂה יָדֶיהָ וּמַצִּיאָתָה אֵף עַל פִּי שֶׁלֹּא גָבְתָה. מֵת הָאָב.
הָרִי הֵן שֶׁל אֲחִים:

^ב הַמֶּאֱרֵס אֶת בִּתּוֹ וְגִרְשָׁהּ. אֶרְסָה וְנִתְאַרְמְלָה כְּתוּבָתָה
שָׁלוּ. הַשִּׁיאָה וְגִרְשָׁהּ. הַשִּׁיאָה וְנִתְאַרְמְלָה כְּתוּבָתָה
שָׁלָה. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר הִרְאֵשׁוּנָה שֶׁל אָב. אָמְרוּ לוֹ
(מִשֵּׁה־שִּׁיאָה) אֵין לְאָבִיהָ רְשׁוֹת בָּהּ:

^ג הַגִּיזְרֵת שֶׁנִּתְגִּירָה בָּתָה עָמָה וְזִנְתָהּ. הָרִי זוֹ בְּחֻנְקָא. אֵין
לָהּ לֹא פֶתַח בֵּית הָאָב. וְלֹא מֵאָה סֵלַע. הֵיתָה הוֹרְתָה

שלא בקדושה ולידתה בקדושה. הרי זו בסקילה. אין לה לא פתח בית האב ולא מאה סלע. היתה הורתה ולידתה בקדושה. הרי היא כבת ישראל לכל דבר. יש לה אב ואין לה פתח בית האב. יש לה פתח בית האב ואין לה אב. הרי זו בסקילה. לא נאמר פתח בית אביה אלא למצוה:

ד האב זכאי בבתו בקדושיה. בכסף בשטר ובביאה. וזכאי במציאתה ובמעשה ידיה ובהפרת נדריה. ומקבל את גטה. ואינו אוכל פרות בחייה. נשאת. יתר עליו הבעל שאוכל פירות בחייה וחיוב במזונותיה. בפרקונה ובקבורתה. רבי יהודה אומר אפילו עני שבישראל. לא יפחות משני חלילים ומקוננות:

ה לעולם היא ברשות האב עד שתפנס לרשות הבעל לנשואין. מסר האב לשלוחי הבעל. הרי היא ברשות הבעל. הלך האב עם שלוחי הבעל. או שהלכו שלוחי האב עם שלוחי הבעל. הרי היא ברשות האב. מסרו שלוחי האב לשלוחי הבעל. הרי היא ברשות הבעל:

י האב אינו חייב במזונות בתו. זה מדרש דרש רבי אלעזר בן עזריה לפני חכמים בפרס בבינה. הבנים יירשו והבנות יזונו. מה הבנים אינם יורשים. אלא לאחר מיתת אביהן. אף הבנות אינן נזונות אלא לאחר מיתת אביהן:

י' לא כתב לה כתובה. בתולה גובה מאתים. ואלמנה מנה. מפני שהוא תנאי בית דין. כתב לה שדה שוה מנה תחת מאתים. ולא כתב לה כל נכסים דאית לי אחראין לכתובתיך. חייב שהוא תנאי בית דין:

ח' לא כתב לה. אם תשתבאי אפרקינך ואותבינך לי לאנתו. ובפנהנת אהדרינך למדינתך חייב שהוא תנאי בית דין:

ט' נשבית חייב לפדותה. ואם אמר הרי גטה וכתובתה תפדה את עצמה. אינו רשאי לקתה חייב לרפאתה. אמר הרי גטה וכתובתה תרפא את עצמה רשאי:

י' לא כתב לה בגין דכרין דיהוון ליכי מנאי. אינון ירתון כסף כתובתיך. יתר על חולקהון דעם אחוהון. חייב שהוא תנאי בית דין:

יא' בגן נוקבן דיהוין ליכי מנאי. יהוין יתבן בביתי. ומתזנן מנכסי עד דתנסבן לגברין. חייב שהוא תנאי בית דין:

יב' את תהא יתבא בביתי ומתזנא מנכסי. כל ימי מיגד אלמנותיך בביתי. חייב שהוא תנאי בית דין. כך היו אנשי ירושלים כותבין. ואנשי גליל היו כותבין באנשי ירושלים. אנשי יהודה היו כותבין עד שיירצו היורשין לתן ליד כתובתיך. לפיכך אם רצו יורשין נותנין לה כתובתה. ופוסרין אותה:

פרק ה

אף על פי שאמרו בתולה גובה מאתים ואלמנה מנה.
 אם רצה להוסיף אפילו מאה מנה יוסיף. נתארמלה
 או נתגרשה. בין מן הארוסין בין מן הנשואין. גובה את
 הכל. רבי אלעזר בן עזריה אומר מן הנשואין גובה את
 הכל. מן הארוסין בתולה גובה מאתים. ואלמנה מנה.
 שלא כתב לה אלא על מנת לכונסה. רבי יהודה אומר
 אם רצה כותב לבתולה שטר של מאתים. והיא כותבת
 התקבלתי ממך מנה. ואלמנה מנה. והיא כותבת
 התקבלתי ממך חמשים וזו. רבי מאיר אומר כל הפוחת
 לבתולה ממאתים. ואלמנה ממנה. הרי זו בעילת זנות:

ב נותנין לבתולה שנים עשר חדש משתבעה הבעל
 לפרנס את עצמה. וכשם שנותנין לאשה. כך נותנין לאיש
 לפרנס את עצמו. ואלמנה שלשים יום. הגיע זמן ולא
 נשאו אוכלות משלו. ואוכלות בתרומה. רבי טרפון אומר
 נותנין לה הכל תרומה. רבי עקיבא אומר מחצה חולין
 ומחצה תרומה:

ג היבם אינו מאכיל בתרומה. עשתה ששה חדשים בפני
 הבעל. וששה חדשים בפני היבם. ואפילו כלן בפני הבעל.
 חסר יום אחד בפני היבם. או כלן בפני היבם. חסר
 יום אחד בפני הבעל אינה אוכלת בתרומה. זו משנה

ראשונה: בית דין של אחריהן אמרו אין האשה אוכלת
בתרומה עד שתכנס לחפה:

ד' המקדיש מעשה ידי אשתו. הרי זו עושה ואוכלת.
המותר רבי מאיר אומר הקדש. רבי יוחנן הסנדלר אומר
חולין:

ה' אלו מלאכות שהאשה עושה לבעלה. טוחנת ואופה
ומכבסת ומבשלת ומניקה את בנה. ומצעת לו המטה.
ועושה בצמר. הכניסה לו שפחה אחת. לא טוחנת. ולא
אופה. ולא מכבסת. שתיים אינה מבשלת. ואינה מניקה
את בנה. שלש אינה מצעת (לו) המטה. ואינה עושה
בצמר. ארבע יושבת בקתדרא. רבי אליעזר אומר אפילו
הכניסה לו מאה שפחות כופה לעשות בצמר. שהבטלה
מביאה לידי זמה. רבן שמעון בן גמליאל אומר אף
המדיר את אשתו מלעשות מלאכה. יוציא ויתן כתובה.
שהבטלה מביאה לידי שיעמום:

י' המדיר את אשתו מתשמיש המטה. בית שמאי
אומרים שתי שבתות. בית הלל אומרים שבת אחת.
התלמידים יוצאים לתלמוד תורה שלא ברשות שלשים
יום. הפועלים שבת אחת. העונה האמורה בתורה.
הטילין בכל יום. הפועלים שתיים בשבת. החמרים אחת
בשבת. הגמלים אחד לשלשים יום. הספגים אחת
לששה חודשים דברי רבי אליעזר:

י המורדת על בעלה פוחתין לה מכתובתה שבעה דינרין בשבת. רבי יהודה אומר שבעה טרפעיקים. עד מתי הוא פוחת. עד כנגד כתובתה. רבי יוסי אומר לעולם הוא פוחת והולך שפא תפול לה ירושה ממקום אחר. ויחזור ויגבה הימנה. וכן המורד על אשתו מוסיפין לה על כתובתה שלשה דינרים בשבת. רבי יהודה אומר שלשה טרפעיקין:

ח המשרה את אשתו על ידי שליח לא יפחות לה משני קבין חטין. או מארבע קבין שעורים. אמר רבי יוסי לא פסק לה שעורים אלא רבי ישמעאל שהיה סמוך לאדום. ונותן לה חצי קב קטנית. וחצי לוג שמן. וקב גרוגרות או מנה דבילה. ואם אין לו. פוסק לעמתן פירות ממקום אחר. ונותן לה מטה ומפץ ומחצלת. ונותן לה כפה לראשה. וחגור למתניה. ומנעלים ממועד למועד. וכלים של חמשים זוז משנה לשנה. ואינו נותן לה לא חדשים בימות החמה. ולא שחקים בימות הגשמים. אלא נותן לה כלים של חמשים זוז בימות הגשמים. והיא מתכסה בבלאותיהן בימות החמה. והשחקים שלה:

ט נותן לה מעה כסף לצרכיה. ואוכלת עמו מלילי שבת ללילי שבת. ואם אין נותן לה מעה כסף לצרכיה. מעשה ידיה שלה. ומה היא עושה לו. משקל חמש סלעים שתי ביהודה. שהן עשרים סלעים בגליל. או משקל עשר סלעים ערב ביהודה. שהן עשרים סלעים בגליל. ואם

הִיְתָה מְנִיקָה פּוֹחֲתִין לָהּ מִמַּעֲשֵׂה יָדֶיהָ וּמוֹסִיפִין לָהּ עַל
מְזוֹנוֹתֶיהָ בָּמָה דְּבָרִים אֲמֹרִים בְּעָנִי שְׁבִישָׁרְאֵל אֲבָל
בְּמַכְבֵּד הַכֹּל לְפִי כְבוֹדוֹ:

פרק ו

מְצִיאַת הָאִשָּׁה וּמַעֲשֵׂה יָדֶיהָ לְבַעֲלָהּ וִירוּשָׁתָהּ הוּא
אוֹכֵל פִּירוֹת בְּחַיֶּיהָ בְּשָׁתָהּ וּפְגָמָהּ שְׁלָהּ רַבִּי
יְהוּדָה בֶּן בְּתִירָא אוֹמֵר בְּזֶמֶן שֶׁבִּסְתֵּר לָהּ שְׁנֵי חֻלְקִים וְלוֹ
חֻלֵּק אֶחָד וּבְזֶמֶן שֶׁבִּגְלוּי לֹא שְׁנֵי חֻלְקִים וְלָהּ אֶחָד שְׁלֹו
יִנְתֵּן מִיָּד וְשְׁלָה יִלְקַח בָּהֶן קֶרֶקַע וְהוּא אוֹכֵל פִּירוֹת:

^א הַפּוֹסֵק מַעוֹת לַחֲתָנּוֹ וּמֵת חֲתָנּוֹ אֲמָרוּ חֲכָמִים יָכוֹל הוּא
שִׁיאֲמַר לְאַחִידָה הָיִיתִי רוֹצֵה לָתֵן וְלֹךְ אִי אֶפְשִׁי לָתֵן:

^ג פֶּסְקָה לְהַכְנִיס לוֹ אֶלֶף דִּינָר הוּא פּוֹסֵק כְּנֻגָּדִין חֲמִשָּׁה
עָשָׂר מָנָה וּכְנֻגָּד הַשּׁוֹם הוּא פּוֹסֵק פָּחוֹת חֲמִשׁ שׁוֹם
בְּמָנָה וְשׁוֹה אֵין לוֹ אֶלָּא מָנָה שׁוֹם בְּמָנָה הִיא נוֹתֶנֶת
שְׁלֹשִׁים וְאַחַד סֵלַע וְדִינָר וּבְאַרְבַּע מֵאוֹת הִיא נוֹתֶנֶת
חֲמִשׁ מֵאוֹת מֵה שֶׁחֲתָן פּוֹסֵק הוּא פּוֹסֵק פָּחוֹת חֲמִשׁ:

^ד פֶּסְקָה לְהַכְנִיס לוֹ כֶּסֶּפִּים סֵלַע (כֶּסֶף) נַעֲשֶׂה שְׁשֶׁה
דִּינָרִים הַחֲתָן מְקַבֵּל עָלָיו עֲשָׂרָה דִּינָרִין לְקַפָּה לְכֹל מָנָה
וּמָנָה רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר הַכֹּל כְּמִנְהַג הַמִּדְיָנָה:

^ה הַמִּשְׁיָא אֶת בֵּתוֹ סֵתֵם לֹא יִפְחוֹת לָהּ מִחֲמִשִּׁים זוּזֵי
פֶּסֶק לְהַכְנִיסָה עָרוּמָה לֹא יֹאמַר הַבַּעַל כְּשֶׁתְּבֹא לְבֵיתִי

אֶכְסָנָה בְּכִסּוּתֵי אֵלָא מְכַסָּה וְעוֹדָה בְּבֵית אָבִיהּ וְכֵן
הַמְשִׁיאִין אֶת הַיְתוּמָּה לֹא יַפְחֲתוּ לָהּ מִחֲמֻשִּׁים זָוִי אִם
יֵשׁ בָּכִיס מִפְּרִנְסִין אוֹתָהּ לְפִי כְבוֹדָה:

י יְתוּמָה שֶׁהִשְׁיֵאוּהָ אִמָּה אוֹ אַחִיהָ מַדְעֵתָהּ וְכָתְבוּ לָהּ
בְּמֵאָה אוֹ בְּחֲמֻשִּׁים זָוִי יְכוּלָה הִיא מִשְׁתַּגְּדִיל לְהוֹצִיא
מִיָּדָן מֶה שֶׁרָאוי לְהַנָּתֵן לָהּ רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר אִם הִשְׁיֵא
אֶת הַבֵּת הָרֵאשׁוֹנָה יִנָּתֵן לַשֵּׁנִיָּה כְּדָרְדֹּר שְׁנָתָן לְרֵאשׁוֹנָה
וְחֲכָמִים אוֹמְרִים פְּעָמִים שְׁאָדָם עָנִי וְהַעֲשִׂיר אוֹ עֲשִׂיר
וְהָעָנִי אֵלָא שְׁמִין אֶת הַנִּכְסִים וְנוֹתֵנִין לָהּ:

י הַמְשָׁלִישׁ מְעוֹת לְבֵתוֹ וְהִיא אוֹמֶרֶת נֶאֱמַן בְּעָלִי עָלִי
יַעֲשֶׂה הַשָּׁלִישׁ מֶה שֶׁהִשְׁלֵשׁ בִּידּוֹ דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר רַבִּי
יוֹסִי אוֹמֵר וְכִי אֵינָה אֵלָא שְׂדֵה הִיא רוֹצָה לְמוֹכְרָהּ הָרִי
הִיא מְכוֹרָה מִעֲבָשׂיו בְּמָה דְּבָרִים אֲמוּרִים בְּגִדּוּלָה אֲבָל
בְּקֻטְנָה אֵין מַעֲשֶׂה קֻטְנָה כָּלוּם:

פרק ז

הַמִּדִּיר אֶת אִשְׁתּוֹ מִלִּהְנוֹת לוֹ עַד שְׁלֹשִׁים יוֹם יַעֲמִיד
פֶּרֶנֶס יֵתֵר מִכֵּן יוֹצִיא וְיִתֵּן כְּתוּבָה רַבִּי יְהוּדָה
אוֹמֵר בְּיִשְׂרָאֵל חֹדֶשׁ אֶחָד יָקִים וּשְׁנַיִם יוֹצִיא וְיִתֵּן
כְּתוּבָה וּבִכְהֻנָּה שְׁנַיִם יָקִים וּשְׁלֹשָׁה יוֹצִיא וְיִתֵּן כְּתוּבָה:

^ב הַמִּדִּיר אֶת אִשְׁתּוֹ שְׁלֹא תִטְעוּם אֶחָד מִכָּל הַפִּירוֹת
יוֹצִיא וְיִתֵּן כְּתוּבָה רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר בְּיִשְׂרָאֵל יוֹם אֶחָד
יָקִים שְׁנַיִם יוֹצִיא וְיִתֵּן כְּתוּבָה וּבִכְהֻנָּה שְׁנַיִם יָקִים
שְׁלֹשָׁה יוֹצִיא וְיִתֵּן כְּתוּבָה:

^ג הַמִּדִּיר אֶת אִשְׁתּוֹ שְׁלֹא תִתְקַשֵּׁט בְּאֶחָד מִכָּל הַמִּינִין
יוֹצִיא וְיִתֵּן כְּתוּבָה רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר בְּעֻזּוֹת שְׁלֹא נָתַן
קֶצֶבָה וּבַעֲשִׂירוֹת שְׁלֹשִׁים יוֹם:

^ד הַמִּדִּיר אֶת אִשְׁתּוֹ שְׁלֹא תִלְךְ לְבֵית אָבִיהָ בְּזִמָּן שֶׁהוּא
עֹמֶה בְּעִיר חֹדֶשׁ אֶחָד יָקִים שְׁנַיִם יוֹצִיא וְיִתֵּן כְּתוּבָה
וּבְזִמָּן שֶׁהוּא בְּעִיר אַחֶרֶת רִגְלֵ אֶחָד יָקִים שְׁלֹשׁ יוֹצִיא
וְיִתֵּן כְּתוּבָה:

^ה הַמִּדִּיר אֶת אִשְׁתּוֹ שְׁלֹא תִלְךְ לְבֵית הָאָבֶל אוֹ לְבֵית
הַמִּשְׁתָּה יוֹצִיא וְיִתֵּן כְּתוּבָה מִפְּנֵי שְׁנוּעֵל בְּפָנֶיהָ וְאִם הָיָה
טוֹעֵן מִשּׁוּם דָּבָר אַחֵר רָשָׁאי אָמַר לָהּ עַל מִנַּת שְׁתֵּאמְרִי
לְפָלוּנִי מָה שְׁאִמְרַתְּ לִי אוֹ מָה שְׁאִמְרַתִּי לָךְ אוֹ שְׁתֵּהא
מִמֶּלֶאָה וּמִמְעָרָה לֹא שָׁפָה יוֹצִיא וְיִתֵּן כְּתוּבָה:

י ואילו יוצאות שלא בכתובה. העוברת על דת משה ויהודית. ואיזה היא דת משה. מאכילתו שאינו מעשר. ומשמשו נדה ולא קוצה לה חלה. ונודרת ואינה מקימת. ואיזו היא דת יהודית. יוצאה וראשה פרוע. וטוזה בשוק. ומדברת עם כל אדם. אבא שאול אומר אף המקללת יולדיו בפניו. רבי טרפון אומר אף הקולגית. ואיזו היא קולגית כל שהיא מדברת בתוך ביתה. ושכניה שומעין קולה:

י המקדש את האשה על מנת שאין עליה נדרים. ונמצאו עליה נדרים. אינה מקדשת. כנסה סתם. ונמצאו עליה נדרים. תצא שלא בכתובה. על מנת שאין בה מומין ונמצאו בה מומין. אינה מקדשת. כנסה סתם ונמצאו בה מומין. תצא שלא בכתובה. כל המומין הפוסלים בפהנים. פוסלין בנשים:

י"ה היו בה מומין ועודה בבית אביה. האב צריך להביא ראיה שמשנתארסה נולדו בה מומין הללו. ונסתחפה שדהו. נכנסה לרשות הבעל. הבעל צריך להביא ראיה שעד שלא נתארסה. היו בה מומין אלו. והיה מקחו מקח טעות. דברי רבי מאיר. וחכמים אומרים במה דברים אמורים במומין שבסתר. אבל במומין שבגלוי. אינו יכול לטעון. ואם יש מרחץ באותה העיר. אף מומין שבסתר אינו יכול לטעון מפני שהוא בודק בקרובותיו:

ט האיש שנולדו בו מומין אין כופין אותו להוציא אמר רבן שמעון בן גמליאל במה דברים אמורים במומין הקטנים אבל במומין הגדולים כופין אותו להוציא:

וואלו שכופין אותו להוציא מכה שחין ובעל פוליוס והמקמץ והמצרף נחשת והברסי בין שהיו בם עד שלא נשאו ובין משנשאו נולדו ועל כלן אמר רבי מאיר אף על פי שהתנה עמה יכולה היא שתאמר סבורה הייתי שאני יכולה לקבל ועכשיו איני יכולה לקבל וחכמים אומרים מקבלת היא על כרחיה חוץ ממכה שחין מפני שממיקתו מעשה בצידון בברסי אחד שמת והיה לו אח ברסי אמרו חכמים יכולה היא שתאמר לאחיך הייתי יכולה לקבל ולך איני יכולה לקבל:

פרק ח

האשה שנפלו לה נכסים עד שלא תתארס מודים בית שמאי ובית הלל שמוכרת ונותנת וקיים נפלו לה משנתארסה בית שמאי אומרים תמכור ובית הלל אומרים לא תמכור אלו ואלו מודים שאם מכרה ונתנה קיים אמר רבי יהודה אמרו לפני רבן גמליאל הואיל וזכה באשה לא יזכה בנכסים אמר להם על החדשים אנו בושין אלא שאתם מגלגלין עלינו את הישנים נפלו לה משנשאת אלו ואלו מודים שאם מכרה ונתנה שהבעל מוציא מיד הלקוחות עד שלא

נשאת ונשאת רבן גמליאל אומר אם מכרה ונתנה קיים.
אמר רבי חנינא בן עקיבא אמרו לפני רבן גמליאל הואיל
וזכה באשה לא יזכה בנכסים. אמר להם על החדשים
אנו בושין. אלא שאתם מגלגלין עלינו את הישנים:

^ב רבי שמעון חולק בין נכסים לנכסים. נכסים הידועים
לבעל לא תמכור. ואם מכרה ונתנה בטל. שאינו ידועים
לבעל לא תמכור. ואם מכרה ונתנה קיים:

^ג נפלו לה כספים. ילקח בהן קרקע. והוא אוכל פירות.
פירות התלושין מן הקרקע. ילקח בהן קרקע והוא אוכל
פירות. והמחברין בקרקע. אמר רבי מאיר שמיין אותן
כמה הן יפין בפירות. וכמה הן יפין בלא פירות. והמוזתר
ילקח בהן קרקע. והוא אוכל פירות. וחכמים אומרים
המחברין לקרקע שלו והתלושין מן הקרקע שלה. וילקח
בהן קרקע והוא אוכל פירות:

^ד רבי שמעון אומר מקום שיפה כחו בכניסתה הורע
כחו ביצאתה. מקום שהורע כחו בכניסתה. יפה כחו
ביצאתה. (כיצד) פירות המחברין לקרקע. בכניסתה
שלו. וביצאתה שלה. והתלושין מן הקרקע. בכניסתה
שלה. וביצאתה שלו:

^ה נפלו לה עבדים ושפחות זקנים. ימכרו וילקח בהן
קרקע. והוא אוכל פירות. רבן שמעון בן גמליאל אומר
לא תמכור. מפני שהן שבח בית אביה. נפלו לה זיתים

וּגְפָנִים זָקָנִים יִמְכְּרוּ לְעֵצִים וְיִלְקַח בָּהֶן קָרְקַע וְהוּא אוֹכֵל פִּירוֹת רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר לֹא תִמְכּוֹר מִפְּנֵי שֶׁהֵן שָׁבַח בֵּית אֲבִיהֶּהּ הַמוֹצִיא הוֹצֵאתָ עַל נִכְסֵי אִשְׁתּוֹ הוֹצִיא הֶרְבֵּה וְאָכַל קִמְעָא קִמְעָא וְאָכַל הֶרְבֵּה מֵה שֶׁהוֹצִיא הוֹצִיא וּמֵה שֶׁאָכַל אָכַל הוֹצִיא וְלֹא אָכַל יִשְׁבַּע כִּמְה הוֹצִיא וְיִטּוֹל:

י שׁוֹמֶרֶת יָבֵם שֶׁנִּפְּלוּ לָהּ נִכְסִים מוֹדִים בֵּית שְׁמַאי וּבֵית הֵלֵל שֶׁמוֹכְרֶת וְנוֹתֶנֶת וְקִיִּים מֵתָה מֵה יַעֲשׂוּ בְּכַתּוּבָתָהּ וּבְנִכְסִים הַנִּכְנָסִין וְהַיּוֹצֵאִין עֲמָה בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים יִחְלֹקוּ יוֹרְשֵׁי הַבַּעַל עִם יוֹרְשֵׁי הָאָב וּבֵית הֵלֵל אוֹמְרִים נִכְסִים בְּחֻזְקָתָן וּכְתוּבָה בְּחֻזְקַת יוֹרְשֵׁי הַבַּעַל נִכְסִים הַנִּכְנָסִים וְהַיּוֹצֵאִים עֲמָה בְּחֻזְקַת יוֹרְשֵׁי הָאָב:

י הַנִּיחַ אֶחָיו מְעוֹת יִלְקַח בָּהֶן קָרְקַע וְהוּא אוֹכֵל פִּירוֹת פִּירוֹת הַתְּלוּשִׁין מִן הַקָּרְקַע יִלְקַח בָּהֶן קָרְקַע וְהוּא אוֹכֵל פִּירוֹת הַמִּחְבְּרִין בַּקָּרְקַע אָמַר רַבִּי מֵאִיר שְׁמִין אוֹתָן כִּמְה הֵן יָפִין בִּפְיֹתָן וְכִמְה הֵן יָפִין בְּלֹא פִירוֹת וְהַמּוֹתֵר יִלְקַח בָּהֶן קָרְקַע וְהוּא אוֹכֵל פִּירוֹת וְחֻכָּמִים אוֹמְרִים פִּירוֹת הַמִּחְבְּרִין בַּקָּרְקַע שְׁלוֹ וְהַתְּלוּשִׁין מִן הַקָּרְקַע כָּל הַקּוֹדֵם זָכָה בָּהֶן קֹדֵם הוּא זָכָה קֹדֵמָה הִיא יִלְקַח בָּהֶן קָרְקַע וְהוּא אוֹכֵל פִּירוֹת כְּנֶסֶה הָרִי הִיא כְּאִשְׁתּוֹ לְכָל דְּבָר וּבִלְבָד שֶׁתִּהְיֶה כְּתוּבָתָהּ עַל נִכְסֵי בַּעְלָהּ הָרִאשׁוֹן:

ח לא יאמר לה הרי כתובתיך מנחת על השלחן. אלא כל נכסיו אחראין לכתובתה. (וכן לא יאמר אדם לאשתו הרי כתובתיך מנחת על השלחן. אלא כל נכסיו אחראין לכתובתה.) גרשה אין לה אלא כתובתה. החזירה הרי היא ככל הנשים. ואין לה אלא כתובתה בלבד:

פרק ט

הכותב לאשתו דין ודברים אין לי בנכסיך. הרי זה אוכל פירות בחייה. ואם מתה יורשה. אם בן למת כתב לה דין ודברים. אין לי בנכסיך. שאם מכרה ונתנה קיים. כתב לה דין ודברים אין לי בנכסיך. ובפירותיהן. הרי זה אינו אוכל פירות בחייה. ואם מתה יורשה. רבי יהודה אומר לעולם אוכל פירי פירות עד שיכתוב לה דין ודברים. אין לי בנכסיך. ובפירותיהן. ובפירי פירותיהן עד עולם. כתב לה דין ודברים אין לי בנכסיך. ובפירותיהן (ובפירי פירותיהן) בחייה ובמותה. אינו אוכל פירות בחייה. ואם מתה אינו יורשה. רבן שמעון בן גמליאל אומר אם מתה ירשנה מפני שהתנה על מה שכתוב בתורה. וכל המתנה על מה שכתוב בתורה. תנאו בטל:

ב מי שמת והניח אשה ובעל חוב ויורשין. והיה לו פקדון או מלוה ביד אחרים. רבי טרפון אומר ינתנו לכושל שבהן. רבי עקיבא אומר אין מרחמין בדין. אלא

יִנָּתְנוּ לַיּוֹרְשִׁין שְׁכָלָן צָרִיכִין שְׁבוּעָה וְאִין הַיּוֹרְשִׁין צָרִיכִים
שְׁבוּעָה:

ג' הֵנִיחַ פִּירוֹת תְּלוּשִׁין מִן הַקֶּרֶקַע כָּל הַקּוֹדֵם בָּהֶן זָכָה
בָּהֶן זָכָתָה אִשָּׁה יוֹתֵר עַל כְּתוּבָתָהּ וּבַעַל חוֹב יוֹתֵר
עַל חוּבוֹ הַמּוֹתֵר רַבִּי טְרַפּוֹן אוֹמֵר יִנָּתְנוּ לְכוֹשֵׁל שְׁבָהֶן
רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר אֵין מִרְחֻמִּין בְּדִין אֶלָּא יִנָּתְנוּ לַיּוֹרְשִׁין
שְׁכָלָם צָרִיכִים שְׁבוּעָה וְאִין הַיּוֹרְשִׁים צָרִיכִין שְׁבוּעָה:

ד' הַמוֹשִׁיב אֶת אִשְׁתּוֹ חֲנוּנִית אוֹ שְׁמָנָה אֶפּוֹטְרוֹפָא הֵרִי
זֶה מִשְׁבִּיעָה כָּל זְמַן שִׁירְצָהּ רַבִּי אֶלְיעֶזֶר אוֹמֵר אֶפִּילוּ עַל
פִּלְכָּה וְעַל עֶסְתָּה:

ה' כָּתַב לָהּ גֵּדֵר וּשְׁבוּעָה אֵין לִי עָלֶיךָ אֵינּוּ יָכוֹל לְהַשְׁבִּיעָה
אֲבָל מִשְׁבִּיעַ הוּא אֶת יוֹרְשִׁיהָ וְאֶת הַבָּאִים בְּרִשּׁוֹתָהּ גֵּדֵר
וּשְׁבוּעָה אֵין לִי עָלֶיךָ וְעַל יוֹרְשֶׁיךָ וְעַל הַבָּאִים בְּרִשּׁוֹתֶיךָ
אֵינּוּ יָכוֹל לְהַשְׁבִּיעָה לֹא הִיא וְלֹא יוֹרְשִׁיהָ וְלֹא הַבָּאִים
בְּרִשּׁוֹתָהּ אֲבָל יוֹרְשֵׁיו מִשְׁבִּיעִין אוֹתָהּ וְאֶת יוֹרְשִׁיהָ וְאֶת
הַבָּאִים בְּרִשּׁוֹתָהּ גֵּדֵר וּשְׁבוּעָה אֵין לִי וְלֹא לַיּוֹרְשִׁין וְלֹא
לְבָאִים בְּרִשּׁוֹתֶיךָ עָלֶיךָ וְעַל יוֹרְשֶׁיךָ וְעַל הַבָּאִים בְּרִשּׁוֹתֶיךָ
אֵינּוּ יָכוֹל לְהַשְׁבִּיעָה לֹא הוּא וְלֹא יוֹרְשֵׁיו וְלֹא הַבָּאִים
בְּרִשּׁוֹתוֹ לֹא אוֹתָהּ וְלֹא אֶת יוֹרְשִׁיהָ וְלֹא אֶת הַבָּאִים
בְּרִשּׁוֹתָהּ:

ו' הֵלְכָה מִקְבֵּר בַּעֲלָהּ לְבֵית אָבִיהָ אוֹ שִׁחְזָרָה לְבֵית חָמֶיהָ
וְלֹא נִעְשִׂית אֶפּוֹטְרוֹפָא אֵין הַיּוֹרְשִׁין מִשְׁבִּיעִין אוֹתָהּ:

וְאִם נִעְשִׂית אֶפּוֹטְרוֹפָא • (הַיּוֹרְשִׁים) מְשַׁבְּעִין אוֹתָהּ עַל
הָעֵתִיד לָבֹא וְאֵין מְשַׁבְּעִין אוֹתָהּ עַל מֶה שֶׁעָבַר:

י' הַפּוֹגֶמֶת בְּתוֹבָתָהּ לֹא תִפְרַע אֶלָּא בְּשְׁבוּעָה • עַד אֶחָד
מֵעֵידָה שֶׁהִיא פְּרוּעָה לֹא תִפְרַע אֶלָּא בְּשְׁבוּעָה • מִנְכָּסִי
יְתוּמִים וּמִנְכָּסִים מְשַׁעֲבָדִין וְשֹׁלָא בְּפָנָיו לֹא תִפְרַע אֶלָּא
בְּשְׁבוּעָה:

י"א הַפּוֹגֶמֶת בְּכְתוּבָתָהּ • כִּי־צַד • הֵי־תָה כְּתוּבָתָהּ אֶלֶף
זוֹז • וְאָמַר לָהּ הַתְּקַבְּלִתְ כְּתוּבָתִּיךְ • וְהִיא אוֹמֶרֶת לֹא
הַתְּקַבְּלִתִּי אֶלָּא מִנָּה • לֹא תִפְרַע אֶלָּא בְּשְׁבוּעָה • עַד
אֶחָד מֵעֵידָה שֶׁהִיא פְּרוּעָה • כִּי־צַד • הֵי־תָה כְּתוּבָתָהּ אֶלֶף
זוֹז • וְאָמַר לָהּ הַתְּקַבְּלִתְ כְּתוּבָתִּיךְ • וְהִיא אוֹמֶרֶת לֹא
הַתְּקַבְּלִתִּי • וְעַד אֶחָד מֵעֵידָה שֶׁהִיא פְּרוּעָה • לֹא תִפְרַע
אֶלָּא בְּשְׁבוּעָה • מִנְכָּסִים מְשַׁעֲבָדִים • כִּי־צַד • מִכָּר נִכְסֵי
לְאַחֲרִים • וְהִיא נִפְרַעֶת מִן הַלְקוּחוֹת • לֹא תִפְרַע אֶלָּא
בְּשְׁבוּעָה • מִנְכָּסִי יְתוּמִים כִּי־צַד • מֵת וְהִנִּיחַ נִכְסֵי לְיְתוּמִים •
וְהִיא נִפְרַעֶת מִן הַיְתוּמִים • לֹא תִפְרַע אֶלָּא בְּשְׁבוּעָה •
וְשֹׁלָא בְּפָנָיו • כִּי־צַד • הַלֵּךְ לוֹ לְמַדִּינַת הָיִם • וְהִיא נִפְרַעֶת
שֹׁלָא בְּפָנָיו • לֹא תִפְרַע אֶלָּא בְּשְׁבוּעָה • רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר
כָּל זֶמֶן שֶׁהִיא תוֹבַעֶת כְּתוּבָתָהּ • הַיּוֹרְשִׁים מְשַׁבְּעִין אוֹתָהּ •
וְאִם אֵינָה תוֹבַעֶת כְּתוּבָתָהּ • אֵין הַיּוֹרְשִׁין מְשַׁבְּעִין אוֹתָהּ:

ט' הוֹצִיָּאָה גֵּט וְאֵין עִמּוֹ כְּתוּבָה • גּוֹבָה כְּתוּבָתָהּ • כְּתוּבָה
וְאֵין עִמָּה גֵּט • הִיא אוֹמֶרֶת נֶאֱבַד גֵּטִי • וְהוּא אוֹמֵר נֶאֱבַד

שׁוֹבְרִי. וְכֵן בַּעַל חֹב שֶׁהוֹצִיא שְׁטֵר חֹב. וְאִין עֲמוּ
פְּרוֹזְבוֹל. הָרִי אֵלּוּ לֹא יִפְרְעוּ. רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר
מִן הַסִּכָּנָה וְאֵילָף. אִשָּׁה גֹבֶה כְּתוּבָתָהּ שְׁלֹא בָּגַט. וּבַעַל
חֹב גֹּבֶה שְׁלֹא בִפְרוֹזְבוֹל. שְׁנֵי גִטִּין וְשְׁתֵּי כְּתוּבוֹת. גֹּבֶה
שְׁתֵּי כְּתוּבוֹת. שְׁתֵּי כְּתוּבוֹת וְגִט אֶחָד. אוֹ כְּתוּבָה וְשְׁנֵי
גִטִּין. אוֹ כְּתוּבָה וְגִט וּמִיתָה. אֵינָה גֹבֶה אֲלֵא כְּתוּבָה
אֶחָת. שֶׁהִמְגִּיר אֶת אִשְׁתּוֹ וְהִחְזִירָהּ. עַל מְנַת כְּתוּבָה
הָרֵאשׁוֹנָה מִחְזִירָהּ. קָטָן שֶׁהִשְׁאִיאוּ אָבִיו כְּתוּבָתָהּ קִיָּמָת.
שֶׁעַל מְנַת כֵּן קִיָּמָה. גֵּר שֶׁנִּתְגִּיר וְאִשְׁתּוֹ עֲמוּ. כְּתוּבָתָהּ
קִיָּמָת שֶׁעַל מְנַת כֵּן קִיָּמָה:

פרק י

מִי שֶׁהָיָה נָשׁוּי שְׁתֵּי נָשִׁים וּמָת. הָרֵאשׁוֹנָה קוֹדֶמֶת
לְשֵׁנִיָּה. וְיֹרְשֵׁי הָרֵאשׁוֹנָה קוֹדְמִין לְיֹרְשֵׁי שֵׁנִיָּה. נָשָׂא
אֶת הָרֵאשׁוֹנָה וּמָתָה. נָשָׂא שֵׁנִיָּה וּמָת הוּא. שֵׁנִיָּה וְיֹרְשֵׁיהָ
קוֹדְמִין לְיֹרְשֵׁי הָרֵאשׁוֹנָה:

^א מִי שֶׁהָיָה נָשׁוּי שְׁתֵּי נָשִׁים וּמָתוּ. וְאַחֵר כֵּךְ מָת הוּא.
וּיְתוּמִים מִבְּקָשִׁים כְּתוּבַת אִמָּן. וְאִין שָׁם אֲלֵא כִּדִּי שְׁתֵּי
כְּתוּבוֹת. חוֹלְקִין בְּשָׁוָה. הָיָה שָׁם מוֹתֵר דִּינָר. אֵלּוּ נוֹטְלִין
כְּתוּבַת אִמָּן. וְאֵלּוּ נוֹטְלִין כְּתוּבַת אִמָּן. אִם אָמְרוּ יְתוּמִים.
אֲנַחְנוּ מַעֲלִין עַל נְכָסֵי אָבִינוּ יֵתֵר דִּינָר. כִּדִּי שִׁיטְלוּ כְּתוּבַת
אִמָּן. אִין שׁוֹמְעִין לָהֶן אֲלֵא שְׁמִין אֶת הַנְּכָסִים בְּבֵית דִּין:

ג' הָיוּ שָׁם גִּבְסִים בְּרֹאיוֹ אֵינָן כְּבִמְחֹזֵק. רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר
אֲפִילוּ יֵשׁ שָׁם גִּבְסִים שְׂאִין לָהֶם אַחֲרִיּוֹת אֵינָן כְּלוּם
עַד שֶׁיְהִיוּ שָׁם גִּבְסִים שֵׁשׁ לָהֶן אַחֲרִיּוֹת. יוֹתֵר עַל שְׁתֵּי
הַכְּתוּבוֹת דִּינָר:

ד' מִי שֶׁהָיָה נָשׁוּי שְׁלֹשׁ נָשִׁים וּמֵת. כְּתוּבָתָהּ שֶׁל זֶה זֶה מָנָה.
וְשֶׁל זֶה מֵאֲתִים. וְשֶׁל זֶה שְׁלֹשׁ מֵאוֹת. וְאֵין שָׁם אֶלָּא מָנָה
חֻלְקוֹת בְּשָׁוָה. הָיוּ שָׁם מֵאֲתִים שֶׁל מָנָה נוֹטֶלֶת חֲמִשִּׁים.
שֶׁל מֵאֲתִים וְשֶׁל שְׁלֹשׁ מֵאוֹת שְׁלֹשָׁה שְׁלֹשָׁה שֶׁל זָהָב. הָיוּ
שָׁם שְׁלֹשׁ מֵאוֹת. שֶׁל מָנָה נוֹטֶלֶת חֲמִשִּׁים. וְשֶׁל מֵאֲתִים
מָנָה. וְשֶׁל שְׁלֹשׁ מֵאוֹת שְׁשָׁה שֶׁל זָהָב. וְכֵן שְׁלֹשָׁה שֶׁהִטִּילוּ
לְכִיס פָּחַתוּ אוֹ הוֹתִירוּ בְּדֵ הֵן חֻלְקִין:

ה' מִי שֶׁהָיָה נָשׁוּי אַרְבַּע נָשִׁים וּמֵת. הָרֵאשׁוֹנָה קוֹדֶמֶת
לַשֵּׁנִיָּה. וְשֵׁנִיָּה לַשְּׁלִישִׁית. וְשְׁלִישִׁית לַרְבִּיעִית. הָרֵאשׁוֹנָה
נִשְׁבַּעַת לַשֵּׁנִיָּה. וְשֵׁנִיָּה לַשְּׁלִישִׁית. וְשְׁלִישִׁית לַרְבִּיעִית.
וְהַרְבִּיעִית נִפְרַעַת שְׁלֹא בִשְׁבוּעָה. בֶּן נָנֶס אוֹמֵר וְכִי
מִפְּנֵי שֶׁהָיָה אַחֲרוֹנָה נִשְׁכַּרְתָּ. אִף הִיא לֹא תִפְרַע אֶלָּא
בִּשְׁבוּעָה. הָיוּ יוֹצְאוֹת כָּלָן בְּיוֹם אֶחָד. כָּל הַקּוֹדֶמֶת
לַחֲבֵרְתָּהּ. אֲפִילוּ שָׁעָה אַחַת זָכָתָהּ. וְכֵךְ הָיוּ כּוֹתְבִין
בִּירוֹשָׁלַיִם שָׁעוֹת. הָיוּ כָּלָן יוֹצְאוֹת בְּשָׁעָה אַחַת. וְאֵין שָׁם
אֶלָּא מָנָה. חֻלְקוֹת בְּשָׁוָה:

ו' מִי שֶׁהָיָה נָשׁוּי שְׁתֵּי נָשִׁים. וּמָכַר אֶת שְׁדֵהוּ. וְכָתְבָהּ
רֵאשׁוֹנָה לְלוֹקַח דִּין וּדְבָרִים אֵין לִי עִמָּךְ. הַשֵּׁנִיָּה מוֹצִיאָה

מֵהִלּוּקָח. וְרֵאשׁוֹנָה מִן הַשְּׁנִיָּה. וְהִלּוּקָח מִן הָרֵאשׁוֹנָה
וְחִזְזוֹת חֲלִילָה. עַד שֶׁיַּעֲשׂוּ פֶשֶׁרָה בֵּינֵהֶם. וְכֵן בַּעַל חוֹב.
וְכֵן אִשָּׁה בַּעֲלַת חוֹב:

פרק יא

אֶלְמָנָה נְזוּנָת מִנְכָּסֵי יְתוּמִים. וּמַעֲשֵׂה יָדֶיהָ שְׁלֶהֶן.
וְאִין חֲיִיבִין בְּקִבּוּרָתָהּ. יוֹרְשִׁיהָ יוֹרְשִׁי כְּתוּבָתָהּ.
חֲיִיבִין בְּקִבּוּרָתָהּ:

^ב אֶלְמָנָה בֵּין מִן הָאִירוֹסִין. בֵּין מִן הַנִּשְׁוֹאִין. מוֹכֶרֶת שְׁלֵא
בְּבֵית דִּין. רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר מִן הַנִּשְׁוֹאִין מוֹכֶרֶת שְׁלֵא
בְּבֵית דִּין. מִן הָאִירוֹסִין לֹא תִמְכּוֹר. אֲלֵא בְּבֵית דִּין. מִפְּנֵי
שָׂאִין לָהּ מְזוֹנוֹת. וְכָל שָׂאִין לָהּ מְזוֹנוֹת. לֹא תִמְכּוֹר אֲלֵא
בְּבֵית דִּין:

^ג מִכְרָה כְּתוּבָתָהּ אוֹ מְקַצָּתָהּ. מִשְׁכָּנָה כְּתוּבָתָהּ אוֹ
מְקַצָּתָהּ. נִתְּנָה כְּתוּבָתָהּ לְאַחֵר אוֹ מְקַצָּתָהּ. לֹא תִמְכּוֹר
אֶת הַשָּׂאֵר אֲלֵא בְּבֵית דִּין. וְחֲכָמִים אֹמְרִים מוֹכֶרֶת הִיא
אֲפִילוֹ אַרְבָּעָה וְחֲמִשָּׁה פְּעָמִים. וּמוֹכֶרֶת לְמְזוֹנוֹת שְׁלֵא
בְּבֵית דִּין. וְכוּתֶבֶת לְמְזוֹנוֹת מִכְרָתִי. וְגֵרוּשָׁה לֹא תִמְכּוֹר
אֲלֵא בְּבֵית דִּין:

^ד אֶלְמָנָה שֶׁהִיְתָה כְּתוּבָתָהּ מֵאֲתִים. וּמִכְרָה שְׁוֶה מָנָה
בְּמֵאֲתִים. אוֹ שְׁוֶה מֵאֲתִים בְּמָנָה. נִתְּקַבְּלָה כְּתוּבָתָהּ.
הִיְתָה כְּתוּבָתָהּ מָנָה. וּמִכְרָה שְׁוֶה מָנָה וְדִינָר בְּמָנָה.

מכרה בטל. אפילו היא אומרת אחזיר דינר ליורשים.
 מכרה בטל. רבן שמעון בן גמליאל אומר לעולם מכרה
 קיים. עד שתהא שם כדי שתשיר בשדה. בת תשעה קבין.
 ובגנה בת חצי קב. וכדברי רבי עקיבא בית רובע. היתה
 כתובתה ארבע מאות זוז. ומכרה לזה במנה. ולזה במנה.
 ולאחרון יפה מנה ודינר במנה. של אחרון בטל. ושל כלם
 מכרן קיים:

ה שום הדיינים שפחתו שתות. או הוסיפו שתות. מכרן
 בטל. רבן שמעון בן גמליאל אומר מכרן קיים. אם בן מה
 כח בית דין יפה. אבל אם עשו אגרת בקורת. אפילו
 מכרו שוה מנה במאות או שוה מאתים במנה. מכרן
 קיים:

י הממאנת. והשניה. והאילונית. אין להן כתובה. ולא
 פירות. ולא מזונות. ולא בלאות. ואם מתחלה נשאת
 לשם אילונית. יש לה כתובה. אלמנה לכהן גדול. גרושה
 וחלוצה לכהן הדיוט. ממזרת ונתניה לישראל. בת
 ישראל לנתין ולממזר. יש להן כתובה:

פרק יב

הַנוּשָׂא אֶת הָאִשָּׁה וּפְסָקָה עִמּוֹ כְּדִי שְׂיִזוֹן אֶת בִּתָּהּ
 חֲמֵשׁ שָׁנִים. חֵיִיב לְזוּנָה חֲמֵשׁ שָׁנִים. נִשְׂאָת
 לְאַחֵר וּפְסָקָה עִמּוֹ כְּדִי שְׂיִזוֹן אֶת בִּתָּהּ חֲמֵשׁ שָׁנִים. חֵיִיב
 לְזוּנָה חֲמֵשׁ שָׁנִים. לֹא יֹאמַר הָרָאשׁוֹן לְכַשְׁתָּבֵא אֶצְלִי
 אֶזְזוּנָה. אֲלֵא מוֹלִיד אֶת מְזוּנוֹתֶיהָ. לְמָקוֹם (שֶׁהִיא) אָמָה.
 וְכֵן לֹא יֹאמְרוּ שְׁנֵיהֶם. הָרִי אָנוּ זָנִין אוֹתָהּ כְּאַחַד. אֲלֵא
 אֶחָד זָנָה. וְאַחַד נֹתֵן לָהּ דָּמֵי מְזוּנוֹת:

^ב נִשְׂאָת. הַבֶּעַל נֹתֵן לָהּ מְזוּנוֹת. וְהֵן נֹתֵנִים לָהּ דָּמֵי
 מְזוּנוֹת. מֵתוּ. בְּנֹתֶיהֶן נְזוּנוֹת מִנְכָּסִים בְּנֵי חוֹרִין. וְהִיא
 נְזוּנָת מִנְכָּסִים מִשְׁעֲבָדִים. מִפְּנֵי שֶׁהִיא כְּבַעֲלָת חוֹב.
 הַפְּקָחִים הָיוּ כּוֹתְבִין עַל מַנֶּת שְׂאֵזוֹן אֶת בִּתְּךָ חֲמֵשׁ שָׁנִים.
 כָּל זְמַן שְׂאֵת עִמִּי:

^ג אֶלְמָנָה שְׂאֵמְרָה אִי אֶפְשִׁי לְזוּז מִבֵּית בַּעְלִי. אֵין הַיּוֹרְשִׁין
 יְכוּלִין לֹאמַר לָהּ. לְכִי לְבֵית אָבִיךָ וְאָנוּ זָנִין אוֹתְךָ. אֲלֵא זָנִין
 אוֹתָהּ בְּבֵית בַּעְלָהּ. וְנוֹתְנִין לָהּ מְדוֹר לְפִי כְּבוֹדָהּ. אֵמְרָה
 אִי אֶפְשִׁי לְזוּז מִבֵּית אָבִא. יְכוּלִים הַיּוֹרְשִׁים לֹאמַר לָהּ. אִם
 אֶת אֶצְלָנוּ יֵשׁ לִיד מְזוּנוֹת. וְאִם אֵין אֶת אֶצְלָנוּ אֵין לִיד
 מְזוּנוֹת. אִם הָיְתָה טוֹעֵנָת מִפְּנֵי שֶׁהִיא יֹלְדָה וְהֵן יֹלְדִים.
 זָנִין אוֹתָהּ וְהִיא בְּבֵית אָבִיהָ:

^ד כָּל זְמַן שֶׁהִיא בְּבֵית אָבִיהָ. גּוֹבָה כְּתוּבָתָהּ לְעוֹלָם. כָּל
 זְמַן שֶׁהִיא בְּבֵית בַּעְלָהּ. גּוֹבָה כְּתוּבָתָהּ עַד עֶשְׂרִים וְחֲמִשׁ

שָׁנִים. שֵׁשׁ בְּעָשָׂרִים וְחֲמֵשׁ שָׁנִים שֶׁתַּעֲשֶׂה טוֹבָה כְּנֶגֶד
 כְּתוּבָתָהּ. דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר שֶׁאָמַר מִשּׁוּם רַבֵּן שִׁמְעוֹן בֶּן
 גַּמְלִיאֵל. וְחֲכָמִים אוֹמְרִים כָּל זְמַן שֶׁהִיא בְּבֵית בַּעֲלָהּ.
 גּוֹבָה כְּתוּבָתָהּ לְעוֹלָם. כָּל זְמַן שֶׁהִיא בְּבֵית אָבִיהָ. גּוֹבָה
 כְּתוּבָתָהּ עַד עָשָׂרִים וְחֲמֵשׁ שָׁנִים. מִתָּהּ יוֹרְשִׁיהָ מוֹכְרִים
 כְּתוּבָתָהּ. עַד עָשָׂרִים וְחֲמֵשׁ שָׁנִים:

פרק יג

שְׁנֵי דִינֵי גִזְרוֹת הָיוּ בִירוּשָׁלַיִם. אֲדָמוֹן וְחֲנַן בֶּן אֲבִישָׁלוֹם.
 חֲנַן אוֹמֵר שְׁנֵי דְבָרִים. אֲדָמוֹן אוֹמֵר שְׁבַעָה. מִי
 שֶׁהִלֵּךְ לְמַדְיַת הַיָּם וְאַשְׁתּוֹ תוֹבַעַת מְזוֹנוֹת. חֲנַן אוֹמֵר
 תִּשְׁבַּע בְּסוּף וְלֹא תִשְׁבַּע בְּתַחֲלָה. נִחְלְקוּ עָלָיו בְּנֵי כְהֻנִּים
 גְּדוּלִים. וְאָמְרוּ. תִּשְׁבַּע בְּתַחֲלָה וּבְסוּף. אָמַר רַבִּי דוֹסָא
 בֶּן הֶרְפִּיָּס כְּדַבְּרֵיהֶם. אָמַר רַבֵּן יוֹחָנָן בֶּן זְכָאִי יָפָה אָמַר
 חֲנַן. לֹא תִשְׁבַּע אֲלָא בְּסוּף:

^ב מִי שֶׁהִלֵּךְ לְמַדְיַת הַיָּם וְעָמַד אַחֵר וּפְרָגַס אֶת אִשְׁתּוֹ.
 חֲנַן אָמַר אֲבִיד אֶת מַעוֹתָיו. נִחְלְקוּ עָלָיו בְּנֵי כְהֻנִּים גְּדוּלִים
 וְאָמְרוּ יִשְׁבַּע כָּמָה הוֹצִיא וַיִּטּוֹל. אָמַר רַבִּי דוֹסָא בֶּן
 הֶרְפִּיָּס כְּדַבְּרֵיהֶם. אָמַר רַבֵּן יוֹחָנָן בֶּן זְכָאִי יָפָה אָמַר חֲנַן.
 הִנֵּיחַ מַעוֹתָיו עַל קֶרֶן הַצְּבִי:

^ג אֲדָמוֹן אוֹמֵר שְׁבַעָה. מִי שָׁמַת וְהִנִּיחַ בָּנִים וּבָנוֹת. בְּזִמָּן
 שֶׁהִנְכָּסִים מֵרַבִּין. הַבָּנִים יוֹרְשִׁין וְהַבָּנוֹת גְּזוּנוֹת. וּבְנִכְסִים
 מוֹעָטִים. הַבָּנוֹת יִזְוֹנוּ וְהַבָּנִים יִחָזְרוּ עַל הַפְּתָחִים. אֲדָמוֹן

אומר בשביל שאני זכר הפסדתי. אמר רבן גמליאל
רואה אני את דברי אדמון:

ד' הטוען את חברו כדי שמן והודה בקנקנים. אדמון
אומר הואיל והודה. במקצת הטענה ישבע. וחכמים
אומרים אין זו הודאה ממין הטענה. אמר רבן גמליאל
רואה אני את דברי אדמון:

ה' הפוסק מעות לחתנו. ופשט לו את הרגל. תשב עד
שתלבין ראשה. אדמון אומר יכולה היא שתאמר אלו
אני פסקתי לעצמי. אשב עד שילבין ראשי. עכשיו שאבא
פסק עלי. מה אני יכולה לעשות. או כנוס או פטור. אמר
רבן גמליאל רואה אני את דברי אדמון:

י' העורר על השדה והוא חתום עליה בעד. אדמון אומר
יכול הוא שיאמר. השני נוח לי והראשון קשה הימנו.
וחכמים אומרים אבד את זכותו. עשאה סימן לאחר.
אבד את זכותו:

י' מי שהלך למדינת הים ואבדה דרך שדהו. אדמון אומר
ילך בקצרה. וחכמים אומרים יקנה לו דרך במאה מנה.
או יפרח באויר:

ח' המוציא שטר חוב על חברו. והלה מוציא שמכר לו
את השדה. אדמון אומר יכול הוא שיאמר אלו הייתי
חייב לך. היה לך להפרע את שלך. כשמכרת לי את

השָׁדֶה. וְחֻכָּמִים אוֹמְרִים זֶה הִיא פֶּקַח שֶׁמֶכַר לוֹ אֶת
הַקֶּרְקַע. מִפְּנֵי שֶׁהוּא יָכוֹל לְמַשְׁכְּנוֹ:

^ט שְׁנַיִם שֶׁהוֹצִיאוּ שֹׁטֵר חוּב זֶה עַל זֶה. אֲדַמּוֹן אוֹמֵר אֵלּוּ
הָיִיתִי חַיִּיב לָךְ בִּיצַד אֶתָּה לָזֶה מִמֶּנִּי. וְחֻכָּמִים אוֹמְרִים זֶה
גּוֹבֶה שֹׁטֵר חוּבוֹ. וְזֶה גּוֹבֶה שֹׁטֵר חוּבוֹ:

^י שְׁלֹשׁ אֲרָצוֹת לְנִשְׁוֹאִין. יְהוּדָה. וְעֵבֶר הִירְדֵּן. וְהַגָּלִיל. אֵין
מוֹצִיאִין מֵעִיר לְעִיר. וּמִכְרֶךְ לְכְרֶךְ. אֲבָל בְּאוֹתָהּ הָאָרֶץ
מוֹצִיאִין מֵעִיר לְעִיר. וּמִכְרֶךְ לְכְרֶךְ. אֲבָל לֹא מֵעִיר לְכְרֶךְ.
וְלֹא מִכְרֶךְ לְעִיר. מוֹצִיאִין מִנְּהָר הָרַע לְנֹהַר הַיָּפֶה. אֲבָל לֹא
מִנְּהָר הַיָּפֶה לְנֹהַר הָרַע. רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר אִף
לֹא מִנְּהָר הָרַע לְנֹהַר הַיָּפֶה. מִפְּנֵי שֶׁהַנְּהָר הַיָּפֶה בּוֹדֵק:

^{יא} הַכֹּל מַעֲלִין לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל. וְאֵין הַכֹּל מוֹצִיאִין. הַכֹּל
מַעֲלִין לִירוּשָׁלַיִם. וְאֵין הַכֹּל מוֹצִיאִין. אֶחָד הָאֲנָשִׁים.
וְאֶחָד הַנָּשִׁים. (וְאֶחָד עֲבָדִים). נָשָׂא אִשָּׁה בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל.
וַגֵּרְשָׁה בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל. נוֹתֵן לָהּ מִמַּעוֹת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל.
נָשָׂא אִשָּׁה בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל. וַגֵּרְשָׁה בְּקִפּוֹטְקִיָּא. נוֹתֵן לָהּ
מִמַּעוֹת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל. נָשָׂא אִשָּׁה בְּקִפּוֹטְקִיָּא. וַגֵּרְשָׁה
בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל. נוֹתֵן לָהּ מִמַּעוֹת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל. רַבֵּן שְׁמַעוֹן
בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר נוֹתֵן לָהּ מִמַּעוֹת קִפּוֹטְקִיָּא. נָשָׂא
אִשָּׁה בְּקִפּוֹטְקִיָּא. וַגֵּרְשָׁה בְּקִפּוֹטְקִיָּא. נוֹתֵן לָהּ מִמַּעוֹת
קִפּוֹטְקִיָּא: סליק

מסכת קידושין

פרק א

האִשָּׁה נִקְנִית בְּשִׁלְשָׁה דְּרָכִים וְקוֹנָה אֶת עַצְמָהּ בְּשֵׁתִי
דְּרָכִים נִקְנִית בְּכֶסֶף בְּשֹׁטֶר וּבְבִיאָהּ בְּכֶסֶף
בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים בְּדִינָר וּבְשֹׁוֹה דִינָר וּבֵית הַלֵּל
אוֹמְרִים בְּפִרוּטָה וּבְשֹׁוֹה פְּרוּטָה וְכַמָּה הִיא פְּרוּטָה
אֶחָד מִשְׁמָנָה בְּאִיסֵר הָאֵטְלָקִי וְקוֹנָה אֶת עַצְמָהּ בְּגִט
וּבְמִיתַת הַבַּעַל הַיָּבָמָה נִקְנִית בְּבִיאָהּ וְקוֹנָה אֶת עַצְמָהּ
בְּחִלְצָהּ וּבְמִיתַת הַיָּבָם:

^ב עֶבֶד עֲבָרִי נִקְנָה בְּכֶסֶף וּבְשֹׁטֶר וְקוֹנָה אֶת עַצְמוֹ
בְּשָׁנִים וּבִיּוֹבֵל וּבְגֵרָעוֹן כֶּסֶף יִתְּיָרָה עָלָיו הָאָמָה הָעֲבָרִיָּה
שְׁקוֹנָה אֶת עַצְמָהּ בְּסִימָנֶיךָ הַנֶּרְצָע נִקְנָה בְּרָצִיעָהּ וְקוֹנָה
אֶת עַצְמוֹ בִּיּוֹבֵל וּבְמִיתַת הָאָדוֹן:

^ג עֶבֶד כְּנַעֲנִי נִקְנָה בְּכֶסֶף וּבְשֹׁטֶר וּבְחִזְקָהּ וְקוֹנָה אֶת
עַצְמוֹ בְּכֶסֶף עַל יָדֵי אֲחֵרִים וּבְשֹׁטֶר עַל יָדֵי עַצְמוֹ דְּבָרֵי
רַבִּי מֵאִיר וְחֲכָמִים אוֹמְרִים בְּכֶסֶף עַל יָדֵי עַצְמוֹ וּבְשֹׁטֶר
עַל יָדֵי אֲחֵרִים וּבִלְבָד שְׁיָהָא הַכֶּסֶף מִשָּׁל אֲחֵרִים:

^ד בְּהֶמָּה גִּסָּה נִקְנִית בְּמִסִּירָה וְהַדָּקָה בְּהַגְבָּהּ דְּבָרֵי רַבִּי
מֵאִיר וְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר וְחֲכָמִים אוֹמְרִים בְּהֶמָּה דָּקָה נִקְנִית
בְּמִשְׁיכָה:

ה נכסים שיש להם אחריות. נקנים בכסף ובשטר ובחזקה. ושאין להם אחריות. אין נקנין אלא במשיכה. נכסים שאין להם אחריות. נקנין עם נכסים שיש להם אחריות. בכסף ובשטר ובחזקה. וזוקקין נכסים שאין להן אחריות את הנכסים שיש להן אחריות. לשבע עליהן:

י כל הנעשה דמים באחר. כיון שזכה זה נתחייב זה בחליפיו. כיצד. החליף שור בפרה. או חמור בשור. כיון שזכה זה. נתחייב זה בחליפיו. רשות הגבוהה בכסף ורשות ההדיוט בחזקה. אמירתו לגבוהה. כמסירתו להדיוט:

י כל מצות הבן על האב. אנשים חייבין ונשים פטורות. וכל מצות האב על הבן. אחד אנשים ואחד נשים חייבים. וכל מצות עשה שהזמן גרמה. אנשים חייבים ונשים פטורות. וכל מצות עשה שלא הזמן גרמה. אחד אנשים ואחד נשים חייבים. וכל מצות לא תעשה. בין שהזמן גרמה בין שלא הזמן גרמה. אחד אנשים ואחד נשים חייבין. חוץ מכל תשחית. וכל תקיף. וכל תטמא למתים:

ח הסמיכות והתנופות. וההגשות והקמיצות. וההקטרות והמליקות. וההזאות והקבלות. נוהגין באנשים ולא בנשים. חוץ ממנחת סוטה ונזירה. שהן מניפות:

ט כל מצוה שאינה תלויה בארץ. נוהגת בארץ ובחוץ לארץ. וכל המצוה שהיא תלויה בארץ. אינה נוהגת אלא

בְּאֶרֶץ חוּץ מִן הָעֵרְלָה וְכֻלָּאִים רַבִּי אֶלְיעָזֵר אוֹמֵר אִף מִן
הַחֹדֶשׁ:

י כָּל הָעוֹשֶׂה מִצְוָה אַחַת מְטִיבִין לוֹ וּמַאֲרִיכִין לוֹ יָמָיו
וְנוֹחַל אֶת הָאֶרֶץ וְכָל שְׂאִינוֹ עוֹשֶׂה מִצְוָה אַחַת אֵין
מְטִיבִין לוֹ וְאֵין מַאֲרִיכִין לוֹ יָמָיו וְאִינוֹ נוֹחַל אֶת הָאֶרֶץ
וְכָל שְׂיִשְׁנוֹ בַּמִּקְרָא בַּמִּשְׁנָה וּבַדֶּרֶךְ אֶרֶץ לֹא בַּמִּהְרָה הוּא
חוּטֵא שְׁנָאֵמֵר וְהַחוּט הַמִּשְׁלָשׁ לֹא בַּמִּהְרָה יִנָּתֵק וְכָל
שְׂאִינוֹ לֹא בַּמִּקְרָא וְלֹא בַּמִּשְׁנָה וְלֹא בַּדֶּרֶךְ אֶרֶץ אִינוֹ מִן
הַיָּשׁוּב:

פרק ב

הָאִישׁ מְקַדֵּשׁ בּוֹ וּבִשְׁלוּחוֹ הָאִשָּׁה מִתְקַדְּשֶׁת בָּהּ
וּבִשְׁלוּחָהּ הָאִישׁ מְקַדֵּשׁ אֶת בֵּתוֹ כְּשֶׁהִיא נִעְרָה
בּוֹ וּבִשְׁלוּחוֹ הָאוֹמֵר לָאִשָּׁה הִתְקַדְּשִׁי לִי בַת־מָרָה זֹו
הִתְקַדְּשִׁי לִי בְּזֹו אִם יֵשׁ בְּאַחַת מֵהֵן שְׂוֵה פְרוּטָה מְקַדְּשֶׁת
וְאִם לֹא אֵינָהּ מְקַדְּשֶׁת בְּזֹו וּבְזֹו אִם יֵשׁ שְׂוֵה פְרוּטָה
בְּכָלֵן מְקַדְּשֶׁת וְאִם לֹא אֵינָהּ מְקַדְּשֶׁת הִיתָה אוֹכֶלֶת
רֵאשׁוֹנָה רֵאשׁוֹנָה אֵינָהּ מְקַדְּשֶׁת עַד שֶׁיְהִי בְּאַחַת מֵהֵן
שְׂוֵה פְרוּטָה:

ב הִתְקַדְּשִׁי לִי בְּכּוֹס זֶה שֶׁל יַיִן וְנִמְצָא שֶׁל דְּבִשׁ שֶׁל דְּבִשׁ
וְנִמְצָא שֶׁל יַיִן בְּדִינָר זֶה שֶׁל כֶּסֶף וְנִמְצָא שֶׁל זָהָב שֶׁל
זָהָב וְנִמְצָא שֶׁל כֶּסֶף עַל מִנֵּת שְׂאֵנִי עֲשִׂיר וְנִמְצָא עֲנִי

עני וּנְמָצָא עֲשִׂירִי אֵינָהּ מְקַדֶּשֶׁת רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר אִם
הִטָּעָה לְשִׁבַּח מְקַדֶּשֶׁת:

ג' עַל מִנַּת שְׂאֵנִי כֹהֵן וּנְמָצָא לוֹיִ לְוִי וּנְמָצָא כֹהֵן נָתִין
וּנְמָצָא מִמְּזֹר־מִמְּזֹר וּנְמָצָא נָתִין בֶּן עֵיר וּנְמָצָא בֶּן כְּרֶדֶךְ
בֶּן כְּרֶדֶךְ וּנְמָצָא בֶּן עֵיר עַל מִנַּת שְׁבִיטִי קְרוֹב לְמִרְחָץ
וּנְמָצָא רְחוֹק רְחוֹק וּנְמָצָא קְרוֹב עַל מִנַּת שֵׁישׁ לִי בֵּת
אוֹ שְׁפָחָה גּוֹדֶלֶת וְאֵין לוֹ אוֹ עַל מִנַּת שְׂאֵין לִי וְיֵשׁ לוֹ עַל
מִנַּת שְׂאֵין לִי בָנִים וְיֵשׁ לוֹ אוֹ עַל מִנַּת שֵׁישׁ לִי וְאֵין לוֹ
עַל כָּלֶם אֶף עַל פִּי שְׁאִמְרָה בְּלִבִּי הִיא לְהִתְקַדֵּשׁ לוֹ אֶף
עַל פִּי כֵּן אֵינָהּ מְקַדֶּשֶׁת וְכֵן הִיא שֶׁהִטָּעָתוּ:

ד' הָאוֹמֵר לְשְׁלוּחוֹ צֵא וְקַדֵּשׁ לִי אִשָּׁה פְּלוֹנִית בְּמָקוֹם
פְּלוֹנִי וְהִלֵּךְ וְקַדֶּשָׁהּ בְּמָקוֹם אַחֵר אֵינָהּ מְקַדֶּשֶׁת הֵרִי
הִיא בְּמָקוֹם פְּלוֹנִי וְקַדֶּשָׁהּ בְּמָקוֹם אַחֵר הֵרִי זֶה מְקַדֶּשֶׁת:

ה' הַמְּקַדֵּשׁ אֶת הָאִשָּׁה עַל מִנַּת שְׂאֵין עָלֶיהָ נְדָרִים וּנְמָצָאוּ
עָלֶיהָ נְדָרִים אֵינָהּ מְקַדֶּשֶׁת כְּנִסָּה סֵתָם וּנְמָצָאוּ עָלֶיהָ
נְדָרִים תֵּצֵא שְׁלֵא בְּכַתוּבָה עַל מִנַּת שְׂאֵין בָּהּ מוֹמִין
וּנְמָצָאוּ בָּהּ מוֹמִין אֵינָהּ מְקַדֶּשֶׁת כְּנִסָּה סֵתָם וּנְמָצָאוּ בָּהּ
מוֹמִין תֵּצֵא שְׁלֵא בְּכַתוּבָה כָּל הַמוֹמִין הַפּוֹסְלִים בַּפְּהָגִים
פּוֹסְלִים בְּנָשִׁים:

ו' הַמְּקַדֵּשׁ שְׁתֵּי נָשִׁים בְּשׁוּה פְּרוּטָה אוֹ אִשָּׁה אַחַת
בְּפָחוֹת מְשׁוּה פְּרוּטָה אֶף עַל פִּי שְׁשַׁלַּח סְבִלּוֹנוֹת לְאַחֵר

מכאן אינה מקדשת שמחמת קדושין הראשונים שלח.
וכן קטן שקדש:

^י המקדש אשה ובתה או אשה ואחותה באחת אינן
מקדשות ומעשה בחמש נשים ובהן שתי אחיות ולקט
אחד כלכלה של תאנים ושלם היתה ושל שביעית
היתה ואמר הרי כלכם מקדשות לי בכלכלה זו וקבלתה
אחת מהן על ידי כלן ואמרו חכמים אין האחיות
מקדשות:

^ח המקדש בחלקו בין קדשי קדשים בין קדשים קלים
אינה מקדשת במעשר שני בין שוגג בין מזיד לא קדש.
דברי רבי מאיר רבי יהודה אומר בשוגג לא קדש במזיד
קדש ובהקדש במזיד קדש ובשוגג לא קדש דברי רבי
מאיר רבי יהודה אומר בשוגג קדש במזיד לא קדש:

^ט המקדש בערלה ובכלאי הכרם בשור הנסקל ובעגלה
ערופה בצפורי מצורע ובשער נזיר ובפטר חמור
ובבשר בחלב ובחולין שנשחטו בעזרה אינה מקדשת
מכרן וקדש בדמיהן מקדשת:

^י המקדש בתרומות ובמעשרות ובמתנות ובמי חטאת
ובאפר חטאת הרי זו מקדשת ואפילו ישראל:

פרק ג

הָאוֹמֵר לַחֲבִירוֹ צֵא וְקִדַּשׁ לִי אִשָּׁה פְּלוֹנִית. וְהִלֵּךְ
וְקִדְּשָׁהּ לְעַצְמוֹ. מִקְדָּשֶׁת לְשָׁנִי. וְכֵן הָאוֹמֵר
לְאִשָּׁה הָרִי אֶת מִקְדָּשֶׁת לִי לְאַחַר שְׁלֹשִׁים יוֹם וּבֵא
אַחֵר וְקִדְּשָׁהּ בְּתוֹךְ שְׁלֹשִׁים יוֹם. מִקְדָּשֶׁת לְשָׁנִי. בֵּת
יִשְׂרָאֵל לִכְהֵן תֹּאכֵל בְּתֵרוּמָה. מֵעֲכָשָׁיו וּלְאַחַר שְׁלֹשִׁים
יוֹם. וּבֵא אַחֵר וְקִדְּשָׁהּ בְּתוֹךְ שְׁלֹשִׁים יוֹם. מִקְדָּשֶׁת. וְאֵינָהּ
מִקְדָּשֶׁת. בֵּת יִשְׂרָאֵל לִכְהֵן אוֹ בֵּת כֹּהֵן לְיִשְׂרָאֵל. לֹא
תֹאכֵל בְּתֵרוּמָה:

ב הָאוֹמֵר לְאִשָּׁה הָרִי אֶת מִקְדָּשֶׁת לִי. עַל מִנֵּת שְׁאֵתָן
לֵךְ מֵאֵתִים זוּזִי. הָרִי זֶה מִקְדָּשֶׁת וְהוּא יֵתָן. עַל מִנֵּת שְׁאֵתָן
לֵךְ מִכָּאן וְעַד שְׁלֹשִׁים יוֹם. נָתַן לָהּ בְּתוֹךְ שְׁלֹשִׁים יוֹם.
מִקְדָּשֶׁת. וְאִם לֹא אֵינָהּ מִקְדָּשֶׁת. עַל מִנֵּת שֵׁשׁ לִי
מֵאֵתִים זוּזִי. הָרִי זֶה מִקְדָּשֶׁת וַיֵּשׁ לוֹ. עַל מִנֵּת שְׁאֵרָאָד
מֵאֵתִים זוּזִי. הָרִי זֶה מִקְדָּשֶׁת וַיִּרְאָהּ לָהּ. וְאִם הִרְאָהּ עַל
הַשְּׁלֶחָן אֵינָהּ מִקְדָּשֶׁת:

ג עַל מִנֵּת שֵׁשׁ לִי בֵּית כּוֹר עֶפֶר הָרִי זֶה מִקְדָּשֶׁת וַיֵּשׁ לוֹ.
עַל מִנֵּת שֵׁשׁ לִי בְּמָקוֹם פְּלוֹנִי. אִם יֵשׁ לוֹ בְּאוֹתוֹ מָקוֹם
מִקְדָּשֶׁת. וְאִם לֹא אֵינָהּ מִקְדָּשֶׁת. עַל מִנֵּת שְׁאֵרָאָד בֵּית
כּוֹר עֶפֶר. הָרִי זֶה מִקְדָּשֶׁת וַיִּרְאָהּ. וְאִם הִרְאָהּ בְּבִקְעָה
אֵינָהּ מִקְדָּשֶׁת:

י רבי מאיר אומר כל תנאי שאינו כתנאי בני גד ובני ראובן אינו תנאי שנאמר ויאמר משה אלהם אם יעברו בני גד ובני ראובן וכתוב ואם לא יעברו חלוצים רבי חנינא בן גמליאל אומר צריך היה הדבר לאמרו שאלמלא כן יש במשמע שאפילו בארץ כנען לא ינחלו:

ה המקדש את האשה ואמר בסבור הייתי שהיא כהנת והרי היא לויה לויה היא כהנת עניה והרי היא עשירה עשירה היא עניה הרי זו מקדשת מפני שלא הטעתו האומר לאשה הרי את מקדשת לי לאחר שאתגר או לאחר שתתגירי לאחר שאשתחרר או לאחר שתשתחררי לאחר שימות בעליך או לאחר שתמות אחותיך לאחר שיחלוץ לך יבמיד אינה מקדשת וכן האומר לחבירו אם ילדה אשתך נקבה הרי היא מקדשת לי אינה מקדשת (אם הייתה אשת חבירו מעברת והכר עוברת דבריו קימין ואם ילדה נקבה מקדשת):

י האומר לאשה הרי את מקדשת לי על מנת שאדבר עליך לשלטון ואעשה עמך כפועל דבר עליה לשלטון ועשה עמה כפועל מקדשת ואם לאו אינה מקדשת על מנת שירצה אבא רצה האב מקדשת ואם לאו אינה מקדשת מת האב הרי זו מקדשת מת הבן מלמדין האב לומר שאינו רוצה:

י קדשתי את בתי ואיני יודע למי קדשתי. ובא אחר ואמר אני קדשתי נאמן. זה אמר אני קדשתי. וזה אמר אני קדשתי שניהם נותנים גט. ואם רצו אחד נותן גט. ואחד כונס:

ח קדשתי את בתי קדשתי וגרשתי כשהיא קטנה. והרי היא קטנה נאמן. קדשתי וגרשתי כשהיא קטנה. והרי היא גדולה אינו נאמן. נשביט ופדיתה. בין שהיא קטנה בין שהיא גדולה אינו נאמן. מי שאמר בשעת מיתתו יש לי בנים נאמן. יש לי אחים אינו נאמן. המקדש את בתו סתם. אין בוגרת בכלל:

ט מי שיש לו שתי כתי בנות משתי נשים. ואמר קדשתי את בתי הגדולה. ואיני יודע אם גדולה שבגדולות. או גדולה שבקטנות. או קטנה שבגדולות. שהיא גדולה מן הגדולה שבקטנות. כלן אסורות. חוץ מן הקטנה שבקטנות דברי רבי מאיר. רבי יוסי אומר כלן מותרות. חוץ מן הגדולה שבגדולות. קדשתי את בתי הקטנה. ואיני יודע אם קטנה שבקטנות. או קטנה שבגדולות. או גדולה שבקטנות. שהיא קטנה מן הקטנות שבגדולות. כלן אסורות. חוץ מן הגדולה שבגדולות דברי רבי מאיר. רבי יוסי אומר כלן מותרות. חוץ מן הקטנה שבקטנות:

י האומר לאשה קדשתיך. והיא אומרת לא קדשתיני. הוא אסור בקרובותיה. והיא מתרת בקרוביו. היא

אמרת קדשתני והוא אומר לא קדשתיך הוא מותר
 בקרובותיה והיא אסורה בקרוביו קדשתיך והיא
 אמרת לא קדשת אלא בתי הוא אסור בקרובות גדולה
 וגדולה מתרת בקרוביו הוא מותר בקרובות קטנה
 וקטנה מתרת בקרוביו:

”קדשתי את בתך והיא אמרת לא קדשת אלא אותי
 הוא אסור בקרובות קטנה וקטנה מתרת בקרוביו הוא
 מותר בקרובות גדולה וגדולה אסורה בקרוביו:

מסכת גיטין

פרק א

הַמְּבִיא גִט מִמְּדִינַת הַיָּם. צָרִיד שִׁיאָמַר בְּפָנַי נִכְתָּב
וּבְפָנַי נִחְתָּם. רַבֵּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר אִף הַמְּבִיא
מִן הָרֶקֶם וּמִן הַחֶגֶר. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר אֶפִּילוּ מִכֶּפֶר
לוֹדִים לָלוּד. וְחֲכָמִים אוֹמְרִים אֵינוֹ צָרִיד שִׁיאָמַר בְּפָנַי
נִכְתָּב וּבְפָנַי נִחְתָּם. אֶלָּא הַמְּבִיא מִמְּדִינַת הַיָּם. וְהַמּוֹלִיד
וְהַמְּבִיא מִמְּדִינָה לְמְדִינָה בְּמְדִינַת הַיָּם. צָרִיד שִׁיאָמַר
בְּפָנַי נִכְתָּב וּבְפָנַי נִחְתָּם. רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר
אֶפִּילוּ מִהַגְמוּנִיָּא לְהַגְמוּנִיָּא:

ב רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר מֶרְקֶם לְמַזְרַח. וְרֶקֶם כְּמַזְרַח.
מֵאשְׁקֵלוֹן לְדָרוֹם. וְאֵשְׁקֵלוֹן כְּדָרוֹם. מֵעֵבֹ לְצָפוֹן. וְעֵבֹ
כְּצָפוֹן. רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר עֵבֹ כְּאַרְץ יִשְׂרָאֵל לְגִטִּין:

ג הַמְּבִיא גִט בְּאַרְץ יִשְׂרָאֵל. אֵינוֹ צָרִיד שִׁיאָמַר בְּפָנַי
נִכְתָּב וּבְפָנַי נִחְתָּם. אִם יֵשׁ עָלָיו עוֹרָרִים. יִתְקַים בְּחוֹתָמָיו.
הַמְּבִיא גִט מִמְּדִינַת הַיָּם. וְאֵינוֹ יָכוֹל לוֹמַר בְּפָנַי נִכְתָּב
וּבְפָנַי נִחְתָּם. אִם יֵשׁ עָלָיו עֵדִים יִתְקַים בְּחוֹתָמָיו:

ד אֶחָד גִּטִּי נָשִׁים. וְאֶחָד שְׁחֲרוּרֵי עֲבָדִים. שְׁוִין לְמוֹלִיד
וְלַמְּבִיא. וְזוֹ אַחַת מִן הַדְּרָכִים שֶׁשְׁוִי נָשִׁים לְשְׁחֲרוּרֵי
עֲבָדִים:

ה כל גט שיש עליו עד כותי פסול. חוץ מגטי נשים
 ושחרורי עבדים. מעשה שהביאו לפני רבן גמליאל
 לכפר עותנאי גט אשה. והיו עדיו עדי כותים והכשיר.
 כל השטרות העולים בערכאות של נכרים. אף על פי
 שחזתמיהם נכרים. כשרים. חוץ מגטי נשים ושחרורי
 עבדים. רבי שמעון אומר אף אלו כשרים. לא הזכירו אלא
 בזמן שנעשו בהדיוט:

י האומר תנו גט זה לאשתי ושטר שחרור זה לעבדי.
 אם רצה לחזור בשניהן יחזור דברי רבי מאיר. וחכמים
 אומרים בגטי נשים. אבל לא בשחרורי עבדים. לפי שזכין
 לאדם שלא בפניו. ואין חבין לו אלא בפניו. שאם ירצה
 שלא לזון את עבדו רשאי. ושלא לזון את אשתו אינו
 רשאי. אמר להם והרי הוא פוסל את עבדו מן התרומה.
 בשם שהוא פוסל (את) אשתו. אמרו לו מפני (שהוא)
 קנינו. האומר תנו גט זה לאשתי. ושטר שחרור זה לעבדי
 ומת. לא יתנו לאחר מיתה. תנו מנה לאיש פלוני ומת.
 יתנו לאחר מיתה:

פרק ב

הַמְּבִיא גִט מִמְּדִינַת הַיָּם וְאָמַר בְּפָנַי נִכְתָּב אֲבָל לֹא
 בְּפָנַי נִחְתָּם בְּפָנַי נִחְתָּם אֲבָל לֹא בְּפָנַי נִכְתָּב
 בְּפָנַי נִכְתָּב כָּלֹּ וּבְפָנַי נִחְתָּם חֲצִי־בְּפָנַי נִכְתָּב חֲצִי־וּבְפָנַי
 נִחְתָּם כָּלֹּ פָּסוּל אֶחָד אוֹמֵר בְּפָנַי נִכְתָּב וְאֶחָד אוֹמֵר
 בְּפָנַי נִחְתָּם פָּסוּל שְׁנַיִם אוֹמְרִים בְּפָנֵינוּ נִכְתָּב וְאֶחָד
 אוֹמֵר בְּפָנַי נִחְתָּם פָּסוּל וְרַבִּי יְהוּדָה מְכַשִּׁיר אֶחָד אוֹמֵר
 בְּפָנַי נִכְתָּב וּשְׁנַיִם אוֹמְרִים בְּפָנֵינוּ נִחְתָּם כָּשֵׁר:

^ב נִכְתָּב בַּיּוֹם וְנִחְתָּם בַּיּוֹם בְּלִילָה וְנִחְתָּם בְּלִילָה בְּלִילָה
 וְנִחְתָּם בַּיּוֹם כָּשֵׁר בַּיּוֹם וְנִחְתָּם בְּלִילָה פָּסוּל רַבִּי שְׁמַעוֹן
 מְכַשִּׁיר שֶׁהָיָה רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר כָּל הַגִּטִּין שֶׁנִּכְתְּבוּ בַּיּוֹם
 וְנִחְתָּמוּ בְּלִילָה פָּסוּלִין חוּץ מִגִּטֵּי נָשִׁים:

^ג בְּכָל כּוֹתֵבִין בְּדִיּוֹ בֶּסֶם בְּסִקְרָא וּבִקְוֹמוֹס וּבִקְנָקְנָתוֹס
 וּבְכָל דְּבָר שֶׁהוּא שֶׁל קִימָא אֵין כּוֹתֵבִין לֹא בְּמִשְׁקִין וְלֹא
 בְּמִי פִירוֹת וְלֹא בְּכָל דְּבָר שֶׁאֵינוֹ שֶׁל קִימָא עַל הַכֹּל
 כּוֹתֵבִין עַל הָעֵלָה שֶׁל זֵית וְעַל הַקֶּרֶן שֶׁל פֶּרֶה וְנוֹתֵן לָהּ
 אֶת הַפֶּרֶה עַל יָד שֶׁל עֶבֶד וְנוֹתֵן לָהּ אֶת הָעֶבֶד רַבִּי יוֹסִי
 הַגָּלִילִי אוֹמֵר אֵין כּוֹתֵבִין לֹא עַל דְּבָר שֶׁיֵּשׁ בּוֹ רוּחַ חַיִּים
 וְלֹא עַל הָאוֹכְלִים:

^ד אֵין כּוֹתֵבִין בְּמַחְבֵּר לְקֶרְקַע כְּתָבוֹ בְּמַחְבֵּר תִּלְשׁוֹ
 וְנִחְתָּמוֹ וְנִתְּנוֹ לָהּ כָּשֵׁר רַבִּי יְהוּדָה פּוֹסֵל עַד שֶׁתֵּהָא
 כְּתִיבָתוֹ וְנִחְתָּמָתוֹ בְּתִלוּשׁ רַבִּי יְהוּדָה בֵּין בְּתִירָא אוֹמֵר

אין כותבין לא על הנר המחוק ולא על הדפתרא מפני
שהוא יכול להזדיף וחכמים מכשירין:

ה הכל כשרין לכתוב את הגט אפילו חרש שוטה וקטן.
האשה כותבת את גטה והאיש כותב את שוברו שאין
קיום הגט אלא בחותמיו הכל כשרין להביא את הגט.
חוץ מחרש שוטה וקטן וסומא ונכרי:

י קבל הקטן והגדיל חרש ונתפקח סומא ונתפתח.
שוטה ונשתפה נכרי ונתגיר פסול אבל פקח ונתחרש.
וחזר ונתפקח פתוח ונסתמא וחזר ונתפתח שפוי
ונשתטה וחזר ונשתפה כשר זה הכלל כל שתחלתו
וסופו בדעת כשר:

י אף הנשים שאינן נאמנות לומר מת בעלה נאמנות
להביא את גטה חמותה ובת חמותה וצרתה ויבמתה
ובת בעלה מה בין גט למיתה שהכתב מוכיח האשה
עצמה מביאה את גטה ובלבד שהיא צריכה לומר בפני
נכתב ובפני נחתם

פרק ג

כָּל גֵּט שֶׁנִּכְתַּב שְׁלֹא לְשׁוּם אִשָּׁה פָּסוּל כִּי־צַד הָיָה עוֹבֵר
 בְּשׁוּק וְשָׁמַע קוֹל סוֹפְרִים מְקַרִּין אִישׁ פְּלוֹנִי מִגֶּרֶשׁ
 אֶת פְּלוֹנִית מִמָּקוֹם פְּלוֹנִי וְאָמַר זֶה שְׁמִי וְזֶה שֵׁם אִשְׁתִּי
 פָּסוּל לְגֶרֶשׁ בּוֹ יֵתֵר מִכֵּן כָּתַב לְגֶרֶשׁ (בּוֹ) אֶת אִשְׁתּוֹ
 וְנִמְלֵךְ מִצָּאוֹ בֶּן עִירוֹ וְאָמַר לוֹ שְׁמִי כְּשֶׁמָּדָּ וְשֵׁם אִשְׁתִּי
 כְּשֵׁם אִשְׁתְּךָ פָּסוּל לְגֶרֶשׁ בּוֹ יֵתֵר מִכֵּן הָיוּ לוֹ שְׁתֵּי נָשִׁים
 וְשִׁמּוּתֵיהֶן שְׁווֹת כָּתַב לְגֶרֶשׁ בּוֹ אֶת הַגְּדוּלָּה לֹא יִגֶּרֶשׁ בּוֹ
 אֶת הַקִּטְנָה יֵתֵר מִכֵּן אָמַר לְלִבְלָר כָּתוּב לְאִיזָה שְׁאֲרָצָה
 אֲגֶרֶשׁ פָּסוּל לְגֶרֶשׁ בּוֹ:

ב הַכּוֹתֵב טוֹפְסִי גִטִּין צָרִיד שִׁינִיחַ מְקוֹם הָאִישׁ וּמְקוֹם
 הָאִשָּׁה וּמְקוֹם הַזְּמַן שְׁטָרֵי מְלוּה צָרִיד שִׁינִיחַ מְקוֹם
 הַמְּלוּה מְקוֹם הַלְוֹוֶה מְקוֹם הַמַּעֲוֹת וּמְקוֹם הַזְּמַן שְׁטָרֵי
 מִקַּח צָרִיד שִׁינִיחַ מְקוֹם הַלּוֹקַח וּמְקוֹם הַמוֹכֵר וּמְקוֹם
 הַמַּעֲוֹת וּמְקוֹם הַשְׁדָּה וּמְקוֹם הַזְּמַן מִפְּנֵי הַתְּקֵנָה רַבִּי
 יְהוּדָה פּוֹסֵל בְּכֶלֶן רַבִּי אֱלִיעֶזֶר מְכַשִּׁיר בְּכֶלֶן חוּץ מִגִּטֵּי
 נָשִׁים שֶׁנֶּאֱמַר וְכָתַב לָהּ (לְשָׁמָּה):

ג הַמְּבִיא גֵט וְנֶאֱבַד הַיָּמֵנוּ מִצָּאוֹ לְאַתֵּר כָּשֶׁר וְאִם
 לֹא פָּסוּל מִצָּאוֹ בַּחֲפִיסָה אוֹ בְּדִלְסָקְמָא אִם מִכִּירוֹ
 כָּשֶׁר הַמְּבִיא גֵט וְהִנִּחוֹ זָקֵן אוֹ חוֹלָה נֹתְנֵנוּ לָהּ
 בְּחֻזְקָת שְׁהוּא קָיָם בֵּת יִשְׂרָאֵל הַנִּשְׁוָאָה לִכְהֵן וְהִלָּךְ
 בַּעֲלָהּ לַמְּדִינָה הֵיטָּל אוֹכֵלֶת בְּתֵרוּמָה בְּחֻזְקָת שְׁהוּא קָיָם

השולח חטאתו ממדינת הים מקריבין אותה בחזקת
שהוא קים:

י שלשה דברים אמר רבי אלעזר בן פרטא לפני חכמים.
וקימו את דבריו. על עיר שהקיפה פרקום. ועל הספינה
המטרפת בים. ועל היוצא לדון שהן בחזקת קימין. אבל
עיר שכבשה פרקום. וספינה שנאבדה בים. והיוצא
להרג. נותנים עליהם חמרי חיים וחמרי מיתים. בת
ישראל לכהן ובת כהן לישראל. לא תאכל בתרומה:

ה המביא גט בארץ ישראל וחלה. הרי זה משלחו ביד
אחר. ואם אמר לו טול לי הימנה חפץ פלוני. לא ישלחנו
ביד אחר. שאין רצונו שיהא פקדונו ביד אחר:

י המביא גט ממדינת הים וחלה. עושה בית דין ומשלחו.
ואומר לפניהם בפני נכתב ובפני נחתם. ואין שליח אחרון
צריך שיאמר בפני נכתב ובפני נחתם אלא אומר שליח
בית דין אני:

י המלוה מעות את הכהן ואת הלוי ואת העני. להיות
מפריש עליהן מחלקן. מפריש עליהן בחזקת שהן קימין.
ואינו חושש שמא מת הכהן. או הלוי. או העשיר העני.
מתו. צריך לטול רשות מן היורשין. אם הלזה בפני בית
דין. אינו צריך לטול רשות מן היורשין:

ה' המניח פירות להיות מפריש עליהן תרומה ומעשרות.
 מעות להיות מפריש עליהן מעשר שני. מפריש עליהן
 בחזקת שהן קימין. אם נאבדו. הרי זה חושש מעת לעת.
 דברי רבי אלעזר בן שמוע. רבי יהודה אומר בשלשה
 פרקים בודקין את היין. בקדים של מוצאי החג. ובהוצאת
 סמדר. ובשעת כניסת מים בבסר:

יום יב

פרק ד

השולח גט לאשתו והגיע בשליח. או ששלח אחריו
 שליח. ואמר לו גט שנתי לך בטל הוא. הרי
 זה בטל. קדם אצל אשתו. או ששלח אצלה שליח. ואמר
 לה גט ששלחתי לך בטל הוא. הרי זה בטל. אם משהגיע
 גט לידה. שוב אינו יכול לבטלו:

ב' בראשונה היה עושה בית דין במקום אחר ומבטלו.
 התקין רבן גמליאל הזקן שלא יהו עושין בן מפני תקון
 העולם. בראשונה היה משנה שמו ושמה. שם עירו ושם
 עירה. התקין רבן גמליאל הזקן שיהא כותב איש פלוני.
 וכל שם שיש לו. אשה פלונית וכל שם שיש לה. מפני
 תקון העולם:

ג' אין אלמנה נפרעת מנכסי יתומים. אלא בשבועה. נמנעו
 מלהשביעה. התקין רבן גמליאל הזקן שתהיה נודרת

לִיתּוּמִים כָּל מָה שִׁירְצוּ וְגוֹבָה כְּתוּבָתָהּ הָעֵדִים חוֹתָמִים
עַל הַגֵּט מִפְּנֵי תִקּוּן הָעוֹלָם הַלֵּל הַתִּקּוּן פְּרוֹזְבוֹל מִפְּנֵי
תִקּוּן הָעוֹלָם:

ד עֶבֶד שֶׁנִּשְׁבָּה וּפְדָאוּהוּ אִם לָשׁוּם עֶבֶד יִשְׁתַּעֲבֹד אִם
לָשׁוּם בֶּן חוֹרִין לֹא יִשְׁתַּעֲבֹד רַבֵּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר
בֵּין כֶּד וּבֵין כֶּד יִשְׁתַּעֲבֹד עֶבֶד שֶׁעָשָׂא רַבּוֹ אֶפְסוֹתִיקִי
לְאַחֵרִים וְשִׁחְרָרוֹ שׁוֹרֵת הַדִּין אֵין הָעֶבֶד חַיִּיב כָּלוּם אֵלֹא
מִפְּנֵי תִקּוּן הָעוֹלָם כּוֹפִין אֶת רַבּוֹ וְעוֹשֶׂה אוֹתוֹ בֶּן חוֹרִין
וְכוֹתֵב שְׁטֵר עַל דָּמְיוֹ רַבֵּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר אֵינוֹ
כוֹתֵב אֵלֹא מִשְׁחָרְרוֹ:

ה מִי שֶׁחָצִיו עֶבֶד וְחָצִיו בֶּן חוֹרִין עוֹבֵד אֶת רַבּוֹ יוֹם אֶחָד
וְאֶת עַצְמוֹ יוֹם אֶחָד דְּבָרֵי בֵית הַלֵּל אָמְרוּ לֶהֱנִיב בֵּית שְׁמַאי
תִּקְנִתֶם אֶת רַבּוֹ וְאֶת עַצְמוֹ לֹא תִקְנִתֶם לִישָׁא שְׁפָחָה
אֵינוֹ יָכוֹל שֶׁפֶכֶר חָצִיו בֶּן חוֹרִין בֵּת חוֹרִין אֵינוֹ יָכוֹל שֶׁפֶכֶר
חָצִיו עֶבֶד לִבְטֹל וְהֵלֵא לֹא נִבְרָא הָעוֹלָם אֵלֹא לְפָרִיָּה
וְרִבְיָה שֶׁנֶּאֱמַר לֹא תִהְיֶה בְּרָאָה לְשִׁבְתָּ יִצְרָה אֵלֹא מִפְּנֵי
תִקּוּן הָעוֹלָם כּוֹפִין אֶת רַבּוֹ וְעוֹשֶׂה אוֹתוֹ בֶּן חוֹרִין וְכוֹתֵב
שְׁטֵר עַל חָצִי דָּמְיוֹ וְחִזְרוּ בֵית הַלֵּל לְהוֹרוֹת כְּדִבְרֵי בֵית
שְׁמַאי:

ו הַמוֹכֵר עֶבְדוֹ לַנֶּכְרִי אוֹ לְחוּצָה לְאַרְצָא יָצָא בֶּן חוֹרִין אֵין
פוֹדִין אֶת הַשְּׁבוּיִם יֵתֵר עַל כְּדֵי דְמִיָּהֵן מִפְּנֵי תִקּוּן הָעוֹלָם
וְאֵין מִבְּרִיחִין אֶת הַשְּׁבוּיִין מִפְּנֵי תִקּוּן הָעוֹלָם רַבֵּן שִׁמְעוֹן

בן גמליאל אומר מפני תקנת השבויין אין לזקחין ספרים
תפלין ומזוזות מן הנכרי יותר על כדי דמיהן מפני תקון
העולם:

^ז המוציא את אשתו משום שם רע לא יחזיר. משום
גדר לא יחזיר. רבי יהודה אומר כל גדר שיזעו בו רבים
לא יחזיר. ושלם ידעו בו רבים יחזיר. רבי מאיר אומר
כל גדר שצריך חקירת חכם לא יחזיר. ושאינו צריך
חקירת חכם יחזיר. אמר רבי אליעזר לא אסרו זה אלא
מפני זה. אמר רבי יוסי בר יהודה מעשה בצידון באחד
שאמר לאשתו קונם (אם) איני מגרשך וגרשה. והתירו
לו חכמים שיחזירנה מפני תקון העולם:

^ח המוציא את אשתו משום אילונית. רבי יהודה אומר לא
יחזיר וחכמים אומרים יחזיר. נשאת לאחר והיו לה בנים
הימנו והיא תובעת כתובתה. אמר רבי יהודה אומר לה
שתקוּתִיד יפה ליד מדבוריך:

^ט המוכר את עצמו ואת בניו לנכרים אין פוֹדִין אותו.
אבל פוֹדִין את הבנים לאחר מיתת אביהן. המוכר את
שדהו לנכרים (וחזר ולקחה ממנו ישראל) הלוקח מביא
(ממנו) בבורים. מפני תקון העולם:

פרק ה

הַנִּזְקִים שְׁמִין לָהֶם בְּעִידִית. וּבַעַל חֹזֵב בְּבִינוּנִית.
וּכְתוּבַת אִשָּׁה בְּזִבּוּרִית. רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר אֶף
כְּתוּבַת אִשָּׁה בְּבִינוּנִית:

^א אֵין נִפְרָעִין מִנִּכְסִים מְשַׁעֲבָדִים. בַּמָּקוֹם שִׁישׁ נִכְסִים בְּנִי
חֹרִין. וְאִפִּילוּ הֵן זִבּוּרִית. אֵין נִפְרָעִין מִנִּכְסֵי יְתוּמִים. אֶלָּא
מִן הַזִּבּוּרִית:

^ב אֵין מוֹצִיאִין לֶאֱכִילַת פִּירוֹת. וּלְשִׁבַּח קִרְקָעוֹת. וְלִמְזוֹן
הָאִשָּׁה וְהַבְּנוֹת. מִנִּכְסִים מְשַׁעֲבָדִים. מִפְּנֵי תִקּוֹן הָעוֹלָם.
הַמוֹצִיא מְצִיָּאָה לֹא יִשְׁבַּע מִפְּנֵי תִקּוֹן הָעוֹלָם:

^ד יְתוּמִים שֶׁסָּמְכוּ אֶצֶל בַּעַל הַבֵּית. אוֹ שֶׁמָּנָה לָהֶן אֲבִיהֶן
אֶפְסָרוּפּוֹס. חֵיִיב לַעֲשׂוֹת פִּירוֹתֵיהֶם. אֶפְסָרוּפּוֹס שֶׁמָּנָהוּ
אָבִי יְתוּמִים יִשְׁבַּע. מְנוּהוּ בֵּית דִּין לֹא יִשְׁבַּע. אָבִא
שָׂאוֹל אוֹמֵר חֲלוּף הַדְּבָרִים. הַמְטַמֵּא וְהַמְדַּמֵּעַ וְהַמְנַסֵּךְ.
בְּשׁוֹגֵג פָּטוּר. בְּמִזִּיד חֵיִיב. הַפְּהָגִים שֶׁפָּגְלוּ בַּמִּקְדָּשׁ מִזִּידִין
חֵיִיבִין:

^ה הָעֵיד רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן גִּדְגָּדָה. עַל הַחֲרָשֶׁת שֶׁהִשְׁיֵאָה
אָבִיהָ שֶׁהָיָא יוֹצֵאָה בְּגִט. וְעַל קִטְנָה בַּת יִשְׂרָאֵל שֶׁנִּשְׂאָתָא
לִכְהֵן שְׂאוּכֶלֶת בְּתָרוּמָה. וְאִם מֵתָה. בַּעֲלָהּ יוֹרְשָׁהּ. וְעַל
הַמְרִישׁ הַגָּזוּל שֶׁבִנְאוֹ בִּבְרִיָּה. שִׁטּוֹל אֶת דָּמּוֹ מִפְּנֵי

תִּקְנַת הַשְּׁבִים. וְעַל חֲטָאת הַגְּזוּלָה שֶׁלֹּא נֻדְעָה לְרַבִּים
שֶׁהִיא מִכִּפָּרַת מִפְּנֵי תִקּוּן הַמִּזְבֵּחַ:

י לֹא הָיָה סִקְרִיקוֹן בִּיהוּדָה בַּהֲרוּגֵי הַמִּלְחָמָה. מִהֲרוּגֵי
הַמִּלְחָמָה וְאֵילָךְ יֵשׁ בָּהּ סִקְרִיקוֹן. בִּיצֵד. לָקַח מִסִּקְרִיקוֹן
וְחָזַר וְלָקַח מִבְּעַל הַבֵּית. מִקְחוֹ בָטֹל. מִבְּעַל הַבֵּית וְחָזַר
וְלָקַח מִסִּקְרִיקוֹן. מִקְחוֹ קָיָם. לָקַח מִן הָאִישׁ. וְחָזַר וְלָקַח
מִן הָאִשָּׁה. מִקְחוֹ בָטֹל. מִן הָאִשָּׁה. וְחָזַר וְלָקַח מִן הָאִישׁ.
מִקְחוֹ קָיָם. זֶה מִשְׁנֵה רֵאשׁוֹנָה. בֵּית דִּין שֶׁל אַחֲרֵיהֶן אָמְרוּ.
הַלּוֹקַח מִסִּקְרִיקוֹן נוֹתֵן לִבְעָלִים רְבִיעַ. אִימָתִי. בְּזִמָּן שֶׁאֵין
בִּידָן לָקַח. אֲבָל יֵשׁ בִּידָן לָקַח. הֵן קוֹדֵמִין לְכָל אָדָם. רַבִּי
הוֹשִׁיב בֵּית דִּין וְנִמְנָו שֶׁאֵם שֶׁהָתָה בְּפָנֵי סִקְרִיקוֹן שְׁנַיִם
עָשָׂר חֹדֶשׁ כָּל הַקּוֹדֵם (לָקַח) זֹכֶה. אֲבָל נוֹתֵן לִבְעָלִים
רְבִיעַ:

י חֲרַשׁ רוֹמֵז וְנִרְמֵז. בֶּן בְּתִירָא אוֹמֵר קוֹפֵץ וְנִקְפָּץ
בְּמַטְלָטָלִים. הַפְּעוּטוֹת מִקְחָן מִקְחָן וּמִמִּכְרָן מִמִּכְרָן
בְּמַטְלָטָלִים:

ח וְאֵלּוּ דְּבָרִים אָמְרוּ מִפְּנֵי דְרָכֵי שְׁלוֹם. כֹּהֵן קוֹרֵא רֵאשׁוֹן.
וְאַחֲרָיו לוֹי. וְאַחֲרָיו יִשְׂרָאֵל. מִפְּנֵי דְרָכֵי שְׁלוֹם. מְעַרְבִין
בְּבֵית יִשָּׁן מִפְּנֵי דְרָכֵי שְׁלוֹם. בּוֹר שֶׁהוּא קְרוֹב לְאַמָּה.
מִתְמַלֵּא רֵאשׁוֹן מִפְּנֵי דְרָכֵי שְׁלוֹם. מְצוּדוֹת חֲתָה וְעוֹפּוֹת
וְדָגִים. יֵשׁ בָּהֶם מְשׁוּם גָּזֵל. מִפְּנֵי דְרָכֵי שְׁלוֹם. רַבִּי יוֹסִי
אוֹמֵר גָּזֵל גָּמוֹר. מְצִיאַת חֲרַשׁ שׁוֹטָה וְקָטָן יֵשׁ בָּהֶם מְשׁוּם

גִּזְלִי. מִפְּנֵי דְרָכֵי שְׁלוֹם. רַבִּי יוֹסִי אֹמֵר גִּזְלִי גָמּוּר. עֲנִי
הַמִּנְקָף בְּרֹאשׁ הַזֵּית מֵה שֶׁתַּחֲתָיו גִּזְלִי. מִפְּנֵי דְרָכֵי שְׁלוֹם.
רַבִּי יוֹסִי אֹמֵר גִּזְלִי גָמּוּר. אֵין מִמָּחִין בִּיד עֲנִי גוֹיִם. בְּלָקֶט
שְׂכָחָה וּפָאָה. מִפְּנֵי דְרָכֵי שְׁלוֹם:

^ט מִשְׁאֲלַת אִשָּׁה לַחֲבֵרְתָּהּ הַחֲשׂוּדָה עַל הַשְּׂבִיעִית נָפָה
וּכְבָּרָה וְרִיחִים וְתִנּוּר. אֲבָל לֹא תָבוּר וְלֹא תִטָּחֵן עִמָּה.
אִשָּׁת חֵבֶר מִשְׁאֲלַת לְאִשָּׁת עִם הָאָרֶץ נָפָה וּכְבָּרָה.
וּבִזְרָת וְטוֹחֲנָת וּמִרְקָדָת עִמָּה. אֲבָל מִשְׁתַּטִּיל הַמַּיִם לֹא
תִגַּע אֶצְלָהּ לְפִי שֶׁאֵין מִחֲזִיקִין יָדֵי עוֹבְדֵי עֲבִירָה. וְכֵלָן
לֹא אָמְרוּ אֶלָּא מִפְּנֵי דְרָכֵי שְׁלוֹם. וּמִחֲזִיקִין יָדֵי נָכָרִים
בְּשִׁבְעִית. אֲבָל לֹא יָדֵי יִשְׂרָאֵל. וְשׂוֹאֲלִין בְּשִׁלּוּמֵן מִפְּנֵי
דְרָכֵי שְׁלוֹם:

פרק ו

הָאֹמֵר הִתְקַבֵּל גֵּט זֶה לְאִשְׁתִּי. אוֹ הוֹלֵךְ גֵּט זֶה לְאִשְׁתִּי.
אִם רָצָה לְהַחְזִיר יַחְזִיר. הָאִשָּׁה שְׁאִמְרָה
הִתְקַבֵּל לִי גֵטִי. אִם רָצָה לְהַחְזִיר לֹא יַחְזִיר. לְפִיכָךְ אִם
אָמַר לוֹ הַבֵּעַל אֵי אִפְשִׁי שֶׁתִּתְקַבֵּל לָהּ. אֶלָּא הוֹלֵךְ וְתָן לָהּ.
אִם רָצָה לְהַחְזִיר יַחְזִיר. רַבֵּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אֹמֵר אִף
הָאוֹמֶרֶת טוֹל לִי גֵטִי. אִם רָצָה לְהַחְזִיר לֹא יַחְזִיר:

^כ הָאִשָּׁה שְׁאִמְרָה הִתְקַבֵּל לִי גֵטִי. צָרִיכָה שְׁתֵּי כֶּתִי עֲדִים.
שְׁנַיִם שְׁאוֹמְרִים בְּפָנֵינוּ אִמְרָה. וְשְׁנַיִם שְׁאוֹמְרִים בְּפָנֵינוּ
קִבֵּל וְקָרַע. אֶפִּילוּ הֵן הָרֵאשׁוֹנִים וְהֵן הָאַחֲרוֹנִים. אוֹ אֶחָד

מן הראשונים ואחד מן האחרונים ואחד מצטרף עמהן.
נערה המאורסה היא ואביה מקבלין את גטה. רבי יהודה
אומר אין שתי ידים זוכות באחת. אלא אביה מקבל את
גטה בלבד. וכל שאינה יכולה לשמור את גטה. אינה
יכולה להתגרש:

א קטנה שאמרה התקבל לי גטי. אינו גט עד שיגיע
גט לידה. לפיכך אם רצה הבעל להחזיר יחזיר. שאין
קטן עושה שליח. אבל אם אמר לו אביה. צא והתקבל
לבתי גטה. אם רצה להחזיר לא יחזיר. האומר תן גט זה
לאשתי במקום פלוני. ונתנו לה במקום אחר פסול. הרי
היא במקום פלוני. ונתנו לה במקום אחר פשוט. האשה
שאמרה התקבל לי גטי במקום פלוני. וקבלו לה במקום
אחר פסול. רבי אליעזר מכשיר. הבא לי גטי במקום
פלוני. והביאו לה במקום אחר פשוט:

ב הבא לי גטי. אוכלת בתרומה עד שיגיע גט לידה.
התקבל לי גטי. אסורה לאכול בתרומה מיד. התקבל לי
גטי במקום פלוני. אוכלת בתרומה עד שיגיע גט לאותו
מקום. רבי אליעזר אוסר מיד:

ה האומר כתבו גט ותנו לאשתי. גרשוה. כתבו אגרת
ותנו לה. הרי אלו יכתבו ויתנו. פטרוה. פרנסוה. עשו
לה בנימוס. עשו לה כראוי. לא אמר כלום. בראשונה
היו אומרים היצא בקולר. ואמר כתבו גט לאשתי. הרי

אלו יכתבו ויתנו. חזרו לומר אף המפרש והיוצא בשירא.
רבי שמעון שזורי אומר אף המסכן:

י מי שהיה משלך בבור. ואמר כל השומע את קולי יכתוב
גט לאשתי. הרי אלו יכתבו ויתנו. הבריא שאמר כתבו
גט לאשתי. רצה לשחק בה. מעשה בבריא אחד שאמר
כתבו גט לאשתי ועלה לראש הגג ונפל ומת. אמר רבן
שמעון בן גמליאל אמרו חכמים אם מעצמו נפל. הרי זה
גט. אם הרוח דחאתו אינו גט:

י אמר לשנים. תנו גט לאשתי. או לשלשה. כתבו גט
ותנו לאשתי. הרי אלו יכתבו ויתנו. אמר לשלשה תנו גט
לאשתי. הרי אלו יאמרו לאחרים ויכתבו. מפני שעשאן
בית דין. דברי רבי מאיר. וזו הלכה העלה חנניה איש
אונז מביית האסורין מקבל אני באומר לשלשה. תנו גט
לאשתי שיאמרו לאחרים ויכתבו. מפני שעשאן בית דין.
אמר רבי יוסי גומינו לשליח אף אנו מקבלין. שאפילו
אמר לבית דין הגדול שבירושלים. תנו גט לאשתי
שילמדו ויכתבו ויתנו לה. אמר לעשרה כתבו גט לאשתי.
אחד כותב ושנים חותמין. כלכם כתבו. אחד כותב וכלם
חותמין. לפיכך אם מת אחד מהן. הרי זה גט בטל:

פרק ז

מי שֶׁאַחֲזוּ קְרִדִּיקוֹסִים וְאָמַר כְּתָבוּ גִּט לְאִשְׁתִּי לֹא אָמַר
 כָּלוּם אָמַר כְּתָבוּ גִּט לְאִשְׁתִּי וְאַחֲזוּ קְרִדִּיקוֹסִים וְחִזְרָה
 וְאָמַר אֵל תִּכְתְּבוּ אֵין דְּבָרֵיו הָאֲחֵרוֹנִים כָּלוּם גִּשְׁתַּתְקָה
 וְאָמְרוּ לוֹ נִכְתּוּב גִּט לְאִשְׁתֶּךָ וְהִרְכִּין בְּרֹאשׁוֹ בּוֹדֵקִין אוֹתוֹ
 שְׁלֶשָׁה פְּעָמִים אִם אָמַר עַל לֹא לֹא וְעַל הֵן הֵן הִרִי אֵלָיו
 יִכְתְּבוּ וְיִתְּנוּ:

ב אָמְרוּ לוֹ נִכְתּוּב גִּט לְאִשְׁתֶּךָ וְאָמַר לָהֶן כְּתוּבוֹ אָמְרוּ
 לְסוֹפֵר וְכָתַב וְלַעֲדִים וְחִתְּמוּ אֵף עַל פִּי שֶׁכְּתוּבוֹהוּ
 וְחִתְּמוּהוּ וְנִתְּנוּהוּ לוֹ וְחִזְרָה וְנִתְּנוּ לָהּ הִרִי הִגִּט בְּטֵל עַד
 שִׁיאֲמַר לְסוֹפֵר כְּתוּב וְלַעֲדִים חִתּוּמוֹ:

ג זֶה גִּטְךָ אִם מֵתִי זֶה גִּטְךָ אִם מֵתִי מִחֲלִי זֶה זֶה גִּטְךָ
 לְאַחֵר מִיָּתֶה לֹא אָמַר כָּלוּם מֵהַיּוֹם אִם מֵתִי מֵעַכְשָׁיו
 אִם מֵתִי הִרִי זֶה גִּט מֵהַיּוֹם וְלְאַחֵר מִיָּתֶה גִּט וְאֵינוֹ גִּט
 וְאִם מֵת חוֹלָצֶת וְלֹא מִתְּיַבֶּמֶת זֶה גִּטְךָ מֵהַיּוֹם אִם מֵתִי
 מִחֲלִי זֶה וְעַמֵּד וְהִלֵּךְ בְּשׁוּק וְחָלָה וּמֵת אוֹמְדִין אוֹתוֹ אִם
 מִחֲמַת חֲלִי הִרְאֵשׁוֹן מֵת הִרִי זֶה גִּט וְאִם לֹא אֵינוֹ גִּט:

ד לֹא תִתְיַחַד עִמּוֹ אֶלָּא בְּפָנֵי עֲדִים אֶפִּילוּ עֶבֶד אֶפִּילוּ
 שִׁפְחָה חוּץ מִשִּׁפְחָתָהּ מִפְּנֵי שֶׁלֶבָה גִּס בָּהּ מֵה הִיא
 בְּאוֹתָן הַיָּמִים רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר כֹּאֲשֶׁת אִישׁ לְכָל דְּבָרֶיהָ
 רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר מְגוֹרֶשֶׁת וְאֵינָהּ מְגוֹרֶשֶׁת:

זֶה גִּטָּךְ כָּל זְמַן שְׁאֵעָבֹר מִכְּנֻגְד פְּנִיךָ שְׁלֹשִׁים יוֹם. הִיא הוֹלֶךְ וּבָא הוֹלֶךְ וּבָא. הוּאִיל וְלֹא נִתְיַחַד עִמָּה הֲרִי זֶה גִּט:

ח הֲרִי זֶה גִּטָּךְ אִם לֹא בָאתִי מִכָּאן וְעַד שְׁנַיִם עָשָׂר חֹדֶשׁ. וּמֵת בְּתוֹךְ שְׁנַיִם עָשָׂר חֹדֶשׁ אֵינוֹ גִּט. הֲרִי זֶה גִּטָּךְ מֵעַכְשָׁיו אִם לֹא בָאתִי מִכָּאן וְעַד שְׁנַיִם עָשָׂר חֹדֶשׁ וּמֵת בְּתוֹךְ שְׁנַיִם עָשָׂר חֹדֶשׁ הֲרִי זֶה גִּט:

ט אִם לֹא בָאתִי מִכָּאן עַד שְׁנַיִם עָשָׂר חֹדֶשׁ. כָּתְבוּ וּתְנוּ גִט לְאִשְׁתִּי. כָּתְבוּ גִט בְּתוֹךְ שְׁנַיִם עָשָׂר חֹדֶשׁ. וְנָתַנּוּ לְאַחֵר שְׁנַיִם עָשָׂר חֹדֶשׁ. אֵינוֹ גִּט. כָּתְבוּ וּתְנוּ גִט לְאִשְׁתִּי. אִם לֹא בָאתִי מִכָּאן עַד שְׁנַיִם עָשָׂר חֹדֶשׁ. כָּתְבוּ בְּתוֹךְ שְׁנַיִם עָשָׂר חֹדֶשׁ. וְנָתַנּוּ לְאַחֵר שְׁנַיִם עָשָׂר חֹדֶשׁ. אֵינוֹ גִּט. רַבִּי יוֹסִי אֹמֵר כֵּזָה גִּט. כָּתְבוּ בְּתוֹךְ שְׁנַיִם עָשָׂר חֹדֶשׁ. וְנָתַנּוּ לְאַחֵר שְׁנַיִם עָשָׂר חֹדֶשׁ וּמֵת. אִם הִגִּט קֹדֶם לְמִיתָה הֲרִי זֶה גִּט. וְאִם מִיתָה קֹדְמָה לְגִט. אֵינוֹ גִּט. וְאִם אֵין יָדוּעַ זֶה הִיא שְׁאֵמְרוּ מְגוּרָשָׁת וְאִינָה מְגוּרָשָׁת:

פרק ח

הַזֹּרֵק גֵּט לְאִשְׁתּוֹ וְהָיָא בְּתוּךְ בֵּיתָהּ אֹךְ בְּתוּךְ חֲצָרָהּ.
הָרִי זֶה מְגוּרֶשֶׁת. זֶרֶק לָהּ בְּתוּךְ בֵּיתוֹ אֹךְ בְּתוּךְ
חֲצֵירוֹ. אֶפִּילוּ הוּא עָמָה בְּמִטָּה. אֵינָה מְגוּרֶשֶׁת. לְתוּךְ
חִיקָהּ אֹךְ לְתוּךְ קִלְתָּהּ. הָרִי זֶה מְגוּרֶשֶׁת:

ב אָמַר לָהּ כְּנָסִי שְׂטֵר חוּב זֶה אֹךְ שֶׁמִּצָּאָתוֹ מֵאֲחוּרָיו.
קוֹרְאָה וְהָרִי הוּא גְטָה. אֵינֻ גֵּט עַד שִׁיאֲמַר לָהּ הָא גִּטִּי.
נָתַן בִּידָהּ וְהָיָא יִשְׁנָה. נְעוּרָה קוֹרְאָה וְהָרִי הוּא גְטָה. אֵינֻ
גֵּט עַד שִׁיאֲמַר לָהּ הָא גִּטִּי. הֵייתָה עוֹמֶדֶת בְּרִשּׁוֹת הַרְבִּים
וְזָרְקוּ לָהּ. קְרוֹב לָהּ מְגוּרֶשֶׁת. קְרוֹב לוֹ אֵינָה מְגוּרֶשֶׁת.
מִחֲצָה עַל מִחֲצָה. מְגוּרֶשֶׁת וְאֵינָה מְגוּרֶשֶׁת:

ג וְכֵן לְעֵנִין קְדוּשִׁין וְכֵן לְעֵנִין הַחוּב. אָמַר לוֹ בְּעַל חוּבוֹ
זֶרֶק לִי חוּבִי וְזָרְקוּ לוֹ. קְרוֹב לְמַלְוָה זָכָה הַלְוָה. קְרוֹב
לְלוֹהֶה הַלְוָה חֵיִיב. מִחֲצָה עַל מִחֲצָה שְׁנֵיהֶם יִחְלֹקוּ. הֵייתָה
עוֹמֶדֶת עַל רֹאשׁ הַגֶּג. וְזָרְקוּ לָהּ. כִּיּוֹן שֶׁהִגִּיעַ לְאֹוִיר הַגֶּג.
הָרִי זֶה מְגוּרֶשֶׁת. הוּא מְלַמֵּעַלָּהּ וְהָיָא מְלַמֵּטָהּ וְזָרְקוּ לָהּ.
כִּיּוֹן שֶׁיֵּצֵא מִרִשּׁוֹת הַגֶּג. נִמְחַק אֹךְ נִשְׂרָף הָרִי זֶה מְגוּרֶשֶׁת:

ד בֵּית שְׁמָאִי אוֹמְרִים פּוֹטֵר אָדָם אֶת אִשְׁתּוֹ בְּגֵט יִשְׁן.
וּבֵית הֵלֵל אוֹסְרִין וְאֵיזְהוּ גֵּט יִשְׁן. כָּל שְׁנֵיתֵיחַד עָמָה. אַחֵר
שֶׁכָּתְבוּ לָהּ:

ה כתב לשום מלכות שאינה הוגנת. לשום מלכות מדי. לשום מלכות יון. לבגן הבית. לחרבן הבית. היה במזרח וכתב במערב. במערב וכתב במזרח. תצא מזה ומזה. וצריכה גט מזה ומזה. ואין לה לא כתובה. ולא פירות. ולא מזונות. ולא בלאות. לא על זה ולא על זה. אם גטלה מזה ומזה תחזיר. והולד ממזר מזה ומזה. ולא זה וזה מטמאין לה. ולא זה וזה זכאין. לא במציאתה ולא במעשה ידיה. ולא בהפרת נדריה. היתה בת ישראל נפסלת מן הכהנה. בת לוי מן המעשר. בת כהן מן התרומה. ואין יורשיו של זה ויורשיו של זה. יורשין כתובתה. ואם מתו. אחיו של זה ואחיו של זה. חולצין ולא מיבמין. שנה שמו ושמה. שם עירו ושם עירה. תצא מזה ומזה וכל הדרכים האלו בה:

י כל העריות שאמרו צרותיהן מותרות. הלכו הצרות האלו ונשאו. ונמצאו אלו אילוניות תצא מזה ומזה וכל הדרכים האלו בה:

י הכונס את יבמתו. והלכה צרתה ונשאת לאחר. ונמצאת זאת שהיא אילונית. תצא מזה ומזה. וכל הדרכים האלו בה:

ח כתב סופר גט לאיש ושובר לאשה. וטעה ונתן גט לאשה ושובר לאיש. ונתנו זה לזה. ולאחר זמן הרי הגט יוצא מיד האיש. ושובר מיד האשה. תצא מזה ומזה. וכל

הַדְּרָכִים הָאֵלּוּ בָּהּ. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר אִם לְאַלְתֵּר יֵצֵא
 אֵין זֶה גֵּט. וְאִם לְאַחֵר זָמַן יֵצֵא. הֲרִי זֶה גֵּט. לֹא כָּל הַיָּמֵנוּ
 מִן הָרֵאשׁוֹן לְאַבְדּוֹ זְכוּתוֹ שֶׁל שְׁנִי. כָּתַב לְגֶרֶשׁ אֶת אִשְׁתּוֹ
 וְנִמְלַךְ. בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים פְּסָלָהּ מִן הַכֹּהֲנָה. וּבֵית הַלֵּל
 אוֹמְרִים אֵף עַל פִּי שֶׁנִּתְּנוּ לָהּ עַל תְּנָאִי. וְלֹא נַעֲשֶׂה הַתְּנָאִי
 לֹא פְסָלָהּ מִן הַכֹּהֲנָה:

^ט הַמְּגֵרֶשׁ אֶת אִשְׁתּוֹ. וְלָנָה עֲמוֹ בְּפִנְדָּקִי. בֵּית שְׁמַאי
 אוֹמְרִים אֵינָה צְרִיכָה הַיָּמֵנוּ גֵּט שְׁנִי. וּבֵית הַלֵּל אוֹמְרִים
 צְרִיכָה הַיָּמֵנוּ גֵּט שְׁנִי. אֵימַתִּי בְּזָמַן שֶׁנִּתְּגַרְשָׁה מִן
 הַנְּשׁוּאִין. וּמוֹדִים בְּנִתְּגַרְשָׁה מִן הָאִירוּסִין שְׁאֵינָה צְרִיכָה
 הַיָּמֵנוּ גֵּט שְׁנִי. מִפְּנֵי שֶׁאֵין לָבוֹ גֵּט בָּהּ. כְּנֶסֶה בְּגֵט קֶרַח.
 תֵּצֵא מִזֶּה וּמִזֶּה. וְכָל הַדְּרָכִים הָאֵלּוּ בָּהּ:

^י גֵּט קֶרַח. הַכֹּל מִשְׁלִימִין עָלָיו. וְדַבְּרִי בֶן נָגַס. רַבִּי עֲקִיבָא
 אוֹמֵר אֵין מִשְׁלִימִין עָלָיו אֲלָא קְרוֹבִים הָרֵאשׁוֹן לְהַעֲדִיד
 בְּמָקוֹם אַחֵר. וְאֵיזָהוּ גֵט קֶרַח. כָּל שֶׁקִּשְׁרִיו מִרְבִּין מֵעֲדִיו:

פרק ט

הַמְגֵרֵשׁ אֶת אִשְׁתּוֹ. וְאָמַר לָהּ הֲרִי אֶת מִתְּרַת לְכָל
 אָדָם אֲלֵא לְפָלוֹנִי. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר מִתִּיר. וְחֲכָמִים
 אוֹסְרִין. בִּיצֵד יַעֲשֶׂה. יִטְלֶנּוּ הַיִּמָּנָה וַיַּחֲזֹר וַיִּתְּנֶנּוּ לָהּ.
 וַיֹּאמֶר לָהּ הֲרִי אֶת מִתְּרַת לְכָל אָדָם. וְאִם כָּתְבוּ בְּתוֹכּוֹ.
 אֵף עַל פִּי שֶׁחֲזַר וּמָחָקוּ פָּסוּל:

ב הֲרִי אֶת מִתְּרַת לְכָל אָדָם. אֲלֵא לְאָבָא וּלְאָבִיד. לְאָחִי
 וּלְאָחִיד. לְעֶבֶד וּלְנִכְרִי. וּלְכָל מִי שֶׁאֵין לָהּ עָלָיו קְדוּשִׁין
 כָּשֶׁר. הֲרִי אֶת מִתְּרַת לְכָל אָדָם. אֲלֵא אֶלְמָנָה לְכַהֵן גָּדוֹל.
 גְּרוּשָׁה וְחִלּוּצָה לְכַהֵן הַדְּיוּט. מִמְּזֵרָה וּנְתִינָה לְיִשְׂרָאֵל.
 בֵּת יִשְׂרָאֵל לְמִמְזֹר וּלְנִתִּין. וּלְכָל מִי שֶׁיֵּשׁ לָהּ עָלָיו קְדוּשִׁין.
 אֲפִילוּ בַּעֲבִירָה פָּסוּל:

ג גּוֹפּוֹ שֶׁל גֵּט. הֲרִי אֶת מִתְּרַת לְכָל אָדָם. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר
 וְדִין דִּיהֵי לִיכִי מִנְּאִי. סֵפֶר תְּרוּכִין וְאַגְרַת שְׁבוּקִין וְגֵט
 פְּטוּרִין. לְמַהֲדָּה לְהַתְּנִסְכָּא לְכָל גָּבֵר דְּתַצְבִּין. גּוֹפּוֹ שֶׁל גֵּט
 שֶׁחֲרוּר. הֲרִי אֶת בֶּן חוֹרִין. הֲרִי אֶת לְעֶצְמָד:

ד שְׁלֹשָׁה גִטִּין פְּסוּלִין. וְאִם נִשְׁאֵת הַיּוֹלֵד כָּשֶׁר. כָּתְבָהּ בְּכֶתֶב
 יָדוֹ וְאֵין עָלָיו עֵדִים. יֵשׁ עָלָיו עֵדִים וְאֵין בּוֹ זָמֶן. יֵשׁ בּוֹ זָמֶן
 וְאֵין בּוֹ אֲלֵא עַד אֶחָד. הֲרִי אֵלּוּ שְׁלֹשָׁה גִטִּין פְּסוּלִין. וְאִם
 נִשְׁאֵת הַיּוֹלֵד כָּשֶׁר. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר אֵף עַל פִּי שֶׁאֵין עָלָיו
 עֵדִים אֲלֵא שֶׁנִּתְּנָה לָהּ בְּפָנֶי עֵדִים כָּשֶׁר. וְגוֹבָה מִנְּכֻסִּים

מְשַׁעֲבָדִים שְׂאִין הָעֵדִים חֹתֶמֶין עַל הַגֵּט אֲלָא מִפְּנֵי תַקוּן
הָעוֹלָם:

ה' שְׁנַיִם שֶׁשָּׁלְחוּ שְׁנֵי גִטִּין שְׂוִין וְנִתְעַרְבוּ. נֹתֵן שְׁנֵיהֶם לְזוֹ
וְשְׁנֵיהֶם לְזוֹ. לְפִיכֹךְ אִם נֶאֱבַד אֶחָד מֵהֶן. הָרִי הַשְּׁנִי בְטִל.
חֻמְשָׁה שֶׁכָּתְבוּ כָּלֹל בְּתוֹךְ הַגֵּט. אִישׁ פְּלוֹנִי מְגֵרֵשׁ פְּלוֹנִית.
וּפְלוֹנִי פְּלוֹנִית וְהָעֵדִים מְלַמְטָה. כֵּלָן כְּשֶׁרִין. וְיִנָּתֵן לְכָל
אֶחָת וְאֶחָת. הִיא כְּתוּב טַפָּס לְכָל אֶחָת וְאֶחָת וְהָעֵדִים
מְלַמְטָה. אֵת שֶׁהָעֵדִים נִקְרִין עֲמוּ כָּשֶׁר:

י' שְׁנֵי גִטִּין שֶׁכָּתְבוּ זֶה בְּצַד זֶה. וְשְׁנֵי עֵדִים עֲבָרִים בָּאִים
מִתַּחַת זֶה לְתַחַת זֶה. וְשְׁנֵי עֵדִים יְוֹנִים בָּאִים מִתַּחַת זֶה
לְתַחַת זֶה. אֵת שֶׁהָעֵדִים הָרֵאשׁוֹנִים נִקְרָאִים עֲמוּ כָּשֶׁר.
עַד אֶחָד עֲבָרִי וְעַד אֶחָד יְוֹנִי. וְעַד אֶחָד עֲבָרִי וְעַד אֶחָד
יְוֹנִי. בָּאִין מִתַּחַת זֶה לְתַחַת זֶה שְׁנֵיהֶם פְּסוּלִין:

י' שִׁיר מְקַצֵּת הַגֵּט. וְכָתְבוּ בְּדֶף הַשְּׁנֵי וְהָעֵדִים מְלַמְטָה
כָּשֶׁר. חֲתָמוּ עֵדִים בְּרֹאשׁ הַדֶּף. מִן הַצֵּד וּמֵאַחֲרָיו. בְּגֵט
פָּשוּט פְּסוּל. הַקִּיף רֹאשׁוֹ שֶׁל זֶה בְּצַד רֹאשׁוֹ שֶׁל זֶה.
וְהָעֵדִים בְּעֶמְצֵעַ שְׁנֵיהֶם פְּסוּלִים. סוּפוֹ שֶׁל זֶה בְּצַד סוּפוֹ
שֶׁל זֶה. וְהָעֵדִים בְּאַמְצֵעַ אֵת שֶׁהָעֵדִים נִקְרִין עֲמוּ כָּשֶׁר.
רֹאשׁוֹ שֶׁל זֶה בְּצַד סוּפוֹ שֶׁל זֶה. וְהָעֵדִים בְּאַמְצֵעַ. אֵת
שֶׁהָעֵדִים נִקְרִין בְּסוּפוֹ כָּשֶׁר:

ה' גֵּט שֶׁכָּתְבוּ עֲבָרִית וְעֵדִיו יְוֹנִית. יְוֹנִית וְעֵדִיו עֲבָרִית. עַד
אֶחָד עֲבָרִי וְעַד אֶחָד יְוֹנִי. כָּתַב סוּפֵר וְעַד. כָּשֶׁר. אִישׁ

פְּלוֹנִי עַד כָּשֶׁר בֶּן אִישׁ פְּלוֹנִי (עַד כָּשֶׁר אִישׁ פְּלוֹנִי
 בֶּן אִישׁ פְּלוֹנִי) וְלֹא כָּתַב עַד כָּשֶׁר וְכָד הָיוּ נִקְיֵי הַדַּעַת
 שְׁבִירוּשָׁלַיִם עוֹשִׂין כָּתַב חֲנִיכְתּוֹ וְחֲנִיכְתָּהּ כָּשֶׁר גִּט
 מַעֲשֶׂה בְּיִשְׂרָאֵל כָּשֶׁר וּבִנְכָרִים פָּסוּל וּבִנְכָרִים חוֹבְטִין
 אוֹתוֹ וְאוֹמְרִים לוֹ עֲשֵׂה מָה שֶׁיִּשְׂרָאֵל אוֹמְרִים לָךְ וְכָשֶׁר:

^ט יֵצֵא שָׁמָּה בְּעִיר מְקֻדָּשֶׁת הָרִי זֶה מְקֻדָּשֶׁת מְגוֹרָשֶׁת
 הָרִי זֶה מְגוֹרָשֶׁת וּבִלְבָד שְׁלֹא יִהְיֶה שָׁם אִמְתָּלָא אִיזוּ הִיא
 אִמְתָּלָא גֵרֵשׁ אִישׁ פְּלוֹנִי אֶת אִשְׁתּוֹ עַל תְּנָאֵי זֶרֶק לָהּ
 קְדוּשָׁיָהּ סָפֵק קְרוֹב לָהּ סָפֵק קְרוֹב לוֹ זֶה הִיא אִמְתָּלָא:

^י בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים לֹא יִגְרֹשׁ אָדָם אֶת אִשְׁתּוֹ אֶלָּא
 אִם כֵּן מֵצֵא בָּהּ דְּבַר עֲרוּהָ שֶׁנֶּאֱמַר כִּי מֵצֵא בָּהּ עֲרוֹת
 דְּבַר וּבֵית הֵלֵל אוֹמְרִים אֶפִּילוּ הַקְדִּיחָהּ תְּבַשִּׁילוּ שֶׁנֶּאֱמַר
 כִּי מֵצֵא בָּהּ עֲרוֹת דְּבַר רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר אֶפִּילוּ מֵצֵא
 אַחֲרֵת נָאָה הֵימָּנָה שֶׁנֶּאֱמַר וְהָיָה אִם לֹא תִמָּצֵא חֵן
 בְּעֵינָיו: סליק

מסכת סוטה

פרק א

הַמִּקְנָא לְאַשְׁתּוֹ רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר מִקְנָא לָהּ עַל פִּי שְׁנַיִם וּמִשְׁקָה עַל פִּי עַד אֶחָד אוֹ עַל פִּי עֶצְמוֹ רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אוֹמֵר מִקְנָא לָהּ עַל פִּי שְׁנַיִם וּמִשְׁקָה עַל פִּי שְׁנַיִם:

^א בִּיצֵד מִקְנָא לָהּ אָמַר לָהּ בִּפְנֵי שְׁנַיִם אֶל תִּדְבְּרִי עִם אִישׁ פְּלוֹנִי וְדַבְּרָה עִמּוֹ עַדִּין הִיא מִתְּרַת לְבֵיתָהּ וּמִתְּרַת לְאֹכֹל בְּתֵרוּמָה נִכְנָסָה עִמּוֹ לְבֵית הַסֵּתֶר וְשָׁהָתָה עִמּוֹ כְּדִי טְמֵאָה אֲסוּרָה לְבֵיתָהּ וְאֲסוּרָה לְאֹכֹל בְּתֵרוּמָה וְאִם מֵת חוֹלָצַת וְלֹא מִתִּיבַמַּת:

^ג וְאִלּוּ אֲסוּרוֹת מִלְּאֹכֹל בְּתֵרוּמָה הָאוֹמֶרֶת טְמֵאָה אֲנִי לָךְ וְשָׁבָאוּ עֲדִים שֶׁהִיא טְמֵאָה וְהָאוֹמֶרֶת אֲנִי שׁוֹתָהּ וְשִׁבְעָלָהּ אֵינּוּ רוֹצֶה לְהַשְׁקוֹתָהּ וְשִׁבְעָלָהּ בָּא עָלֶיהָ בְּדֶרֶךְ בִּיצֵד עוֹשָׂה לָהּ מוֹלִיכָה לְבֵית דִּין שֶׁבָּאוּתוֹ מְקוֹם וּמוֹסְרִין לוֹ שְׁנֵי תַלְמִידֵי חֲכָמִים שָׁמָּה יָבֹא עָלֶיהָ בְּדֶרֶךְ רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר בֶּעָלָה נֶאֱמַן עָלֶיהָ:

^ד הָיוּ מַעֲלִין אוֹתָהּ לְבֵית דִּין הַגָּדוֹל שֶׁבִירוּשָׁלַיִם וּמֵאֵימִין עָלֶיהָ בְּדֶרֶךְ שְׁמֵאֵימִין עַל עַדִי נִפְשׁוֹת וְאוֹמְרִים לָהּ בְּתִי הִרְבָּה יֵין עוֹשָׂה הִרְבָּה שְׁחוֹק עוֹשָׂה הִרְבָּה יִלְדוֹת עוֹשָׂה הִרְבָּה שְׂכָנִים הִרְעִים עוֹשִׂים עָשִׂי לְשִׁמּוֹ הַגָּדוֹל שֶׁנִּכְתַּב

בְּקִדְשָׁהּ שֶׁלֹּא יִמָּחֶה עַל הַמַּיִם. וְאוֹמְרִים לְפָנֶיהָ דְּבָרִים
שֶׁאֵינָהּ כְּדִי לְשׁוּמְעָן. הִיא וְכָל מִשְׁפַּחַת בֵּית אָבִיהָ:

ה' אִם אָמְרָה טְמֵאָה אָנִי. שׁוֹבֶרֶת כְּתוּבָתָהּ וְיוֹצֵאתָ.
וְאִם אָמְרָה טְהוֹרָה אָנִי. מַעֲלִין אוֹתָהּ לְשַׁעַר הַמִּזְרָח.
שֶׁעַל פֶּתַח שַׁעַר נִקְנֹר. שֶׁשָּׁם מִשְׁקִין אֶת הַסּוֹטוֹת.
וּמִטְהָרִין אֶת הַיּוֹלְדוֹת. וּמִטְהָרִין אֶת הַמִּצְוֹרְעִים. וְכֵהֵן
אוֹחִז בְּבִגְדֶיהָ. אִם נִקְרָעוּ נִקְרָעוּ. וְאִם נִפְרָמוּ נִפְרָמוּ. עַד
שֶׁהוּא מְגַלָּה אֶת לְבָהּ. וְסוֹתֵר אֶת שַׁעְרָהּ. רַבִּי יְהוּדָה
אוֹמֵר אִם הָיָה לְבָהּ נָאָה. לֹא הָיָה מְגִלָּהּ. וְאִם הָיָה שַׁעְרָהּ
נָאָה. לֹא הָיָה סוֹתֵרוֹ:

י' הֵיחָתָה מִכֶּסֶה בְּלִבָּנִים. מִכֶּסֶה בְּשַׁחְזֹרִים. הָיָה עָלֶיהָ
כָּלִי זָהָב וְקַטְלִיאוֹת. נִזְמִים וְטַבָּעוֹת. מַעֲבִירִם מִמֶּנָּה כְּדִי
לְנוֹלָה. וְאַחֵר כֵּךְ מִבִּיא חֶבֶל מִצָּרִי וְקוֹשֵׁר לְמַעֲלָה מִדֻּדֶיהָ.
וְכָל הָרוּצָה לְרֹאוֹת. בָּא לְרֹאוֹת חוּץ מִעֲבָדֶיהָ וְשִׁפְחוֹתֶיהָ.
מִפְּנֵי שֶׁלִּבָּהּ גָּס בָּהֶן. וְכָל הַנָּשִׁים מִתְּרוֹת לְרֹאוֹתָהּ.
שֶׁנֶּאֱמַר וַיִּגְדְּלוּ כָּל הַנָּשִׁים וְלֹא תַעֲשִׂינָה כְּזֹמַתְכָּנָה:

י' בַּמִּדָּה שֶׁאָדָם מוֹדֵד בָּהּ מוֹדֵדִין לוֹ. הִיא קִשְׁטָה אֶת
עַצְמָהּ לַעֲבִירָה. הַמָּקוֹם נוֹלָה. הִיא גִלְתָּה אֶת עַצְמָהּ
לַעֲבִירָה. הַמָּקוֹם גִּלָּה עָלֶיהָ. הִירָד הַתַּחֲלִילָה בַּעֲבִירָה
תַּחֲלָה. וְאַחֵר כֵּךְ הַבֶּטֶן. וְשֶׁאֵר כָּל הַגּוֹף לֹא פֶלֶט:

ח' שֶׁמִּשּׁוֹן הֵלֶךְ אַחֵר עֵינָיו. לְפִיכֵךְ נִקְרָו פְּלִשְׁתִּים אֶת עֵינָיו.
שֶׁנֶּאֱמַר וַיִּאֲחִזּוּהוּ פְּלִשְׁתִּים וַיִּנְקְרוּ אֶת עֵינָיו. אֲבָשָׁלוּם

נִתְּנָאָה בְּשַׁעְרוֹ לְפִיכָךְ נִתְּלָה בְּשַׁעְרוֹ וּלְפִי שָׁבָא עַל
 עֶשֶׂר פְּלִגְשֵׁי אָבִיו לְפִיכָךְ נִתְּנוּ בּוֹ עֶשֶׂר לְנָבִיאוֹת שְׁנֵאֲמַר
 וַיִּסְבוּ עֶשְׂרֵה נְעָרִים נוֹשְׂאֵי כָּלִי יוֹאֵב וּלְפִי שְׁגָנֵב שְׁלֹשָׁה
 לְבָבוֹת לֵב אָבִיו וְלֵב בֵּית דִּין וְלֵב יִשְׂרָאֵל שְׁנֵאֲמַר וַיִּגְנֹב
 אֲבִשְׁלוֹם אֶת לֵב אֲנָשֵׁי יִשְׂרָאֵל לְפִיכָךְ נִתְּקְעוּ בּוֹ שְׁלֹשָׁה
 שְׁבָטִים שְׁנֵאֲמַר וַיִּקַּח שְׁלֹשָׁה שְׁבָטִים בְּכַפּוֹ וַיִּתְּקֵם בָּלֵב
 אֲבִשְׁלוֹם:

ט וְכֵן לַעֲנִין הַטּוֹבָה מְרִים הַמְּתִינָה לְמֹשֶׁה שְׁעָה אַחַת
 שְׁנֵאֲמַר וַתִּתְּצֵב אַחוֹתָיו מֵרְחוֹק לְפִיכָךְ נִתְּעַכְּבוּ לָהּ
 יִשְׂרָאֵל שְׁבָעָה יָמִים בְּמִדְבָּר שְׁנֵאֲמַר וְהָעָם לֹא נָסַע עַד
 הָאֶסֶף מְרִים יוֹסֵף זָכָה לְקַבּוֹר אֶת אָבִיו וְאַיִן בְּאַחֲיוֹ גְּדוֹל
 מִמֶּנּוּ שְׁנֵאֲמַר וַיַּעַל יוֹסֵף לְקַבּוֹר אֶת אָבִיו וְגוֹמֵר וַיַּעַל עִמּוֹ
 גַּם רָכֵב וְגַם פָּרָשִׁים מִי לָנוּ גְּדוֹל מִיוֹסֵף שְׁלֹא נִתְּעַסֵּק
 בּוֹ אֶלָּא מֹשֶׁה מֹשֶׁה זָכָה בְּעֲצָמוֹת יוֹסֵף וְאַיִן בְּיִשְׂרָאֵל
 גְּדוֹל מִמֶּנּוּ שְׁנֵאֲמַר וַיִּקַּח מֹשֶׁה אֶת עֲצָמוֹת יוֹסֵף עִמּוֹ מִי
 לָנוּ גְּדוֹל מִמֹּשֶׁה שְׁלֹא נִתְּעַסֵּק בּוֹ אֶלָּא הַמָּקוֹם שְׁנֵאֲמַר
 וַיִּקְבּוֹר אוֹתוֹ בְּאֶגְיֵא לֹא עַל מֹשֶׁה בְּלִבְדָּ אָמְרוּ אֶלָּא עַל
 כָּל הַצְּדִיקִים שְׁנֵאֲמַר וְהִלֵּךְ לִפְנֵיךְ צִדְקָךְ כְּבוֹד יְיָ יִאֲסַפְךָ:

פרק ב

הִיָּה מביא אֶת מִנְחָתָהּ בְּתוֹךְ כְּפִיפָה מִצָּרִית וְנוֹתְנָה
עַל יָדֶיהָ בְּדִי לִיגָעָה כָּל הַמִּנְחוֹת תַּחֲלֹתָן וְסוֹפָן
בְּכָלִי שָׁרֵת וְזוֹ תַּחֲלֹתָהּ בְּכָפִיפָה מִצָּרִית וְסוֹפָהּ בְּכָלִי
שָׁרֵת כָּל הַמִּנְחוֹת טְעוֹנוֹת שֶׁמֶן וּלְבוֹנָה וְזוֹ אֵינָה טְעוֹנָה
לֹא שֶׁמֶן וְלֹא לְבוֹנָה כָּל הַמִּנְחוֹת בָּאוֹת מִן הַחֲטִיץ וְזוֹ
בָּאָה מִן הַשְּׁעוּרִין מִנְחַת הָעֶמֶר אֲף עַל פִּי שֶׁבָּאָה מִן
הַשְּׁעוּרִין הִיא הֵיחָה בָּאָה גֵּרֶשׁ וְזוֹ בָּאָה קֶמַח רֶבֶן
גְּמִלְיָאֵל אוֹמֵר כָּשֶׁם שֶׁמַּעֲשִׂיָּה מַעֲשֶׂה בְּהֶמָּה כֵּךְ קֶרְבָּנָה
מֵאֵכֶל בְּהֶמָּה:

^ב הִיָּה מביא פִּילִי שֶׁל חֶרֶס חֲדָשָׁה וְנוֹתֵן לְתוֹכָהּ חֲצִי לֹזַג
מִמֶּיךָ מִן הַכִּיּוֹר רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר רְבִיעִית כָּשֶׁם שֶׁמַּמַּעֲט
בְּכֶתֶב כֵּךְ מַמַּעֲט בַּמִּים נִכְנָס לְהִיכָל וּפְנָה לִימִינוֹ וּמִקּוֹם
הִיָּה שֵׁם אִמָּה עַל אִמָּה וְטַבְּלָא שֶׁל שִׁישׁ וְטַבְּעַת הֵיחָה
קְבוּעָה בָּהּ וּכְשֶׁהוּא מַגְבִּיָּהּ נוֹטֵל עֵפֶר מִתַּחֲתֶיהָ וְנוֹתֵן
כֵּדִי שִׁירָאָה עַל פְּנֵי הַמִּים שֶׁנֶּאֱמַר וּמִן הָעֶפֶר אֲשֶׁר יִהְיֶה
בְּקֶרֶקַע הַמִּשְׁכָּן יִקַּח הַכֹּהֵן וְנָתַן אֶל הַמִּים:

^ג בָּא לוֹ לְכַתּוֹב אֶת הַמְּגִלָּה מֵאִיזָה מְקוֹם הוּא כּוֹתֵב
מֵאֵם לֹא שָׁכַב אִישׁ וְגוֹמֵר וְאֵת כִּי שְׁטִית תַּחַת אִישׁ
וְגוֹמֵר וְאֵינוֹ כּוֹתֵב וְהַשְּׁבִיעַ הַכֹּהֵן אֶת הָאִשָּׁה וְכוֹתֵב יִתֵּן
יְיָ אוֹתָךְ לְאֵלָה וּלְשִׁבְעָה וּבָאוּ הַמִּים הַמְּאֻרָּרִים הָאֵלֶּה
בְּמַעֲיָד לְצָבוֹת בֶּטֶן וְלִנְפִיל יֶרֶךְ וְאֵינוֹ כּוֹתֵב וְאִמָּרָה

הַאִשָּׁה אָמֵן. אָמֵן. רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר לֹא הָיָה מִפְּסִיק. רַבִּי
יְהוּדָה אוֹמֵר כָּל עֲצָמוֹ אֵינוֹ כּוֹתֵב. אֶלֶּא יִתֵּן יְיָ אוֹתָךְ לְאֵלֶּה
וּלְשִׁבְעָה וְגוֹמֵר. וּבָאוּ הַמֵּיִם הַמְּאָרְרִים הָאֵלֶּה בְּמַעֲיָד
וְגוֹמֵר. וְאֵינוֹ כּוֹתֵב וְאִמְרָה הַאִשָּׁה אָמֵן. אָמֵן:

ד' אֵינוֹ כּוֹתֵב לֹא עַל הַלּוּחַ. וְלֹא עַל הַנִּיר. וְלֹא עַל
הַדְּפִתָּרָא. אֶלֶּא עַל הַמַּגְלָה. שֶׁנֶּאֱמַר בְּסִפְרִי. וְאֵינוֹ כּוֹתֵב
לֹא בְּקוֹמוֹס. וְלֹא בְּקִנְיָנוֹס. וְלֹא בְּכָל דְּבַר שְׂרוּשָׁם אֶלֶּא
בְּדִיּוֹ. שֶׁנֶּאֱמַר וּמָחָה. כָּתֹב שִׁיכּוֹל לְהַמְּחֹת:

ה' עַל מָה הִיא אוֹמֶרֶת אָמֵן. אָמֵן. אָמֵן עַל הָאֵלֶּה. אָמֵן
עַל הַשְּׁבוּעָה. אָמֵן מֵאִישׁ זֶה. אָמֵן מֵאִישׁ אֲחֵר. אָמֵן שֶׁלֹּא
שְׁטִיתִי אֲרוּסָה וּנְשׂוּאָה. וְשׁוֹמֶרֶת יָבָם וּכְנוּסָה. אָמֵן שֶׁלֹּא
נִטְמַאתִי. וְאִם נִטְמַאתִי יָבֹאוּ בִּי. רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר אָמֵן
שֶׁלֹּא נִטְמַאתִי. אָמֵן שֶׁלֹּא אֶטְמָא:

ו' הַכֹּל שְׁוִין שְׁאִין מִתְּנָה עִמָּה. לֹא עַל קוֹדֵם שֶׁתִּתְאַרֵס
וְלֹא מֵאַחֵר שֶׁתִּתְגַּרֵּשׁ. נִסְתָּרָה לְאַחֵר וְנִטְמַאת וְאַחֵר כִּד
הַחֲזִירָה. לֹא הָיָה מִתְּנָה עִמָּה. זֶה הַכֹּל לְכָל שֶׁתִּבְעַל וְלֹא
תִּהְיֶה אֲסוּרָה לוֹ. לֹא הָיָה מִתְּנָה עִמָּה:

פרק ג

הָיָה נוֹטֵל אֶת מִנְחָתָהּ מִתּוֹךְ כְּפִיפָה מִצָּרִית וְנוֹתְנָה לְתוֹךְ כָּלִי שָׂרֵת וְנוֹתְנָה עַל יָדֶיהָ וְכֵהֵן מְנִיחַ אֶת יָדוֹ מִתַּחְתֶּיהָ וּמְנִיפָה:

^ב הַנִּיף וְהַגִּישׁ קִמְצָן וְהַקְטִיר וְהַשָּׂאָר נֶאֱכָל לַכֹּהֲנִים הָיָה מְשָׁקָה וְאַחֲרַיִךְ מִקְרִיב אֶת מִנְחָתָהּ רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר מִקְרִיב אֶת מִנְחָתָהּ וְאַחֲרַיִךְ כֵּךְ הָיָה מְשָׁקָה שְׁנָאֵמַר וְאַחֲרַיִךְ יִשְׁקָה אֶת הָאִשָּׁה אֶת הַמֵּים אִם הִשְׁקָה וְאַחֲרַיִךְ כֵּךְ הַקְרִיב אֶת מִנְחָתָה כְּשֶׁרָה:

^ג עַד שֶׁלֹּא נִמְחָקָה הַמְּגִלָּה אֶמְרָה אֵינִי שׁוֹטָה מְגִלְתָּה נִגְנָזָה וּמִנְחָתָהּ מִתְּפַזֶּרֶת עַל הַדָּשָׁן וְאֵין מְגִלְתָּה כְּשֶׁרָה לְהִשְׁקוֹת בָּהּ שׁוֹטָה אַחֲרֵת נִמְחָקָה הַמְּגִלָּה וְאֶמְרָה טְמֵאָה אֵינִי הַמֵּים נִשְׁפָּכִין וּמִנְחָתָהּ מִתְּפַזֶּרֶת (עַל הַדָּשָׁן) נִמְחָקָה הַמְּגִלָּה וְאֶמְרָה אֵינִי שׁוֹטָה מְעַרְעָרִין אוֹתָהּ וּמְשַׁקִּין אוֹתָהּ בַּעַל כְּרָחָה:

^ד אֵינֶנּוּ מְסַפְּקִת לְשִׁתּוֹת עַד שֶׁפָּנְיָהּ מוֹרִיקוֹת וְעֵינֶיהָ בּוֹלְטוֹת וְהִיא מִתְּמַלֵּאָה גְּדִין וְהֵם אוֹמְרִים הוֹצִיאֶנָּה (הוֹצִיאֶנָּה) שֶׁלֹּא תִטְמָא אֶת הָעֶזְרָה אִם יֵשׁ לָהּ זְכוּת הִיטָה תּוֹלָה לָהּ יֵשׁ זְכוּת תּוֹלָה שְׁנָה אַחַת יֵשׁ זְכוּת תּוֹלָה שְׁתֵּי שָׁנִים יֵשׁ זְכוּת תּוֹלָה שְׁלֹשׁ שָׁנִים מִכָּאן אָמַר בֶּן עֲזַאי חֵיב אָדָם לִלְמַד אֶת בֵּיתוֹ תוֹרָה שֶׁאִם תִּשְׁתָּה תִדָּע שֶׁהַזְכוּת תּוֹלָה לָהּ רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר כָּל הַמְּלָמֵד אֶת

בתו תורה. כאלו למדה תפלות. רבי יהושע אומר רוצה
אשה בקב ותפלות. מתשעה קבין ופרישות. הוא היה
אומר חסיד שוטה. ורשע ערום. ואשה פרושה. ומכות
פרושין. הרי אלו מכלי עולם:

ה רבי שמעון אומר אין זכות תולה במים המרים.
ואם אתה אומר הזכות תולה במים המאריים. מדה
אתה את המים בפני כל הנשים השותות. ומוציא אתה
שם רע. על הטהורות ששתו. שאומרים טמאות הן.
אלא שתלתה להן זכות. רבי אומר הזכות תולה במים
המאריים. אינה יולדת ואינה משבחת. אלא מתגונה
והולכת. לסוף היא מתה באותה מיתה:

י נטמאה מנחתה עד שלא קדשה בכלי. הרי היא ככל
המנחות ותפדה. ואם משקדשה בכלי. הרי היא ככל
המנחות ותשרף. ואלו שמנחותיהן נשרפות. האומרת
טמאה אני לך. ושבאו לה עדים שהיא טמאה. והאומרת
איני שותה. ושבעלה אינו רוצה להשקותה. ושבעלה בא
עליה בדרך. וכל הנשואות לכהנים. מנחותיהן נשרפות:

י בת ישראל שנשאת לכהן. מנחתה נשרפת. וכהנת
שנשאת לישראל. מנחתה נאכלת. מה בין כהן לכהנת.
מנחת כהנת נאכלת. ומנחת כהן אינה נאכלת. כהנת
מתחללת. ואין כהן מתחלל. כהנת מטמאה למתים. ואין

כֹּהֵן מִטָּמֵא לַמֵּתִים כֹּהֵן אוֹכֵל בִּקְדָּשֵׁי קֳדָשִׁים וְאֵין כֹּהֵנָת
אוֹכֵלֶת בִּקְדָּשֵׁי קֳדָשִׁים:

ח מה בין איש לאשה. האיש פורע ופורם. ואין האשה פורעת ופורמת. האיש מדיר את בנו בנזיר. ואין האשה מדרת את בנה בנזיר. האיש מגלח על נזירות אביו. ואין האשה מגלחת על נזירות אביה. האיש מוכר את בתו. ואין האשה מוכרת את בתה. האיש מקדש את בתו. ואין האשה מקדשת את בתה. האיש נסקל ערום. ואין האשה נסקלת ערומה. האיש נתלה. ואין האשה נתלית. האיש נמכר בגנבתו. ואין האשה נמכרת בגנבתה:

פרק ד

אֲרוּסָה וְשׁוֹמֶרֶת יָבָם לֹא שׁוֹתוֹת וְלֹא נוֹטְלוֹת כְּתוּבָה.
שֶׁנֶּאֱמַר אֲשֶׁר תִּשָּׁטֵה אִשָּׁה תַּחַת אִישָׁה.
פָּרַט לְאֲרוּסָה וְשׁוֹמֶרֶת יָבָם אֶלְמָנָה לְכֹהֵן גָּדוֹל גְּרוּשָׁה
וְחִלּוּצָה לְכֹהֵן הַדְּיוּט מִמִּזְרַת וּנְתִינָה לְיִשְׂרָאֵל וּבֵת
יִשְׂרָאֵל לְמִמְזָר וּלְנִתִּין לֹא שׁוֹתוֹת וְלֹא נוֹטְלוֹת כְּתוּבָה:

ב וְאֵלוֹ לֹא שׁוֹתוֹת וְלֹא נוֹטְלוֹת כְּתוּבָה. הָאוֹמֶרֶת טְמֵאָה
אֲנִי (לָד). וְשָׁבָאוּ לָהּ עֲדִים שֶׁהִיא טְמֵאָה. וְהָאוֹמֶרֶת אֲנִי
שׁוֹתָה. וְשָׁבָעָלָה אִינוּ רוֹצֶה לְהִשְׁקוּתָהּ. וְשָׁבָעָלָה בָּא
עָלֶיהָ בַּדֶּרֶךְ. נוֹטֵלֶת כְּתוּבָתָהּ וְלֹא שׁוֹתָהּ. מֵתוּ בַּעֲלֶיהָ
עַד שֶׁלֹּא שָׁתוּ. בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים נוֹטְלוֹת כְּתוּבָה וְלֹא

שׁוֹתוֹת. וּבֵית הַלֵּל אוֹמְרִים לֹא שׁוֹתוֹת וְלֹא נוֹטְלוֹת
בְּתוֹבָה:

^ג מֵעֲבַרְתָּ חֲבִירוֹ וּמִיִּנְקַת חֲבִירוֹ. לֹא שׁוֹתָה וְלֹא נוֹטַלְתָּ
בְּתוֹבָה. דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים יָכוֹל הוּא
לְהַפְרִישָׁהּ. וּלְהַחֲזִירָהּ לְאַחַר זְמַן. אִילוּגִית וּזְקָנָה וְשֹׁאִינָה
רְאוּיָה לִלְדוֹ. לֹא שׁוֹתוֹת וְלֹא נוֹטְלוֹת בְּתוֹבָה. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר
אוֹמֵר יָכוֹל הוּא לִישָׂא אִשָּׁה אַחֲרָת. וּלְפָרוֹת וּלְרַבּוֹת
הֵימָנָה. וּשְׂאֵר כָּל הַנָּשִׁים אוֹ שׁוֹתוֹת אוֹ לֹא נוֹטְלוֹת
בְּתוֹבָה:

^ד אִשֶּׁת כַּהֵן שׁוֹתָה. וּמִתְּרַת לְבַעֲלָהּ. אִשֶּׁת סָרִיס שׁוֹתָה.
עַל יְדֵי כָּל הָעֲרִיּוֹת מְקַנֵּין. חוּץ מִן הַקָּטָן. וּמִמֵּי שֹׁאִינֹו אִישׁ:
^ה וְאֵלוֹ שְׁבִית דִּין מְקַנֵּין לָהֶן. מִי שֶׁנִּתְחַרֵּשׁ בַּעֲלָהּ. אוֹ
נִשְׁתַּטָּה. אוֹ שֶׁהָיָה חָבוּשׁ בְּבֵית הָאֶסְוֶרִין. לֹא לְהִשְׁקוּתָהּ
אָמְרוּ אֲלֵא לְפֻסְלָהּ מִכְּתוּבָתָה. רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר אֵף
לְהִשְׁקוּתָהּ. לְכַשְׂיֵצָא בַּעֲלָהּ מִבֵּית הָאֶסְוֶרִין יִשְׁקָנָה:

פרק ה

כֵּשֶׁם שֶׁהַמִּים בּוֹדְקִין אוֹתָהּ כִּךְ הַמִּים בּוֹדְקִין אוֹתוֹ.
 שְׁנֵאמַר וּבָאוּ וּבָאוּ כֵּשֶׁם שֶׁאַסּוּרָה לִבְעַל כִּךְ
 אֲסוּרָה לִבְוֵעַל. שְׁנֵאמַר נִטְמָא וְנִטְמָא. דְּבַר רַבִּי
 עֲקִיבָא. אָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ כִּךְ הִיא דּוֹרֵשׁ זְכָרֶיהָ בֶּן הַקָּצֵב.
 רַבִּי אוֹמֵר שְׁנֵי פְעָמִים הָאֲמוֹרִים בִּפְרָשָׁה. אִם נִטְמָא
 נִטְמָא. אֶחָד לִבְעַל. וְאֶחָד לְבְוֵעַל:

בּוֹ בֵּיּוֹם דָּרֵשׁ רַבִּי עֲקִיבָא וְכָל כָּלִי חָרֵשׁ אֲשֶׁר יָפוּל
 מֵהֶם אֶל תּוֹכוֹ. כָּל אֲשֶׁר בְּתוֹכוֹ יִטְמָא. אֵינוֹ אוֹמֵר טָמֵא.
 אֶלָּא יִטְמָא. לְטָמֵא אֲחֵרִים. לִמַּד עַל כָּכָר שְׁנֵי שְׁמִטָּמָא
 אֶת הַשְּׁלִישִׁי. אָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ מִי יִגְלֶה עֶפֶר מֵעֵינָיו רֶבֶן
 יוֹחָנָן בֶּן זִכְאִי. שֶׁהֵיטָּת אוֹמֵר. עֲתִיד דּוֹר אַחֵר לְטִהַר כָּכָר
 שְׁלִישִׁי. שְׁאִין לוֹ מִקְרָא מִן הַתּוֹרָה שֶׁהוּא טָמֵא. וְהִלָּא
 עֲקִיבָא תִּלְמִידָד. מִבֵּיא לוֹ מִקְרָא מִן הַתּוֹרָה שֶׁהוּא טָמֵא.
 שְׁנֵאמַר כָּל אֲשֶׁר בְּתוֹכוֹ יִטְמָא:

גּוֹ בֵּיּוֹם דָּרֵשׁ רַבִּי עֲקִיבָא. וּמִדּוֹתֶם מַחוּץ לָעִיר אֶת
 פְּאֵת קִדְמָה אֲלֵפִים בָּאֲמָה וְגוֹמֵר. וּמִקְרָא אַחֵר אוֹמֵר
 מִקִּיר הָעִיר וְחוּצָה אֶלֶף אֲמָה סָבִיב. אִי אֶפְשָׁר לוֹמַר
 אֶלֶף אֲמָה שֶׁכֶּבֶר נֶאֱמַר אֲלֵפִים אֲמָה. וְאִי אֶפְשָׁר לוֹמַר
 אֲלֵפִים אֲמָה שֶׁכֶּבֶר נֶאֱמַר אֶלֶף אֲמָה. הָא כֵּיצֵד. אֶלֶף
 אֲמָה מִגֶּרֶשׁ וְאֲלֵפִים אֲמָה תְּחוּם שַׁבָּת. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בְּנוֹ

שֶׁל רַבִּי יוֹסִי הַגָּלִילִי אוֹמֵר. אֶלֶף אִמָּה מִגֶּרֶשׁ. וְאַלְפִים
אִמָּה שְׂדוֹת וּכְרָמִים:

ד' בּוֹ בַּיּוֹם דָּרַשׁ רַבִּי עֲקִיבָא אֲזִי יֵשִׁיר מֹשֶׁה וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל
אֶת הַשִּׁירָה הַזֹּאת לֵי יִיאָמְרוּ לֵאמֹר. שְׂאִין תִּלְמוּד לֹמֵר
לֵאמֹר. וּמָה תִּלְמוּד לֹמֵר לֵאמֹר. מְלָמֵד שֶׁהָיוּ יִשְׂרָאֵל
עוֹנִין אַחֲרָיו שֶׁל מֹשֶׁה עַל כָּל דָּבָר וְדָבָר. כְּקוֹרְאִין אֶת
הַהֵלֵל. אֲשִׁירָה לֵי כִי גָאָה גָאָה. לְכֹךְ נֶאֱמַר לֵאמֹר. רַבִּי
נִחְמֶיָה אוֹמֵר כְּקוֹרְאִין אֶת שְׁמֵעַ. וְלֹא כְּקוֹרְאִין אֶת הַהֵלֵל:

ה' בּוֹ בַּיּוֹם דָּרַשׁ רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן הוֹרְקָנוֹס לֹא עָבַד אֵיזֹב אֶת
הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא אֲלֵא מֵאַהֲבָה. שְׁנֵאֲמַר הֵן יִקְטִלְנִי לוֹ
אֵיחֹל. וְעַדִּין הַדָּבָר שְׁקוּל. לוֹ אֲנִי מְצַפֶּה. אוֹ אֲנִי מְצַפֶּה.
תִּלְמוּד לֹמֵר עַד אֲגֻעַ לֹא אֶסִּיר תּוֹמָתִי מִמֶּנִּי. מְלָמֵד
שְׁמֵאֲהָבָה עָשָׂה. אָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ מִי יִגְלֶה עֲפָר מֵעֵינַיִךְ
רִבֵּן יוֹחֲנָן בֶּן זִפְאִי. שֶׁהָיִיתָ דוֹרֵשׁ כָּל יָמֶיךָ שְׁלֹא עָבַד
אֵיזֹב אֶת הַמָּקוֹם אֲלֵא מִירָאָה. שְׁנֵאֲמַר אִישׁ תָּם וַיֵּשֶׁר
יֵרָא אֱלֹהִים וְסָר מֵרַע. וְהֵלֵא יְהוֹשֻׁעַ תִּלְמִיד תִּלְמִידֶךָ לְמַד
שְׁמֵאֲהָבָה עָשָׂה:

פרק ו

מִי שֶׁקָּנָא לְאִשְׁתּוֹ וְנִסְתָּרָהּ אֶפִּילוּ שָׁמַע מֵעוֹף הַפּוֹרֶחַ.
יֹצִיא וְיִתֵּן כְּתוּבָה דְּבָרֵי רַבִּי אֱלִיעֶזֶר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ
אוֹמֵר עַד שִׁישְׂאוּ וְיִתְּנוּ בָּהּ מוֹזְרוֹת בִּלְבָנָה:

^ב אָמַר עַד אֶחָד אָנִי רְאִיתִיהָ שְׁנִטְמַאת לֹא הָיְתָה שׁוֹתָה.
וְלֹא עוֹד אֶלָּא אֶפִּילוּ עֶבֶד אֶפִּילוּ שִׁפְחָה הָרִי אֵלּוּ נְאֻמִּין
אֶף לְפוֹסְלָה מְכַתוּבָתָהּ חֲמוּתָה וְצָרְתָה וּבִמְתָּה וּבֵת
בְּעָלָה הָרִי אֵלּוּ נְאֻמִּנוֹת וְלֹא לְפוֹסְלָה מְכַתוּבָתָה אֶלָּא
שֶׁלֹּא תִשְׁתָּה:

^ג שֶׁהָיָה בְּדִין וּמָה אִם עֵדוֹת רֵאשׁוֹנָה שָׂאִין אוֹסְרָתָה
אֶסּוּר עוֹלָם אֵינָה מִתְקַיֶּמֶת בְּפָחוֹת מִשְׁנַיִם עֵדוֹת
אַחֲרוֹנָה שְׂאוֹסְרָתָה אֶסּוּר עוֹלָם אֵינּוּ דִּין שֶׁלֹּא תִתְקַיֵּם
בְּפָחוֹת מִשְׁנַיִם תִּלְמוּד לֹמֵר וְעַד אֵין בָּהּ כָּל עֵדוֹת שִׁישׁ
בָּהּ קָל וְחֹמֶר לְעֵדוֹת הָרֵאשׁוֹנָה מַעֲתָהּ וּמָה אִם עֵדוֹת
אַחֲרוֹנָה שְׂאוֹסְרָתָה אֶסּוּר עוֹלָם הָרִי הִיא מִתְקַיֶּמֶת
בְּעַד אֶחָד עֵדוֹת הָרֵאשׁוֹנָה שָׂאִין אוֹסְרָתָה אֶסּוּר עוֹלָם
אֵינּוּ דִּין שֶׁתִּתְקַיֵּם בְּעַד אֶחָד תִּלְמוּד לֹמֵר כִּי מִצָּא בָּהּ
עֲרוֹת דְּבָר וּלְהֵלֵךְ הוּא אוֹמֵר עַל פִּי שְׁנַיִם עֵדִים יָקוּם דְּבָר.
מָה דְּבָר הָאֶמּוּר לְהֵלֵךְ עַל פִּי שְׁנַיִם עֵדִים אֶף כָּאֵן עַל פִּי
שְׁנַיִם עֵדִים:

^ד עַד אוֹמֵר נְטִמַּאת וְעַד אוֹמֵר לֹא נְטִמַּאת אִשָּׁה אוֹמֶרֶת
נְטִמַּאת וְאִשָּׁה אוֹמֶרֶת לֹא נְטִמַּאת הָיְתָה שׁוֹתָה אֶחָד

אומר נטמאת ושנים אומרים לא נטמאת היתה שוטה.
שנים אומרים נטמאת ואחד אומר לא נטמאת לא
היתה שוטה:

פרק ז

אלו נאמרין בכל לשון פרשת סוטה וודוי מעשר.
קריאת שמע ותפלה וברכת המזון ושבועת
העדות ושבועת הפקדון:

^א ואלו נאמרין בלשון הקדש מקרא בכורים וחליצה.
ברכות וקללות ברכת פהגים וברכות פהג גדול ופרשת
המלך ופרשת עגלה ערופה ומשוח מלחמה בשעה
שמדבר אל העם:

^ב מקרא בכורים כיצד וענית ואמרת לפני יי אלהיך.
ולהלן הוא אומר וענו הלויים ואמרו מה (עניה האמורה)
להלן בלשון הקדש אף כאן בלשון הקדש:

^ד חליצה כיצד וענתה ואמרה ולהלן הוא אומר וענו
הלויים ואמרו מה עניה האמורה להלן בלשון הקדש.
אף כאן בלשון הקדש רבי יהודה אומר וענתה ואמרה
ככה עד שתאמר בלשון הזה:

^ה ברכות וקללות כיצד כיון שעברו ישראל את הירדן.
ובאו אל הר גרזים ואל הר עיבל שבשמרון שבצד שכם.
שבאצל אלוני מורה שנאמר הלא המה בעבר הירדן

וגומר. ולהלן הוא אומר ויעבר אברם בארץ עד מקום שכם. עד אלון מורה. מה אלון מורה האמור להלן שכם. אף אלון מורה האמור כאן שכם. עשה שבטים עלו לראש הר גרזים. ועשה שבטים עלו לראש הר עיבל. והכהנים והלויים והארוזן עומדים למטה באמצע. הכהנים מקיפין את הארוזן. והלויים את הכהנים. וכל ישראל מבאן ומכאן. שנאמר וכל ישראל וזקניו ושופטיו עומדים מזה ומזה לארוזן וגומר. הפכו פניהם כלפי הר גרזים. ופתחו בברכה ברוך האיש אשר לא יעשה פסל ומסכה. ואלו ואלו עוזין אמן. הפכו פניהם כלפי הר עיבל. ופתחו בקללה ארור האיש אשר יעשה פסל ומסכה. ואלו ואלו עוזין אמן. עד שגומרים ברכות וקללות. ואחר כך הביאו את האבנים. ובנו את המזבח וסדוהו בסיד. וכתבו עליו את דברי התורה בשבטים לשון. שנאמר באר היטב. ונטלו את האבנים ובאו ולנו במקומן:

¹ ברכת כהנים כיצד. במדינה אומרים אותה שלש ברכות. ובמקדש ברכה אחת. במקדש אומר את השם ככתבו. ובמדינה בכנויו. במדינה כהנים נושאים את ידיהן כנגד כתפיהן. ובמקדש על גבי ראשיהן. חוץ מכהן גדול שאינו מגביה את ידיו למעלה מן הציץ. רבי יהודה אומר אף כהן גדול מגביה את ידיו למעלה מן הציץ. שנאמר וישא אהרן את ידיו אל העם ויברכם:

י ברכות כהן גדול ביצד חזן הכנסת נוטל ספר תורה ונותנו לראש הכנסת וראש הכנסת נותנו לסגן והסגן נותנו לכהן גדול וכהן גדול עומד ומקבל (וקורא עומד) וקורא אחרי מות ואף בעשור וגולל את התורה ומניחה בחיקו ואומר יותר ממה שקריתי לפניכם כתוב כאן ובעשור שבחומש הפקדים קורא על פה ומברך עליה שמנה ברכות על התורה ועל העבודה ועל ההודיה ועל מחילת העון ועל המקדש ועל ישראל ועל הכהנים ועל שאר התפלה:

ח פירשת המלך ביצד מוצאי יום טוב הראשון של חג בשמיני במוצאי שביעית עושין לו בימה של עץ בעזרה והוא יושב עליה שנאמר מקץ שבע שנים במועד וגומר חזן הכנסת נוטל ספר תורה ונותנו לראש הכנסת וראש הכנסת נותנו לסגן והסגן (נותנו) לכהן גדול וכהן גדול נותנו למלך והמלך עומד ומקבל וקורא יושב אגריפס המלך עמד וקבל וקרא עומד ושבחוהו חכמים וכשהגיע ללא תוכל לתת עליך איש נכרי זלגו עיניו דמעות אמרו לו אל תתירא אגריפס אחינו אתה אחינו אתה (אחינו אתה) וקורא מתחלת אלה הדברים עד שמע ושמע והיה אם שמע עשר תעשר כי תכלה לעשר ופירשת המלך וברכות וקללות עד שגומר כל הפרשה ברכות שכהן גדול מברך אותן המלך מברך אותן אלא שנותן של רגלים תחת מחילת העון:

פרק ח

מְשֻׁוח מִלֶּחֶמָה בְּשָׁעָה שֶׁמְדַבֵּר אֶל הָעָם בְּלִשׁוֹן
הַקֹּדֶשׁ הִיא מְדַבֵּר. שֶׁנֶּאֱמַר וְהָיָה בְּקִרְבְּכֶם אֶל
הַמִּלְחָמָה. וְנִגַּשׁ הַכֹּהֵן. זֶה כֹּהֵן מְשֻׁוח מִלֶּחֶמָה. וְדַבֵּר אֶל
הָעָם בְּלִשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ. וְאָמַר עֲלֵיהֶם שְׁמַע יִשְׂרָאֵל וְגוֹמֵר.
עַל אוֹיְבֵיכֶם וְלֹא עַל אֲחֵיכֶם. לֹא יְהוּדָה עַל שְׁמַעוֹן.
וְלֹא שְׁמַעוֹן עַל בְּנִימִין. שְׁאֵם תִּפְּלוּ בִידֵם יִרְחֲמוּ עֲלֵיכֶם.
כִּמָּה שֶׁנֶּאֱמַר וַיִּקְוּמוּ הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר נִקְּבוּ בְּשֵׁמוֹת וַיַּחֲזִיקוּ
בַשֶּׁבִיָּה וְכָל מַעֲרֻמֶּיהֶם הִלְבִּישׁוּ מִן הַשָּׁלָל. וַיִּלְבִּישׁוּם
וַיַּגִּיעִלוּם וַיֹּאכִילוּם וַיִּשְׁקוּם וַיְסַכּוּם וַיַּנְהִילוּם בַּחֲמוּרִים
לְכָל כּוֹשֵׁל. וַיָּבִיאוּם יְרִיחוֹ עִיר הַתְּמָרִים אֶצֶל אֲחֵיהֶם.
וַיָּשׁוּבוּ שׁוֹמְרוֹן. עַל אוֹיְבֵיכֶם אַתֶּם הוֹלְכִים שְׁאֵם תִּפְּלוּ
בִידֵם אִין מִרְחָמִים עֲלֵיכֶם. אֵל יֵרֶךְ לְבַבְכֶם. אֵל תִּירָאוּ
וְאֵל תַּחֲפֹזוּ וְגוֹמֵר. אֵל יֵרֶךְ לְבַבְכֶם. מִפְּנֵי צַהֲלַת סוֹסִים.
וְצַחֲצוּחַ תְּרֻבוֹת. אֵל תִּירָאוּ מִפְּנֵי הַגִּפְתַּת תְּרִיסִין. וְשִׁפְעַת
הַקֶּלָּגְסִין. אֵל תַּחֲפֹזוּ. מִקּוֹל הַקֶּרְנוֹת. אֵל תַּעֲרֹצוּ. מִפְּנֵי קוֹל
צִוְחוֹת. כִּי יִי אֱלֹהֵיכֶם הַהוּלֵךְ עִמָּכֶם. הֵן בָּאִין בְּנִצְחוֹנוֹ שֶׁל
בָּשָׂר וְדָם. וְאַתֶּם בָּאִים בְּנִצְחוֹנוֹ שֶׁל מְקוֹם. פְּלִשְׁתִּים בָּאוּ
בְּנִצְחוֹנוֹ שֶׁל גְּלִית. מָה הָיָה סוּפוֹ לְסוּף נָפַל בַּחֲרָב (וְהֵם)
נָפְלוּ עִמּוֹ. בְּנֵי עֵמּוֹן בָּאוּ בְּנִצְחוֹנוֹ שֶׁל שׁוּבָד. מָה הָיָה סוּפוֹ
לְסוּף נָפַל בַּחֲרָב. וְהֵם נָפְלוּ עִמּוֹ. (אָבֵל) אַתֶּם אֵי אַתֶּם
כֵּן. כִּי יִי אֱלֹהֵיכֶם הַהוּלֵךְ עִמָּכֶם לְהִלָּחֵם לָכֶם וְגוֹמֵר. זֶה
מַחֲנֶה הָאָרוֹן:

^ב וְדָבְרוּ הַשּׁוֹטְרִים אֶל הָעָם לֵאמֹר. מִי הָאִישׁ אֲשֶׁר בָּנָה בֵּית חֹדֶשׁ וְלֹא חָנְכוּ יָלְדָּה וַיָּשׁוּב לְבֵיתוֹ וְגוֹמֵר. אֶחָד הַבּוֹנֶה בֵּית הַתְּבִין. בֵּית הַבֶּקֶר. בֵּית הָעֵצִים. בֵּית הָאוֹצְרוֹת. אֶחָד הַבּוֹנֶה. וְאֶחָד הַלּוֹקֵחַ. וְאֶחָד הַיּוֹרֵשׁ. וְאֶחָד שֹׁנֵת לֹא מִתְּנָה. וּמִי הָאִישׁ אֲשֶׁר נָטַע כָּרֶם וְלֹא חָלְלוּ וְגוֹמֵר. אֶחָד הַנוֹטֵעַ הַכָּרֶם. וְאֶחָד הַנוֹטֵעַ חֲמֹשֶׁת אֵילָנֵי מֶאֱכָל. וְאֶפְּלוֹ מִחֲמֹשֶׁת מִיָּנִין. אֶחָד הַנוֹטֵעַ. וְאֶחָד הַמְּבַרֵּךְ. וְאֶחָד הַמְּרַכֵּיב. וְאֶחָד הַלּוֹקֵחַ. וְאֶחָד הַיּוֹרֵשׁ. וְאֶחָד שֹׁנֵת לֹא מִתְּנָה. וּמִי הָאִישׁ אֲשֶׁר אָרַשׁ אִשָּׁה וְגוֹמֵר. אֶחָד הַמְּאַרֵּס אֶת הַבֵּתוּלָה. וְאֶחָד הַמְּאַרֵּס אֶת הָאֵלְמָנָה. וְאֶפְּלוֹ שׁוֹמֵרֵת יָבָם. וְאֶפְּלוֹ שְׁמַע שְׁמַת אָחִיו בַּמִּלְחָמָה חֹזֵר וּבָא לוֹ. כָּל אֵלּוּ שׁוֹמְעִים דְּבָרֵי כֹהֵן מַעֲזֹרֵי הַמִּלְחָמָה וְחוֹזְרִין וּמִסְפִּיקִין מֵיָּם וּמִזֶּן וּמִתְקַנִּין אֶת הַדְּרָכִים:

^ג וְאֵלּוּ שְׂאִינָן חוֹזְרִין. הַבּוֹנֶה בֵּית שְׁעָר אֶכְסָדְרָה וּמִרְפֶּסֶת. הַנוֹטֵעַ אַרְבָּעָה אֵילָנֵי מֶאֱכָל. וְחֲמֹשֶׁה אֵילָנֵי סָרֶק. הַמְּחֹזֵר אֶת גְּרוּשָׁתוֹ. אֵלְמָנָה לְכֹהֵן גָּדוֹל. גְּרוּשָׁה וְחִלּוּצָה לְכֹהֵן הַדְּיוֹט. מִמְּזֻרָת וּנְתִינָה לְיִשְׂרָאֵל. בֵּת יִשְׂרָאֵל לְמִמְזֹר וּלְנִתְיָן. לֹא הָיָה חוֹזֵר. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר אִף הַבּוֹנֶה בֵּית עַל מְכוּנּוֹ. לֹא הָיָה חוֹזֵר. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר אִף הַבּוֹנֶה בֵּית לְבָנִים בְּשָׂרוֹן. לֹא הָיָה חוֹזֵר:

^ד וְאֵלּוּ שְׂאִין זִזִין מִמְּקוֹמָן. בָּנָה בֵּית וְחָנְכוּ. נָטַע כָּרֶם וְחָלְלוּ. הִנּוּשָׂא אֶת אֲרוּסָתוֹ. הִכּוֹנֵס אֶת יְבִמָתוֹ. שִׁנְאָמַר נָקִי יִהְיֶה לְבֵיתוֹ שָׁנָה אַחַת. לְבֵיתוֹ זֶה בֵּיתוֹ. יִהְיֶה. זֶה

כְּרָמוֹ. וְשִׁמַּח אֶת אִשְׁתּוֹ. זוֹ אִשְׁתּוֹ. אֲשֶׁר לָקַח לְהִבְיֹא
אֶת יְבִמְתּוֹ. אֵינָן מְסַפִּיקִין (לָהֶם) מִים וּמִזֹּון. וְאֵינָן מְתַקְנִין
אֶת הַדְּרָכִים:

ה' וַיִּסְפּוּ הַשּׁוֹטְרִים לְדַבֵּר אֶל הָעָם וְגוֹמֵר. רַבִּי עֲקִיבָא
אוֹמֵר הִירָא וְרַדְּ הַלֵּבב כְּמִשְׁמַעוֹ. שְׂאִינוֹ יָכוֹל לַעֲמֹד
בְּקִשְׁרֵי הַמִּלְחָמָה וּלְרֹאוֹת חֶרֶב שְׁלוֹפָה. רַבִּי יוֹסִי הַגִּלְלִי
אוֹמֵר הִירָא וְרַדְּ הַלֵּבב זֶהוּ הַמִּתְיָרָא מִן הָעֵבִירֹת שֶׁבִּידּוֹ.
לְפִיכֹךְ תִּלְתֶּה לֹּו הַתּוֹרָה אֶת כָּל אֵלֹו שִׁיחֲזוֹר בַּגִּלְלָן.
רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר אֶלְמָנָה לִכְהֵן גָּדוֹל. גְּרוּשָׁה וַחֲלוּצָה לִכְהֵן
הַדְּיוֹט. מִמְּזֹרֶת וּנְתִינָה לְיִשְׂרָאֵל. בֵּת יִשְׂרָאֵל לְמַמְזֵר
וּלְנִתִּין. הֵרִי הוּא הִירָא וְרַדְּ הַלֵּבב:

י' וְהָיָה כְּכֹלֹת הַשּׁוֹטְרִים לְדַבֵּר אֶל הָעָם. וּפָקְדוֹ שָׂרִי
צְבָאוֹת בְּרֹאשׁ הָעָם. וּבִעֲקָבוֹ שֶׁל עָם מַעֲמִידִין זְקִיפִין
לְפָנֵיהֶם. וְאַחֲרֵים מֵאַחֲזֹרֵיהֶם. וּכְשִׁילִין שֶׁל בְּרִזָּל בִּידֵיהֶן.
וְכָל הַמִּבְקֵשׁ לַחֲזוֹר הָרְשׁוֹת בְּיָדָם לְקַפֵּחַ אֶת שׁוֹקֵיו.
שֶׁתַּחֲלַת גִּיסָה נִפְלָה. שֶׁנֶּאֱמַר נָס יִשְׂרָאֵל לְפָנֵי פִלְשְׁתִּים.
וְגַם מִגִּפָּה גְדוֹלָה הָיְתָה בָּעָם. וְלַהֲלֹן הוּא אוֹמֵר וַיִּנּוֹסוּ
אֲנָשֵׁי יִשְׂרָאֵל מִפָּנֵי פִלְשְׁתִּים וַיִּפְּלוּ חֲלָלִים וְגוֹמֵר:

י' בְּמָה דְּבָרִים אָמוּרִים בְּמִלְחָמַת הָרְשׁוֹת. אֲבָל בְּמִלְחָמַת
מִצְוָה. הַכֹּל יוֹצְאִים אֶפִּילוֹ חֶתֶן מִחֲדָרוֹ וְכֹלָה מִחֻפְתָּהּ.
אָמַר רַבִּי יְהוּדָה בְּמָה דְּבָרִים אָמוּרִים בְּמִלְחָמַת מִצְוָה.

אבל במלחמת חובה הכל יוצאין אפילו חתן מחדרו וכלה
מחפתה:

פרק ט

עגלה ערופה בלשון הקדש שנאמר כי ימצא חלל
באדמה ויצאו זקניו ושפטיה שלשה מבית דין
הגדול שבירושלים היו יוצאין רבי יהודה אומר חמשה
שנאמר זקניו שנים ושופטיה שנים ואין בית דין שקול
מוסיפין עליהם עוד אחד:

^ב נמצא טמון בגל או תלוי באילן או צף על פני המים
לא היו עורפין שנאמר באדמה ולא טמון בגל נופל ולא
תלוי באילן בשדה ולא צף על פני המים נמצא סמוך
לספר או לעיר שרבה גוים או לעיר שאין בה בית דין
לא היו עורפין אין מודדין אלא מעיר שיש בה בית דין
נמצא מכון בין שתי עירות שתיהן מביאות שתי עגלות
דברי רבי אליעזר (וחכמים אומרים עיר אחת מביאה
עגלה ערופה ואין שתי עירות מביאות שתי עגלות) ואין
ירושלים מביאה עגלה ערופה:

^ג נמצא ראשו במקום אחד וגופו במקום אחר מוליכין
הראש אצל הגוף דברי רבי אליעזר רבי עקיבא אומר
הגוף אצל הראש:

י מאין היו מוֹדִדִין רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר מִטְבוּרוֹ רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר מִחוּטְמוֹ רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב אוֹמֵר מִמָּקוֹם שֶׁנֶּעֱשָׂה חֲלָל מִצְוָאוֹ:

ה נִפְטְרוּ זִקְנֵי יְרוּשָׁלַיִם וְהִלְכוּ לָהֶן זִקְנֵי אוֹתָהּ הָעִיר מִבֵּיאִין עֲגֻלַת בָּקָר אֲשֶׁר לֹא עֶבֶד בָּהּ אֲשֶׁר לֹא מִשְׁכָּה בְּעוֹל וְאֵין הַמוֹם פּוֹסֵל בָּהּ וּמוֹרִידִים אוֹתָהּ לְנַחֵל אֶתֶּן וְאִתֶּן כְּמִשְׁמְעוֹ קָשָׁה אִף עַל פִּי שְׂאִינוֹ אִתֶּן כְּשֶׁר וְעוֹרְפִין אוֹתָהּ בְּקוֹפִיץ מֵאֲחוּרֶיהָ וּמְקוֹמָהּ אֲסוּר מִלְזוּרְעַ וּמִלְעֲבוֹד וּמוֹתֵר לְסָרוֹק שֵׁם פִּשְׁתָּן וּלְנֹקֶר שֵׁם אַבְנִים:

י זִקְנֵי אוֹתָהּ הָעִיר רוֹחֲצִין אֶת יְדֵיהֶן בְּמִים בְּמָקוֹם עֲרִיפְתָּהּ שֶׁל עֲגֻלָּה וְאוֹמְרִים יְדֵינוֹ לֹא שָׁפְכוּ אֶת הַדָּם הַזֶּה וְעֵינֵינוֹ לֹא רָאוּ וְכִי עַל דַּעְתָּנוּ עָלְתָה שְׁזַקְנֵי בֵּית דִּין שׁוֹפְכֵי דָמִים הֵן אֵלָּא שְׁלֹא בָּא לְיַדֵּינוּ וּפְטַרְנוּהוּ בְּלֹא מִזוֹן וְלֹא רָאִינוּהוּ וְהִנַּחְנוּהוּ (בְּלֹא לִוְיָהּ) וְהִכְהִנִּים אוֹמְרִים כִּפּוּר לַעֲמֹד יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר פָּדִיתָ יִי וְאַל תִּתֵּן דָּם נָקִי בְּקָרֵב עֲמֹד יִשְׂרָאֵל לֹא הָיוּ צָרִיכִים לִזְמֹר וְנִכְפַּר לָהֶם הַדָּם אֵלָּא רוּחַ הַקֹּדֶשׁ מִבְּשָׂרְתָּן אִימָתִי שֶׁתַּעֲשׂוּ כִכָּה הַדָּם מִתְכַּפֵּר לָהֶם:

י נִמְצָא הַהוֹרֵג עַד שֶׁלֹּא נִעְרְפָה הָעֲגֻלָּה תֵּצֵא וְתִרְעָה בְּעֶדֶר מִשְׁנַעְרְפָה הָעֲגֻלָּה תִּקָּבֵר בְּמָקוֹמָהּ שֶׁעַל סֶפֶק בָּאָה מִתְחַלְתָּה כִּפְרָה סֶפְקָה וְהִלְכָה לָהּ נִעְרְפָה הָעֲגֻלָּה וְאַחֵר כִּד נִמְצָא הַהוֹרֵג הָרִי זֶה יִהְרֵג:

ח עד אחד אומר ראיתי את ההורג ועד אחד אומר לא ראיתי אשה אומרת ראיתי ואשה אומרת לא ראיתי היו עורפין עד אחד אומר ראיתי ושנים אומרים לא ראיתי היו עורפין שנים אומרים ראינו ואחד אומר להן לא ראיתם לא היו עורפין:

ט משרבו הרצחנים בטלה עגלה ערופה משבא אלעזר בן דינאי ותחינה בן פרישה (בן פרישה) היה נקרא חזרו לקרותו בן הרצחן משרבו המנאפים פסקו המים המרים ורבן יוחנן בן זכאי הפסיקו שנאמר לא אפקוד על בנותיכם כי תזנינה ועל כלותיכם כי תנאפנה כי הם וגומר משמת יוסי בן יעזר איש צרידה ויוסי בן (יוחנן) איש ירושלים בטלו האשכולות שנאמר אין אשכול לאכול בכורה אותה נפשי:

י יוחנן כהן גדול העביר הודית המעשר אף הוא בטל את המעוררין ואת הנוקפין עד ימיו היה פטיש מכה בירושלים ובימיו אין אדם צריך לשאול על הדמאי:

יא משבטלה סנהדרין בטל השיר מבית המשתאות שנאמר בשיר לא ישתו יין וגומר:

יב משמתו גביאים הראשונים בטלו אורים ותמים משחרב בית המקדש בטל השמיר ונפת צופים ופסקו אנשי אמנה שנאמר הושיעה יי כי גמר חסיד וגומר רבן שמעון בן גמליאל אומר משום רבי יהושע מיום

שְׁחָרַב בֵּית הַמִּקְדָּשׁ אֵין יוֹם שָׁאִין בּוֹ קָלְלָהּ. וְלֹא יֵרֵד
הַטֵּל לְבָרְכָהּ. וְנִטְלָ טַעַם הַפִּירוֹת. רַבִּי יוֹסִי אֹמֵר אֶף נִטְלָ
שֶׁמֶן הַפִּירוֹת:

י" רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן אֱלִעֶזֶר אֹמֵר הִטְהָרָה נִטְלָה אֶת הַטַּעַם
וְאֶת הָרִיחַ. הַמַּעֲשֻׂרוֹת נִטְלוּ אֶת שֶׁמֶן הַדָּגָן. (וְחֻכְמִים
אֹמְרִים הַזֵּנוֹת וְהַכֹּשְׁפִים כָּלוּ אֶת הַכֹּל):

י" בַּפּוֹלְמוֹס שֶׁל אֶסְפָּסִינוֹס גָּזְרוּ עַל עֲטֻרוֹת חֲתָנִים וְעַל
הָאִירוֹס. בַּפּוֹלְמוֹס שֶׁל טִיטוֹס גָּזְרוּ עַל עֲטֻרוֹת כָּלוֹת.
וְשֶׁלֹא יִלְמַד אָדָם אֶת בְּנוֹ יוֹנִית. בַּפּוֹלְמוֹס הָאֲחֵרוֹן גָּזְרוּ
שֶׁלֹא תֵצֵא הַכֹּלָה בְּאֶפְרַיִם בְּתוֹךְ הָעִיר. וְרַבּוֹתֵינוּ הִתִּירוּ
שֶׁתֵּצֵא הַכֹּלָה בְּאֶפְרַיִם בְּתוֹךְ הָעִיר:

טו' מִשְׁמַת רַבִּי מֵאִיר בִּטְלוּ מוֹשְׁלֵי מְשָׁלִים. מִשְׁמַת בֶּן עֲזַאי
בִּטְלוּ הַשְׁקָדָנִים. מִשְׁמַת בֶּן זֹמָא בִּטְלוּ הַדִּרְשָׁנִים. מִשְׁמַת
רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ פָּסְקָה טוֹבָה מִן הָעוֹלָם. מִשְׁמַת רַבִּי שִׁמְעוֹן
בֶּן גַּמְלִיאֵל בָּא גּוֹבְאִי. וְרַבּוֹ צָרוֹת. מִשְׁמַת רַבִּי אֱלִעֶזֶר בֶּן
עֲזַרְיָה פָּסַק הָעֶשֶׂר מִן הַחֻכְמִים. מִשְׁמַת רַבִּי עֲקִיבָא בִּטְלָ
כְּבוֹד הַתּוֹרָה. מִשְׁמַת רַבִּי חֲנִינָא בֶּן דּוֹסָא בִּטְלוּ אֲנָשִׁי
מַעֲשֵׂה. מִשְׁמַת רַבִּי יוֹסִי קִטְנוּטָא פָּסְקוּ חֲסִידִים וְלָמָּה
נִקְרָא שְׁמוֹ קִטְנוּטָא. שֶׁהָיָה קִטְנוּטָן שֶׁל חֲסִידִים. מִשְׁמַת
רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן זִכְאִי בִּטְלָ זִיו הַחֻכְמָה. מִשְׁמַת רַבִּי גַמְלִיאֵל
הַזֶּקֶן בִּטְלָ כְבוֹד הַתּוֹרָה. וּמִתָּה טְהָרָה וּפְרִישוֹת. מִשְׁמַת

רבי ישמעאל בן פאבי בטל זיו הכהנה. משמת רבי בטלה
עונה ויראת חטא:

ברייתא

רבי פינחס בן יאיר אומר משחרב בית המקדש בושו
חברים ובני חורין וחפו ראשם. ונדלדלו אנשי
מעשה. וגברו בעלי זרוע ובעלי לשון. ואין דורש ואין
מבקש ואין שואל. על מי לנו להשען על אבינו שבשמים.
רבי אליעזר הגדול אומר. מיום שחרב בית המקדש שרו
חכימא למיהוי כספריא. וספריא כחזנא. וחזנא כעמא
דארעא. ועמא דארעא אזלא ודלדלה. ואין שואל ואין
מבקש. על מי יש להשען על אבינו שבשמים. בעקבות
משיחא חצפא יסגא. ויקר יאמיר. הגפן תתן פריה. והיין
ביקר. והמלכות תהפך למינות. ואין תוכחה. בית ועד
יהיה לזנות. והגליל יחרב. והגבלן ישום. ואנשי הגבול
יסובבו מעיר לעיר ולא יחננו. וחכמת סופרים תסרח.
ויראי חטא ימאסו. והאמת תהא נעדרת. נערים פני
זקנים ילבינו. זקנים יעמדו מפני קטנים. בן מנול אב. בת
קמה באמה. כלה בחמותה. אויבי איש אנשי ביתו. פני
הדור כפני הכלב. הבן אינו מתבייש מאביו. ועל מי יש
לנו להשען על אבינו שבשמים:

עד כאן בנוסחא בבלי וירושלמי היא במשנה וכן גירסת רש"י
ובספר אחר כולה ברייתה היא

רַבִּי פִּינְחָס בֶּן יֶאֱיר אָמַר זְרִיזוֹת מְבִיאָה לַיָּדִי נְקִיּוֹת.
וְנְקִיּוֹת מְבִיאָה לַיָּדִי טְהָרָה. וְטְהָרָה מְבִיאָה לַיָּדִי
פְּרִישוֹת. וּפְרִישוֹת מְבִיאָה לַיָּדִי קְדוּשָׁה. וְקְדוּשָׁה מְבִיאָה
לַיָּדִי עֲנוּה. וְעֲנוּה מְבִיאָה לַיָּדִי יִרְאַת חֶטָּא. וְיִרְאַת חֶטָּא
מְבִיאָה לַיָּדִי חֲסִידוֹת. וְחֲסִידוֹת מְבִיאָה לַיָּדִי רוּחַ הַקֹּדֶשׁ.
וְרוּחַ הַקֹּדֶשׁ מְבִיאָה לַיָּדִי תַּחֲיִית הַמֵּתִים. וְתַחֲיִית הַמֵּתִים
בָּאָה עַל יְדֵי אֱלֹהֵיו זְכוּר לְטוֹב אָמֵן: סליק

מסכת נדרים

פרק א

כָּל כְּנוּי נְדָרִים כְּנִדְרִים וְחֲרָמִים כְּחֲרָמִים וְשִׁבּוּעוֹת
כְּשִׁבּוּעוֹת וְנִזְירוֹת כְּנִזְירוֹת הָאוֹמֵר לְחִבְרֵי מוֹדַרְנִי
מִמֶּךָּ מִפְּרִשְׁנִי מִמֶּךָּ מְרוּחֲקֵנִי מִמֶּךָּ שְׂאִינִי אוֹכֵל לָךְ
שְׂאִינִי טוֹעֵם לָךְ אָסוּר מְנוּדָה אָנִי לָךְ רַבִּי עֲקִיבָא הִיא
חוֹכֵךְ בָּזָה לְהַחֲמִיר כְּנִדְרֵי רְשָׁעִים נֶדֶר בְּנִזִּיר וּבִקְרָבָן
וּבְשִׁבּוּעָה כְּנִדְרֵי כָשָׁרִים לֹא אָמַר כָּלוּם כְּנִדְבוֹתָם נֶדֶר
בְּנִזִּיר וּבִקְרָבָן:

ב הָאוֹמֵר לְחִבְרֵי קוֹנֵם קוֹנֵחַ קוֹנֵס הָרִי אֵלּוּ כְּנוּיָן
לְקִרְבָּן חֶרֶק חֶרֶד חֶרֶף הָרִי אֵלּוּ כְּנוּיִם לְחֶרֶם גְּזִיק
גְּזִיחַ פְּזִיחַ הָרִי אֵלּוּ כְּנוּיָן לְנִזְירוֹת שְׁבוּתָה שְׁקוּקָה נֶדֶר
בְּמוֹתָה הָרִי אֵלּוּ כְּנוּיָן לְשִׁבּוּעָה:

ג הָאוֹמֵר לֹא חוֹלִין לֹא אוֹכֵל לָךְ לֹא כָשֶׁר וְלֹא דָכִי טְהוֹר
וְטָמֵא נוֹתֵר וּפְגוּל אָסוּר כְּאִמָּרָא כְּדִירִים כְּעֵצִים
כְּאִשִּׁים כְּמִזְבֵּחַ כְּהִיכָל כִּירוּשָׁלַיִם נֶדֶר בְּאֶחָד מִכָּל
מִשְׁמָשֵׁי הַמִּזְבֵּחַ אֵף עַל פִּי שְׁלֹא הַזִּכִּיר קִרְבָּן הָרִי זֶה
נֶדֶר קִרְבָּן רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר הָאוֹמֵר יְרוּשָׁלַיִם לֹא אָמַר
כָּלוּם:

ד הָאוֹמֵר קִרְבָּן עוֹלָה מִנְחָה חֲטָאת תּוֹדָה שְׁלָמִים
שְׂאִינִי אוֹכֵל לָךְ אָסוּר רַבִּי יְהוּדָה מְתִיר הַקִּרְבָּן כְּקִרְבָּן:

קָרְבֵּן שְׂאוּכַל לֶךְ. אָסוּר. לְקָרְבֵּן לֹא אוֹכַל לֶךְ. רַבִּי מֵאִיר
אוֹסֵר. הָאֹמֵר לַחֲבִירוֹ קוֹנֵם פִּי מִדֶּבֶר עִמָּךְ. יְדֵי עוֹשֶׂה
עִמָּךְ. רִגְלֵי מְהַלֶּכֶת עִמָּךְ. אָסוּר:

פרק ב

וְאֵלּוּ מִתְּרִין חוֹלִין שְׂאוּכַל לֶךְ. כְּבֶשֶׂר חֲזִיר. כַּעֲבוֹדַת
כּוֹכָבִים. כְּעוֹרוֹת לְבוּבִין. כְּנִבְלוֹת. (כְּטֵרפוֹת).
כְּשִׁקְצִים. (כְּרִמָּשִׁים). כְּחֵלֶת אֶהָרִן וְכִתְרוֹמָתוֹ מִתֵּר.
הָאֹמֵר לְאִשְׁתּוֹ הִרִי אֶת עָלִי כְּאִמָּא. פּוֹתֵחִין לוֹ פֶּתַח
מִמָּקוֹם אֲחֵר. שְׁלֹא יִקַּל רֹאשׁוֹ לְכַךְ. קוֹנֵם שְׂאִינִי יִשּׁוֹן.
שְׂאִינִי מִדֶּבֶר. שְׂאִינִי מִהֵלֶךְ. הָאֹמֵר לְאִשָּׁה קוֹנֵם שְׂאִינִי
מִשְׁמִשְׁדָּךְ. הִרִי זֶה בְּלֹא יַחַל דְּבָרָיו. שְׂבוּעָה שְׂאִינִי יִשּׁוֹן.
שְׂאִינִי מִדֶּבֶר. שְׂאִינִי מִהֵלֶךְ אָסוּר:

^א קָרְבֵּן לֹא אוֹכַל לֶךְ. הַקָּרְבֵּן שְׂאוּכַל לֶךְ. לֹא קָרְבֵּן לֹא
אוֹכַל לֶךְ. מִתֵּר. שְׂבוּעָה לֹא אוֹכַל לֶךְ. שְׂבוּעָה שְׂאוּכַל
לֶךְ. לֹא שְׂבוּעָה לֹא אוֹכַל לֶךְ. אָסוּר. זֶה חֹמֶר בְּשְׂבוּעוֹת
מִבְּנֵדְרִים. וְחֹמֶר בְּנֵדְרִים מִבְּשְׂבוּעוֹת. בִּיצֵד. אָמַר קוֹנֵם
סִכָּה שְׂאִינִי עוֹשֶׂה. לֹוֹב שְׂאִינִי נוֹטֵל. תְּפִילִין שְׂאִינִי מְנִיחַ.
בְּנֵדְרִים אָסוּר. בְּשְׂבוּעוֹת מִתֵּר. שְׂאִין נִשְׁבָּעִין לְעִבּוֹר עַל
הַמְצוֹת:

^ב יֵשׁ נֶדֶר בְּתוֹךְ נֶדֶר. וְאִין שְׂבוּעָה בְּתוֹךְ שְׂבוּעָה. בִּיצֵד.
אָמַר הֲרִינִי נָזִיר אִם אוֹכַל. הֲרִינִי נָזִיר אִם אוֹכַל וְאָכַל.

חייב על כל אחת ואחת. שבועה שלא אוכל. שבועה שלא אוכל ואכל. אינו חייב אלא אחת:

ד סתם נדרים להחמיר ופירושם להקל. כיצד. אמר הרי עלי כבשר מליח. כיון נסד. אם של שמים נדר. אסור. ואם של עבודת אלילים מתר. ואם סתם אסור. הרי עלי כחרם אם כחרם של שמים אסור. ואם כחרם של כהנים מתר. ואם סתם אסור. הרי עלי כמעשר אם כמעשר בהמה נדר אסור. ואם של דגן מתר. ואם סתם אסור. הרי עלי כתרומה. אם כתרומת הלשכה נדר אסור. ואם של גזרן מתר. ואם סתם אסור. דברי רבי מאיר. רבי יהודה אומר סתם תרומה ביהודה אסורה. ובגליל מותרת. שאין אנשי גליל מכירין את תרומת הלשכה. סתם חרמים ביהודה מתרין ובגליל אסורין. שאין אנשי גליל מכירין את חרמי הכהנים:

ה נדר בחרם. ואמר לא נדרתי אלא בחרמו של ים. בקרבן ואמר לא נדרתי אלא בקרבנות של מלכים. הרי עצמי קרבן. ואמר לא נדרתי אלא בעצם שהנחתי לי להיות נזיר בו. קונם אשתי נהנית לי. ואמר לא נדרתי אלא מאשתי הראשונה שגרשתי. על כלן אין נשאלים להם. ואם נשאלו עונשין אותן. ומחמירין עליהם. דברי רבי מאיר. וחכמים אומרים פותחין להן פתח ממקום אחר ומלמדן אותם כדי שלא ינהגו קלות ראש בנדרים:

פרק ג

אֲרֻבָּעָה נְדָרִים הִתִּירוּ חֲכָמִים. נְדָרֵי זִירוּזִין. וְנְדָרֵי הַבָּאִי.
 וְנְדָרֵי שְׁגָגוֹת. וְנְדָרֵי אוֹנָסִים. נְדָרֵי זִירוּזִין.
 כִּיצַד. הִיא מוֹכֵר חֶפֶץ. וְאָמַר קוֹנָם שְׁאֵינִי פּוֹחֵת לָךְ מִן
 הַסֵּלַע. וְהִלָּה אוֹמֵר קוֹנָם שְׁאֵינִי מוֹסִיף לָךְ עַל הַשֶּׁקֶל.
 שְׁנֵיהֶם רוֹצִים בְּשִׁלְשָׁה דִּינָרִין. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב אוֹמֵר
 אִף הַרוּצָה לְהַדִּיר אֶת חֲבִירוֹ שִׁיאֲכַל אֶצְלוֹ. אוֹמֵר (כָּל)
 נֶדֶר שְׁאֵינִי עֲתִיד לְדוֹר הוּא בָטֹל. וּבִלְבָד שִׁיְהֵא זְכוּר
 בְּשַׁעַת הַנֶּדֶר:

^א נְדָרֵי הַבָּאִי. אָמַר קוֹנָם אִם לֹא רָאִיתִי בַּדֶּרֶךְ הַזֶּה כִּיּוֹצְאִי
 מִצָּרִים. אִם לֹא רָאִיתִי נָחַשׁ כְּקוֹרֶת בֵּית הַבֵּד. נְדָרֵי שְׁגָגוֹת
 אִם אֲכַלְתִּי וְאִם שְׁתִּיתִי. וְנִזְכָּר שְׁאֲכַל וְשָׁתָה. שְׁאֵינִי אוֹכֵל
 וְשְׁאֵינִי שׁוֹתָה. וְשָׁכַח וְאֲכַל וְשָׁתָה. אָמַר קוֹנָם אֲשֶׁתִּי
 נִהְיִית לִי שְׁגָגָה אֶת כִּיסִּי וְשִׁהַכְתָּה אֶת בְּנִי. וְנוֹדַע שְׁלֹא
 הִכְתָּו. וְנוֹדַע שְׁלֹא גִנְבָתוֹ. רָאָה אוֹתָן אוֹכְלִים תְּאֲנִים.
 וְאָמַר הֲרִי הֵן עָלֶיכֶם קֶרֶבֶן. וְנִמְצְאוּ אֲבִיו וְאֶחָיו וְהָיוּ עִמָּהֶן
 אַחֲרֵים. בֵּית שְׁמָאִי אוֹמְרִים הֵן מִתְּרִין. וּמָה שֶׁעִמָּהֶם
 אֲסוּרִים. וּבֵית הַלֵּל אוֹמְרִים אֵלּוֹ וְאֵלּוֹ מִתְּרִין:

^ב נְדָרֵי אוֹנָסִים. הִדִּירוֹ חֲבִירוֹ שִׁיאֲכַל אֶצְלוֹ. וְחָלָה הוּא אוֹ
 שְׁחָלָה בָנוּ. אוֹ שֶׁעָכְבוּ נִהַר. הֲרִי אֵלּוֹ נְדָרֵי אוֹנָסִין:

^ג נוֹדְרִין לַהוֹרָגִים. וְלַחֲרָמִין. וְלַמּוֹכְסִין. שֶׁהִיא תְּרוּמָה אִף
 עַל פִּי שְׁאִינָה תְּרוּמָה. שֶׁהֵן שֶׁל בֵּית הַמֶּלֶךְ. אִף עַל פִּי

שאינן של בית המלך. בית שמאי אומרים בכל נזדרין
חוץ מבשבועה. ובית הלל אומרים אף בשבועה. בית
שמאי אומרים לא יפתח לו בנדר. ובית הלל אומרים אף
יפתח לו. בית שמאי אומרים במה שהוא מדירו. ובית
הלל אומרים אף במה שאינו מדירו. כיצד אמרו לו אמור
קונם אשתי נהנית לי. ואמר קונם אשתי ובני נהנין לי.
בית שמאי אומרים אשתו מתרת ובניו אסורין. ובית הלל
אומרים אלו ואלו מתרין:

הרי נטיעות האלו קרבן. אם אינן נקצצות טלית זו קרבן
אם אינה נשרפת. יש להן פדיון. הרי נטיעות האלו קרבן
עד שיקצצו. טלית זו קרבן עד שתשרף אין להן פדיון:

הנזדר מיורדי הים מתר ביושבי היבשה. מיושבי
היבשה אסור ביורדי הים. שיורדי הים בכלל יושבי
היבשה. לא כאלו שהולכין מעכו ליפו אלא במי שדרכו
לפרש:

הנזדר מרואי החמה אסור אף בסומין. שלא נתבון זה
אלא למי שהחמה רואה אותו:

הנזדר משחורי הראש אסור בקרחין ובעלי שיבות.
ומתר בנשים ובקטנים. שאין נקראין שחורי הראש אלא
אנשים:

^ט הַנּוֹדֵר מִן הַיְלּוּדִים מִתֵּר בְּנֻלָּדִים. (מִן הַנּוֹלָדִים אָסוּר בְּיְלּוּדִים). רַבִּי מֵאִיר מִתֵּר אֶף בְּיְלּוּדִים. וַחֲכָמִים אֹמְרִים לֹא נִתְכַּוֵּן זֶה אֶלָּא בְּמִי שֶׁדִּרְכוֹ לְהוֹלִיד:

הַנּוֹדֵר מִשּׁוּבְתֵי שַׁבָּת אָסוּר בְּיִשְׂרָאֵל. (וְאָסוּר) בְּבוֹתִים. מֵאוֹכְלֵי שׁוּם אָסוּר בְּיִשְׂרָאֵל וְאָסוּר בְּבוֹתִים. מַעוּלֵי יְרוּשָׁלַיִם. אָסוּר בְּיִשְׂרָאֵל. וּמִתֵּר בְּבוֹתִים:

^{טא} קוֹנֵם שְׂאִינִי נִהְנֶה לְבָנִי נַח. מִתֵּר בְּיִשְׂרָאֵל וְאָסוּר בְּאוֹמוֹת. שְׂאִינִי נִהְנֶה לְזֶרַע אַבְרָהָם. אָסוּר בְּיִשְׂרָאֵל וּמִתֵּר בְּאוֹמוֹת. שְׂאִינִי נִהְנֶה לְיִשְׂרָאֵל. לֹקַח בְּיֹתֵר וּמוֹכֵר בְּפָחוֹת. שִׁישְׂרָאֵל נִהְנִין לִי. לֹקַח בְּפָחוֹת וּמוֹכֵר בְּיֹתֵר. (אִם שׁוֹמֵעִין לוֹ). שְׂאִינִי נִהְנֶה לָהֶן וְהֵן לִי. יִהְנֶה לְאוֹמוֹת. קוֹנֵם שְׂאִינִי נִהְנֶה לְעֶרְלִים מִתֵּר בְּעֶרְלֵי יִשְׂרָאֵל. וְאָסוּר בְּמוּלֵי גוֹיִם. קוֹנֵם שְׂאִינִי נִהְנֶה לְמוּלִים. אָסוּר בְּעֶרְלֵי יִשְׂרָאֵל. וּמִתֵּר בְּמוּלֵי אוֹמוֹת הָעוֹלָם. שְׂאִין הָעֶרְלָה קְרוּיָה אֶלָּא לְשֵׁם גוֹיִם. שְׁנֵאֲמַר כִּי כָל הַגּוֹיִם עֶרְלִים וְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל עֶרְלֵי לֵב. וְאוֹמֵר וְהָיָה הַפְּלִשְׁתִּי הָעֶרֶל הַזֶּה. וְאוֹמֵר פֶּן תִּשְׁמַחְנָה בְּנוֹת פְּלִשְׁתִּים פֶּן תַּעֲלוּזֶנָּה בְּנוֹת הָעֶרְלִים. (רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן עֲזַרְיָה אוֹמֵר מֵאוֹסָה הָעֶרְלָה שֶׁנִּתְגַּנְּנוּ בָּהּ הָרָשָׁעִים. שְׁנֵאֲמַר כִּי כָל הַגּוֹיִם עֶרְלִים וְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל עֶרְלֵי לֵב). רַבִּי יִשְׁמַעֵאל אוֹמֵר גְּדוּלָּה מִלָּה שֶׁנִּכְבְּרָתוֹ עָלֶיהָ שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה בְרִיתוֹת. רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר גְּדוּלָּה מִלָּה שֶׁדוּחָה אֶת הַשַּׁבָּת הַחֲמוּרָה. רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן קֶרְחָה אוֹמֵר גְּדוּלָּה מִלָּה שֶׁלֹּא נִתְּלָה לוֹ לְמֹשֶׁה הַצַּדִּיק

עליה מלא שעה. רבי נחמיה אומר גדולה מילה שדוחה את הנגעים. רבי אומר גדולה מילה שכל המצות שעשה אברהם אבינו לא נקרא שלם עד שמל. שנאמר התהלך לפני והיה תמים. דבר אחר גדולה מילה שאלמלא היא לא ברא הקדוש ברוך הוא את עולמו. שנאמר כה אמר יי אם לא בריתי יומם ולילה חקות שמים וארץ לא שמימי:

יום יג

פרק ד

אין בין המדר הנאה מחבירו. למדר הימנו מאכל. אלא דריסת הרגל וכלים שאין עושין בהן אכל נפש. המדר מאכל מחבירו. לא ישאלנו נפה וכברה וריחים ותנור. אבל משאיל לו חלוק וטבעת וטלית ונזמים. וכל דבר שאין עושים בו אכל נפש. מקום שמשכירין כיוצא בהן אסור:

^ב המדר הנאה מחבירו. שוקל את שקלו. ופורע את חובו ומחזיר לו את אבידתו. מקום שנוטלים עליה שכר תפול הנאה להקדש:

^ג ותורם את תרומתו ומעשרותיו לדעתו. ומקריב עליו קני זבין. קני זבות. קני יולדות. חטאות ואשמות. ומלמדו מדרש הלכות ואגדות. (אבל) לא ילמדנו מקרא. אבל

מִלְמַד הוּא אֶת בָּנָיו (וְאֵת בְּנוֹתָיו) מִקְרָא וְזֶן אֶת אִשְׁתּוֹ
וְאֵת בָּנָיו אֵף עַל פִּי שֶׁהוּא חַיֵּב בְּמִזְנוּתָיו וְלֹא יִזְוֶן אֶת
בְּהֶמְתּוֹ בֵּין טִמְאָה בֵּין טְהוֹרָה רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר זֶן
הַטִּמְאָה וְאִינוֹ זֶן אֶת הַטְהוֹרָה אָמְרוּ לוֹ מַה בֵּין טִמְאָה
לְטְהוֹרָה אָמַר לָהֶן שֶׁהַטְהוֹרָה נִפְשָׁה לְשָׁמַיִם וְגוֹפָה שְׁלוֹ
וְטִמְאָה נִפְשָׁה וְגוֹפָה לְשָׁמַיִם אָמְרוּ לוֹ אֵף הַטִּמְאָה
נִפְשָׁה לְשָׁמַיִם וְגוֹפָה שְׁלוֹ שְׁאֵם יִרְצָה הָרִי הוּא מוֹכְרָה
לְגוֹיִם אוֹ מֵאֲכִילָה לְכָלֵּבִים:

י' הַמְדָּר הִנָּא מַחְבִּירוֹ וְנִכְנָס לְבִקְרוֹ עוֹמֵד אָבֵל לֹא
יוֹשֵׁב וּמִרְפָּאֵהוּ רְפוּאָת נֶפֶשׁ אָבֵל לֹא רְפוּאָת מָמוֹן
וְרוֹחֵץ עִמּוֹ בְּאִמְבָּטִי גְדוּלָּה אָבֵל לֹא בִקְטָנָה וְיִשֵּׁן עִמּוֹ
בְּמִטָּה רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר בִּימּוֹת הַחֲמָה אָבֵל לֹא בִימּוֹת
הַגְּשָׁמִים מִפְּנֵי שֶׁהוּא מְהִינֵהוּ וּמִסֵּב עִמּוֹ עַל הַמִּטָּה וְאוֹכֵל
עִמּוֹ עַל הַשְּׁלֶחָן אָבֵל לֹא מִן הַתְּמָחוּי אָבֵל אוֹכֵל הוּא
מִן הַתְּמָחוּי הַחוּזָר לֹא יֹאכֵל עִמּוֹ מִן הָאֲבוֹס שְׁלִפְנֵי
הַפּוֹעֲלִים וְלֹא יַעֲשֶׂה עִמּוֹ בְּאֶמֶן דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר וְחֻכְמִים
אוֹמְרִים עוֹשֶׂה הוּא בְּרַחוּק מִמֶּנּוּ:

ה' הַמְדָּר הִנָּא מַחְבִּירוֹ לִפְנֵי שְׁבִיעִית לֹא יוֹרֵד לְתוֹךְ
שְׂדֵהוּ וְאִינוֹ אוֹכֵל מִן הַנּוֹטוֹת וּבְשִׁבְעִית אִינוֹ יוֹרֵד לְתוֹךְ
שְׂדֵהוּ אָבֵל אוֹכֵל הוּא מִן הַנּוֹטוֹת נָדָר הֵימָנוּ מֵאֲכֹל
לִפְנֵי שְׁבִיעִית יוֹרֵד לְתוֹךְ שְׂדֵהוּ וְאִינוֹ אוֹכֵל מִן הַפִּירוֹת
וּבְשִׁבְעִית יוֹרֵד וְאוֹכֵל:

י המִדֵּר הַנָּאָה מִחֲבִירוֹ. לֹא יִשְׁאִלְנוּ. וְלֹא יִשְׁאֵל מִמֶּנּוּ.
 לֹא יִלְנוּ וְלֹא יִלוּה מִמֶּנּוּ. וְלֹא יִמְכּוֹר לוֹ. וְלֹא יִקַּח מִמֶּנּוּ.
 אָמַר לוֹ הַשְׂאִילֵנִי פֶרֶתְךָ. אָמַר לוֹ אֵינָה פְנוּיָה. אָמַר קוֹנָם
 שְׂדֵי שְׂאִינִי חוֹרֵשׁ בָּהּ לְעוֹלָם. אִם הָיָה דֶּרֶכּוֹ לְחֵרוֹשׁ. הוּא
 אָסוּר וְכָל אָדָם מוֹתְרִין. וְאִם אֵין דֶּרֶכּוֹ לְחֵרוֹשׁ. הוּא וְכָל
 אָדָם אָסוּרִין:

י המִדֵּר הַנָּאָה מִחֲבִירוֹ. וְאֵין לוֹ מָה יֹאכֹל. הוֹלֵךְ אֶצֶל
 הַחֲנוּנִי וְאוֹמֵר. אִישׁ פְּלוֹנִי מִדֵּר מִמֶּנִּי הַנָּאָה. וְאֵינִי יוֹדֵעַ מָה
 אֶעֱשֶׂה. הוּא נוֹתֵן לוֹ. וּבֹא וְנוֹטֵל מִזֶּה. הִיא בֵּיתוֹ לְבָנוֹת.
 גִּדְּרוּ לְגִדּוֹר. שְׂדֵהוּ לְקִצּוֹר. הוֹלֵךְ אֶצֶל הַפּוֹעֲלִים וְאוֹמֵר.
 אִישׁ פְּלוֹנִי מִדֵּר מִמֶּנִּי הַנָּאָה. וְאֵינִי יוֹדֵעַ מָה אֶעֱשֶׂה. הֵם
 עוֹשִׂים עִמּוֹ. וּבָאִין וְנוֹטְלִין שְׂכָר מִזֶּה:

י"ה הָיוּ מְהֻלְכִין בְּדֶרֶךְ וְאֵין לוֹ מָה יֹאכֹל. נוֹתֵן לְאַחֵר לְשֵׁם
 מִתְּנָה. וְהָלָה מוֹתֵר בָּהּ. אִם אֵין עִמָּהֶם אַחֵר. מְנִיחַ עַל
 הַסֵּלַע אוֹ עַל הַגֶּדֶר וְאוֹמֵר הֲרִי הֵן מְפָקְרִין לְכָל מִי
 שִׁיחֲפוּץ. וְהָלָה נוֹטֵל וְאוֹכֵל. וְרַבִּי יוֹסִי אוֹסֵר:

פרק ה

הַשּׁוֹתֵפִין שֶׁנִּדְּרוּ הִנָּא זֶה מִזֶּה. אֲסוּרִין לְכַנֵּס לְחֹצֵר.
 רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב אֹמֵר זֶה נִכְנָס לְתוֹךְ
 שְׁלוֹ. וְזֶה נִכְנָס לְתוֹךְ שְׁלוֹ. וּשְׁנֵיהֶם אֲסוּרִים לְהַעֲמִיד שָׁם
 רִיחִים וְתַנּוּר. וּלְגַדֵּל תְּרֻנְגוּלִים. הִיא אֶחָד מֵהֶם מִדֶּר
 הִנָּא מִחֲבִירוֹ. לֹא יִכְנֵס לְחֹצֵר. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב
 אֹמֵר יָכוֹל הוּא לֵאמֹר לוֹ. לְתוֹךְ שְׁלִי אֲנִי נִכְנָס. וְאֲנִי נִכְנָס
 לְתוֹךְ שְׁלָךְ. וְכוּפִין אֶת הַנּוֹדֵר לַמְּכֹרֵת אֶת חֻלְקוֹ:

^ב הִיא אֶחָד מִן הַשּׁוֹק מִדֶּר מֵאֶחָד מֵהֶם הִנָּא. לֹא יִכְנֵס
 לְחֹצֵר. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב אֹמֵר יָכוֹל הוּא לֵאמֹר לוֹ.
 לְתוֹךְ שֶׁל חֲבֵרְךָ אֲנִי נִכְנָס. וְאֲנִי נִכְנָס לְתוֹךְ שְׁלָךְ:

^ג הַמִּדֵּר הִנָּא מִחֲבִירוֹ. וַיֵּשׁ לוֹ מֶרְחָץ וּבֵית הַבַּד מִשְׁכָּרִים
 בָּעִיר. אִם יֵשׁ לוֹ בֵּהֶן תְּפִיסַת יָד אֲסוּר. אִין לוֹ בֵּהֶן תְּפִיסַת
 יָד מוֹתֵר. הָאֹמֵר לְחֲבִירוֹ קוֹנֵם לְבֵיתָךְ שְׂאִינִי נִכְנָס. וְשִׁדְךָ
 שְׂאִינִי לֹקַח. מֵת אוֹ שְׁמִכְרָה לְאַחֵר מוֹתֵר. קוֹנֵם לְבֵית זֶה
 שְׂאִינִי נִכְנָס. שְׂדָה זוֹ שְׂאִינִי לֹקַח. מֵת אוֹ מְכָרָה לְאַחֵר.
 אֲסוּר:

^ד הָרִינִי עָלֶיךָ חֶרֶם. הַמִּדֵּר אֲסוּר. הָרִי אֶת עָלִי חֶרֶם הַנּוֹדֵר
 אֲסוּר. הָרִינִי עָלֶיךָ וְאֶת עָלִי. שְׁנֵיהֶם אֲסוּרִין. וּשְׁנֵיהֶם
 מוֹתָרִים בְּדָבָר שֶׁל עוֹלֵי בָּבֶל. וְאֲסוּרִים בְּדָבָר שֶׁל אוֹתָהּ
 הָעִיר:

ה ואיזהו דבר של עולי בבל. כגון הר הבית והעזרות והבזר שבאמצע הדרך. ואיזהו דבר של אותה העיר. כגון הרחוב והמרחץ ובית הכנסת והתבה והספרים. והכותב חלקו לנשיא. רבי יהודה אומר אחד כותב לנשיא. ואחד כותב להדיוט. מה בין כותב לנשיא לכותב להדיוט. שהכותב לנשיא אינו צריך לזכות. והכותב להדיוט צריך לזכות. וחכמים אומרים אחד זה ואחד זה צריכין לזכות. לא דברו בנשיא אלא בהוזה. רבי יהודה אומר אין אנשי הגליל צריכין לכתוב שכבר כתבו אבותיהם על ידיהם:

י המדר הנאה מחבירו. ואין לו מה יאכל. נותן לאחר לשום מתנה. והלה מותר בה. מעשה באחד בבית חורון שהיה אביו מדר הימנו הנאה. והיה משיא את בנו. ואמר לחבירו חצר וסעודה נתונים לך במתנה. ואינו לפניך אלא כדי שיבא אבא. ויאכל עמנו בסעודה. אמר לו אם שלי הם. הרי הם מקדישים לשמים. אמר (לו) לא נתתי לך את שלי. שתקדישם לשמים. אמר לו לא נתת לי את שלך. אלא שתהא אתה ואביך אוכלים ושותים ומתרצים זה לזה. ויהא עון תלוי בראשו. (וכשבא דבר לפני חכמים אמרו) כל מתנה שאינה שאם הקדישה תהא מקדשת אינה מתנה:

פרק ו

הַנוֹדֵר מִן הַמִּבְשָׁל מוֹתֵר בְּצָלִי וּבִשְׁלֹק. אָמַר קוֹנָם
תִּבְשִׁיל שְׂאִינִי טוֹעִם. אָסוּר בְּמַעֲשֵׂה קִדְרָה
רָדִי. וּמוֹתֵר בְּעֵבָהּ. וּמוֹתֵר בְּבִיצַת טְרִמִּיטָה. וּבִדְלֵעַת
הָרְמוּצָה:

ב הַנוֹדֵר מִמַּעֲשֵׂה קִדְרָה אֵינוֹ אָסוּר אֲלָא מִמַּעֲשֵׂה
רְתִיחָתָהּ. אָמַר קוֹנָם הַיּוֹרֵד לְקִדְרָה שְׂאִינִי טוֹעִם. אָסוּר
בְּכָל הַמֵּתִבֶּשֶׁלִין בְּקִדְרָה:

ג מִן הַכָּבוּשׁ. אֵינוֹ אָסוּר אֲלָא מִן הַכָּבוּשׁ שֶׁל יֶרֶק. כָּבוּשׁ
שְׂאִינִי טוֹעֵם אָסוּר בְּכָל הַכָּבוּשִׁים. מִן הַשְּׁלֹק. אֵינוֹ אָסוּר
אֲלָא מִן הַשְּׁלֹק שֶׁל בֶּשֶׂר. שְׁלֹק שְׂאִינִי טוֹעֵם. אָסוּר בְּכָל
הַשְּׁלֹקִים. מִן הַצָּלִי. אֵינוֹ אָסוּר אֲלָא מִן הַצָּלִי שֶׁל בֶּשֶׂר
(דְּבָרֵי רַבִּי יְהוּדָה). צָלִי שְׂאִינִי טוֹעֵם אָסוּר בְּכָל הַצָּלוּיִן.
מִן הַמְּלִיחַ. אֵינוֹ אָסוּר אֲלָא מִן הַמְּלִיחַ שֶׁל דָּג. מְלִיחַ
שְׂאִינִי טוֹעֵם. אָסוּר בְּכָל הַמְּלוּחִים:

ד דָּג דָּגִים שְׂאִינִי טוֹעֵם. אָסוּר בֵּהֶן בֵּין גְּדוֹלִים בֵּין קְטָנִים.
בֵּין מְלוּחִים בֵּין טְפִלִּים. בֵּין חֲיִין בֵּין מִבְשָׁלִין. וּמוֹתֵר
בְּטָרִית טְרוּפָה וּבִצִּיר. הַנוֹדֵר מִן הַצִּחְנָה אָסוּר בְּטָרִית
טְרוּפָה. וּמוֹתֵר בִּצִּיר וּבְמוֹרִיס. הַנוֹדֵר מִטָּרִית טְרוּפָה
אָסוּר בִּצִּיר וּבְמוֹרִיס:

ה' הנזדר מן החלב מותר בקום ורבי יוסי אוסר מן הקום
 מותר בחלב אבא שאול אומר הנזדר מן הגבינה אסור
 בה בין מלוחה בין טפילה:

י' הנזדר מן הבשר מותר ברטב ובקפה ורבי יהודה
 אוסר אמר רבי יהודה מעשה ואסר (עלי) רבי טרפון
 בצים שנתבשלו עמו אמרו לו וכן הדבר אימתי בזמן
 שיאמר בשר זה עלי שהנזדר מן הדבר ונתערב באחר
 אם יש בו בנותן טעם אסור:

י' הנזדר מן היין מותר בתבשיל שיש בו טעם יין אמר
 קונם יין זה שאיני טועם ונפל לתבשיל אם יש בו בנותן
 טעם הרי זה אסור הנזדר מן הענבים מותר ביין מן
 הזיתים מותר בשמן אמר קונם זיתים וענבים אלו שאיני
 טועם אסור בהן וביוצא מהן:

ח' הנזדר מן התמרים מותר בדבש תמרים מסתוניות
 מותר בחמץ סתוניות רבי יהודה בן בתירה אומר כל
 ששם תולדתו קרויה עליו ונדר הימנו אסור אף ביוצא
 הימנו וחכמים מתירין:

ט' הנזדר מן היין מותר ביין תפוחים מן השמן מותר
 בשמן שומשמן מן הדבש מותר בדבש תמרים
 מן החמץ מותר בחמץ סתוניות מן הכרישין מותר
 בקפלוטות מן הירק מותר בירקות השדה מפני שהוא
 שם לווי:

הַנּוֹדֵר מִן הַכְּרוּב אָסוּר בְּאַסְפָּרְגוּס. מִן הָאֶסְפָּרְגוּס מוֹתֵר בְּכְרוּב. מִן הַגְּרִיסִין אָסוּר בַּמִּקְפָּה. וְרַבִּי יוֹסִי מֵתִיר. מִן הַמִּקְפָּה מוֹתֵר בַּגְּרִיסִין. מִן הַמִּקְפָּה אָסוּר בְּשׁוּם. וְרַבִּי יוֹסִי מֵתִיר. מִן הַשּׁוּם מוֹתֵר בַּמִּקְפָּה. מִן הָעֵדָשִׁים אָסוּר בְּאַשְׁשִׁימִים. וְרַבִּי יוֹסִי מֵתִיר. מִן הָאֲשִׁישִׁים מוֹתֵר בְּעֵדָשִׁים. חֲטָה (חֲטִים) שְׂאִינִי טוֹעֵם. אָסוּר בָּהֶן בֵּין קֶמַח בֵּין פֶּת. גְּרִיס גְּרִיסִין שְׂאִינִי טוֹעֵם. אָסוּר בָּהֶן בֵּין חֵיז בֵּין מִבְשָׁלִין. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר קוֹנֵם גְּרִיס אוֹ חֲטִים שְׂאִינִי טוֹעֵם מוֹתֵר לְכֹס חֵיז:

פרק ז

הַנּוֹדֵר מִן הַיֶּרֶק מוֹתֵר בְּדִלּוּעִין וְרַבִּי עֲקִיבָא אוֹסֵר. אָמְרוּ לוֹ לְרַבִּי עֲקִיבָא. וְהֵלֵא אוֹמֵר אָדָם לְשִׁלּוּחוֹ. קַח לִי יֶרֶק. וְהוּא אוֹמֵר לֹא מִצָּאֲתִי אֶלֶּא דִּלּוּעִין. אָמַר לָהֶם בֶּן הַדְּבָר. אוֹ שְׂמָא אוֹמֵר הוּא לֹא מִצָּאֲתִי אֶלֶּא קֶטְנִית. אֶלֶּא שֶׁהַדִּלּוּעִים בְּכֻלָּל יֶרֶק (וְקֶטְנִית אֵינוֹ בְּכֻלָּל יֶרֶק.) וְאָסוּר בְּפֹל הַמִּצְרֵי לַח. וּמוֹתֵר בִּיבֶשׁ:

הַנּוֹדֵר מִן הַדֶּגֶן אָסוּר בְּפֹל הַמִּצְרֵי יֶבֶשׁ דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר. וְחֲכָמִים אוֹמְרִים אֵינוֹ אָסוּר אֶלֶּא מִחֲמֹשֶׁת הַמִּינִין. רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר הַנּוֹדֵר מִן הַתְּבוּאָה אֵינוֹ אָסוּר אֶלֶּא מִחֲמֹשֶׁת הַמִּינִין. אָבֵל (הַנּוֹדֵר) מִן הַדֶּגֶן אָסוּר בְּכֹל וּמוֹתֵר בְּפִירוֹת הָאֵילָן וּבִיֶּרֶק:

ג הַנּוֹדֵר מִן הַכֶּסוֹת מוֹתֵר בְּשֶׁק וּבִירֵיעָה וּבִחְמִלָה אָמַר
 קוֹנֵם צָמַר עוֹלָה עָלָיו מוֹתֵר לְהַתְּכִסּוֹת בְּגִיזֵי צָמַר פְּשֵׁתָן
 עוֹלָה עָלָיו מוֹתֵר לְהַתְּכִסּוֹת בְּאַנִּיצֵי פְּשֵׁתָן רַבִּי יְהוּדָה
 אָמַר הַכֹּל לְפִי הַנּוֹדֵר טָעַן וְהִזִּיעַ וְהָיָה רִיחוֹ קָשָׁה אָמַר
 קוֹנֵם צָמַר וּפְשֵׁתִים עוֹלִים עָלָיו מוֹתֵר לְהַתְּכִסּוֹת וְאָסוּר
 לְהַפְשִׁיל לְאַחֲרָיו:

ד הַנּוֹדֵר מִן הַבֵּית מוֹתֵר בְּעֵלְיָה דְּבָרֵי רַבִּי מְאִיר וַחֲכָמִים
 אֹמְרִים עָלֶיהָ בְּכָלֵל הַבֵּית הַנּוֹדֵר מִן הָעֵלְיָה מוֹתֵר בַּבֵּית:

ה הַנּוֹדֵר מִן הַמָּטָה מוֹתֵר בְּדֶרֶגֶשׁ דְּבָרֵי רַבִּי מְאִיר
 וַחֲכָמִים אֹמְרִים דֶּרֶגֶשׁ בְּכָלֵל מָטָה הַנּוֹדֵר מִדֶּרֶגֶשׁ מוֹתֵר
 בַּמָּטָה הַנּוֹדֵר מִן הָעִיר מוֹתֵר לִכְנָס לְתַחוּמָהּ שֶׁל עִיר
 וְאָסוּר לִכְנָס לְעִבּוּרָהּ אָבֵל הַנּוֹדֵר מִן הַבֵּית אָסוּר מִן
 הָאֶגֶף וּלְפָנִים:

ו קוֹנֵם פִּירוֹת הָאֵלוֹ עָלָיו קוֹנֵם הֵן עַל פִּי קוֹנֵם הֵן לְפִי
 אָסוּר בְּחִלּוּפֵיהֶן וּבְגִדּוּלֵיהֶן שְׂאִינִי אוֹכֵל וְשְׂאִינִי טוֹעֵם
 מוֹתֵר בְּחִלּוּפֵיהֶן וּבְגִדּוּלֵיהֶן בְּדָבָר שֶׁזָּרְעוּ כָּלָה אָבֵל
 בְּדָבָר שְׂאִין זָרְעוּ כָּלָה אָפִילוֹ גְּדוּלִי גְּדוּלִין אָסוּרִין:

ז הָאֹמֵר לֹא שָׁתוּ קוֹנֵם מַעֲשֵׂה יְדִיד עָלָיו קוֹנֵם הֵן עַל פִּי
 קוֹנֵם הֵן לְפִי אָסוּר בְּחִלּוּפֵיהֶן וּבְגִדּוּלֵיהֶן שְׂאִינִי אוֹכֵל
 שְׂאִינִי טוֹעֵם מוֹתֵר בְּחִלּוּפֵיהֶן וּבְגִדּוּלֵיהֶן בְּדָבָר שֶׁזָּרְעוּ
 כָּלָה אָבֵל בְּדָבָר שְׂאִין זָרְעוּ כָּלָה אָפִילוֹ גְּדוּלִי גְּדוּלִין
 אָסוּרִין

ח שאת עושה איני אוכל עד הפסח. שאת עושה איני מתכסה עד הפסח. עשתה לפני הפסח מותר לאכול ולהתכסות אחר הפסח. שאת עושה עד הפסח איני אוכל. ושאת עושה עד הפסח איני מתכסה. עשתה לפני הפסח אסור לאכול ולהתכסות אחר הפסח:

ט שאת נהנית לי עד הפסח אם תלכי לבית אביך עד החג. הלכה לפני הפסח. אסורה בהנאתו עד הפסח. אחר הפסח בלא יחל דברו. שאת נהנית לי עד החג אם תלכי לבית אביך עד הפסח. והלכה לפני הפסח אסורה בהנאתו עד החג. ומותרת לילך אחר הפסח:

פרק ח

קונם יין שאיני טועם היום. אינו אסור אלא עד שתחשוך. שבת זו אסור בכל השבת. ושבת שעברה. חדש זה. אסור בכל החדש. וראש חדש להבא. שנה זו. אסור בכל השנה. וראש השנה לעתיד לבא. שבוע זה. אסור בכל השבוע. ושביעית שעברה. ואם אמר יום אחד. שבת אחד. חדש אחד. שנה אחת. שבוע אחד. אסור מיום ליום:

כ עד הפסח. אסור עד שיגיע. עד שיהא. אסור עד שיצא. עד לפני הפסח. רבי מאיר אומר אסור עד שיגיע. רבי יוסי אומר עד שיצא:

ג עד הקציר. עד הבציר. עד המסיק. אינו אסור אלא עד שיגיע. זה הכלל. כל שזמנו קבוע ואמר עד שיגיע אסור עד שיגיע. אמר עד שיהא אסור עד שיצא. וכל שאין זמנו קבוע. בין אמר עד שיהא בין אמר עד שיגיע אינו אסור אלא עד שיגיע:

ד עד הקיץ. עד שיהא הקיץ. עד שיתחילו העם להכניס בכללות. עד שיעבור הקיץ. עד שיקפלו המקצועות. עד הקציר עד שיתחיל העם לקצור קציר חטים אבל לא קציר שעורים. הכל לפי (מקום) נדרו. אם היה בהר בהר. ואם היה בבקעה בבקעה:

ה עד הגשמים. עד שיהיו הגשמים. עד שתדד רביעה שניה. רבן שמעון בן גמליאל אומר עד שיגיע זמנה של רביעה. עד שיפסקו גשמים. עד שיצא ניסן בלוי. דברי רבי מאיר. רבי יהודה אומר עד שיעבור הפסח. קונם יין שאיני טועם השנה. נתעברה השנה אסור בה ובעבורה. עד ראש אדר. עד ראש אדר הראשון. עד סוף אדר. עד סוף אדר ראשון. רבי יהודה אומר קונם יין שאיני טועם עד שיהא הפסח. אינו אסור אלא עד לילי הפסח. שלא נתכון זה אלא עד שעה שדרך בני אדם לשתות יין:

ו אמר קונם בשר שאיני טועם עד שיהא הצום. אינו אסור אלא עד לילי הצום שלא נתכון זה אלא עד שעה שדרך בני אדם לאכול בשר. רבי יוסי בנו אומר אמר

קונם שום שאיני טועם עד שתהא שבת אינו אסור אלא
עד לילי שבת שלא נתפון זה אלא עד שעה שדרך בני
אדם לאכול שום:

האומר לחבירו קונם שאיני נהנה לך אם אין אתה בא
וגוטל לבניך כור אחד של חטין ושתי חביות של יין הרי
זה יכול להפר את נדרו שלא על פי חכם ויאמר לו כלום
אמרת אלא מפני כבודי זהו כבודי וכן האומר לחבירו
קונם שאתה נהנה לי אם אין אתה בא וגותן לבני כור
אחד של חטין ושתי חביות של יין רבי מאיר אומר אסור
עד שיתן וחכמים אומרים אף זה יכול להפר את נדרו
שלא על פי חכם ויאמר לו הרי אני כאלו התקבלתי היו
מסרבין בו לשא בת אחותו ואמר קונם שהיא נהנית לי
לעולם וכן המגרש את אשתו ואמר קונם אשתי נהנית
לי לעולם הרי אלו מותרות להנות לו שלא נתפון זה
אלא לשום אישות היתה מסרב בחבירו שיאכל אצלו
אמר קונם לביתך שאיני נכנס טפת צונן שאיני טועם
לך מותר לכנס לביתו ולשתות ממנו צונן שלא נתפון
זה אלא לשום אכילה ושתייה:

פרק ט

רבי אליעזר אומר פותחין לאדם בכבוד אביו ואמו.
 וחכמים אוסרין. אמר רבי צדוק עד שפותחין לו
 בכבוד אביו ואמו. יפתחו לו בכבוד המקום (אמרו לו)
 אם בן אין נדרים. מודים חכמים לרבי אליעזר בדבר
 שבינו לבין אביו ואמו. שפותחין לו בכבוד אביו ואמו:

^ב ועוד אמר רבי אליעזר פותחים בנולד. וחכמים אוסרין.
 כיצד. אמר קונם שאיני נהנה לאיש פלוני ונעשה סופר.
 או שהיה משיא את בנו (בקרוב) ואמר אלו הייתי יודע
 שהוא נעשה סופר. או שהיה משיא את בנו בקרוב.
 לא הייתי נודר. קונם לבית זה שאיני נכנס. ונעשה בית
 הכנסת אמר אלו הייתי יודע שהוא נעשה בית הכנסת.
 לא הייתי נודר. רבי אליעזר מתיר. וחכמים אוסרין:

^ג רבי מאיר אומר יש דברים שהן כנולד ואינן כנולד
 וחכמים מודים לו. כיצד. אמר קונם שאיני נושא את
 פלונית. שאביה רע. אמרו לו מת. או שעשה תשובה.
 קונם לבית זה שאיני נכנס שהכלב רע בתוכו. או שהנחש
 בתוכו. אמרו לו מת הכלב. או שנהרג הנחש. הרי הן
 כנולד ואינן כנולד וחכמים מודים לו:

^ד ועוד אמר רבי מאיר פותחים לו מן הכתוב שבתורה
 ואומרים לו. אלו היית יודע. שאתה עובר על לא תקום.
 ועל לא תטור. ועל לא תשנא את אחיך בלבבך. ואהבת

לְרַעָךְ כַּמוֹד וְחִי אַחִיד עִמָּךְ. (שָׁמָּה) יַעֲנִי וְאִין אַתָּה יָכוֹל
לְפָרְנָסוֹ. אָמַר אֵלּוּ הָיִיתִי יוֹדֵעַ שֶׁהוּא בֶן. לֹא הָיִיתִי נוֹדֵר.
הָרִי זֶה מוֹתֵר:

ה' פּוֹתֵחִין לְאָדָם בְּכְתוּבַת אִשְׁתּוֹ. וּמַעֲשֶׂה בְּאַחַד שְׁנֵדֵר
מֵאִשְׁתּוֹ הִנָּאָה. וְהִיתָה כְּתוּבָתָה אַרְבַּע מֵאוֹת דִּינָרִים.
וּבָאָה לִפְנֵי רַבִּי עֲקִיבָא וְחִיבוּ לָתֵן לָהּ כְּתוּבָתָהּ. אָמַר לוֹ
רַבִּי. שְׁמוֹנֶה מֵאוֹת דִּינָרִין הֵנִיחַ אָבָא. וְנָטַל אַחִי אַרְבַּע
מֵאוֹת. וְאֲנִי אַרְבַּע מֵאוֹת. לֹא דִיָּה שֶׁתִּטּוֹל הִיא מֵאֲתִים.
וְאֲנִי מֵאֲתִים. אָמַר לוֹ רַבִּי עֲקִיבָא אֲפִילוֹ אַתָּה מוֹכֵר שְׁעָר
רֹאשְׁךָ. אַתָּה נוֹתֵן לָהּ כְּתוּבָתָהּ. אָמַר לוֹ אֵלּוּ הָיִיתִי יוֹדֵעַ
שֶׁהוּא בֶן לֹא הָיִיתִי נוֹדֵר וְהִתִּירָה רַבִּי עֲקִיבָא:

י' פּוֹתֵחִין בְּיָמִים טוֹבִים וּבְשַׁבָּתוֹת. בְּרֹאשׁוֹנָה הָיוּ אוֹמְרִים.
אוֹתָן הַיָּמִים מוֹתֵרִים. וְשָׁאֵר כָּל הַיָּמִים אֲסוּרִין. עַד שֶׁבָּא
רַבִּי עֲקִיבָא וְלָמַד. שֶׁהַנֵּדֵר שֶׁהִתֵּר מְקַצֵּתוֹ הִתֵּר כָּלּוֹ:

י' בִּיצֵד. אָמַר קוֹנֵם שְׂאִינִי נִהְיָה לְכָלְכֶם. הִתֵּר אֶחָד מֵהֶן.
הִתֵּרוּ כָּלָן. שְׂאִינִי נִהְיָה לָזֶה וְלָזֶה. הִתֵּר הָרֹאשׁוֹן הִתֵּרוּ
כָּלָן. הִתֵּר הָאֲחֵרוֹן. הָאֲחֵרוֹן מוֹתֵר וְכָלָן אֲסוּרִין. (הִתֵּר
הָאֲמֻצָּעִי. הֵימָנוּ וְלִמְטָה מוֹתֵר. הֵימָנוּ וְלִמְעֵלָה אֲסוּר.)
שְׂאִינִי נִהְיָה לָזֶה קֶרְבֵּן. וְלָזֶה קֶרְבֵּן. צְרִיכִין פֶּתַח לְכָל אֶחָד
וְאֶחָד:

ה' קוֹנֵם יֵין שְׂאִינִי טוֹעֵם שֶׁהֵינִי רֹעַ לְמַעַם. אָמְרוּ לוֹ וְהִלֵּא
הַמְּיוֹשָׁן יִפֶּה לְמַעַם. הוֹתֵר בְּמִיוֹשָׁן. וְלֹא בְּמִיוֹשָׁן בְּלִבָּד

הותר. אלא בכל היין. קונם בצל שאיני טועם שהבצל רע ללב. אמרו לו הכפרי יפה ללב. התר בכפרי. ולא בכפרי בלבד התר אלא בכל הבצלים. מעשה היה והתירו רבי מאיר בכל הבצלים:

^ט פותחין לאדם בכבוד עצמו ובכבוד בניו. אומרים לו אלו היית יודע שלמחר יהיו אומרים עליך. כך היא וסתו של פלוני מגרש את נשיו. ועל בנותיך יהיו אומרים בנות גרושה הן. מה ראתה אמן של אלו להתגרש. ואמר אלו הייתי יודע שכן לא הייתי נודר. הרי זה מותר:

^י קונם שאיני נושא את פלונית כעורה. והרי היא נאה. שחורה. והרי היא לבנה. קצרה. והרי היא ארכה. מותר בה. לא מפני שהיא כעורה ונעשית נאה. שחורה ונעשית לבנה. קצרה ונעשית ארכה. אלא שהנדר טעות. ומעשה באחד שנדר מבית אחותו הנאה. והכניסוה לבית רבי ישמעאל ויפוג. אמר לו רבי ישמעאל בני מזו נדרת. אמר לו לאו. והתירו רבי ישמעאל. באותה שעה בכה רבי ישמעאל ואמר בנות ישראל נאות הן. אלא שהעניות מנולתן. וכשמת רבי ישמעאל היו בנות ישראל נושאות קינה. ואמרו בנות ישראל אל רבי ישמעאל בכינה. וכן הוא אומר בשאול בנות ישראל אל שאול בכינה:

פרק י

נְעֵרָה הַמְּאוֹרְסָה אָבִיהָ וּבִעְלָהּ מְפִירִין נְדָרֶיהָ. הַפֶּה
הָאֵב וְלֹא הַפֶּה הַבֵּעַל. הַפֶּה הַבֵּעַל וְלֹא הַפֶּה הָאֵב
אֵינוֹ מוֹפֵר. וְאִין צָרִיד לֹאמַר שְׁקִים אֶחָד מֵהֶן:

בִּמְתָּהּ הָאֵב לֹא נִתְרוֹקְנָה רְשׁוּת לְבֵעַל. מִתְּהַבֵּעַל
נִתְרוֹקְנָה רְשׁוּת לָאֵב. בְּזֶה יָפָה פֶּה הָאֵב מִכַּח הַבֵּעַל.
בְּדָבָר אַחֵר יָפָה פֶּה הַבֵּעַל מִכַּח הָאֵב שֶׁהַבֵּעַל מִפֶּר בְּבִגְרָה
וְהָאֵב אֵינוֹ מִפֶּר בְּבִגְרָה:

גִּנְדָּרָה וְהִיא אֲרוּסָה נִתְגַּרְשָׁה בּוֹ בַּיּוֹם. נִתְאַרְסָה בּוֹ בַּיּוֹם
אֲפִילוּ לְמֵאָה. אָבִיהָ וּבִעְלָהּ הָאֲחֵרוֹן מְפִירִין נְדָרֶיהָ. זֶה
הַכֹּל. כָּל שֶׁלֹּא יֵצֵא לְרְשׁוּת עֲצָמָה שְׁעָה אַחַת. אָבִיהָ
וּבִעְלָהּ הָאֲחֵרוֹן מְפִירִין נְדָרֶיהָ:

דִּדְרָךְ תִּלְמִידֵי חֲכָמִים עַד שֶׁלֹּא הִיָּתָה בְּתוֹ יוֹצֵאָהּ
מֵאֶצְלוֹ. אוֹמֵר לָהּ. כָּל נְדָרִים שֶׁנִּדְרַתְּ בְּתוֹךְ בֵּיתִי. הֲרִי הֵן
מוֹפְרִין. וְכֵן הַבֵּעַל עַד שֶׁלֹּא תִכְנַס לְרְשׁוּתוֹ. אוֹמֵר לָהּ כָּל
נְדָרִים שֶׁנִּדְרַתְּ. עַד שֶׁלֹּא תִכְנַסִּי לְרְשׁוּתִי הֲרִי הֵן מוֹפְרִין.
שְׁמִשְׁתַּכְנַס לְרְשׁוּתוֹ אֵינוֹ יָכוֹל לְהַפֵּר:

הֵ בּוֹגֶרֶת שֶׁשֶּׁהָתָה שְׁנַיִם עָשָׂר חֹדֶשׁ וְאֶלְמָנָה שְׁלֹשִׁים יוֹם
רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר הוּאִיל וּבִעְלָהּ חַיִּב בְּמִזְוֹנוּתֶיהָ יִפֹּר.
וְחֲכָמִים אוֹמְרִים אִין הַבֵּעַל מִפֶּר עַד שֶׁתִּכְנַס לְרְשׁוּתוֹ:

י' שוּמְרֵת יָבֵם בֵּין לַיָּבֵם אֶחָד בֵּין לְשְׁנֵי יָבָמִין רַבִּי אֱלִיעֶזֶר
 אוֹמֵר יִפָּר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אוֹמֵר לְאֶחָד אָבֵל לֹא לְשְׁנַיִם רַבִּי
 עֲקִיבָא אוֹמֵר לֹא לְאֶחָד וְלֹא לְשְׁנַיִם. אָמַר רַבִּי אֱלִיעֶזֶר
 מָה. אִם אִשָּׁה שְׁקֵנָה הוּא לְעֶצְמוֹ. הֲרִי הוּא מִפְּרֵי נְדָרֶיהָ.
 אִשָּׁה שֶׁהִקְנוּ לוֹ מִן הַשָּׂמִים. אֵינוּ דִּין שִׁיפֹר נְדָרֶיהָ. אָמַר
 לוֹ רַבִּי עֲקִיבָא לֹא. אִם אִמְרַת בְּאִשָּׁה שְׁקֵנָה הוּא לְעֶצְמוֹ.
 שְׂאִין לְאַחֲרִים בָּהּ רְשׁוּת. תֹּאמַר בְּאִשָּׁה שֶׁהִקְנוּ לוֹ מִן
 הַשָּׂמִים. שִׁישׁ לְאַחֲרִים בָּהּ רְשׁוּת. אָמַר לוֹ רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ
 עֲקִיבָא. דְּבָרֶיךָ בְּשְׁנֵי יָבָמִין מָה אַתָּה מְשִׁיב עַל יָבֵם אֶחָד.
 אָמַר לוֹ אֵין הֵיבָמָה גְּמוּרָה לַיָּבֵם. כְּשֶׁם שֶׁהָאֲרוּסָה גְּמוּרָה
 לְאִשָּׁה:

י' הָאוֹמֵר לְאִשְׁתּוֹ כָּל הַנְּדָרִים שֶׁתְּדוּרִי מִכָּאן עַד שְׂאֵבָא
 מִמָּקוֹם פְּלוּגִי. הֲרִי הֵן קִיָּמִים. לֹא אָמַר כָּלוּם. הֲרִי הֵן
 מוֹפְרִין. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר מוֹפֵר. וְחֻכָּמִים אוֹמְרִים אֵינוֹ
 מוֹפֵר. אָמַר רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אִם הִפֵּר נְדָרִים שֶׁבָּאוּ לְכָלֵל
 אֲסוּר. לֹא יִפָּר נְדָרִים שֶׁלֹּא בָּאוּ לְכָלֵל אֲסוּר. אָמְרוּ לוֹ
 הֲרִי הוּא אוֹמֵר אִשָּׁה יְקִימֵנוּ וְאִשָּׁה יִפְרֵנוּ. אֵת שֶׁבָּא
 לְכָלֵל הֶקֶם בָּא לְכָלֵל הִפֵּר. לֹא בָּא לְכָלֵל הֶקֶם לֹא בָּא
 לְכָלֵל הִפֵּר:

ח' הַפֶּרֶת נְדָרִים כָּל הַיּוֹם יֵישׁ בְּדָבָר לְהִקָּל וּלְהַחְמִיר. כִּי־עַד.
 נְדָרָה בְּלִילִי שַׁבָּת. יִפָּר בְּלִילִי שַׁבָּת. וּבַיּוֹם הַשַּׁבָּת עַד
 שֶׁתַּחֲשֹׁד. נְדָרָה עִם חֲשֻׁכָה. מִפֵּר עַד שֶׁלֹּא תַחֲשֹׁד. שְׂאֵם
 חֲשֻׁכָה וְלֹא הִפֵּר אֵינוֹ יָכוֹל לְהִפֵּר:

פרק יא

וְאֵלּוּ נִדְרִים שֶׁהוּא מִפְּרִי דְּבָרִים שֶׁיֵּשׁ בָּהֶן עֲנּוּי נֶפֶשׁ.
אִם אֶרְחָץ וְאִם לֹא אֶרְחָץ אִם אֶתְקַשֵּׁט וְאִם לֹא
אֶתְקַשֵּׁט. אָמַר רַבִּי יוֹסִי אֵין אֵלּוּ נִדְרֵי עֲנּוּי נֶפֶשׁ:

ב וְאֵלּוּ הֵם נִדְרֵי עֲנּוּי נֶפֶשׁ. אָמְרָה קוֹנָם פִּירוֹת הָעוֹלָם
עָלַי. הֲרִי זֶה יָכוֹל לְהַפֵּר. פִּירוֹת מְדִינָה (זו) עָלַי. יָבִיא לָהּ
מִמְדִּינָה אַחֶרֶת. פִּירוֹת חֲנוּנִי זֶה עָלַי. אֵינוּ יָכוֹל לְהַפֵּר.
וְאִם לֹא הִיָּתָה פִּרְנָסָתוֹ אֵלָּא מִמֶּנּוּ הֲרִי זֶה יִפֹּר. דְּבָרֵי רַבִּי
יוֹסִי:

ג קוֹנָם שְׂאִינִי נֶהֱנָה לְבָרִיוֹת אֵינוּ יָכוֹל לְהַפֵּר. וְיָכוֹלָה הִיא
לִיהֲנוֹת בְּלֶקֶט וּבִשְׂכָחָהּ. וּבִפְאָהּ. קוֹנָם כֹּהֲנִים וְלוֹיִם נֶהֱנִים
לִי יִטְלוּ עַל כָּרְחוֹ. כֹּהֲנִים אֵלּוּ וְלוֹיִם אֵלּוּ נֶהֱנִים לִי יִטְלוּ
אַחֲרֵיהֶם:

ד קוֹנָם שְׂאִינִי עוֹשֶׂה עַל פִּי אָבָא. וְעַל פִּי אָבִיךָ. וְעַל פִּי
אֶחָי. וְעַל פִּי אֶחָיךָ אֵינוּ יָכוֹל לְהַפֵּר. שְׂאִינִי עוֹשֶׂה עַל פִּיךָ
אֵינוּ צָרִיךְ לְהַפֵּר. רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר יִפֹּר. שְׂמָא תַעֲדִיף
עָלָיו יוֹתֵר מִן הָרְאוּי לוֹ. רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן גּוּרִי אוֹמֵר יִפֹּר.
שְׂמָא יִגְרַשְׁנָה וְתֵהִי אֲסוּרָה לְחִזּוֹר לוֹ:

ה נִדְרָה אֲשֶׁתּוֹ. וְסָבוֹר שֶׁנִּדְרָה בָּתּוֹ. נִדְרָה בָּתּוֹ וְסָבוֹר
שֶׁנִּדְרָה אֲשֶׁתּוֹ. נִדְרָה בְּנִזִּיר וְסָבוֹר שֶׁנִּדְרָה בְּקֶרְבֶּן. נִדְרָה
בְּקֶרְבֶּן וְסָבוֹר שֶׁנִּדְרָה בְּנִזִּיר. נִדְרָה מִן הַתְּאֵנִים וְסָבוֹר

שְׁנֵי דָּרָה מִן הָעֲנָבִים. נִדְרָה מִן הָעֲנָבִים וְסָבוּר שְׁנֵי דָּרָה מִן
הַתְּאֵנִים הֵרִי זֶה יַחֲזֹר וַיִּפֹּר:

^י אָמְרָה קוֹנֵם תְּאֵנִים וְעֲנָבִים אֵלּוּ שְׂאִינִי טוֹעֶמֶת. קַיִם
לְתְּאֵנִים. כָּלּוּ קַיִם. הֵפֵר לְתְּאֵנִים אֵינּוּ מוֹפֵר. עַד שִׁיפֹר אֶף
לְעֲנָבִים. אָמְרָה קוֹנֵם תְּאֵנִים שְׂאִינִי טוֹעֶמֶת וְעֲנָבִים שְׂאִינִי
טוֹעֶמֶת הֵרִי אֵלּוּ שְׁנֵי נִדְרִים:

^י יוֹדֵעַ אֲנִי שֵׁישׁ נִדְרִים אֲבָל אֵינִי יוֹדֵעַ שֵׁישׁ מְפִירִין. יִפֹּר.
יוֹדֵעַ אֲנִי שֵׁישׁ מְפִירִין. אֲבָל אֵינִי יוֹדֵעַ שְׁזֶה נִדֵּר. רַבִּי מֵאִיר
אֹמֵר לֹא יִפֹּר. וְחֻכָּמִים אוֹמְרִים יִפֹּר:

^ח הַמְדֵּר הַנָּאָה מִחֲתָנּוּ. וְהוּא רוֹצֵה לְתֵת לְבִתּוֹ מַעוֹת.
אֹמֵר לָהּ הֵרִי הַמַּעוֹת הָאֵלּוּ נִתּוּנִין לָךְ בְּמִתְנָה. וּבִלְבָד
שְׁלֹא יִהְיֶה לְבַעַלְיָךְ רְשׁוּת בָּהֶן. אֲלֹא מֶה שְׂאֵת נֹשֵׂאת
וְנוֹתֶנֶת בְּפִיד:

^ט וְנִדֵּר אֶלְמָנָה וּגְרוּשָׁה יָקוּם עָלֶיהָ. בִּיצֵד אָמְרָה הֵרִינִי
נִזִּירָה לְאַחֵר שְׁלֹשִׁים יוֹם אֶף עַל פִּי שְׁנֵשֵׂאת בְּתוֹךְ
שְׁלֹשִׁים יוֹם אֵינּוּ יָכוֹל לְהִפֹּר. נִדְרָה וְהִיא בְּרִשׁוּת הַבַּעַל.
מִפֹּר לָהּ. בִּיצֵד. אָמְרָה הֵרִינִי נִזִּירָה לְאַחֵר שְׁלֹשִׁים יוֹם
אֶף עַל פִּי שְׁנֵתְאֲרַמְלָה אוֹ נִתְגַּרְשָׁה. בְּתוֹךְ שְׁלֹשִׁים יוֹם
הֵרִי זֶה מוֹפֵר. נִדְרָה בּוֹ בְּיוֹם נִתְגַּרְשָׁה בּוֹ בְּיוֹם. הַחֲזִירָה
בּוֹ בְּיוֹם. אֵינּוּ יָכוֹל לְהִפֹּר. זֶה הַכֹּל כֹּל שִׁיִּצָּאָה לְרִשׁוּת
עֲצָמָה שָׁעָה אַחַת אֵינּוּ יָכוֹל לְהִפֹּר:

י' תשע נערות נדריהן קימין. בוגרת והיא יתומה. נערה בוגרת והיא יתומה. נערה שלא בגרה והיא יתומה. בוגרת ומת אביה. נערה בוגרת ומת אביה. נערה שלא בגרה. ומת אביה. נערה שמת אביה. ומשמת אביה בגרה. בוגרת ואביה קים (נערה בוגרת ואביה קים). רבי יהודה אומר אף המשיא בתו הקטנה ונתאלמנה או נתגרשה וחזרה אצלו. עדין היא נערה:

י"א קונם שאיני נהנית לאבא ולאביד. אם עושה אני על פיד. שאיני נהנית לך אם עושה אני על פי אבא ועל פי אביד. הרי זה יפר:

י"ב בראשונה היו אומרים שלש נשים יוצאות ונטולות כתובה. האומרת טמאה אני לך. שמים ביני לבינך. נטולה אני מן היהודים. חזרו לומר שלא תהא אשה נותנת עיניה באחר. ומקלקלת את בעלה. אלא האומרת טמאה אני לך. תביא ראיה לדבריה. שמים ביני לבינך. יעשו דרך בקשה. נטולה אני מן היהודים. יפר חלקו ותהא משמשתו. ותהא נטולה מן היהודים: סליק

מסכת נזיר

פרק א

כָּל כַּנּוּנֵי נְזִירוֹת. כַּנּוּזִירוֹת. הָאוֹמֵר אֵהָא הָרִי זֶה נְזִיר.
אוֹ אֵהָא נָוָה. נְזִיר. נְזִיק. נְזִיחַ. פְּזִיחַ. הָרִי זֶה נְזִיר.
הָרִינִי כְּזֶה. הָרִינִי מְסַלְסֵל. הָרִינִי מְכַלְכֵּל. הָרִי עָלִי לְשִׁלּוּחַ
פְּרַע. הָרִי זֶה נְזִיר. הָרִי עָלִי צְפוּרִים. רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר נְזִיר.
וְחֻכָּמִים אוֹמְרִים אֵינוֹ נְזִיר:

^ב הָרִינִי נְזִיר מִן הַחֲרָצָנִים וּמִן הַזִּגִּים וּמִן הַתְּגִלְחָת. וּמִן
הַטְּמֵאָה. הָרִי זֶה נְזִיר. וְכָל דְּקִדּוּקֵי נְזִירוֹת עָלָיו. הָרִינִי
כְּשִׁמְשׁוֹן. כִּבְּן מְנוּחַ. כִּבְּעַל דְּלִילָה. כִּמִּי שֶׁעָקַר דְּלִתּוֹת
עֲזָה. כִּמִּי שֶׁנִּקְרוּ פְּלִשְׁתִּים אֶת עֵינָיו. הָרִי זֶה נְזִיר שִׁמְשׁוֹן.
מֵה בֵּין נְזִיר עוֹלָם לְנְזִיר שִׁמְשׁוֹן. נְזִיר עוֹלָם הַכְּבִיד שֶׁעָרוֹ
מִיֶּקֶל בְּתַעֲרָה. וּמֵבִיא שְׁלֵשׁ בְּהִמּוֹת. וְאִם נִטְמָא מֵבִיא
קֶרֶבֶן טְמֵאָה. נְזִיר שִׁמְשׁוֹן הַכְּבִיד שֶׁעָרוֹ אֵינוֹ מִיֶּקֶל. וְאִם
נִטְמָא אֵינוֹ מֵבִיא קֶרֶבֶן טְמֵאָה:

^ג סֵתֵם נְזִירוֹת שְׁלֹשִׁים יוֹם. אָמַר הָרִינִי נְזִיר אַחַת גְּדוּלָּה.
הָרִינִי נְזִיר אַחַת קֶטְנָה. אֶפִּילוֹ מִכָּאן וְעַד סוֹף הָעוֹלָם. נְזִיר
שְׁלֹשִׁים יוֹם. הָרִינִי נְזִיר וְיוֹם אֶחָד. הָרִינִי נְזִיר וְשָׁעָה אַחַת.
הָרִינִי נְזִיר אַחַת וּמַחְצָה. הָרִי זֶה נְזִיר שְׁתֵּים. הָרִינִי נְזִיר
שְׁלֹשִׁים יוֹם וְשָׁעָה אַחַת. נְזִיר שְׁלֹשִׁים וְאַחַד יוֹם. שְׁאֵין
נּוֹזְרִים לְשָׁעוֹת:

י הריני נזיר כשער ראשיי וכעפר הארץ וכחול היס הרי זה נזיר עולם ומגלח אחת לשלשים יום רבי אומר אין זה מגלח אחת לשלשים יום ואיזה שמגלח אחת לשלשים יום האומר הרי עלי נזירות כשער ראשיי וכעפר הארץ וכחול היס:

ה הריני נזיר מלא הבית או מלא הקפה בודקין אותו אם אמר אחת גדולה נזרתי נזיר שלשים יום ואם אמר סתם נזרתי רואין את הקפה באלו היא מלאה חרדל ונזיר כל ימיו:

י הריני נזיר מכאן עד מקום פלוני אומדים כמה ימים מכאן עד מקום פלוני אם פחות משלשים יום נזיר שלשים יום ואם לאו נזיר כמנן הימים:

י הריני נזיר כמנן ימות החמה מונה נזירות כמנן ימות החמה אומר רבי יהודה מעשה היה וכיון שהשלים מת:

פרק ב

הַרִינִי נָזִיר מִן הַגְּרוּגָרוֹת. וּמִן הַדְּבִילָה. בֵּית שְׁמַאי
 אוֹמְרִים נָזִיר. וּבֵית הַלֵּל אוֹמְרִים אֵינוֹ נָזִיר. אָמַר
 רַבִּי יְהוּדָה אֵף כְּשֶׁאָמְרוּ בֵּית שְׁמַאי לֹא אָמְרוּ. אֲלָא
 בְּאוֹמֵר הָרִי הֵן עָלִי כְּקֶרֶבֶן:

ב אָמַר אָמְרָה פָּרָה זֶה הַרִינִי נָזִירָה אִם עֹמֶדֶת (אֲנִי). אָמַר
 הַדֵּלֶת הַזֶּה. הַרִינִי נָזִיר אִם נִפְתַּח אֲנִי. בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים
 נָזִיר. וּבֵית הַלֵּל אוֹמְרִים אֵינוֹ נָזִיר. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה. אֵף
 כְּשֶׁאָמְרוּ בֵּית שְׁמַאי לֹא אָמְרוּ. אֲלָא בְּאוֹמֵר הָרִי פָּרָה זֶה
 קֶרֶבֶן עָלִי. אִם עֹמֶדֶת הִיא:

ג מִזְגוּ לוֹ אֶת הַכּוֹס. וְאָמַר הַרִינִי נָזִיר מִמֶּנּוּ. הָרִי זֶה נָזִיר.
 מַעֲשֵׂה בְּאִשָּׁה אַחַת שֶׁהִיתָה שְׂכוּרָה. וּמִזְגוּ לָהּ אֶת הַכּוֹס.
 וְאָמְרָה הַרִינִי נָזִירָה מִמֶּנּוּ. אָמְרוּ חֲכָמִים לֹא נִתְכַּוְּנָה זֶה.
 אֲלָא לֹאֹמֵר הָרִי הוּא עָלִי קֶרֶבֶן:

ד הַרִינִי נָזִיר. עַל מְנַת שְׁאֵהָא שׁוֹתָה יַיִן וּמִטְמֵא לְמַתִּים.
 הָרִי זֶה נָזִיר. וְאָסוּר בְּכֻלָּן. יוֹדֵעַ אֲנִי שֶׁיֵּשׁ נְזִירוֹת. אֲבָל אֲנִי
 יוֹדֵעַ שֶׁהַנָּזִיר אָסוּר בַּיַּיִן. הָרִי זֶה אָסוּר. וְרַבִּי שְׁמַעוֹן מַתִּיר.
 יוֹדֵעַ אֲנִי שֶׁהַנָּזִיר אָסוּר בַּיַּיִן. אֲבָל סָבוּר הֵייתִי שְׁחֲכָמִים
 מַתִּירִין לִי. מִפְּנֵי שְׁאֵין אֲנִי יָכוֹל לַחְיוֹת אֲלָא בַּיַּיִן. אוֹ מִפְּנֵי
 שְׁאֲנִי קוֹבֵר אֶת הַמַּתִּים. הָרִי זֶה מוֹתֵר. וְרַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹסֵר:

ה' הריני נזיר ועלי לגלח נזיר. ושמע חבירו ואמר ואני ועלי לגלח נזיר. אם היו פקחים מגלחים זה את זה. ואם לאו מגלחים נזירים אחרים:

י' הרי עלי לגלח חצי נזיר. ושמע חבירו ואמר. ואני ועלי לגלח חצי נזיר. זה מגלח נזיר שלם. וזה מגלח נזיר שלם. דברי רבי מאיר. וחכמים אומרים זה מגלח חצי נזיר. וזה מגלח חצי נזיר:

י' הריני נזיר לכשיהיה לי בן. ונולד לו בן. הרי זה נזיר. נולד לו בת טומטום ואנדרוגינוס. אינו נזיר. אם אמר כשאראה (כשיהיה) לי ולד. אפילו נולד לו בת טומטום ואנדרוגינוס. הרי זה נזיר:

ח' הפילה אשתו אינו נזיר. רבי שמעון אומר יאמר. אם היה בן קימא. הרי אני נזיר חובה. ואם לאו. הרי אני נזיר נדבה. חזרה וילדה. הרי זה נזיר. רבי שמעון אומר יאמר. אם הראשון בן קימא הראשון חובה. וזו נדבה. ואם לאו הראשון נדבה. וזו חובה:

ט' הריני נזיר ונזיר כשיהיה לי בן. התחיל מונה את שלו. ואחר כך נולד לו בן. משלים את שלו. ואחר כך מונה את של בנו. הריני נזיר כשיהיה לי בן ונזיר. התחיל מונה את שלו. ואחר כך נולד לו בן. מניח את שלו ומונה את של בנו. ואחר כך משלים את שלו:

י הריני נזיר לכשיהא לי בן ונזיר מאה יום נולד לו בן
עד שבועים לא הפסיד כלום לאחר שבועים (יום) סותר
שבועים שאין תגלחת פחות משלשים יום:

פרק ג

מי שאמר הריני נזיר מגלח (יום) שלשים ואחד ואם
גלח ליום שלשים יצא הריני נזיר שלשים יום אם
גלח ליום שלשים לא יצא:

ב מי שנזר שתי נזירות מגלח את הראשונה יום שלשים
ואחד ואת השניה יום שלשים ואחד ואם גלח את
הראשונה יום שלשים מגלח את השניה יום שלשים ואם
גלח יום שלשים חסר אחד יצא וזו עדות העיד רבי פפאי
על מי שנזר שתי נזירות שאם גלח את הראשונה יום
שלשים מגלח את השניה יום שלשים ואם גלח (יום)
שלשים חסר אחד יצא שיום שלשים עולה לו מן המנין:

ג מי שאמר הריני נזיר נטמא יום שלשים סותר את
הכל רבי אליעזר אומר אינו סותר אלא שבועה הריני
נזיר שלשים יום נטמא יום שלשים סותר את הכל:

ד הריני נזיר מאה יום נטמא יום מאה סותר את הכל
רבי אליעזר אומר אינו סותר אלא שלשים נטמא יום
מאה ואחד סותר שלשים יום רבי אליעזר אומר אינו
סותר אלא שבועה:

ה' מי שֶׁנֶזֶר וְהוּא בְּבֵית הַקְּבֵרוֹת אֶפִּילוּ הָיָה שֵׁם שְׁלֹשִׁים יוֹם אֵין עוֹלִין לוֹ מִן הַמִּנּוּן וְאִינוּ מְבִיא קֶרֶבֶן טְמֵאָה יֵצֵא וְנִכְנָס עוֹלִין לוֹ מִן הַמִּנּוּן וּמְבִיא קֶרֶבֶן טְמֵאָה רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר לֹא בּוֹ בַּיּוֹם שֶׁנֶּאֱמַר וְהַיָּמִים הָרִאשׁוֹנִים יִפְּלוּ עַד שֶׁיִּהְיוּ לוֹ יָמִים רִאשׁוֹנִים:

י' מי שֶׁנֶזֶר נְזִירוֹת הִרְבָּה וְהַשְׁלִים אֶת נְזִירוֹתָיו וְאַחֵר כִּדְּבָא לְאַרְץ בֵּית שַׁמַּאי אוֹמְרִים נְזִיר שְׁלֹשִׁים יוֹם וּבֵית הַלֵּל אוֹמְרִים נְזִיר בְּתַחֲלָה מַעֲשֶׂה בְּהִלְנֵי הַמִּלְכָּה שֶׁהֵלֵךְ בָּנָה לְמַלְחָמָה וְאָמְרָה אִם יָבֹא בְּנֵי מִן הַמִּלְחָמָה בְּשָׁלוֹם אָהָא נְזִירָה שְׁבַע שָׁנִים וּבֹא בָנָה מִן הַמִּלְחָמָה וְהָיְתָה נְזִירָה שְׁבַע שָׁנִים וּבִסּוֹף שְׁבַע שָׁנִים עָלְתָה לְאַרְץ וְהוֹרוּהָ בֵּית הַלֵּל שֶׁתְּהֵא נְזִירָה עוֹד שְׁבַע שָׁנִים אַחֲרוֹת וּבִסּוֹף שְׁבַע שָׁנִים נְטִמְאָתָה וְנִמְצְאָתָה נְזִירָה עֹשְׂרִים וְאַחַת שָׁנָה אָמַר רַבִּי יְהוּדָה לֹא הָיְתָה נְזִירָה אֶלָּא אַרְבַּע עָשָׂר שָׁנָה:

י' מי שֶׁהָיוּ שְׁתֵּי כַּתֵּי עֲדִים מְעִידוֹת אוֹתוֹ אֵלּוּ מְעִידִים שֶׁנֶזֶר שְׁתֵּים וְאֵלּוּ מְעִידִים שֶׁנֶזֶר חֲמֵשׁ בֵּית שַׁמַּאי אוֹמְרִים נְחָלְקָה הָעֲדוֹת וְאֵין כָּאֵן נְזִירוֹת וּבֵית הַלֵּל אוֹמְרִים יֵשׁ בְּכָלֵל חֲמֵשׁ שְׁתֵּים שֶׁיִּהְיֶה נְזִיר שְׁתֵּים:

פרק ד

מי שְׁאָמַר הֲרִינִי נָזִיר. וְשָׁמַע חֲבִירוֹ וְאָמַר וְאֲנִי וְאֲנִי (וְאֲנִי). כֻּלָּם נָזִירִים. הֵתֵר הָרֹאשׁוֹן הִתְּרוּ כֻּלָּן. הֵתֵר הָאֲחֵרוֹן הָאֲחֵרוֹן מוֹתֵר. וְכֻלָּם אֲסוּרִין. אָמַר הֲרִינִי נָזִיר וְשָׁמַע חֲבִירוֹ וְאָמַר פִּי כִפְיוֹ וּשְׁעָרֵי כְשָׁעָרוֹ. הֲרִי זֶה נָזִיר. הֲרִינִי נָזִיר וְשָׁמַע אֶשְׁתּוֹ וְאָמְרָה וְאֲנִי מִפֶּר אֶת שְׁלָה וְשָׁלוּ קַיִים. הֲרִינִי נָזִירָה וְשָׁמַע בַּעֲלָהּ וְאָמַר וְאֲנִי אֵינוֹ יָכוֹל לְהִפָּר:

^ב הֲרִינִי נָזִיר וְאֶתִּי. וְאָמְרָה אֲמֵן. מִפֶּר אֶת שְׁלָה וְשָׁלוּ קַיִים. הֲרִינִי נָזִירָה וְאֶתִּי. וְאָמַר אֲמֵן. אֵינוֹ יָכוֹל לְהִפָּר:

^ג הָאִשָּׁה שֶׁנִּדְרָה בְּנָזִיר. וְהִיתָה שׁוֹתָה בֵּינָן וּמִטְמָאָה לַמֵּתִים. הֲרִי זֶה סוּפָגֶת אֶת הָאֲרֻבָּעִים. הִפֵּר לָהּ בַּעֲלָהּ. וְהִיא לֹא יָדְעָה שֶׁהִפֵּר לָהּ בַּעֲלָהּ. וְהִיתָה שׁוֹתָה בֵּינָן וּמִטְמָאָה לַמֵּתִים. אֵינָה סוּפָגֶת אֶת הָאֲרֻבָּעִים. רַבִּי יְהוּדָה אֹמֵר אִם אֵינָה סוּפָגֶת אֶת הָאֲרֻבָּעִים תִּסְפֹּג מִכֶּת מִרְדּוֹת:

^ד הָאִשָּׁה שֶׁנִּדְרָה בְּנָזִיר וְהִפְרִישָׁה אֶת בְּהֶמְתָּהּ. וְאַחֵר כֶּךָ הִפֵּר לָהּ בַּעֲלָהּ. אִם שָׁלוּ הִיתָה בְּהֶמְתָּהּ. תֵּצֵא וְתִרְעָה בַּעֲדָהּ. אִם שָׁלוּ הִיתָה בְּהֶמְתָּהּ. הִחֲטָאתָ תָּמוֹת. וְהָעוֹלָה תִּקְרַב עוֹלָה. וְהַשְּׁלָמִים יִקְרְבוּ שְׁלָמִים. וְנֶאֱכָלִין לְיוֹם אֶחָד. וְאֵינָן טְעוּנִין לָחֶם. הֵיוּ לָהּ מַעוֹת סְתוּמִים יִפְּלוּ לַנִּדְבָּה. מַעוֹת מְפוֹרָשִׁים דְּמִי חֲטָאת יִלְכוּ לִים הַמֶּלֶח. לֹא נִהְיִים

וְלֹא מוֹעֵלִים בָּהֶן. דְּמִי עוֹלָה יָבִיאוּ עוֹלָה וּמוֹעֵלִים בָּהֶן.
דְּמִי שְׁלָמִים יָבִיאוּ שְׁלָמִים. וְנֶאֱכָלִים לְיוֹם אֶחָד. וְאֵינָן
טְעוּנִין לַחֵם:

ה' נִזְרַק עָלֶיהָ אֶחָד מִן הַדָּמִים. אֵינּוּ יָכוֹל לְהַפֵּר. רַבִּי עֲקִיבָא
אוֹמֵר אֲפִילוּ נִשְׁחָטָה עָלֶיהָ אַחַת מִכָּל הַבְּהֵמוֹת. אֵינּוּ
יָכוֹל לְהַפֵּר. בְּמָה דְּבָרִים אָמוּרִים בְּתַגְלִיחַת הַטְּהָרָה. אָבֵל
בְּתַגְלִיחַת הַטְּמֵאָה יִפֹּר. שֶׁהוּא יָכוֹל לֹאמַר אִי אֶפְשִׁי בְּאִשָּׁה
מִנְּוֹלָתָ. רַבִּי אוֹמֵר אֵף בְּתַגְלִיחַת הַטְּהָרָה יִפֹּר. שֶׁהוּא יָכוֹל
לֹאמַר אִי אֶפְשִׁי בְּאִשָּׁה מִגְּלִיחַת:

י' הָאִישׁ מַדִּיר אֶת בְּנוֹ בְּנִזְיֹר. וְאֵין הָאִשָּׁה מַדְרִיחַת אֶת
בְּנָהּ בְּנִזְיֹר. כִּי־צַד גִּלָּח אוֹ שְׁגִלְחוּהוּ קְרוּבֵיו. מִיחָה אוֹ
שְׁמִיחוֹ קְרוּבֵיו. הֵיטָה לוֹ בְּהֵמָה מִפְּרִשְׁתִּי. הַחֲטָאִת תָּמוֹת.
וְהָעוֹלָה תִּקְרַב עוֹלָה. וְהַשְּׁלָמִים יִקְרְבוּ שְׁלָמִים. וְנֶאֱכָלִין
לְיוֹם אֶחָד. וְאֵינָן טְעוּנִין לַחֵם. הֵיוּ לוֹ מַעוֹת סְתוּמִים. יִפְּלוּ
לְגִדְבָה. מַעוֹת מִפּוֹרְשֵׁין. דְּמִי חֲטָאִת יִלְכוּ לִים הַמֶּלֶח.
לֹא נִהְגִּין וְלֹא מוֹעֵלִים. דְּמִי עוֹלָה יָבִיאוּ עוֹלָה וּמוֹעֵלִין
בָּהֶן. דְּמִי שְׁלָמִים יָבִיאוּ שְׁלָמִים. וְנֶאֱכָלִין לְיוֹם אֶחָד. וְאֵינָן
טְעוּנִין לַחֵם:

י' הָאִישׁ מְגַלֵּחַ עַל נְזִירוֹת אָבִיו. וְאֵין הָאִשָּׁה מְגַלֵּחַת עַל
נְזִירוֹת אָבִיהָ. כִּי־צַד מִי שֶׁהָיָה אָבִיו נָזִיר וְהַפְּרִישׁ מַעוֹת
סְתוּמִים עַל נְזִירוֹתוֹ וּמֵת. וְאָמַר הָרִינִי נָזִיר עַל מִנַּת
שְׁאֵגֶלֶחַ עַל מַעוֹת אָבִיא. אָמַר רַבִּי יוֹסִי הָרִי אֵלָיו יִפְּלוּ

לַגְדָּבָהּ שֶׁאֵין זֶה מְגִלָּח עַל נְזִירוֹת אָבִיו וְאִיזָהוּ שֶׁמְגִלָּח
עַל נְזִירוֹת אָבִיו מִי שֶׁהָיָה הוּא וְאָבִיו נְזִירִים וְהַפְּרִישׁ
אָבִיו מְעוֹת סְתוּמִים לְנְזִירוֹתוֹ וּמֵת זֶה הוּא שֶׁמְגִלָּח עַל
נְזִירוֹת אָבִיו:

פרק ה

בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים הֶקְדֵּשׁ טְעוֹת הֶקְדֵּשׁ וּבֵית הֵלֵל
אוֹמְרִים אֵינוֹ הֶקְדֵּשׁ בִּיצֵד אָמַר שׁוֹר שְׁחוֹר שִׁיֵּצֵא
מִבֵּיתִי רֹאשׁוֹן הָרִי הוּא הֶקְדֵּשׁ וַיֵּצֵא לָבֶן בֵּית שְׁמַאי
אוֹמְרִים הֶקְדֵּשׁ וּבֵית הֵלֵל אוֹמְרִים אֵינוֹ הֶקְדֵּשׁ:

ב דִּינָר זֶהֱבָ שִׁיעֵלָה בְּיָדִי רֹאשׁוֹן הָרִי הוּא הֶקְדֵּשׁ וְעֵלָה
שֶׁל כֶּסֶף בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים הֶקְדֵּשׁ וּבֵית הֵלֵל אוֹמְרִים
אֵינוֹ הֶקְדֵּשׁ חֲבִית שֶׁל יַיִן שֶׁתַּעֲלָה בְּיָדִי רֹאשׁוֹנָה הָרִי
הִיא הֶקְדֵּשׁ וְעֵלָתָה שֶׁל שֶׁמֶן בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים הֶקְדֵּשׁ
וּבֵית הֵלֵל אוֹמְרִים אֵינוֹ הֶקְדֵּשׁ:

ג מִי שֶׁנָּדָר בְּנֶזִיר וְנִשְׁאַל לַחֲכֶם וְאָסְרוּ מִזֶּה מִשְׁעָה
שֶׁנָּדָר נִשְׁאַל לַחֲכֶם וְהִתִּירוּ הִיתָה לוֹ בְּהֵמָה מִפְּרִשֵּׁת
תֵּצֵא וְתִרְעָה בְּעֶדֶר אָמְרוּ בֵּית הֵלֵל לְבֵית שְׁמַאי אֵי אַתֶּם
מוֹדִים בָּזֶה שֶׁהוּא הֶקְדֵּשׁ טְעוֹת שֶׁתֵּצֵא וְתִרְעָה בְּעֶדֶר
אָמְרוּ לָהֶן בֵּית שְׁמַאי אֵי אַתֶּם מוֹדִים בְּמִי שֶׁטָּעָה וְקָרָא
לְתַשְׁיַעֲי עֲשִׂירִי וְלַעֲשִׂירִי תַשְׁיַעֲי וּלְאַחַד עָשָׂר עֲשִׂירִי
שֶׁהוּא מִקְדֵּשׁ אָמְרוּ לָהֶם בֵּית הֵלֵל לֹא הַשְׁבֵּט קִדְשׁוֹ
וּמָה יָאֵלוּ טָעָה וְהִנִּיחַ אֶת הַשְׁבֵּט עַל שְׁמִינִי וְעַל שְׁנִים

עֶשֶׂר שְׁמָא עָשָׂה כָּלוּם אֶלָּא כָּתוּב שֶׁקֹּדֶשׁ אֶת הָעֲשִׁירִי.
הוא קֹדֶשׁ אֶת הַתְּשִׁיעִי וְאֶת הָאֶחָד עֶשֶׂר:

ד' מִי שֶׁנָּדָר בְּנִזִּיר וְהֵלֵךְ לְהֵבִיא אֶת בְּהֶמְתּוֹ וּמִצָּאָה
שֶׁנִּגְנְבָה אִם עַד שֶׁלֹּא נִגְנְבָה בְּהֶמְתּוֹ נִזִּיר הָרִי זֶה נִזִּיר.
וְאִם מִשֶּׁנִּגְנְבָה בְּהֶמְתּוֹ נִזִּיר אֵינוֹ נִזִּיר וְזוֹ טְעוֹת טָעָה נְחוּם
הַמָּדִי כִּשְׁעָלוֹ נִזִּירִין מִן הַגּוֹלָה וּמִצָּאוּ בֵּית הַמִּקְדָּשׁ חֶרֶב.
אָמַר לָהֶם נְחוּם הַמָּדִי אֱלֹו הֵייתֶם יוֹדְעִים שְׁבִית הַמִּקְדָּשׁ
עַתִּיד לִיחָרֵב הֵייתֶם נֹזְרִים אָמְרוּ לוֹ לֹא וְהִתִּירָן נְחוּם
הַמָּדִי וּכְשָׁבָא הַדָּבָר אֶצֶל חֲכָמִים אָמְרוּ לוֹ כֹּל שֶׁנִּזִּיר עַד
שֶׁלֹּא חֶרֶב בֵּית הַמִּקְדָּשׁ נִזִּיר וּמִשְׁחָרֵב בֵּית הַמִּקְדָּשׁ אֵינוֹ
נִזִּיר:

ה' הָיוּ מְהֻלְכִין בַּדֶּרֶךְ וְאֶחָד בָּא כְּגִגְדִין אָמַר אֶחָד מֵהֶן.
הָרִינִי נִזִּיר שְׁזֶה פְּלוּנִי וְאֶחָד אָמַר הָרִינִי נִזִּיר שְׁאִין זֶה
פְּלוּנִי הָרִינִי נִזִּיר שְׁאֶחָד מִכֶּם נִזִּיר שְׁאִין אֶחָד מִכֶּם
נִזִּיר שְׁשְׁנֵיכֶם נִזִּירִים שְׁכָּלְכֶם נִזִּירִים בֵּית שְׁמָאִי אוֹמְרִים
כָּלֶם נִזִּירִים וּבֵית הֵלֵל אוֹמְרִים אֵינוֹ נִזִּיר אֶלָּא מִי שֶׁלֹּא
נִתְקַיְמוּ דְּבָרָיו וְרַבִּי טְרַפּוֹן אוֹמַר אֵין אֶחָד מֵהֶם נִזִּיר:

ו' הִרְתִּיעַ לְאַחֲרָיו אֵינוֹ נִזִּיר רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמַר יֹאמַר אִם
הָיָה כַּדְּבָרִי הָרִינִי נִזִּיר חוֹבָה וְאִם לֹא הָרִינִי נִזִּיר נִדְּבָה:

ז' רָאָה אֶת הַכּוֹי וְאָמַר הָרִינִי נִזִּיר שְׁזֶה חֵיָּה הָרִינִי נִזִּיר
שְׁאִין זֶה חֵיָּה הָרִינִי נִזִּיר שְׁזֶה בְּהֶמָּה הָרִינִי נִזִּיר שְׁאִין זֶה
בְּהֶמָּה הָרִינִי נִזִּיר שְׁזֶה חֵיָּה וּבְהֶמָּה הָרִינִי נִזִּיר שְׁאִין זֶה

לא חִיָּה וְלֹא בְּהֵמָה. הֲרִינִי נָזִיר שֶׁאֶחָד מֵכֶּם נָזִיר. שְׂאִין
אֶחָד מֵכֶּם נָזִיר. (שְׂשֻׁנֵיכֶם נְזִירִים.) שְׂכַלְכֶם נְזִירִים. הֲרִי
כֻלָּם נְזִירִים:

פרק ו

שְׁלֹשָׁה מִיָּנִים אֲסוּרִים בְּנָזִיר. הַטְּמֵאָה. וְהַתְּגַלְחָת.
וְהַיּוֹצֵא מִן הַגֶּפֶן. וְכֹל הַיּוֹצֵא מִן הַגֶּפֶן מִצֵּטְרָפִין
זֶה עִם זֶה. וְאִינוּ חֲזִיב עַד שִׁיאֲכַל מִן הָעֲנָבִים כְּזִית. מִשְׁנָה
רִאשׁוֹנָה עַד שִׁישְׁתָּה רְבִיעִית יֵין. רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר אֲפִילוּ
שָׂרָה פָתוּ בֵּין וַיֵּשׁ בָּהּ כְּדִי לְצַרֵּף כְּזִית חֲזִיב:

ב וְחִיב עַל הַיֵּין מִפְּנֵי עֲצָמוֹ. וְעַל הָעֲנָבִים בְּפְנֵי עֲצָמוֹ. וְעַל
הַחֲרָצִים בְּפְנֵי עֲצָמוֹ. וְעַל הַזֹּגִים בְּפְנֵי עֲצָמוֹ. רַבִּי אֶלְעָזָר
בֶּן עֲזַרְיָה אוֹמֵר אִינוּ חֲזִיב עַד שִׁיאֲכַל שְׁנֵי חֲרָצִים וְזֶגֶן. אֵלּוּ
הֵן הַחֲרָצִים. וְאֵלּוּ הֵן הַזֹּגִים. הַחֲרָצִים אֵלּוּ הַחִיצוֹנִים.
הַזֹּגִים אֵלּוּ הַפְּנִימִים. דְּבָרֵי רַבִּי יְהוּדָה. רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר
שֶׁלֹּא תִטָּעָה כְּזוֹג שֶׁל בְּהֵמָה. הַחִיצוֹן זוֹג. וְהַפְּנִימִי עֲנָבִל:

ג סֵתֵם נְזִירוֹת שְׁלֹשִׁים יוֹם. גִּלַּח אוֹ שְׁגַלְחוּהוּ לְסֻטִּים.
סוֹתֵר שְׁלֹשִׁים יוֹם. נָזִיר שְׁגַלַּח בֵּין כְּזוֹג בֵּין בְּתֵעֵר.
אוֹ שֶׁסִּפְסַף כָּל שְׁהוּא חֲזִיב. נָזִיר חוּפֵף וּמִפְסָפֵס. אֲבָל
לֹא סוֹרֵק. רַבִּי יִשְׁמַעֵאל אוֹמֵר לֹא יִחוּף בְּאֲדָמָה. מִפְּנֵי
שִׁמְשֻׁרֶת אֶת הַשֹּׁעֵר:

י נזיר שהיה שותה יין כל היום. אינו חייב אלא אחת. אמרו לו אל תשתה. אל תשתה. והוא שותה. חייב על כל אחת ואחת. היה מגלח כל היום אינו חייב אלא אחת. אמרו לו אל תגלח. אל תגלח. והוא מגלח. חייב על כל אחת ואחת. היה מטמא למתים כל היום אינו חייב אלא אחת. אמרו לו אל תטמא. אל תטמא. והוא מטמא. חייב על כל אחת ואחת:

ה שלשה מינין אסורין בנזיר. הטומאה. והתגלחת. והיוצא מן הגפן. חמר בטמאה ובתגלחת. מביוצא מן הגפן. שהטמאה והתגלחת סותרין. והיוצא מן הגפן אינו סותר. חמר ביוצא מן הגפן. מבטמאה ובתגלחת. שהיוצא מן הגפן לא התר מכללו. וטמאה ותגלחת התרו מכללן. בתגלחת מצוה. ובמת מצוה. וחמר בטמאה ובתגלחת. שהטמאה סותרת את הכל. וחיבים עליה קרבן. ותגלחת אינה סותרת אלא שלשים יום. ואין חייבין עליה קרבן:

י תגלחת הטמאה ביצד. היה מזה בשלישי ובשביעי ומגלח בשביעי. ומביא קרבנותיו בשמיני. ואם גלח בשמיני. מביא קרבנותיו בו ביום. דברי רבי עקיבא. אמר לו רבי טרפון מה בין זה למצורע. אמר לו זה טהרתו תלויה בימיו. ומצורע טהרתו תלויה בתגלחתו. ואינו מביא קרבנותיו. אלא אם כן היה מעורב שמש:

י' תגלחת הטהרה כיצד היה מביא שלש בהמות חטאת עולה ושלמים ושוחט את השלמים ומגלח עליהם דברי רבי יהודה רבי אליעזר אומר לא היה מגלח אלא על החטאת שהחטאת קודמת בכל מקום ואם גלח על אחת משלשתן יצא:

ח' רבן שמעון בן גמליאל אומר הביא שלש בהמות ולא פירש הראויה לחטאת תקרב חטאת לעולה תקרב עולה לשלמים תקרב שלמים היה נוטל שער ראש נזרו ומשלח תחת הדוד ואם גלח במדינה (לא) היה משלח תחת הדוד במה דברים אמורים בתגלחת הטהרה אבל בתגלחת הטמאה לא היה משלח תחת הדוד רבי מאיר אומר הכל משלחין תחת הדוד חוץ מן הטמא שבמדינה בלבד:

ט' היה מבשל את השלמים או שולקן הפהו נוטל את הזרוע בשלה מן האיל וחלת מצה אחת מן הסל ורקיק מצה אחד ונותן על כפי הנזיר ומניפן ואחר כך התר הנזיר לשתות יין ולטמא למתים רבי שמעון אומר בין שנוזק עליו אחד מן הדמים התר הנזיר לשתות בין ולהטמא למתים:

י' גלח על הזבח ונמצא פסול תגלחתו פסולה וזבחיו לא עלו לו גלח על החטאת שלא לשמה ואחר כך הביא קרבנותיו לשמן תגלחתו פסולה וזבחיו לא עלו לו גלח

על העולה ועל השלמים שלא לשמן. ואחר כך הביא קרבנותיו לשמן. תגלחתו פסולה וזבחויו לא עלו לו. רבי שמעון אומר אותו הזבח לא עלה לו. אבל שאר זבחים עלו לו. ואם גלח על שלשתן. ונמצא אחד מהן כשר. תגלחתו כשרה. ויביא שאר הזבחים:

^א מי שזרק עליו אחד מן הדמים. ונטמא. רבי אליעזר אומר סותר את הכל. וחכמים אומרים יביא שאר קרבנותיו ויטהר. אמרו לו מעשה במרים התרמודית. שזרק עליה אחד מן הדמים. ובאו ואמרו לה על בתה שהיתה מסכנת. והלכה ומצאה שמתה. ואמרו חכמים. תביא שאר קרבנותיה ויטהר:

פרק ז

כהן גדול ונזיר. אינן מטמאין בקרוביהן אבל מטמאין למת מצוה. היו מהלכין בדרך ומצאו מת מצוה. רבי אליעזר אומר יטמא כהן גדול ואל יטמא נזיר. וחכמים אומרים יטמא נזיר ואל יטמא כהן גדול. אמר להם רבי אליעזר יטמא כהן שאינו מביא קרבן על טמאתו. ואל יטמא נזיר שהוא מביא קרבן על טמאתו. אמרו לו יטמא נזיר שאין קדושתו קדושת עולם. ואל יטמא כהן שקדושתו קדושת עולם:

^ב על אלו טמאות הנזיר מגלח. על המת. ועל כזית מן המת. ועל כזית נצל. ועל מלא תרוד רקב. על השדרה

וְעַל הַגְּלָגֶלֶת וְעַל אֶבֶר מִן הַמֵּת וְעַל אֶבֶר מִן הַחַי שֵׁשׁ
 עָלָיו בָּשָׂר פָּרְאוּי וְעַל חֲצִי קֶבַע עֲצָמוֹת וְעַל חֲצִי לֹוֹג דָּם
 וְעַל מִגְעָן וְעַל מִשְׁאֵן וְעַל אֶהֱלֵן וְעַל עֶצֶם כְּשֶׁעֹזְרָה וְעַל
 מִגְעוֹ וְעַל מִשְׁאוֹ עַל אֵלוּ הַנְּזִיר מְגַלַּח וּמִזָּה בְּשִׁלְיֵשִׁי
 וּבְשִׁבְעִי וְסוֹתֵר אֶת הַקּוֹדֵמִים וְאֵינוֹ מִתְחִיל לְמִנּוֹת אֶלָּא
 עַד שִׁיטֶּהֶר (וּמֵבִיא אֶת קֶרְבָּנוֹתָיו):

^ג אֲבָל הַסְּכָכוֹת וְהַפְּרָעוֹת וּבֵית הַפָּרֶס וְאֶרֶץ הָעַמִּים
 וְהַגְּלָל וְהַדֶּפֶק וּרְבִיעִית דָּם וְאֶהֱלֵן וְרוֹבַע עֲצָמוֹת וְכֻלָּם
 הַנּוֹגְעִים בַּמֵּת וַיְמִי סִפְרוֹ וַיְמִי גָמְרוֹ עַל אֵלוּ אֵין הַנְּזִיר
 מְגַלַּח וּמִזָּה בְּשִׁלְיֵשִׁי וּבְשִׁבְעִי וְאֵינוֹ סוֹתֵר אֶת הַקּוֹדֵמִים
 וּמִתְחִיל וּמוֹנֶה מִיד וְקֶרְבֵּן אֵין לוֹ בְּאַמֶּת (אָמְרוּ) יְמֵי הַזֶּבַע
 וְהַזָּבָה וַיְמִי הִסְגְּרוּ שֶׁל מְצוּרָה הָרִי אֵלוּ עוֹלִין לוֹ:

^ד אָמַר רַבִּי אֱלִיעֶזֶר מִשּׁוּם רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ עַל טַמְאָה מִן הַמֵּת
 שֶׁהַנְּזִיר מְגַלַּח עָלֶיהָ חֵיִבִּין עָלֶיהָ עַל בִּיאַת מְקַדָּשׁ וְכָל
 טַמְאָה מִן הַמֵּת שֶׁאֵין הַנְּזִיר מְגַלַּח עָלֶיהָ אֵין חֵיִבִּין עָלֶיהָ
 עַל בִּיאַת מְקַדָּשׁ אָמַר רַבִּי מֵאִיר לֹא תִהְיֶה זֶה קֶלֶה מִן
 הַשָּׂרֵץ אָמַר רַבִּי עֲקִיבָא דִּנְתִּי לִפְנֵי רַבִּי אֱלִיעֶזֶר מָה אִם
 עֶצֶם כְּשֶׁעֹזְרָה שֶׁאֵינוֹ מְטַמֵּא אָדָם בְּאֶהֱלֵן הַנְּזִיר מְגַלַּח עַל
 מִגְעוֹ וְעַל מִשְׁאוֹ רְבִיעִית דָּם שֶׁהוּא מְטַמֵּא אָדָם בְּאֶהֱלֵן
 אֵינוֹ דִּין שִׁיָּהָ הַנְּזִיר מְגַלַּח עַל מִגְעָה וְעַל מִשְׁאָה אָמַר
 לִי מָה זֶה עֲקִיבָא אֵין דִּינִן כָּאֵן מִקַּל וְחֹמֶר וּכְשֶׁבִּאתִי
 וְהִרְצֵיתִי דְּבָרִים לִפְנֵי רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אָמַר לִי יָפָה אִמְרָתִי
 אֶלָּא כֵּן אָמְרוּ הַלֵּכָה:

פרק ח

שני נזירים שאמר להן אחד ראייתי אחד מכם שנשטמא ואיני יודע איזה מכם מגלחין ומביאין קרבן טמאה וקרבן טהרה ואומר אם אני הוא הטמא קרבן טמאה שלי וקרבן טהרה שלך ואם אני הוא הטהור קרבן טהרה שלי וקרבן טמאה שלך וסופרין שלשים יום ומביאין קרבן טהרה ואומר אם אני הוא הטמא קרבן טמאה שלי וקרבן טהרה שלך וזה קרבן טהרתי ואם אני הוא הטהור קרבן טהרה שלי וקרבן טמאה שלך וזה קרבן טהרתך מת אחד מהן אמר רבי יהושע יבקש אחד מן השוק שידור כנגדו בנזיר ואומר אם טמא הייתי הרי אתה נזיר ואם טהור הייתי הרי אתה נזיר אחר שלשים יום וסופרין שלשים יום ומביאין קרבן טמאה וקרבן טהרה ואומר אם אני הוא הטמא קרבן טמאה שלי וקרבן טהרה שלך ואם אני הוא הטהור קרבן טהרה שלי וקרבן טמאה בספק וסופרים שלשים יום ומביאין קרבן טהרה ואומר אם אני (הוא) הטמא קרבן טמאה שלי וקרבן טהרה שלך וזה קרבן טהרתי ואם אני הוא הטהור קרבן טהרה שלי וקרבן טמאה בספק וזהו קרבן טהרתך אמר לו בן זומא ומי שזמע לו שידור כנגדו בנזיר אלא מביא חטאת העוף ועולה בהמה ואומר אם טמא הייתי החטאת מחובתי והעולה נדבה ואם טהור הייתי העולה מחובתי והחטאת בספק

וְסוֹפֵר שְׁלֹשִׁים יוֹם וּמֵבִיא קֶרֶבֶן טְהָרָה וְאוֹמֵר אִם טָמֵא
הָיִיתִי הָעוֹלָה הָרִאשׁוֹנָה נִדְבָה וְזוֹ חֹבֶה וְאִם טָהוֹר הָיִיתִי
הָעוֹלָה הָרִאשׁוֹנָה חֹבֶה וְזוֹ נִדְבָה וְזֶה שְׂאֵר קֶרֶבְנִי אָמַר
רַבִּי יְהוֹשֻעַ נִמְצָא זֶה מֵבִיא קֶרֶבְנוֹתָיו לַחֲצָאִים אֲבָל הוֹדוּ
לוֹ חֲכָמִים לְבֶן זֹמָא:

^ב נָזִיר שֶׁהָיָה טָמֵא בְּסֶפֶק וּמִחֻלָּט בְּסֶפֶק אֹכֵל בִּקְדָּשִׁים
אַחֵר שְׁשִׁים יוֹם וְשׁוֹתֶה יַיִן וּמִטָּמֵא לַמֵּתִים אַחֵר מֵאָה
וְעֶשְׂרִים יוֹם שֶׁתְּגַלַּחַת הַנֶּגַע דּוֹחָה תְּגַלַּחַת הַנָּזִיר בְּזֶמֶן
שֶׁהוּא וְדֹאִי אֲבָל בְּזֶמֶן שֶׁהוּא סֶפֶק אֵינָה דּוֹחָה:

פרק ט

הַגּוֹזִים אֵין לָהֶם נְזִירוֹת נָשִׁים וְעֶבְדִּים יֵשׁ לָהֶן נְזִירוֹת
חֹמֶר בְּנָשִׁים מִבְּעֶבְדִּים שֶׁהוּא כּוֹפֶה אֶת עֶבְדּוֹ
וְאֵינוֹ כּוֹפֶה אֶת אִשְׁתּוֹ חֹמֶר בְּעֶבְדִּים מִבְּנָשִׁים שֶׁהוּא
מִפֶּר נְדָרֵי אִשְׁתּוֹ וְאֵינוֹ מִפֶּר נְדָרֵי עֶבְדּוֹ הִפֵּר לְאִשְׁתּוֹ
הִפֵּר עוֹלָמִית הִפֵּר לְעֶבְדּוֹ יֵצֵא לַחֲרוֹת וּמִשְׁלִים נְזִירוֹתוֹ
עֶבֶר מִכְּנָגֵד פָּנָיו רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר לֹא יִשְׁתֶּה וְרַבִּי יוֹסִי
אוֹמֵר יִשְׁתֶּה:

^ב נָזִיר שֶׁגִּלַּח וְנִדְעַע לוֹ שֶׁהוּא טָמֵא אִם טָמֵא יְדוּעָה
סוֹתֵר וְאִם טָמֵא הִתְהוּם אֵינוֹ סוֹתֵר אִם עַד שֶׁלֹּא גִלַּח
בֵּין כֶּךָ וּבֵין כֶּךָ סוֹתֵר בִּיעֵד יֵרֵד לְטָבֹל בַּמַּעֲרָה וְנִמְצָא
מֵת צָף עַל פִּי הַמַּעֲרָה טָמֵא נִמְצָא מְשַׁקֵּעַ בְּקֶרֶקַע

הַמַּעֲרָה יֵרֵד לְהַקֵּר טְהוֹרִי לְטָהָר מִטְּמֵאָה מִתּוֹ טָמֵא
שֶׁחִזְקָה טָמֵא טָמֵא וְחִזְקָה טְהוֹר טְהוֹר שֶׁרְגָלִים לְדַבֵּר:

^ג הַמוֹצֵא מֵת בִּתְחִלָּה מִשְׁכָּב כְּדָרְכוֹ נוֹטְלוֹ וְאֵת תְּבוּסָתוֹ
מִצָּא שְׁנַיִם נוֹטְלִין וְאֵת תְּבוּסָתָן מִצָּא שְׁלֹשָׁה אִם יֵשׁ
בֵּין זֶה לָזֶה מֵאַרְבַּע אֲמוֹת וְעַד שְׁמוֹנֶה הָרִי זֶה שְׁכוֹנַת
קְבָרוֹת בּוֹדֵק הֵימָנוּ וְלֹהֲלֵן עֲשָׂרִים אָמָּה מִצָּא אֶחָד בְּסוֹף
עֲשָׂרִים אָמָּה בּוֹדֵק הֵימָנוּ וְלֹהֲלֵן עֲשָׂרִים אָמָּה שֶׁרְגָלִים
לְדַבֵּר שָׂאֵלוּ מִתְחִלָּה מִצָּאוֹ נוֹטְלוֹ וְאֵת תְּבוּסָתוֹ:

^ד כָּל סֶפֶק נִגְעִים בִּתְחִלָּה טְהוֹר עַד שֶׁלֹּא נִזְקַק לְטִמְאָה
מִשְׁנִזְקַק לְטִמְאָה סִפְקוֹ טָמֵא בְּשִׁבְעָה דְּרָכִים בּוֹדֵקִין אֵת
הַזֵּב עַד שֶׁלֹּא נִזְקַק לְזִיבָה בְּמֵאֶכָּל וּבְמִשְׁתָּה בְּמִשְׁאֵי
וּבְקִפִּיעָה וּבְחֹלִי וּבְמִרְאָה וּבִהְרָהוֹר מִשְׁנִזְקַק לְזִיבָה
אֵין בּוֹדֵקִין אוֹתוֹ אֲנָסוֹ וְסִפְקוֹ וְשִׁכְבַּת זֶרְעוֹ טָמֵאִין
שֶׁרְגָלִים לְדַבֵּר הַמֶּכֶּה אֵת חֲבִירוֹ וְאַמְדוּהוּ לְמִיתָה וְהַקֵּל
מִמָּה שֶׁהָיָה וְלֹאֲחֵר מִכָּאֵן הַכְּבִיד וּמִתּוֹ חֲתִיב רַבִּי נַחֲמִיָּה
אוֹמֵר פְּטוֹר שֶׁרְגָלִים לְדַבֵּר:

^ה נִזִּיר הָיָה שְׂמוּאֵל כְּדַבְּרֵי רַבִּי נְהוֹרָאִי שֶׁנֶּאֱמַר וּמוֹרָה לֹא
יַעֲלֶה עַל רֹאשׁוֹ נֶאֱמַר בְּשִׁמְשׁוֹן מוֹרָה וְנֶאֱמַר בְּשִׂמְשׁוֹן
מוֹרָה מֵה מוֹרָה הָאֲמוֹרָה בְּשִׁמְשׁוֹן נִזִּיר אָף מוֹרָה
הָאֲמוֹרָה בְּשִׂמְשׁוֹן נִזִּיר אָמַר רַבִּי יוֹסִי וְהֵלֵא אֵין מוֹרָה
אֵלֶּא שֶׁל בֶּשֶׂר וְדָם אָמַר לוֹ רַבִּי נְהוֹרָאִי וְהֵלֵא כִּבְר נֶאֱמַר:

וַיֹּאמֶר שְׁמוּאֵל אֵיךְ אֵלֶיךָ וְשָׁמַע שְׂאוּל וְהָרַגְנִי שְׁכַבְּר הָיָה
עָלָיו (מֹרָא) שֶׁל בֶּשֶׁר וְדָם: סליק

אחר השלמת כל מסכתא ומסכתא יאמר זה שלש פעמים

ויועיל לשכחה בעזרת השם יתברך:

הִדְרֵן עֲלֵךְ מִסְכָּת (פלוני) וְהִדְרֵךְ עֲלֵן דְּעֵתֵן עֲלֵךְ מִסְכָּת (פלוני) וְדַעְתָּךְ
עֲלֵן לֹא נִתְנָשִׁי מִינֵךְ מִסְכָּת (פלוני) וְלֹא תִתְנָשִׁי מִינֵן לֹא בְּעֲלָמָא הִדִּין
וְלֹא בְּעֲלָמָא דְאַתִּי:

ואחר כל יאמר

יְהִי רְצוֹן מִלְפָּנֶיךָ יי אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ שֶׁתְּהֵא תוֹרְתֵךְ אוֹמְנוֹתֵנוּ
בְּעוֹלָם הַזֶּה וְתֵהֵא עִמָּנוּ לְעוֹלָם הַבָּא חֲנֻנִיָּה בְּרַ פֶּפֶא רָמִי בְּרַ פֶּפֶא
נַחֲמֵן בְּרַ פֶּפֶא אֲחֵא בְּרַ פֶּפֶא אָבֵא מְרִי בְּרַ פֶּפֶא רַפָּרְם בְּרַ פֶּפֶא
רְכִישׁ בְּרַ פֶּפֶא סְרַחֲב בְּרַ פֶּפֶא אָדָא בְּרַ פֶּפֶא דְרוֹ בְּרַ פֶּפֶא:

הָעֶרֶב נָא יי אֱלֹהֵינוּ אֶת דְּבָרֵי תוֹרְתֵךְ בְּפִינוּ וּבְפִיפִיּוֹת עִמָּךְ בֵּית
יִשְׂרָאֵל וְנִהְיָה אֲנַחְנוּ בְּלָנוּ וְצִאָצֵּאֵינוּ וְצִאָצֵּאֵי עִמָּךְ בֵּית יִשְׂרָאֵל יִרְאִי
שְׁמֵךְ וְלִזְמַדֵּי תוֹרְתֵךְ:

מֵאִיבִי תַחֲכַמְנִי מְצוֹתֵךְ כִּי לְעוֹלָם הִיא לִי:

יְהִי לְבִי תָמִים בְּחֻקֶּיךָ לְמַעַן לֹא אֲבוֹשׁ:

לְעוֹלָם לֹא אֶשְׁכַּח פְּקוּדֶיךָ כִּי בָם חִיֵּיתִנִּי:

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה לְמַדְנִי חֻקֶּיךָ: